Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Τριμηνιαία Έκθεση **04/25**

ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

Οι Συγγραφείς

Η ανάλυση της πορείας της Ελληνικής Οικονομίας αποτελεί προϊόν συλλογικής εργασίας των ερευνητών του ΙΟΒΕ. Οι απόψεις που εκφράζονται εδώ δεν ανταποκρίνονται κατ' ανάγκη προς αυτές των οργανισμών που υποστηρίζουν, χρηματοδοτούν ή συνεργάζονται με το Ίδρυμα.

Το ΙΟΒΕ

Το Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών είναι ιδιωτικός, μη κερδοσκοπικός, κοινωφελής ερευνητικός οργανισμός. Ιδρύθηκε με σκοπό να προωθεί την επιστημονική έρευνα για τα τρέχοντα και αναδυόμενα προβλήματα της ελληνικής οικονομίας και να παρέχει αντικειμενική πληροφόρηση και να διατυπώνει προτάσεις οι οποίες είναι χρήσιμες στη διαμόρφωση πολιτικής.

Copyright © 2026 Ίδρυμα Οικονομικών & Βιομηχανικών Ερευνών

ISSN 1106 – 4315

Χορηγός τεύχους

OCTANE
MANAGEMENT CONSULTANTS

Απαγορεύεται η με οιονδήποτε τρόπο ανατύπωση ή μετάφραση οποιουδήποτε μέρους της μελέτης, χωρίς την άδεια του εκδότη.

Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (ΙΟΒΕ)
Τσάμη Καρατάσου 11, 117 42 Αθήνα | Τ.: 210 9211200-10
Email: info@iobe.gr, http://www.iobe.gr,

ΠΡΟΛΟΓΟΣ *5*

1 ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ *11*

2 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ *19*

2.1 Τάσεις και προοπτικές της διεθνούς οικονομίας 19

Α. Το παγκόσμιο περιβάλλον 19

Β. Οικονομίες της ΕΕ και της Ευρωζώνης 25

2.2 Το οικονομικό περιβάλλον στην Ελλάδα 32

Α. Οικονομικό κλίμα 32

Β. Δημοσιονομικές εξελίξεις 39

Γ. Χρηματοπιστωτικό σύστημα 56

3 ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ *64*

3.1 Συνιστώσες του ΑΕΠ 64

Α. Πρόσφατες εξελίξεις 64

Β. Παραδοχές και προβλέψεις 69

3.2 Τάσεις σε βασικούς τομείς 81

3.3 Εξωτερικό ισοζύγιο 88

Α. Ανάλυση εξαγωγών και εισαγωγών από εθνικούς λογαριασμούς 88

Β. Ισοζύγιο Πληρωμών 93

3.4 Αγορά εργασίας 98

3.5 Τιμές καταναλωτή και παραγωγού 112

4 Θερμοκηπιακή γεωργία εκτός εδάφους στην Ελλάδα *125*

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ *137*

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το ΙΟΒΕ εκδίδει την έκθεσή του για το τέταρτο τρίμηνο του 2025, στο πλαίσιο των περιοδικών επισκοπήσεων της ελληνικής οικονομίας, Η έκθεση αναπτύσσεται σε τέσσερις ενότητες, ενώ συνοδεύεται από ένα παράρτημα μακροοικονομικών δεικτών, συγκρίνοντας την επίδοση της Ελλάδας με τις υπόλοιπες χώρες στην Ευρωζώνη. Προηγείται εισαγωγικό κείμενο στο οποίο επισημαίνεται η ανάγκη ενδυνάμωσης για προσέλκυση επενδύσεων ενόψει νέων προκλήσεων. Οι υπόλοιπες ενότητες περιλαμβάνουν τα εξής.

Η πρώτη ενότητα αποτελεί τη συνοπτική επισκόπηση της έκθεσης, στην οποία παρουσιάζονται τα βασικά σημεία της, που αναλύονται λεπτομερώς στις επόμενες ενότητες. Η δεύτερη ενότητα εστιάζει στο γενικότερο οικονομικό περιβάλλον και περιλαμβάνει: α) την ανάλυση του διεθνούς περιβάλλοντος στο τρίτο τρίμηνο του 2025, καθώς και τις εξελίξεις και προοπτικές για το υπόλοιπο του έτους και το 2026, β) την αποτύπωση του οικονομικού κλίματος στην Ελλάδα στο τέταρτο τρίμηνο του 2025, σύμφωνα με τα αποτελέσματα των ερευνών οικονομικής συγκυρίας του ΙΟΒΕ, γ) την εξέλιξη του ισοζυγίου του Κρατικού Προϋπολογισμού την περίοδο Ιανουαρίου-Νοεμβρίου 2025 και δ) τις τάσεις στο εγχώριο χρηματοπιστωτικό σύστημα έως και τον Νοέμβριο του 2025.

Η τρίτη ενότητα εστιάζει στις μακροοικονομικές επιδόσεις και προοπτικές της ελληνικής οικονομίας. Καταγράφονται οι πρόσφατες μακροοικονομικές εξελίξεις με έμφαση στο τρίτο τρίμηνο του 2025, ενώ παρουσιάζονται εκτιμήσεις για το 2025 και προβλέψεις για το 2026, στη βάση παραδοχών και λαμβάνοντας υπόψη τα πλέον πρόσφατα στοιχεία. Καταγράφονται οι εξελίξεις σε βασικούς παραγωγικούς τομείς στα τέλη του 2025, ενώ παρουσιάζονται οι εξαγωγικές επιδόσεις της ελληνικής οικονομίας την ίδια περίοδο, μέσα από στοιχεία τόσο εθνικών λογαριασμών όσο και ισοζυγίου πληρωμών. Κατόπιν, αναδεικνύονται οι εξελίξεις στην αγορά εργασίας κατά το τρίτο τρίμηνο του 2025. Εν συνεχεία, αναλύεται η τάση του πληθωρισμού στο τέταρτο τρίμηνο και το σύνολο του 2025.

Η τέταρτη ενότητα περιλαμβάνει την παρουσίαση των βασικών ευρημάτων από πρόσφατη μελέτη του ΙΟΒΕ, σχετικά με τη θερμοκηπιακή γεωργία εκτός εδάφους στην Ελλάδα (Κεφάλαιο 4). Η τρέχουσα έκθεση περιλαμβάνει τρία ειδικά πλαίσια. Το πρώτο αναδεικνύει την πρόσφατη εξέλιξη του «κενού ΦΠΑ» και βασικών συνιστωσών του σε Ελλάδα και Ευρώπη (ενότητα 2.2Β). Το δεύτερο αποτυπώνει την αυξητική τάση στην αξία των φοροαπαλλαγών στην ελληνική οικονομία την τελευταία δεκαετία (ενότητα 2.2Β). Το τρίτο εξετάζει τη βελτίωση του ποσοστού συμμετοχής στην εργασία στην Ελλάδα τις δύο πρόσφατες δεκαετίες, καθώς και τις πληθυσμιακές ομάδες που εξακολουθούν να αποκλίνουν από τον μέσο όρο στην Ευρώπη (ενότητα 3.4).

Σε μεθοδολογικό επίπεδο, η έκθεση αναφέρεται και στηρίζεται σε στοιχεία που ήταν διαθέσιμα μέχρι και τις 20/1/2026. Η επόμενη τριμηνιαία έκθεση του ΙΟΒΕ για την ελληνική οικονομία θα εκδοθεί τον Απρίλιο του 2026.

ΑΝΑΓΚΗ ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗΣ ΓΙΑ ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΕΝΟΨΕΙ ΝΕΩΝ ΠΡΟΚΛΗΣΕΩΝ

Η ελληνική οικονομία συνεχίζει να καταγράφει θετική πορεία, με ρυθμούς μεγέθυνσης υψηλότερους από τους μέσους όρους της ευρωζώνης, συνοδευόμενους από μείωση της ανεργίας και από ρυθμό αύξησης παγίων επενδύσεων που επίσης υπερβαίνει αυτόν των περισσοτέρων άλλων ευρωπαϊκών οικονομιών. Ως κεντρική εκτίμηση, αυτή η τάση αναμένεται να συνεχιστεί και κατά τη νέα χρονιά. Τα ουσιώδη ερωτήματα είναι δύο. Πρώτον, αν η ιδιαίτερα αυξημένη αβεβαιότητα που υπάρχει στο παγκόσμιο πλαίσιο μπορεί να οδηγήσει κατά τους επόμενους μήνες σε έντονες κρίσεις, που αναπόφευκτα θα επηρεάσουν μια οικονομία που έχει ακόμη μακρύ δρόμο μέχρι το επιθυμητό επίπεδο. Δεύτερον, ακόμη και εάν δεν προκληθούν έντονες κρίσεις, οι αβεβαιότητες μπορεί να δυσχεράνουν επενδυτικά σχέδια και προσέλκυση κεφαλαίων, ιδίως καθώς η οικονομία μας έχει ακόμη δομικές αδυναμίες, σε σύγκριση με άλλες ευρωπαϊκές.

Σταθερά θετικές εγχώριες επιδόσεις, αναγκαία η επιτάχυνση

Αναλυτικότερα, η ελληνική οικονομία διανύει μια περίοδο σταθερότητας, με αξιοπιστία του δημοσιονομικού ισοζυγίου και συστηματική εξομάλυνση του κόστους χρηματοδότησης. Επίσης, με βελτίωση των όρων απασχόλησης, σταδιακή μείωση της ανεργίας στα επίπεδα πριν από την κρίση χρέους και αύξηση των αμοιβών των περισσότερων εργαζόμενων. Την ίδια ώρα, όμως, οι επιδόσεις της οικονομίας μας ακόμη απέχουν από τις επιθυμητές. Με δεδομένη την ανάγκη προσέλκυσης επενδύσεων και ενίσχυσης των εξαγωγών, θα είναι κρίσιμης σημασίας οι εξελίξεις στο ευρωπαϊκό και το παγκόσμιο πλαίσιο.

Σε πολλές πλευρές της, η πορεία της παγκόσμιας οικονομίας έχει υπάρξει ομαλότερη από ό,τι αναμενόταν μετά την ανακοίνωση πρόθεσης έντονων παρεμβάσεων στο διεθνές εμπόριο από τον Πρόεδρο των ΗΠΑ πριν περίπου ένα έτος. Όμως, πλέον συσσωρεύονται μεγάλες ανισορροπίες και δημιουργούνται νέα ερωτήματα για τις προοπτικές μεγέθυνσης των μεγάλων οικονομιών μέσα σε ένα σταθερό διεθνές πλαίσιο. Η γεωπολιτική σκακιέρα ίσως γίνει ακόμη πιο δύσκολη στη νέα χρονιά.

Εντείνονται οι προκλήσεις για την παγκόσμια και την Ευρωπαϊκή οικονομία

Το στενότερο περίβλημα της δικής μας οικονομίας είναι βέβαια η ευρωπαϊκή. Οι εξελίξεις σε αυτήν την επηρεάζουν στη χρηματοδότηση, τις εξαγωγές, τις επενδύσεις και τελικά στο πλαίσιο ανάπτυξής της. Ακόμη και αν έχουν διατυπωθεί προθέσεις για αύξηση της ανταγωνιστικότητας και του δυναμισμού της ευρωπαϊκής οικονομίας, η απόσταση έως τις πράξεις είναι μεγάλη. Η Ευρώπη συνεχίζει να χάνει μερίδιο στην παγκόσμια παραγωγή και ειδικό βάρος στον καμβά της τεχνολογίας. Η αντιστροφή αυτών των τάσεων είναι εφικτή, αλλά δεν θα γίνει χωρίς τόλμη και προγραμματισμό αλλαγών. Η κατάληξη του πολέμου στην Ουκρανία θα μπορούσε να συμβάλει θετικά, αφαιρώντας μια πληγή, όμως φαίνεται πως οι τελικές εξελίξεις μπορεί να επιβαρύνουν την Ευρώπη σε διάφορα επίπεδα.

Ίσως η πιο κρίσιμη ευρωπαϊκή επιλογή είναι η συστηματική στροφή προς υψηλότερες αμυντικές δαπάνες. Αυτό μπορεί να γίνει με τρόπο που θα ενισχύσει την Ευρώπη, γεωπολιτικά, τεχνολογικά και τελικά οικονομικά. Χωρίς κατάλληλο σχεδιασμό, όμως, και συνέπεια ανάμεσα στις αμυντικές επιλογές, την εξωτερική πολιτική και την τεχνολογική και βιομηχανική πολιτική, το αποτέλεσμα μπορεί να είναι εξασθένηση στην ήπειρό μας, ακριβώς σε μια περίοδο με πολιτική και κοινωνική αμφισβήτηση. Για την Ευρώπη, τέτοιες επιλογές θα είναι σχεδόν υπαρξιακής φύσης, με σκοπό να καταστεί ένας πόλος ισχυρής οικονομίας, διάφανων θεσμών και κοινωνικής ευημερίας. Για τη χώρα μας, οι εξελίξεις στην ευρωπαϊκή άμυνα θα είναι κρίσιμες οικονομικά αλλά και για τις ισορροπίες ισχύος στην περιοχή μας.

Τεστ ανθεκτικότητας για την ελληνική οικονομία

Τι μπορεί να σημαίνουν αυτές οι αβεβαιότητες στο παγκόσμιο και το Ευρωπαϊκό πλαίσιο της οικονομίας μας; Είναι αρκετά ισχυρή ώστε να αντιμετωπίσει τους κραδασμούς και να εκμεταλλευθεί ενδεχόμενες νέες ευκαιρίες;

Στα θετικά, η οικονομία μας επέδειξε ανθεκτικότητα και, μετά τη βαθιά κρίση χρέους, έχει βρει μια νέα ισορροπία. Στις περισσότερες επιμέρους αγορές και λειτουργίες της, η ελληνική οικονομία είναι σήμερα σταθερότερη και ασφαλέστερη από ό,τι ήταν πριν από λίγα χρόνια. Σε ορισμένες πλευρές της, όπως στην εξωστρέφεια, η βελτίωση είναι συστηματική. Υπάρχει επαρκής δυναμική, συνυπολογίζοντας και την

τελική ενίσχυση από το ταμείο ανάκαμψης, ώστε αυτή η τροχιά να διατηρηθεί και στη νέα χρονιά.

Προκλήσεις για την οικονομία: παραγωγικότητα, σύνθεση των επενδύσεων και εξωτερικό έλλειμμα

Με δεδομένη τη σταθεροποίηση της εγχώριας οικονομίας, αλλά και τις έντονες νέες προκλήσεις, η προσοχή στρέφεται στις αδυναμίες που πρέπει να διορθωθούν ώστε να υπάρχει μελλοντικά θετική πορεία. Η εστίαση μπορεί να γίνει σε δύο επίπεδα. Η μακροοικονομική έκφραση του προβλήματος είναι το μεγάλο έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, που επιμένει, μαζί με το επίπεδο και τη σύνθεση των επενδύσεων, που είναι χαμηλότερο αυτού των οικονομιών που θα θέλαμε να πλησιάσουμε. Αυτή είναι έκφραση της παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητας της οικονομίας, που παραμένουν ασθενείς. Το δεύτερο επίπεδο, είναι αυτό των νοικοκυριών. Παρά την αύξηση των αμοιβών, τη δημιουργία περισσότερων θέσεων εργασίας, καθώς και τη μεγάλη άνοδο της αξίας των κατοικιών, της κύριας περιουσίας των ιδιωτών στη χώρα, πολλά νοικοκυριά έχουν πραγματικά εισοδήματα και αποταμίευση που δεν διασφαλίζουν ευημερία.

Προκλήσεις για τα νοικοκυριά: πραγματικά εισοδήματα και αποταμίευση

Συνθέτοντας τα θετικά και τις αδυναμίες, έχει πλέον κλείσει ένας 15ετής κύκλος, με τις κεντρικές μετρήσεις να επιστρέφουν στις γενικές τάσεις των τελευταίων δεκαετιών. Ενώ πολλοί κεντρικοί δείκτες ξεπερνούν του 2010, τα μέσα πραγματικά εισοδήματα δεν αναμένεται να φτάσουν εκεί πριν περάσουν κάποια χρόνια, από τη μια πλευρά γιατί το δημόσιο χρέος δεν μπορεί να αυξάνεται αλλά πρέπει να μειώνεται, και από την άλλη γιατί η δημογραφική δυναμική μειώνει τη συμμετοχή στην εργασία. Η συνθήκη για να αυξηθούν γρηγορότερα τα εισοδήματα και να επιτευχθεί σύγκλιση με τις άλλες ευρωπαϊκές οικονομίες, είναι ουσιαστικές τομές στον τρόπο λειτουργίας της δικής μας οικονομίας. Συναφώς, ο πληθωρισμός παραμένει υψηλότερα από τον μέσο όρο της ευρωζώνης και θα είναι κρίσιμης σημασίας η μείωσή του κατά τη νέα χρονιά, αφενός για την ανακούφιση των νοικοκυριών και αφετέρου για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας.

Η κατανάλωση σε κάθε περίπτωση καταδεικνύει ανθεκτικότητα, ενώ για τις επενδύσεις υπάρχει συγκρατημένη αισιοδοξία εφόσον παραμένει η επίδραση του ταμείου ανάκαμψης. Παρά την προγραμματισμένη τυπική ολοκλήρωση του, η δυναμική του ταμείου ανάκαμψης δεν θα εξαντληθεί άμεσα και θα παραμείνει θετική και κατά την επόμενη διετία. Όχι όμως τόσο ισχυρή ώστε να μπορεί να προκαλέσει από μόνη της τις αναγκαίες περαιτέρω επενδύσεις σε φυσικό και ανθρώπινο κεφάλαιο.

Προτεραιότητες πολιτικής με στόχο την εξωστρέφεια και τις καινοτόμες επενδύσεις

Οι επενδύσεις αποτελούν το κλειδί για να τεθεί η ελληνική οικονομία σε υψηλή αναπτυξιακή τροχιά τα επόμενα χρόνια. Αν και η πρόσφατη τροχιά τους καταγράφεται θετική, είναι χαμηλότερη από το επίπεδο που θα μπορούσε να εκτιμηθεί για μια οικονομία που προέρχεται από κρίση χρέους και μια βαθιά ύφεση. Ιδίως όταν αυτή κινείται με γνώμονα την ενίσχυση της παραγωγικής βάσης, ώστε να υπάρξει συστηματική

σύγκλιση των εισοδημάτων με την υπόλοιπη ευρωζώνη. Σκοπός πρέπει να είναι η επαναφορά συνολικά των επενδύσεων ως ποσοστό του ΑΕΠ τουλάχιστον στον ευρωπαϊκό μέσο όρο, όπως και η ποιοτική στροφή τους προς μεσοπρόθεσμες επενδύσεις που θα ενισχύουν περισσότερο την παραγωγικότητα.

Συνολικά, υπάρχει στροφή του παραγωγικού υποδείγματος προς μεγαλύτερη εξωστρέφεια και ένταση καινοτόμων επενδύσεων αλλά με ρυθμό αργότερο από τον επιθυμητό. Συνυπολογίζοντας ότι το παγκόσμιο και ευρωπαϊκό πλαίσιο μάλλον θα είναι λιγότερο ευνοϊκό τα επόμενα χρόνια από ότι ήταν στην προηγούμενη δεκαετία, καθώς και ότι η εγχώρια αποταμίευση παραμένει σε χαμηλά επίπεδα, είναι προϋπόθεση ενίσχυσης των επενδύσεων η υποστήριξη εγχωρίως ενός οικονομικού πλαισίου που μαζί με σταθερότητα θα επιτρέπει άνοδο της παραγωγικότητας. Η άμβλυνση γραφειοκρατικών και ρυθμιστικών εμποδίων που παραμένουν, η ταχύτερη επίλυση νομικών διαφορών, η προσαρμογή προτεραιοτήτων στη φορολογία, η ενίσχυση του εκπαιδευτικού και ερευνητικού συστήματος και η ενθάρρυνση της καινοτομίας αποτελούν αναγκαία συστατικά ενός τέτοιου πλαισίου εφεξής. Συστηματικές αλλαγές στη λειτουργία του κράτους και των αγορών, την ενθάρρυνση δημιουργίας και προσέλκυσης ανθρώπινου κεφαλαίου, μαζί με ενίσχυση των δημοσίων επενδύσεων σε ψηφιακές και άλλες υποδομές, θα είναι σημαντικές για να προσελκύσουν επενδύσεις ποσοτικά και ποιοτικά επαρκείς για μια θετική πορεία της οικονομίας.

1 ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Διεθνές περιβάλλον: Ανθεκτική οικονομική δραστηριότητα εν μέσω εμπορικών και γεωπολιτικών τριγμών

Η παγκόσμια οικονομία συνέχισε να μεγεθύνεται το τρίτο τρίμηνο του 2025, με ήπιο ρυθμό. Οι οικονομίες των ανεπτυγμένων χωρών-μελών του ΟΟΣΑ αναπτύχθηκαν με ετήσιο ρυθμό 1,9%, παρόμοιο με το προηγούμενο τρίμηνο και οριακά υψηλότερο από το αντίστοιχο τρίμηνο του 2024 (1,8%). Παρότι οι επιδράσεις του εμπορικού προστατευτισμού μετριάστηκαν μέσω διμερών συμβιβασμών, ο κίνδυνος αναζωπυρώνεται στις αρχές του 2026, καθώς οι γεωπολιτικές εντάσεις επαναφέρουν το ενδεχόμενο δασμολογικών κλιμακώσεων. Οι κεντρικές τράπεζες των κυριότερων οικονομιών προχωρούν σε στοχευμένες προσαρμογές της νομισματικής τους πολιτικής, ισορροπώντας μεταξύ στόχων πληθωρισμού και στήριξης της οικονομικής δραστηριότητας. Οι πληθωριστικές πιέσεις, αν και σαφώς χαμηλότερες από το 2022-2023, διαφοροποιούνται σημαντικά ανά περιοχή, καθώς εντείνονται στις ΗΠΑ, δείχνουν ανθεκτικότητα στην ΕΕ, ενώ είναι σχεδόν μηδενικές στην Ασία.

Βάσει των προβλέψεων του ΟΟΣΑ (Δεκέμβριος 2025), εκτιμάται ανάπτυξη κατά 3,2% της παγκόσμιας οικονομίας το 2025 και 2,9% το 2026, σε σχέση με 3,3% το 2024. Ο πληθωρισμός διατηρείται σε υψηλότερα από τα επιθυμητά επίπεδα, πλην Ασίας και Ευρώπης, παρά τη σημαντική αποκλιμάκωση που έχει καταγραφεί, ενώ και ο δομικός πληθωρισμός αποδεικνύεται επίμονος σε πολλές οικονομίες. Ενδεικτικά, τον Νοέμβριο του 2025 ο πληθωρισμός στις 38 χώρες του ΟΟΣΑ άγγιξε το 3,9%, ενώ ο δομικός πληθωρισμός (εξαιρώντας δηλαδή ενέργεια και τρόφιμα) υποχώρησε στο 4,0%. Ταυτόχρονα, οι τιμές της ενέργειας αυξήθηκαν κατά 3,5% ετησίως, ενώ των τροφίμων αυξήθηκαν κατά 4,0% τον ίδιο μήνα. Οι νομισματικές αρχές διατηρούν επιφυλακτική στάση, προχωρώντας είτε σε διατήρηση είτε σε σταδιακή χαλάρωση των επιτοκίων. Η αύξηση του όγκου του παγκόσμιου εμπορίου εκτιμάται σε 4,2% (από 2,9% προηγούμενη εκτίμηση) το 2025, με επιβράδυνση σε 2,6% το 2026 (ΔΝΤ, Ιανουάριος 2026). Εκτενέστερη ανάλυση των εξελίξεων στο διεθνές περιβάλλον παρουσιάζεται στην ενότητα 2.1Α.

Ευρωπαϊκή οικονομία: Ήπια μεγέθυνση το 2025 και 2026, εντεινόμενες προκλήσεις

Το τρίτο τρίμηνο του 2025, ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής του πραγματικού ΑΕΠ σε ΕΕ-27 και Ευρωζώνη διαμορφώθηκε σε 1,6% και 1,4% αντίστοιχα. Σε ετησιοποιημένη μορφή, σε 1 μόνο από τις 21 χώρες μέλη της ΕΖ εξακολουθεί να καταγράφεται οριακά αρνητικός ετήσιος ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ, τη Γερμανία. Το οικονομικό κλίμα ανέκαμψε ελαφρά στην Ευρώπη το τέταρτο τρίμηνο του 2025, καθώς αμβλύνθηκε η αβεβαιότητα σχετικά με την εμπορική πολιτική των ΗΠΑ, όπως επίσης προωθήθηκε σχέδιο εκεχειρίας στη Γάζα.

Ο ρυθμός πληθωρισμού σε ΕΕ-27 και Ευρωζώνη κυμάνθηκε το τρίτο τρίμηνο του 2025, σε 2,4% και 2,1% αντίστοιχα, από 2,5% και 2,1% στο προηγούμενο τρίμηνο. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΚΤ διατήρησε αμετάβλητα τα βασικά επιτόκια, σε συνέχεια διαδοχικών μειώσεων, σωρευτικά κατά τουλάχιστον 200 μονάδες βάσης από τα μέσα του 2024. Οι αγορές δεν αναμένουν μεγάλες περαιτέρω μεταβολές των βασικών επιτοκίων το 2026, παραμένοντας σε επίπεδα υψηλότερα από τις αρχές του 2022.

Σύμφωνα με τις πλέον πρόσφατες προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (Δεκέμβριος 2025), η οικονομία της Ευρωζώνης αναμένεται να αναπτυχθεί με ρυθμό +1,4% το 2025 (έναντι 1,2% τον Σεπτέμβριο) και +1,2% το 2026 (έναντι 1,0%). Ο πληθωρισμός στην Ευρωζώνη διαμορφώθηκε στο 2,1% το 2025 και αναμένεται να υποχωρήσει στο 1,9% το 2026, δηλαδή 0,2 ποσοστιαίες μονάδες υψηλότερα των προβλέψεων του προηγούμενου τριμήνου. Ταυτόχρονα, καταγράφεται ιδιαίτερα ενισχυμένη ισοτιμία του ευρώ έναντι του δολαρίου.

Η εμπορική συμφωνία του Αυγούστου 2025 μεταξύ ΗΠΑ και ΕΕ συνεπάγεται υψηλότερους δασμούς στις εξαγωγές της Ευρωζώνης προς τις Ηνωμένες Πολιτείες. Η πρόσκαιρη χαμηλότερη αβεβαιότητα σχετικά με την εμπορική πολιτική των ΗΠΑ διαταράσσεται εκ νέου από την αυξανόμενη ένταση στις ευρω-ατλαντικές σχέσεις στις αρχές του 2026. Σε συνδυασμό με τον συνεχιζόμενο πόλεμο στην Ουκρανία και τα υψηλά δημοσιονομικά ελλείμματα σε χώρες του πυρήνα της Ευρωζώνης, εγείρονται προκλήσεις για την ανάκαμψη της Ευρωπαϊκής οικονομίας και την ομαλή αποκλιμάκωση του πληθωρισμού. Οι τάσεις στην Ευρωπαϊκή οικονομία παρουσιάζονται αναλυτικά στην ενότητα 2.1Β.

Ταχύτερη εγχώρια οικονομική μεγέθυνση στο τρίτο τρίμηνο

Επιταχύνθηκε ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής του πραγματικού ΑΕΠ στο 2,0% το τρίτο τρίμηνο του 2025 (από 1,6% στο προηγούμενο τρίμηνο), υψηλότερος από τον μέσο όρο της Ευρωζώνης (+1,4%). Σε εποχικά διορθωμένα στοιχεία, το ΑΕΠ αυξήθηκε σε σχέση με το δεύτερο τρίμηνο κατά 0,6%.

Η αύξηση του ΑΕΠ προήλθε από την αύξηση της ιδιωτικής και της δημόσιας κατανάλωσης (+2,4% y-o-y και +1,0% y-o-y αντίστοιχα), των παγίων επενδύσεων (+6,5% y-o-y) καθώς και της βελτίωσης του εξωτερικού ισοζυγίου. Εν αντιθέσει, οι συνολικές επενδύσεις συρρικνώθηκαν κατά -9,0% y-o-y, λόγω μείωσης των αποθεμάτων. Στο εξωτερικό ισοζύγιο, η θετική επίδοση των συνολικών εξαγωγών (+1,7%), λόγω αύξησης των εξαγωγών αγαθών (+1,7%) και υπηρεσιών (+1,1%), συνδυάστηκε με υποχώρηση των συνολικών εισαγωγών (-4,0%), λόγω μείωσης των εισαγωγών αγαθών (-5,0%) και υπηρεσιών (-0,8%). Ως εκ τούτου, το έλλειμμα του εξωτερικού ισοζυγίου σε εθνικολογιστικούς όρους υποχώρησε κατά περίπου €1,3 δισεκ. σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Στις θετικές εξελίξεις κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2025, συνεχίζεται η επίδοση υψηλότερου ρυθμού εγχώριας ανάπτυξης σε σχέση με τον μέσο όρο στην Ευρωζώνη (βλέπε Παράρτημα), η ανθεκτικότητα των εξαγωγών, παρά την άνοδο της ισοτιμίας του ευρώ και τα προστατευτικά μέτρα στο διεθνές εμπόριο. Στις αρνητικές εξελίξεις συγκαταλέγεται η αρνητική επίδοση των συνολικών επενδύσεων και ο υψηλότερος ρυθμός πληθωρισμού από τον μέσο όρο στην Ευρωζώνη. Αναλυτική παρουσίαση των μακροοικονομικών επιδόσεων το τρίτο τρίμηνο του 2025 περιλαμβάνεται στην ενότητα 3.1Α.

Μικτή εικόνα ανά τομέα: ενίσχυση στο Λιανεμπόριο, επιβράδυνση σε Βιομηχανία, Κατασκευές και Τουρισμό

Η Βιομηχανική παραγωγή αυξήθηκε στο ενδεκάμηνο του 2025, κατά 1,5%, χαμηλότερα σε σύγκριση με άνοδο 5,2% το 2024. Στις Κατασκευές επιβραδύνθηκε ο δείκτης παραγωγής στο πρώτο εννεάμηνο κατά 1,8%, αντί αύξησης κατά 18,3% το 2024. Αύξηση στον κύκλο εργασιών στους περισσότερους κλάδους των Υπηρεσιών καταγράφηκε το πρώτο εννεάμηνο του 2025, αν και οι δείκτες προσδοκιών καταγράφουν επιδείνωση. Στον Τουρισμό, το πρώτο εννεάμηνο καταγράφηκε αύξηση στον δείκτη κύκλου εργασιών σε καταλύματα κατά 3,2% (αντί 8,6% το 2024), αλλά πτώση στην Εστίαση κατά 3,3%, αντί αύξησης 1,4% το 2024. Τέλος, το Λιανικό Εμπόριο κατέγραψε ανάκαμψη του όγκου κατά 2,8% στο πρώτο δεκάμηνο του 2025, έναντι πτώσης κατά 1,5% ένα έτος νωρίτερα. Ωστόσο, οι προσδοκίες στο Λιανικό Εμπόριο κατέγραψαν αρνητικές τάσεις. Οι βραχυχρόνιες τάσεις σε βασικούς τομείς της ελληνικής οικονομίας αναδεικνύονται στην ενότητα 3.2.

Βελτίωση στο έλλειμμα στο εξωτερικό ισοζύγιο

Στην πλευρά των εξαγωγών προϊόντων στους εθνικούς λογαριασμούς, καταγράφηκε μείωση σε ονομαστικούς όρους, στο πρώτο δεκάμηνο του 2025, με ρυθμό -3,7%, ενώ εξαιρουμένων των πετρελαιοειδών και πλοίων καταγράφηκε άνοδος κατά 2,8%. Στην πλευρά των εισαγωγών προϊόντων, καταγράφηκε μείωση την ίδια περίοδο σε τρέχουσες τιμές, με ετήσιο ρυθμό 4,7%. Ως αποτέλεσμα, μειώθηκε το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου κατά €1,8 δισεκ., σε €27,1 δισεκ. στο δεκάμηνο. Στα θετικά, μετά την Απρίλιο του 2025 και την αύξηση του εμπορικού προστατευτισμού εκ μέρους των ΗΠΑ, δεν έχει καταγραφεί μείωση των διμερών εμπορικών ροών μεταξύ Ελλάδας και ΗΠΑ, ενώ διατηρήθηκε υψηλός ο βαθμός εξωστρέφειας (σύνολο εμπορικών ροών προς ΑΕΠ) για την ελληνική οικονομία στα τέλη του 2025. Ευκαιρίες για τις ελληνικές εξαγωγές δημιουργεί η πρόσφατη συμφωνία μεταξύ ΕΕ και χώρες της Mercosur, η οποία ωστόσο εκκρεμεί να εγκριθεί από τους Ευρωπαϊκούς θεσμούς και να εφαρμοστεί.

Από την πλευρά του Ισοζυγίου Πληρωμών, στο πρώτο ενδεκάμηνο του 2025, καταγράφηκε έλλειμμα στο Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών στα €10,3 δισεκ., έναντι €13,2 δισεκ. το 2024. Βελτίωση σημειώθηκε σε όλα τα επιμέρους ισοζύγια, με το ισοζύγιο αγαθών να καταγράφει τη μεγαλύτερη μεταβολή λόγω μεγάλης μείωσης των εισαγωγών καυσίμων, ενώ ακολουθεί το ισοζύγιο πρωτογενών εισοδημάτων. Σημειώνεται ότι το έλλειμμα του Ισοζυγίου Αγαθών και Υπηρεσιών χωρίς καύσιμα και πλοία διαμορφώθηκε στο ενδεκάμηνο στα €3,0 δισεκ. από €3,1 δισεκ. το 2024. Αναλυτικότερα οι εξελίξεις στο εξωτερικό ισοζύγιο περιγράφονται στην ενότητα 3.3.

Μείωση ανεργίας, αύξηση απασχόλησης και συμμετοχής το τρίτο τρίμηνο

Το τρίτο τρίμηνο του 2025 καταγράφηκε πτώση του ποσοστού ανεργίας στο 8,2% από 9,0% το ίδιο τρίμηνο του 2024. Η μείωση του ποσοστού ανεργίας ήταν αποτέλεσμα της μείωσης του αριθμού των ανέργων (-35,2 χιλ.) και της ταυτόχρονης αύξησης του αριθμού των απασχολούμενων (+79,0 χιλ.). Αρνητικό ήταν το ισοζύγιο προσλήψεων-αποχωρήσεων στον ιδιωτικό τομέα το γ τρίμ. του 2025, κατά 32,5 χιλ. άτομα, αλλά χαμηλότερο από το γ' τρίμ. του 2024 (-36,5 χιλ.).

Οι τομείς με τη μεγαλύτερη ετήσια άνοδο στην απασχόληση ήταν οι επαγγελματικές δραστηριότητες (+42,2 χιλ. απασχολούμενοι), το εμπόριο (+36,5 χιλ. απασχολούμενοι), τα καταλύματα και η εστίαση (+23,8 χιλ. απασχολούμενοι). Επιπλέον, το γ' τρίμηνο του 2025 το μισθολογικό κόστος κατέγραψε μεν ετήσια αύξηση κατά 7,4%, αλλά μειώθηκε κατά 1,6% σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο.

Στις θετικές τάσεις, το ποσοστό απασχόλησης του ηλικιακά ενεργού πληθυσμού αυξήθηκε σε ετήσια βάση το γ' τρίμηνο του 2025, μειώνοντας την απόκλιση από τον μέσο Ευρωπαϊκό όρο σε 5,7 π.μ. Παράλληλα, αύξηση σημείωσε το ποσοστό συμμετοχής στην αγορά εργασίας το γ' τρίμ. του 2025 (53,3% για τους άνω των 15 ετών), κατά 0,6 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με πέρυσι.

Η απασχόληση αναμένεται να ενισχυθεί, αν και ηπιότερα, το 2026, κυρίως λόγω της ανοδικής τάσης σε επενδύσεις και σε επιμέρους τομείς της βιομηχανίας και των υπηρεσιών. Το ποσοστό ανεργίας για το 2025 και το 2026, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του ΙΟΒΕ, αναμένεται να διαμορφωθεί στην περιοχή του 8,9% και 8,6% αντίστοιχα. Αναλυτικότερα οι εξελίξεις και προσδοκίες για την τάση στην αγορά εργασίας περιλαμβάνονται στην ενότητα 3.4.

Το Ειδικό Πλαίσιο στο τέλος της ενότητας εξετάζει τη βελτίωση του ποσοστού συμμετοχής στην εργασία στην Ελλάδα τις δύο πρόσφατες δεκαετίες, καθώς και τις πληθυσμιακές ομάδες που εξακολουθούν να αποκλίνουν από τον μέσο όρο στην Ευρώπη.

Υψηλότερος πληθωρισμός από τον μέσο όρο στην Ευρωζώνη

Ο πληθωρισμός καταγράφηκε στο 2,5% (ΔΤΚ) και 2,9% (ΕνΔΤΚ) στο σύνολο του 2025, έναντι πληθωρισμού 2,7% (ΔΤΚ) και 3,0% (ΕνΔΤΚ) το 2024. Ο εγχώριος ρυθμός πληθωρισμού παραμένει υψηλότερος του μ.ό. της ΕΖ (Παράρτημα, διάγραμμα 4). Σημαντικό μέρος της πίεσης στα τέλη του 2025 αφορούσε τα μη ενεργειακά αγαθά και κυρίως τις υπηρεσίες, όπως στέγαση, ένδυση, διαμονή και εστίαση. Ενδεικτικά, ο ρυθμός μεταβολής του ΕνΔΤΚ με σταθερούς φόρους και χωρίς την ενέργεια ήταν στο 2,9% το πρώτο ενδεκάμηνο του 2025, από 3,1% ένα έτος πριν, αλλά και σε σύγκριση με 2,4% στην Ευρωζώνη την ίδια περίοδο.

Βασικές υποθέσεις για την πρόβλεψη του πληθωρισμού αποτελούν: (α) η εξέλιξη της τιμής του πετρελαίου Brent αποτιμημένη σε ευρώ, η οποία αναμένεται ετησίως μεσοσταθμικά να υποχωρήσει περαιτέρω το 2026 (β) η εξέλιξη της καταναλωτικής ζήτησης, η οποία αναμένεται να καταγράψει άνοδο το 2026 στην περιοχή του 1,7%. Σε αυτό το πλαίσιο, αναμένεται πως ο εγχώριος ρυθμός πληθωρισμού θα κυμανθεί στην περιοχή του 2,4% το 2026. Η ενότητα 3.5 περιγράφει αναλυτικότερα τις πρόσφατες τάσεις στις τιμές καταναλωτή και παραγωγού, καθώς και προσδοκίες για την εξέλιξή τους το 2026.

Ήπια εξασθένιση στο εγχώριο οικονομικό κλίμα το τέταρτο τρίμηνο

Μικρή εξασθένιση κατέγραψε ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος στην Ελλάδα κατά το δ' τρίμηνο του 2025 σε σχέση με το αμέσως προηγούμενο τρίμηνο (106,9 μον. από 108,3 μον.). Οριακή βελτίωση καταγράφηκε σε σύγκριση και με το αντίστοιχο περυσινό τρίμηνο (106,8 μον.). Οι επιχειρηματικές προσδοκίες υποχώρησαν ελαφρά στο δ΄ τρίμηνο του 2025 σε σύγκριση με το αμέσως προηγούμενο στη Βιομηχανία και στις Κατασκευές, ενώ ενισχύθηκαν ήπια στο Λιανικό εμπόριο και στις Υπηρεσίες. Ο Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης εξασθένισε ήπια την περίοδο Οκτωβρίου-Δεκεμβρίου έναντι του προηγούμενου τριμήνου, στις -48,4 (από –47,3) μονάδες. Παράλληλα, κινείται ελαφρώς χαμηλότερα σε σχέση με ένα χρόνο νωρίτερα (-47,4 μον.). Αναλυτική περιγραφή των τάσεων στις συνιστώσες του οικονομικού κλίματος περιλαμβάνεται στην ενότητα 2.2Α.

Συστηματικό πρωτογενές πλεόνασμα και σταδιακή μείωση χρέους

Το πρώτο ενδεκάμηνο του 2025, η εκτέλεση του κρατικού προϋπολογισμού συνέχισε να κινείται ταμειακά καλύτερα από τον στόχο, αφού καταγράφηκε πλεόνασμα €5.162 εκατ. (2,1% του ΑΕΠ), έναντι στόχου για οριακό πλεόνασμα €225 εκατ. στην εισηγητική έκθεση του Προϋπολογισμού 2026 και ταμειακό πλεόνασμα 1,8% του ΑΕΠ το ίδιο διάστημα του 2024. Παράλληλα καταγράφηκε ταμειακό πρωτογενές πλεόνασμα ύψους €12.687 εκατ. (5,1% του ΑΕΠ), έναντι στόχου για πρωτογενές πλεόνασμα €7.695 εκατ.. Η βελτίωση του ταμειακού ισοζυγίου σε σχέση με πέρυσι, οφείλεται τόσο στην μεγάλη αύξηση των καθαρών εσόδων η οποία αντιστάθμισε την αύξηση των δαπανών, καθώς και σε ετεροχρονισμούς στην καταγραφή δαπανών. Σε δεδουλευμένη βάση, η εκτίμηση του Προϋπολογισμού 2026 για το αποτέλεσμα της γενικής κυβέρνησης το 2025 και ο στόχος για το 2026 είναι πρωτογενές πλεόνασμα 3,7% το 2025 και 2,8% το 2026 με μείωση του χρέους της γενικής κυβέρνησης (ως % του ΑΕΠ) σε 145,9% και 138,2%, αντίστοιχα. Η αποτύπωση των εξελίξεων στα δημόσια οικονομικά παρουσιάζεται στην ενότητα 2.2Β.

Δύο Ειδικά Πλαίσια στο τέλος της ενότητας εξετάζουν (α) την πρόσφατη εξέλιξη του «κενού ΦΠΑ» και βασικών συνιστωσών του σε Ελλάδα και Ευρώπη και (β) την αυξητική τάση στην αξία των φοροαπαλλαγών στην ελληνική οικονομία την τελευταία δεκαετία.

Ανακάμπτει ο τραπεζικός δανεισμός και προς τα νοικοκυριά

Μεταξύ των θετικών τάσεων καταγράφηκε πιστωτική επέκταση προς τα νοικοκυριά, με οριακή επέκταση και του στεγαστικού χαρτοφυλακίου για πρώτη φορά έπειτα από 16 έτη συρρίκνωσης, διευρύνθηκε η πρόσβαση των τραπεζών σε χρηματοδότηση από τις διεθνείς αγορές κεφαλαίων, ενώ σε σχετικά χαμηλά επίπεδα διατηρήθηκε το κόστος δημόσιου και ιδιωτικού δανεισμού. Οι ιδιωτικές καταθέσεις καταγράφουν ήπια αυξητική πορεία, ενώ το περιθώριο επιτοκίου μειώθηκε αλλά παραμένει σε υψηλά επίπεδα

Μεταξύ των αρνητικών τάσεων και προκλήσεων στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, παραμένει αδύναμη η ζήτηση για στεγαστική πίστη, υψηλή η έκθεση των τραπεζών σε κρατικά ομόλογα, καθώς και το ποσοστό των κόκκινων δανείων εκτός τραπεζικών ισολογισμών παραμένει υψηλό.

Οι πρόσφατες τάσεις και προκλήσεις για το εγχώριο χρηματοπιστωτικό σύστημα περιγράφονται αναλυτικά στην ενότητα 2.2Γ.

Μακροοικονομικές εκτιμήσεις για το 2025 και το 2026

Οι μεσοπρόθεσμες προοπτικές της ελληνικής οικονομίας για το 2026 παραμένουν θετικές, αν και σε περιβάλλον αυξημένης αβεβαιότητας. Η εγχώρια ζήτηση αναμένεται να συνεχίσει να αποτελεί οδηγό της ανάπτυξης, ενώ οι πάγιες επενδύσεις προβλέπεται να επιταχυνθούν, χάρη στην υλοποίηση του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, το υψηλό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) και το σχετικά χαμηλό κόστος χρηματοδότησης, με κορύφωση της δυναμικής τους το 2026. Το εξωτερικό έλλειμμα εκτιμάται ότι θα παραμείνει σε υψηλά επίπεδα και θα διευρυνθεί περαιτέρω το 2026, κυρίως λόγω της ενίσχυσης των εισαγωγών, ενώ το νέο καθεστώς δασμών και η ανατίμηση του ευρώ επιβαρύνουν τις εξαγωγικές προοπτικές. Οι βασικοί κίνδυνοι συνίστανται στις γεωπολιτικές εντάσεις, στις παρεμβάσεις στη νομισματική πολιτική, στη μεταβλητότητα της ισοτιμίας, στο διαρθρωτικά υψηλό εξωτερικό έλλειμμα, στον επίμονα υψηλό δομικό πληθωρισμό και στις υψηλές αποτιμήσεις στις διεθνείς αγορές. Στον αντίποδα, η τελική φάση υλοποίησης του ΤΑΑ, το χαμηλό κόστος χρήματος, οι αυξημένοι πόροι του ΠΔΕ και οι νέες εμπορικές ισορροπίες δημιουργούν ευκαιρίες για ενίσχυση των επενδύσεων και της εξωστρέφειας.

Οι παραδοχές του βασικού σεναρίου παρουσιάζονται αναλυτικά στην ενότητα 3.1Β, ενώ περιλαμβάνουν (α) ανάπτυξη στην Ευρωζώνη κατά 1,4% το 2025 και 1,2% το 2026, πληθωρισμό στο 1,9% το 2026, σύμφωνα με το βασικό σενάριο της ΕΚΤ (Δεκέμβριος 2025), (β) τα επιτόκια ακολουθούν την τάση των σημερινών προθεσμιακών συμβολαίων, δηλαδή το Euribor 3-μηνών σταδιακά υποχωρεί στην περιοχή του 2,1% στα τέλη του 2026, (γ) οι διεθνείς τιμές των ενεργειακών αγαθών ακολουθούν το βασικό σενάριο της ΕΚΤ, με μικρή πτωτική τάση το 2026, η οποία ενισχύεται από την υποτίμηση της αξίας του δολαρίου έναντι του ευρώ, (δ) διατήρηση της γεωπολιτικής έντασης στην Ουκρανία και ανάδυση νέων εστιών αβεβαιότητας σε Βενεζουέλα και Ιράν, (ε) οι εμπορικές πολιτικές παραμένουν πιο περιοριστικές από το παρελθόν, αλλά χωρίς νέα γενικευμένα κύματα προστατευτισμού (στ) επιτάχυνση στην εφαρμογή του σχεδίου «Ελλάδα 2.0» το 2026, (ζ) επίδοση εσόδων από τουρισμό το 2026 παρεμφερής με το 2025 σε πραγματικούς όρους.

Αναλυτικά οι προβλέψεις ανά συνιστώσα του ΑΕΠ περιγράφονται στην ενότητα 3.1Β. Για το 2025, το ΙΟΒΕ διατηρεί την πρόβλεψή του για ετήσια ανάπτυξη 2,1%, σε σταθερές τιμές, με καθοδικούς κινδύνους που απορρέουν από το διεθνές περιβάλλον. Ως προς τις συνιστώσες της ανάπτυξης το 2025, αναμένεται αύξηση των πάγιων επενδύσεων (+10,0%), επιτάχυνση της ιδιωτικής κατανάλωσης (+2,5%) και των εξαγωγών (1,5%), με βελτίωση του ελλείμματος στο εξωτερικό ισοζύγιο, καθώς οι εισαγωγές μειώνονται ετησίως κατά -1,5%. Ο μέσος πληθωρισμός για το 2025 διαμορφώθηκε στο 2,9%, υψηλότερα από τον μέσο όρο στην Ευρωζώνη, ενώ η ανεργία εκτιμάται ότι μειώθηκε στην περιοχή του 8,9%.

Για το 2026, το ΙΟΒΕ διατηρεί την πρόβλεψη της ανάπτυξης, αναμένοντας οριακή επιτάχυνση του ρυθμού μεγέθυνσης της ελληνικής οικονομίας σε 2,2%, σε σταθερές τιμές, με κινητήριο μοχλό τη σημαντική ενίσχυση των επενδύσεων και την ανθεκτική κατανάλωση. Ο ρυθμός πληθωρισμού αναμένεται να αποκλιμακωθεί στην περιοχή του 2,4%, υψηλότερα του μέσου όρου στην Ευρωζώνη, ενώ η ανεργία εκτιμάται ότι θα κυμανθεί στην περιοχή του 8,6%.

Η πρόβλεψη στο βασικό σενάριο μακροοικονομικών προβλέψεων του ΙΟΒΕ (Πίνακας 1.1) εγκυμονεί θετικές προοπτικές αλλά και κινδύνους για το 2025 και το 2026, οι οποίοι και αναφέρονται αναλυτικά στην ενότητα 3.1Β. Συνοψίζοντας, για το 2026, η επιτάχυνση στην

υλοποίηση του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, το υψηλό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, το χαμηλότερο κόστος χρήματος και η μεγέθυνση στην Ευρωζώνη αναμένεται να επιταχύνουν ελαφρά το ρυθμό μεγέθυνσης της ελληνικής οικονομίας στην περιοχή του 2,2%, με μικρή περαιτέρω αποκλιμάκωση του πληθωρισμού και του ποσοστού ανεργίας.

Πίνακας 1.1

Μακροοικονομικές προβλέψεις ΙΟΒΕ (Ιανουάριος 2026)

(σε σταθερές αγοραίες τιμές, ετήσιες % μεταβολές, εκτός αν αναγράφεται διαφορετικά)

	2024 (πραγμ.)	**2025 (εκτίμηση)**	**2026 (πρόβλεψη)**
ΑΕΠ	2,1%	2,1%	2,2%
Κατανάλωση	1,3%	2,2%	1,7%
Ιδιωτική Κατανάλωση	2,3%	2,5%	1,9%
Δημόσια Κατανάλωση	-2,5%	1,3%	1,0%
Ακαθάριστες Επενδύσεις	17,5%	-6,2%	9,2%
Ακαθάριστες Πάγιες Επενδύσεις	4,1%	7,6%	8,2%
Εξαγωγές	1,0%	1,5%	1,3%
Εισαγωγές	3,8%	-1,5%	2,9%
Ρυθμός πληθωρισμού (ΕνΔΤΚ)	3,0%	2,9%	2,4%
Ανεργία (% εργατικού δυναμικού)	10,1%	8,9%	8,6%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ για το 2024, εκτιμήσεις ΙΟΒΕ για το 2025, 2026

Ειδική μελέτη: Θερμοκηπιακή γεωργία εκτός εδάφους στην Ελλάδα

Η μελέτη διερευνά τη σκοπιμότητα, τις προκλήσεις και τα δυνητικά οφέλη από την περαιτέρω ανάπτυξη στην Ελλάδα της Θερμοκηπιακής Γεωργίας Εκτός Εδάφους (ΘΓΕΕ), η οποία σήμερα κυριαρχείται από την καλλιεργητική μέθοδο της υδροπονίας. Η μελέτη εστιάζει επίσης στην κατανόηση του τρόπου με τον οποίο η υδροπονία μπορεί να συμβάλλει στη βιώσιμη γεωργία, την αποδοτικότητα των πόρων, την περιφερειακή οικονομική ανάπτυξη και την επισιτιστική ασφάλεια. Στο πλαίσιο αυτό, εξετάζονται διάφορες πτυχές, συμπεριλαμβανομένης της υιοθέτησης νέων τεχνολογιών, των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, της οικονομικής βιωσιμότητας και πιθανών θεσμικών και χρηματοδοτικών παρεμβάσεων για την προώθηση της ΘΓΕΕ στην Ελλάδα. Μια περίληψη των βασικών ευρημάτων παρουσιάζεται στο Κεφάλαιο 4.

2 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

2.1 Τάσεις και προοπτικές της διεθνούς οικονομίας

Α. Το παγκόσμιο περιβάλλον

- Βάσει της έκθεσης Δεκεμβρίου του ΟΟΣΑ, για το 2025 εκτιμάται ανάπτυξη της παγκόσμιας οικονομίας κατά 3,2%, ενώ για το 2026 προβλέπεται επιβράδυνση σε 2,9%.
- Ο πληθωρισμός αποκλιμακώνεται αλλά παραμένει υψηλότερος από τον στόχο, με τον γενικό δείκτη στις χώρες του ΟΟΣΑ να διαμορφώνεται στο 3,9% και τον δομικό στο 4,0% τον Νοέμβριο.
- Οι κεντρικές τράπεζες προχωρούν σε στοχευμένες προσαρμογές του βασικού τους επιτοκίου, λαμβάνοντας υπόψη τόσο την αποκλιμάκωση των πληθωριστικών πιέσεων όσο και τις ενδείξεις επιβράδυνσης της παγκόσμιας δραστηριότητας.
- Η απειλή ενός νέου κύκλου αβεβαιότητας αναζωπυρώνεται στις αρχές του 2026, καθώς οι γεωπολιτικές εντάσεις επαναφέρουν το ενδεχόμενο δασμολογικών κλιμακώσεων.

Η παγκόσμια οικονομία συνέχισε να μεγεθύνεται το τρίτο τρίμηνο του 2025, με ασθενή ρυθμό. Οι οικονομίες των χωρών του ΟΟΣΑ αναπτύχθηκαν με ετήσιο ρυθμό 1,9% το τρίτο τρίμηνο, όσο και το προηγούμενο τρίμηνο, οριακά υψηλότερα σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2024 (1,8%). Ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ στις πλέον αναπτυγμένες οικονομίες (G7) παρέμεινε αμετάβλητος στο 1,6%, σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο, ενώ το αντίστοιχο τρίμηνο του 2024 βρισκόταν στο 1,8%. Οι 20 μεγαλύτερες οικονομίες του ΟΟΣΑ αναπτύχθηκαν με ρυθμό 3,1% το τρίτο τρίμηνο του έτους, αμετάβλητο σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο, και κατόπιν ανάπτυξης 2,6% το αντίστοιχο τρίμηνο του 2024.

Ο πληθωρισμός συνεχίζει να αποκλιμακώνεται, ωστόσο, διατηρείται σε υψηλότερα από τα επιθυμητά επίπεδα, ενώ και ο δομικός πληθωρισμός αποδεικνύεται επίμονος σε πολλές

οικονομίες. Τον Νοέμβριο του 2025, ο πληθωρισμός στις 38 χώρες του ΟΟΣΑ καταγράφηκε στο 3,9%, ενώ ο δομικός πληθωρισμός (εξαιρώντας δηλαδή ενέργεια και τρόφιμα) υποχώρησε στο 4,0%. Ταυτόχρονα, οι τιμές της ενέργειας αυξήθηκαν κατά 3,5% ετησίως, ενώ οι τιμές των τροφίμων αυξήθηκαν κατά 4,0% τον ίδιο μήνα.

Κατά το τρίτο τρίμηνο του 2025, οι κεντρικές τράπεζες των κυριότερων οικονομιών διεθνώς προχώρησαν σε στοχευμένες προσαρμογές της νομισματικής πολιτικής, με την προσοχή να μετατοπίζεται σταδιακά από τον έλεγχο του πληθωρισμού προς τη διαχείριση των κινδύνων στην αγορά εργασίας και τη στήριξη της οικονομικής δραστηριότητας. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) διατήρησε το βασικό της επιτόκιο στο 2,00%, υιοθετώντας στάση αναμονής καθώς ο δομικός πληθωρισμός στην Ευρωζώνη παρέμεινε επίμονος, τροφοδοτούμενος από τις τιμές στις υπηρεσίες και τη συνεχιζόμενη άνοδο στην αγορά κατοικίας και των ενοικίων. Στις Ηνωμένες Πολιτείες, η Ομοσπονδιακή Τράπεζα (Fed) προχώρησε σε νέο κύκλο χαλάρωσης, μειώνοντας το βασικό επιτόκιο κατά 0,75 μονάδες βάσης από τον Σεπτέμβριο έως και τον Δεκέμβριο, με τρεις διαδοχικές μειώσεις, στο εύρος 3,50%–3,75%, ως προληπτική κίνηση διαχείρισης κινδύνου έναντι των ενδείξεων επιβράδυνσης της απασχόλησης. Η Τράπεζα της Αγγλίας ακολούθησε αντίστοιχη τροχιά μειώνοντας το επιτόκιό της στο 3,75% τον Δεκέμβριο, επιχειρώντας να αναθερμάνει την υποτονική εγχώρια ζήτηση και να στηρίξει την αγορά ακινήτων. Παράλληλα, οι πολιτικές εμπορικού προστατευτισμού της αμερικανικής κυβέρνησης και επιβολής νέων φραγμών σε προϊόντα υψηλής τεχνολογίας και σπάνιες γαίες ενίσχυσε τη γεωπολιτική αβεβαιότητα. Οι εξελίξεις αυτές περιπλέκουν τη διαμόρφωση της νομισματικής πολιτικής, καθώς οι κεντρικές τράπεζες καλούνται να ισορροπήσουν ανάμεσα στην ανάγκη στήριξης της ανάπτυξης και στην αντιμετώπιση των πληθωριστικών επιπτώσεων των εμπορικών περιορισμών σε ένα περιβάλλον υψηλής μεταβλητότητας.

Πίνακας 2.1

Διεθνές Περιβάλλον (ετήσια % μεταβολή ΑΕΠ σε σταθερές τιμές, εκτός αν αναφέρεται διαφορετικά)

Οικονομία	2024	2025		2026	
		Πρόβλεψη	Διαφορά από προηγούμενη πρόβλεψη*	Πρόβλεψη	Διαφορά από προηγούμενη πρόβλεψη*
Παγκόσμια	3,3	3,2	0,0	2,9	0,0
ΗΠΑ	2,8	2,0	0,2	1,7	0,2
Ιαπωνία	-0,2	1,3	0,2	0,9	0,4
Καναδάς	1,0	1,1	0,0	1,1	-0,1
Ηνωμένο Βασίλειο	1,1	1,4	0,0	1,2	0,2
Ευρωζώνη	0,8	1,3	-0,1	1,2	0,1
Γερμανία	-0,5	0,3	0,0	1,0	-0,1
Γαλλία	1,1	0,8	0,2	1,0	0,1
Ιταλία	0,7	0,5	-0,1	0,6	0,0
Τουρκία	3,3	3,6	0,4	3,4	0,2
Κίνα	5,0	5,0	0,1	4,4	0,0
Ινδία	6,5	6,7	0,0	6,2	0,0
Βραζιλία	3,4	2,4	0,1	1,7	0,0

*Διαφορά σε ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με τις προηγούμενες εκτιμήσεις του ΟΟΣΑ (OECD Economic Outlook, Σεπτέμβριος 2025).

Πηγή: OECD Interim Economic Outlook, Δεκέμβριος 2025.

Σύμφωνα με την πιο πρόσφατη έκθεση του ΟΟΣΑ, εκτιμάται ανάπτυξη 3,2% για το 2025, αμετάβλητη από την προηγούμενη έκθεση. Στον Πίνακα 2.1 περιλαμβάνονται οι ετήσιες μεταβολές του ΑΕΠ το 2024 και οι πλέον πρόσφατες προβλέψεις του ΟΟΣΑ (Δεκέμβριος 2025) για τις ετήσιες μεταβολές του τα έτη 2025 και 2026, στην παγκόσμια οικονομία και σε επιλεγμένες αναπτυγμένες και αναπτυσσόμενες χώρες. Η αύξηση του όγκου του παγκόσμιου εμπορίου εκτιμάται σε 4,2% το 2025 από 3,9% το 2024, ενώ για το 2026, προβλέπεται μεγέθυνση κατά 2,3%.

Στην συνέχεια αναλύονται οι πρόσφατες και αναμενόμενες τάσεις στις οικονομίες των σημαντικότερων κρατών και ενώσεων κρατών για το 2025 και το 2026.

Μεταξύ των πλέον ανεπτυγμένων χωρών, οι ΗΠΑ κατέγραψαν ανάπτυξη το τρίτο τρίμηνο του 2025, με το ΑΕΠ να αυξάνεται κατά 2,3% σε ετήσια βάση, υψηλότερα από το 2,1% του δεύτερου τριμήνου του 2025 και έναντι ρυθμού 2,8% στο τρίτο τρίμηνο του 2024. Σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο, καταγράφηκε ετησιοποιημένη αύξηση 4,3%, η υψηλότερη τα τελευταία δύο χρόνια. Η αύξηση αντανακλούσε κυρίως την αύξηση των καταναλωτικών δαπανών, των εξαγωγών και των δημόσιων δαπανών. Η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ μείωσε το βασικό της επιτόκιο κατά 25 μονάδες βάσης τον Δεκέμβριο του 2025 -για τρίτη φορά μέσα στο έτος, φέρνοντάς το στο εύρος 3,50%-3,75%, σύμφωνα με τις προβλέψεις της αγοράς. Τα πρακτικά της συνεδρίασης της Fed τον Δεκέμβριο ανέφεραν ότι η πλειοψηφία των μελών της FOMC έκρινε ότι οι μειώσεις των επιτοκίων είναι πιθανό να είναι κατάλληλες το επόμενο έτος, εάν ο πληθωρισμός μειωθεί με την πάροδο του χρόνου. Ωστόσο, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής ήταν διχασμένοι στην εκτίμησή τους για τους κινδύνους μεταξύ υψηλότερου πληθωρισμού και ανεργίας, με ένα μέρος της FOMC να εκφράζει μεγαλύτερη ανησυχία ότι η εδραίωση του πληθωρισμού μπορεί να απαιτήσει υψηλότερο κόστος δανεισμού, ενώ άλλοι προτίμησαν μεγαλύτερες μειώσεις των επιτοκίων. Παράλληλα, οι προσδοκίες για την ανάπτυξη του επόμενου έτους αναθεωρήθηκαν προς το καλύτερο, καθώς οι επιπτώσεις από την επιβολή δασμών ήταν περιορισμένες σε σχέση με τις αρχικές εκτιμήσεις. Ο ΟΟΣΑ εκτιμά ανάπτυξη 2,0% το 2025, ενώ για το τρέχον έτος προβλέπει επιβράδυνση σε 1,7%.

Η οικονομία της Ευρωζώνης επεκτάθηκε κατά 1,4% σε ετήσια βάση το τρίτο τρίμηνο του 2025, επιβραδύνοντας από ανάπτυξη 1,6% το προηγούμενο τρίμηνο. Παρατηρήθηκε επιβράδυνση στις δαπάνες των νοικοκυριών (1,1% έναντι 1,6%) και στις επενδύσεις (2,5% έναντι 3,2%), ενώ καταγράφηκε ταχύτερη ανάπτυξη στις δημόσιες δαπάνες (1,7% έναντι 1,5%), στις εξαγωγές (2,7% έναντι 0,5%) και στις εισαγωγές (3,6% έναντι 2,7%). Η Ισπανία ηγήθηκε των μεγάλων οικονομιών, με αύξηση 2,8% (έναντι 3% το δεύτερο τρίμηνο), ακολουθούμενη από την Ολλανδία με 1,6% (έναντι 1,7%) και τη Γαλλία με 0,9% (από 0,7%). Η ανάπτυξη του ΑΕΠ της Ιταλίας ήταν ταχύτερη (0,6% έναντι 0,5%) και στη Γερμανία παρέμεινε σταθερή στο 0,3%. Ο ρυθμός ανάπτυξης του ΑΕΠ παρέμεινε επίσης αμετάβλητος στο 1% στο Βέλγιο. Σε σύγκριση με το δεύτερο τρίμηνο, η οικονομία της ευρωζώνης σημείωσε αύξηση 0,3%, από 0,1% το δεύτερο τρίμηνο και καλύτερη από το 0,2% των αρχικών εκτιμήσεων. Ο πληθωρισμός των τιμών καταναλωτή στην ευρωζώνη υποχώρησε στο 1,9% τον Δεκέμβριο του 2025, από 2,1% τον Νοέμβριο, και ήταν ελαφρώς χαμηλότερος από την προκαταρκτική εκτίμηση του 2,0%. Ήταν η πρώτη φορά από τον Μάιο που ο πληθωρισμός ήταν χαμηλότερος από τον στόχο του 2% της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, ενισχύοντας τις προσδοκίες ότι τα επιτόκια θα παραμείνουν αμετάβλητα για μεγάλο χρονικό διάστημα. Ο πληθωρισμός των υπηρεσιών επιβραδύνθηκε στο 3,4% από 3,5%, ενώ η αύξηση των τιμών των μη ενεργειακών βιομηχανικών προϊόντων επιβραδύνθηκε στο 0,4% από 0,5%. Οι τιμές της ενέργειας σημείωσαν μεγαλύτερη πτώση, μειώνοντας κατά 1,9% σε ετήσια βάση, σε σύγκριση με πτώση 0,5% τον Νοέμβριο. Αντίθετα, ο πληθωρισμός στα τρόφιμα, το αλκοόλ και τον καπνό

αυξήθηκε ελαφρά στο 2,5% από 2,4%. Ο βασικός πληθωρισμός, εξαιρουμένων της ενέργειας, των τροφίμων, του αλκοόλ και του καπνού, υποχώρησε στο 2,3%, το χαμηλότερο επίπεδό του σε τέσσερις μήνες. Μεταξύ των μεγαλύτερων οικονομιών της ευρωζώνης, ο εναρμονισμένος πληθωρισμός επιβραδύνθηκε στη Γερμανία (2,0% έναντι 2,6%), τη Γαλλία (0,7% έναντι 0,8%) και την Ισπανία (3,0% έναντι 3,2%). Η Ιταλία αποτέλεσε την εξαίρεση, με τον εναρμονισμένο πληθωρισμό να σημειώνει μικρή άνοδο στο 1,2% από 1,1%. Για το 2025 εκτιμάται ανάπτυξη 1,3%, ενώ για το 2026 προβλέπεται επιβράδυνση σε 1,2%.

Η ΕΚΤ διατήρησε αμετάβλητο το κόστος δανεισμού για τέταρτη συνεχόμενη συνεδρίαση τον Δεκέμβριο του 2025, με το βασικό επιτόκιο να παραμένει στο 2,0%. Η απόφαση ήταν σύμφωνη με τις προσδοκίες και οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής επανέλαβαν ότι θα συνεχίσουν να ακολουθούν μια προσέγγιση που βασίζεται στα δεδομένα και σε κάθε συνεδρίαση ξεχωριστά. Κατά τη διάρκεια της τακτικής συνέντευξης Τύπου, η Πρόεδρος Λαγκάρντ σημείωσε ότι δεν υπήρξε καμία συζήτηση για αύξηση ή μείωση των επιτοκίων προς το παρόν. Η Πρόεδρος τόνισε επίσης ότι η ΕΚΤ δεν έχει προκαθορίσει την πορεία των επιτοκίων και, δεδομένου του υψηλού βαθμού αβεβαιότητας, δεν μπορεί να παράσχει προοπτικές κατευθύνσεις. Εν τω μεταξύ, η κεντρική τράπεζα δημοσίευσε νέες οικονομικές προβλέψεις. Η ανάπτυξη αναθεωρήθηκε προς τα πάνω σε 1,4% για το 2025, 1,2% για το 2026 και 1,4% για το 2027, ενώ αναμένεται να παραμείνει στο 1,4% το 2028. Ο γενικός πληθωρισμός αναμένεται να κυμανθεί κατά μέσο όρο στο 2,1% το 2025, στο 1,9% το 2026, στο 1,8% το 2027 και στο 2% το 2028. Ο πληθωρισμός αναθεωρήθηκε προς τα πάνω για το 2026, κυρίως λόγω των υπηρεσιών.

Αναλυτικότερα οι προοπτικές και προκλήσεις για την Ευρωπαϊκή οικονομία παρουσιάζονται στην ενότητα 2.1Β.

Η βρετανική οικονομία σημείωσε ετήσια αύξηση 1,3% το τρίτο τρίμηνο του 2025, από 1,4% το δεύτερο τρίμηνο, και αμετάβλητη σε σχέση με το ίδιο τρίμηνο ένα χρόνο πριν. Πρόκειται για τον χαμηλότερο ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης σε ένα χρόνο, καθώς η κατανάλωση των νοικοκυριών επιβραδύνθηκε στο 0,7% (έναντι 1% το δεύτερο τρίμηνο) και οι δημόσιες δαπάνες μειώθηκαν στο 1,6% (έναντι 1,9%). Οι ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου αυξήθηκαν επίσης με βραδύτερο ρυθμό, σημειώνοντας άνοδο 2,9% έναντι 3,3% το δεύτερο τρίμηνο, με τις επιχειρηματικές επενδύσεις να αυξάνονται κατά 2,7% από 3,2% προηγουμένως. Οι καθαρές εξαγωγές επηρέασαν αρνητικά την ανάπτυξη, με τις εισαγωγές να αυξάνονται κατά 5% (έναντι 2%) και τις εξαγωγές να αυξάνονται κατά 2,7% (έναντι 2,3%). Για το 2025 εκτιμάται μεγέθυνση 1,4%, ενώ για το τρέχον έτος προβλέπεται επιβράδυνση σε 1,2%.

Στην Ιαπωνία, το ΑΕΠ αυξήθηκε ετησίως κατά 1,1% στο τρίτο τρίμηνο του 2025, από 2,0% το προηγούμενο τρίμηνο και αύξησης 0,5% ένα χρόνο πριν. Σε εποχικά διορθωμένο ετησιοποιημένο ρυθμό, η οικονομία της Ιαπωνίας συρρικνώθηκε κατά 2,3% το τρίτο τρίμηνο του 2025. Αυτό σηματοδότησε την πρώτη ετήσια συρρίκνωση σε έξι τρίμηνα και τον ταχύτερο ρυθμό σε δύο χρόνια, αντιστρέφοντας την προς τα κάτω αναθεωρημένη επέκταση 2,1% το δεύτερο τρίμηνο, με τις κεφαλαιουχικές δαπάνες να μειώνονται για πρώτη φορά σε τρία τρίμηνα, καθώς τα υψηλότερα κόστη δανεισμού αποθάρρυναν τις επενδύσεις. Οι καθαρές εξαγωγές επίσης επηρέασαν αρνητικά την ανάπτυξη, καθώς οι εξαγωγές μειώθηκαν σημαντικά ταχύτερα από τις εισαγωγές μετά την επιβολή από τις ΗΠΑ βασικού δασμού 15% στα περισσότερα ιαπωνικά προϊόντα, παρά τη συμφωνία που επιτεύχθηκε τον Σεπτέμβριο. Εν τω μεταξύ, η ιδιωτική κατανάλωση σημείωσε τη μικρότερη αύξηση σε τρία τρίμηνα, καθώς το αυξανόμενο κόστος διαβίωσης, ιδίως οι υψηλότερες τιμές του ρυζιού, συνέχισαν να επιβαρύνουν τα νοικοκυριά. Παράλληλα, οι δημόσιες δαπάνες

επιβραδύνθηκαν σημαντικά, προσφέροντας περιορισμένη στήριξη στη συνολική δραστηριότητα. Συνολικά για το 2025 η ιαπωνική οικονομία εκτιμάται ότι αναπτύχθηκε με ρυθμό 1,3%, ενώ για το 2026 προβλέπεται επιβράδυνση του ρυθμού ανάπτυξης σε 0,9%.

Στη συνέχεια της τρέχουσας υποενότητας παρουσιάζονται οι πρόσφατες τάσεις και οι προκλήσεις οικονομικής πολιτικής σε τέσσερις αναπτυσσόμενες χώρες, οι οποίες παράγουν συνολικά σχεδόν το 1/3 του παγκόσμιου ΑΕΠ.

Η οικονομία της Κίνας αναπτύχθηκε κατά 4,5% σε ετήσια βάση το τέταρτο τρίμηνο του 2025, επιβραδύνοντας από 4,8% το προηγούμενο τρίμηνο και σημειώνοντας τον χαμηλότερο ρυθμό των τελευταίων τριών ετών. Αυτό οφείλεται στο ότι οι λιανικές πωλήσεις του Δεκεμβρίου σημείωσαν τον χαμηλότερο ρυθμό αύξησης των τελευταίων τριών ετών, επιβαρυμένες από την παρατεταμένη ύφεση στον τομέα των ακινήτων και τις αποπληθωριστικές πιέσεις, παρά τις συνεχιζόμενες επιδοτήσεις στους καταναλωτές. Εν τω μεταξύ, το ποσοστό ανεργίας παρέμεινε στο 5,1% για τρίτο συνεχόμενο μήνα, ενώ η αύξηση της βιομηχανικής παραγωγής επιταχύνθηκε. Ωστόσο, η ετήσια ανάπτυξη έφτασε το 5%, σύμφωνα με τον στόχο του Πεκίνου και αμετάβλητη από το 2024, χάρη στο ρεκόρ εμπορικού πλεονάσματος, καθώς οι ισχυρές εξαγωγές σε αγορές εκτός των ΗΠΑ συνέβαλαν στην αντιστάθμιση της πίεσης των δασμών και της εξασθενημένης σταθερής επένδυσης. Η στατιστική υπηρεσία της Κίνας σημείωσε ότι η οικονομία άντεξε σε πολλαπλές πιέσεις και διατήρησε μια σταθερή, προοδευτική τάση το 2025, μετά τη δέσμευση των ηγετών τον Δεκέμβριο να διατηρήσουν μια προληπτική δημοσιονομική στάση για την τόνωση της δραστηριότητας. Ωστόσο, οι προοπτικές ανάπτυξης για το 2026 παραμένουν ασαφείς λόγω του αυξανόμενου προστατευτισμού και των απρόβλεπτων πολιτικών των ΗΠΑ υπό τον Πρόεδρο Τραμπ. Για το 2026 προβλέπεται επιβράδυνση της ανάπτυξης σε 4,4%, από τον ΟΟΣΑ.

Η οικονομία της Ινδίας κατέγραψε ρυθμό μεγέθυνσης 8,0% το τρίτο τρίμηνο του 2025, σημειώνοντας άνοδο σε σχέση με 7,4% το προηγούμενο τρίμηνο και 6,1% το αντίστοιχο τρίμηνο του 2024. Ήταν ο υψηλότερος ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης από το τρίμηνο του Μαρτίου του 2024, αντανακλώντας την ανθεκτικότητα της ινδικής οικονομίας στους δασμούς 50% από τις Ηνωμένες Πολιτείες που ψηφίστηκαν τον Αύγουστο, με τη βοήθεια της αύξησης των κρατικών δαπανών και των μειώσεων του φόρου σε αγαθά και υπηρεσίες για τη στήριξη της εμπιστοσύνης των καταναλωτών και των ιδιωτικών επενδύσεων. Κατά συνέπεια, η αύξηση των καταναλωτικών δαπανών επιταχύνθηκε στο 7,9% από 7% την προηγούμενη περίοδο, αντιπροσωπεύοντας το 57% του συνολικού ΑΕΠ. Όσον αφορά την προστιθέμενη αξία, η μεταποίηση αυξήθηκε κατά 9,1% κατά την περίοδο αυτή, οι χρηματοοικονομικές, κτηματομεσιτικές και επαγγελματικές υπηρεσίες αυξήθηκαν κατά 10,2% και η παραγωγή στον τομέα των κατασκευών αυξήθηκε κατά 7,2%. Για το 2025 εκτιμάται ανάπτυξη 6,7%, ενώ για το 2026 προβλέπεται επιβράδυνση σε 6,2%.

Η τουρκική οικονομία σημείωσε ετήσια αύξηση 3,7% το τρίτο τρίμηνο του 2025, επιβραδύνοντας από την ανοδική αναθεώρηση 4,9% του προηγούμενου τριμήνου. Η κύρια επιβράδυνση προήλθε από το εξωτερικό εμπόριο, καθώς οι εξαγωγές μειώθηκαν κατά 0,7% (έναντι 2% το δεύτερο τρίμηνο), ενώ οι εισαγωγές αυξήθηκαν κατά 4,3% (έναντι 8,9%). Εν τω μεταξύ, η αύξηση της κατανάλωσης των νοικοκυριών επιταχύνθηκε (4,8% έναντι 4,4%), οι πάγιες επενδύσεις αυξήθηκαν στο υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων δύο ετών (11,7% έναντι 9,1%) και οι δημόσιες δαπάνες ανέκαμψαν (0,8% έναντι -0,6%). Για το σύνολο του 2025, η τουρκική οικονομία εκτιμάται ότι αναπτύχθηκε με ρυθμό 3,6%, ενώ επιβράδυνση σε 3,4% προβλέπεται για το 2026.

Από τις χώρες τις Λατινικής Αμερικής, η οικονομία της Βραζιλίας κατέγραψε μεγέθυνση 1,8% στο τρίτο τρίμηνο του 2025, από 2,6% το προηγούμενο τρίμηνο και 3,7% το αντίστοιχο τρίμηνο του 2024. Για το 2025 εκτιμάται ανάπτυξη 2,4%, ενώ για το 2026 προβλέπεται επιβράδυνση σε 1,7%.

Ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης υποχωρεί τον Δεκέμβριο του 2025 για τέταρτο συνεχή μήνα, ενώ ο δείκτης επιχειρηματικής εμπιστοσύνης βρίσκεται σε ανοδική τροχιά το τελευταίο εξάμηνο (Διάγραμμα 2.1).

Διάγραμμα 2.1

Δείκτες οικονομικού κλίματος για τις χώρες του ΟΟΣΑ (στοιχεία εποχικά διορθωμένα, 100 = μακροχρόνιος μέσος όρος)

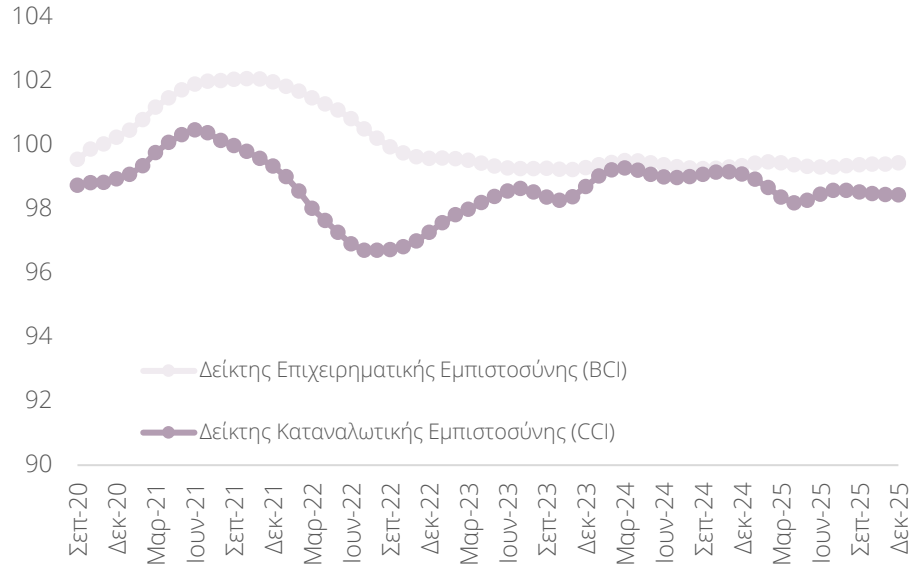

Υποχωρεί ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης, ενώ άνοδο καταγράφει ο δείκτης επιχειρηματικής εμπιστοσύνης.

Πηγή: ΟΟΣΑ

Β. Οικονομίες της ΕΕ και της Ευρωζώνης

- Θετικός ετήσιος ρυθμός μεταβολής του πραγματικού ΑΕΠ στην ΕΕ και την Ευρωζώνη το τρίτο τρίμηνο του 2025, κατά 1,6% και 1,4% αντίστοιχα.
- Χαμηλότεροι ρυθμοί ανάπτυξης και υψηλότερος πληθωρισμός το 2026 στην Ευρωζώνη και την ΕΕ σύμφωνα με τις φθινοπωρινές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σε σχέση με τις εαρινές.
    - Ευρωζώνη: 1,2% και 1,4% ανάπτυξη, 1,9% και 2,0% πληθωρισμός το 2026 και το 2027
    - ΕΕ27: 1,4% και 1,5% ανάπτυξη, 2,1% και 2,2% πληθωρισμός το 2026 και το 2027
- Διατήρηση των τριών βασικών επιτοκίων της ΕΚΤ σε σταθερά επίπεδα το δεύτερο εξάμηνο του 2025. Στόχος η σταθεροποίηση γύρω από τον μεσοπρόθεσμο στόχο πληθωρισμού του 2%.
- Το εξωτερικό περιβάλλον παραμένει ασταθές με τις διεθνείς εμπορικές σχέσεις και τις γεωπολιτικές εντάσεις να αποτελούν τις κυριότερες πηγές κινδύνου για την Ευρωπαϊκή οικονομία.

Η οικονομία της Ευρώπης κατέγραψε καλύτερη από την αναμενόμενη επίδοση στα τρία πρώτα τρίμηνα του 2025 και ως εκ τούτου οι εκτιμήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την πραγματική αύξηση του ΑΕΠ στο σύνολο του έτους έχουν αναθεωρηθεί προς τα πάνω. Η ανάπτυξη ενισχύθηκε αρχικά από την αύξηση των εξαγωγών, εν αναμονή αυξήσεων των δασμών, αλλά κατάφερε να διατηρήσει τη δυναμική της. Η σταθερή, έως τώρα, μεγέθυνση υπογραμμίζει την ανθεκτικότητα της οικονομίας της ΕΕ εν μέσω ενός ασταθούς εξωτερικού περιβάλλοντος.

Οι παράγοντες που επιβάρυναν την οικονομική δραστηριότητα τα τελευταία χρόνια έχουν αποδυναμωθεί. Ο πληθωρισμός βρίσκεται εντός του στόχο της ΕΚΤ ενώ οι συνθήκες χρηματοδότησης έχουν βελτιωθεί. Η αγορά εργασία παραμένει ανθεκτική και τα νοικοκυριά διατηρούν την καταναλωτική τους ισχύ. Το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας καθώς και άλλα ταμεία της ΕΕ συνεχίζουν να στηρίζουν τις επενδύσεις και τις παραγωγικές δαπάνες. Συνεπώς, η οικονομική δραστηριότητα αναμένεται να συνεχίσει να επεκτείνεται με μέτριο ρυθμό την επόμενη διετία[1].

Ωστόσο, η εξωστρεφής οικονομία της ΕΕ έρχεται αντιμέτωπη με ένα αβέβαιο εξωτερικό περιβάλλον. Η επιβολή δασμών από τις ΗΠΑ, στο υψηλότερο επίπεδό τους εδώ και σχεδόν έναν αιώνα, έχει αλλάξει τις διεθνείς εμπορικές σχέσεις. Παρότι δεν είναι ξεκάθαρο πώς θα αντιδράσει το παγκόσμιο εμπορικό σύστημα σε αυτή την εξέλιξη, η ΕΕ οφείλει να δράσει προληπτικά. Η απελευθέρωση του αναπτυξιακού της δυναμικού απαιτεί τη λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση της δημογραφικής γήρανσης και της υποτονικής αύξησης της παραγωγικότητας. Αυτό προϋποθέτει πρόοδο στο κομμάτι της ανταγωνιστικότητας μέσω της ολοκλήρωσης της Ενιαίας Αγοράς, της ενίσχυσης της καινοτομίας και της ολοκλήρωσης της ένωσης αποταμιεύσεων και επενδύσεων.

Περαιτέρω εξωτερικοί κίνδυνοι πηγάζουν από τις συνεχιζόμενες γεωπολιτικές εντάσεις. Ο παρατεταμένος πόλεμος στην Ουκρανία επηρεάζει σημαντικά την οικονομία της ΕΕ ενώ ταυτόχρονα απειλείται και η ασφάλειά της. Είναι επιτακτική ανάγκη η Ευρώπη να αποκτήσει την

[1] European Economic Forecasts Autumn 2025, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Νοέμβριος 2025

στρατιωτική της ανεξαρτησία μέσω της ενίσχυσης των αμυντικών της δυνατοτήτων και της οικονομικής υποστήριξης της Ουκρανίας.

Οικονομική δραστηριότητα το τρίτο τρίμηνο του 2025

Η οικονομική δραστηριότητα βελτιώθηκε το τρίτο τρίμηνο του 2025 τόσο στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) όσο και στην Ευρωζώνη (ΕΖ). Σε ετήσια βάση, το ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 1,6% στην ΕΕ και 1,4% στην Ευρωζώνη από αύξηση 1,7% και 1,6% αντίστοιχα το προηγούμενο τρίμηνο. Σε όρους εποχικά διορθωμένης τριμηνιαίας μεταβολής, το ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 0,3% στην ΕΖ και 0,4% στην ΕΕ.[2] Μεταξύ των μεγάλων κρατών-μελών, το πραγματικό ΑΕΠ αυξήθηκε, σε ετήσια βάση, στην Ισπανία, την Ολλανδία, τη Γαλλία και την Ιταλία στο δεύτερο τρίμηνο του 2025. Στη Γερμανία, το ΑΕΠ παρέμεινε αμετάβλητο. Στο Παράρτημα (Διάγραμμα 1) παρουσιάζεται ο ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης το τρίτο τρίμηνο του 2025 ανά χώρα της ΕΖ.

Η ιδιωτική κατανάλωση ακολούθησε ανοδική τάση το τρίτο τρίμηνο του 2025. Αυξήθηκε κατά 0,6% σε ετήσια βάση στην ΕΖ και κατά 0,7% στην ΕΕ, μετά από αύξηση κατά 0,8% και 0,9% αντίστοιχα το προηγούμενο τρίμηνο. Η δημόσια κατανάλωση αυξήθηκε κατά 0,4% σε αμφότερες σε ετήσια βάση, μετά από αυξήσεις κατά 0,3% στην ΕΖ και 0,4% στην ΕΕ το προηγούμενο τρίμηνο. Οι επενδύσεις αυξήθηκαν κατά 0,75% στην ΕΕ και 0,7% στην ΕΖ το τρίτο τρίμηνο του 2025 κατόπιν αύξησης κατά 1,25% και 1,3% αντίστοιχα το δεύτερο τρίμηνο. Στις εξαγωγές καταγράφηκε αύξηση 1,6% στην ΕΕ και 1,4% στην ΕΖ σε ετήσια βάση, κατόπιν αύξησης κατά 0,5% και 0,3% αντίστοιχα το προηγούμενο τρίμηνο. Οι εισαγωγές αυξήθηκαν σε ετήσια βάση, κατά 1,9% στην ΕΕ και 1,8% στην ΕΖ, κατόπιν αύξησης κατά 1,4% και 1,3$ αντίστοιχα στο προηγούμενο τρίμηνο.

Τον Δεκέμβριο του 2025 εκτιμάται ότι σημειώθηκε μείωση του ετήσιου πληθωρισμού στην Ευρωζώνη σε 1,9%, από 2,1% τον Νοέμβριο. Τον Δεκέμβριο του 2024, ο πληθωρισμός ήταν 2,4%. Οι υπηρεσίες και τα τρόφιμα, ο καπνός και τα αλκοολούχα ποτά είχαν την πιο μεγάλη αυξητική επίδραση στον πληθωρισμό του Δεκεμβρίου. Τα ενεργειακά αγαθά είχαν αρνητική επίδραση στον πληθωρισμό. Η διασπορά του πληθωρισμού εντός της ΕΖ είναι μικρότερη σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο (βλέπε Παράρτημα, Διάγραμμα 4).

Η απασχόληση αυξήθηκε κατά 0,5% στην ΕΕ και 0,6% στην ΕΖ σε ετήσια βάση το τρίτο τρίμηνο του 2025. Στο δεύτερο τρίμηνο, η απασχόληση είχε αυξηθεί κατά 0,5% στην ΕΕ και 0,7% στην ΕΕ. Οι υψηλότερες αυξήσεις στην απασχόληση καταγράφηκαν στη Μάλτα, την Πορτογαλία και την Κύπρο. Οι πιο μεγάλες μειώσεις σημειώθηκαν στην Σλοβακία, τη Γερμανία και την Φινλανδία. Στο Παράρτημα (Διαγράμματα 5 και 6) παρουσιάζονται το ποσοστό απασχόλησης και η μεταβολή απασχόλησης ανά χώρα της ΕΖ.

Το εποχικά διορθωμένο ποσοστό ανεργίας ήταν 6,3% τον Νοέμβριο του 2025 στην ΕΖ, από 6,4% τον Οκτώβριο και 6,2% τον Νοέμβριο του 2024. Στην ΕΕ το ποσοστό ανήλθε σε 6,0% όσο και τον Οκτώβριο ενώ ήταν 5,8% τον Νοέμβριο του 2024. Στο γ' τρίμηνο το ποσοστό ανεργίας κυμάνθηκε από 2,5% στη Μάλτα έως 10,2% στην Ισπανία. Μεταξύ των μεγάλων-κρατών μελών, διαμορφώθηκε στο 3,8% στη Γερμανία, 3,4% στην Ολλανδία, 7,4% στη Γαλλία και 6,2+% στην Ιταλία. Στο Παράρτημα (Διάγραμμα 7) παρουσιάζεται το ποσοστό ανεργίας ανά χώρα της ΕΖ.

Ο λόγος του εποχικά διορθωμένου δημοσιονομικού ελλείμματος γενικής κυβέρνησης προς το ΑΕΠ στο τρίτο τρίμηνο του 2025 ανήλθε στο 3,2% τόσο στην ΕΕ όσο και στην ΕΖ από 2,8% στην ΕΖ και 2,9% στην ΕΕ το προηγούμενο τρίμηνο. Στο τέλος του τρίτου τριμήνου του 2025, ο λόγος του

[2]Eurostat GDP release, 5 Δεκεμβρίου 2025

ακαθάριστου χρέους της γενικής κυβέρνησης προς το ΑΕΠ στην Ευρωζώνη διαμορφώθηκε στο 88,5% από 88,2% στο τέλος του δεύτερου τριμήνου. Στην ΕΕ, ο λόγος επίσης αυξήθηκε από 81,9% σε 82,1%. Σε σύγκριση με το τρίτο τρίμηνο του 2024, ο λόγος του δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ αυξήθηκε σε αμφότερες (87,7% σε 88,5% στην ΕΖ και 81,3% σε 82,1% στην ΕΕ). Στο Παράρτημα (Διαγράμματα 2 και 3) παρουσιάζεται ο λόγος δημοσίου χρέους προς ΑΕΠ και το δημοσιονομικό ισοζύγιο ανά χώρα της ΕΖ.

Σύμφωνα με ανακοίνωσή της στις 18 Δεκεμβρίου 2025, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα αποφάσισε να διατηρήσει τα τρία βασικά επιτόκιά της αμετάβλητα, σε συνέχεια παρόμοιας απόφασης στο τέλος Οκτωβρίου 2025. Η τελευταία μείωση έλαβε χώρα τον Ιούνιο και ήταν η όγδοη μείωση των βασικών επιτοκίων από τον Ιούνιο του 2024 έως σήμερα. Ο πληθωρισμός βρίσκεται επί του παρόντος γύρω από τον μεσοπρόθεσμο στόχο του 2% και η αξιολόγηση του Διοικητικού Συμβουλίου για τις προοπτικές του πληθωρισμού παραμένει σε γενικές γραμμές αμετάβλητη. Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ είναι αποφασισμένο να διασφαλίσει ότι ο πληθωρισμός θα σταθεροποιηθεί γύρω από τον μεσοπρόθεσμο στόχο του 2%. Δεδομένης των συνθηκών υψηλής αβεβαιότητας του οικονομικού περιβάλλοντος, δεν υπάρχει σχέδιο για την πορεία των επιτοκίων στο άμεσο μέλλον. Η έκθεση της ΕΚΤ στο πλαίσιο του χαρτοφυλακίου του προγράμματος αγοράς στοιχείων ενεργητικού (asset purchase programme – APP) μειώνεται με σταθερό ρυθμό, καθώς το Ευρωσύστημα δεν επανεπενδύει πλέον τις πληρωμές κεφαλαίου από τίτλους που λήγουν. Το Διοικητικό Συμβούλιο διέκοψε τις επανεπενδύσεις στο πλαίσιο του PEPP στα τέλη του 2024. Τέλος, το μέσο για την προστασία της μετάδοσης (Transmission Protection Instrument – TPI) είναι διαθέσιμο για να αντισταθμιστούν ανεπιθύμητες, μη προβλέψιμες μεταβολές στην αγορά που μπορεί να επηρεάσουν αρνητικά τη μετάδοση της νομισματικής πολιτικής στην ευρωζώνη, με στόχο την σταθερότητα των τιμών.

Συμβολή συνιστωσών ΑΕΠ

Βάσει αυτών των εξελίξεων στις συνιστώσες του ΑΕΠ στην Ευρωζώνη (Διάγραμμα 2.2), η συμβολή των καθαρών εξαγωγών ήταν αρνητική (-0,4%), από περισσότερο αρνητική στο προηγούμενο τρίμηνο (-1,0%). Η βελτίωση της συμβολής των καθαρών εξαγωγών στο τρίτο τρίμηνο του 2025 προήλθε από τη μεγαλύτερη αύξηση της θετικής συμβολής των εξαγωγών σε σχέση με τις εισαγωγές. Η συμβολή της εγχώριας ζήτησης ήταν της τάξης του 1,7% του ΑΕΠ, από επίδραση 2,5 ποσοστιαίες μονάδες το προηγούμενο τρίμηνο. Η συμβολή της ιδιωτικής κατανάλωσης μειώθηκε οριακά στο 0,6% στο τρίτο τρίμηνο του 2025 από 0,8% στο δεύτερο τρίμηνο ενώ η συμβολή της δημόσιας κατανάλωσης αυξήθηκε οριακά στο 0,4% από 0,3% στο προηγούμενο τρίμηνο. Η συμβολή των ακαθάριστων επενδύσεων μειώθηκε στο 0,7% από 1,3% στο προηγούμενο τρίμηνο.

Διάγραμμα 2.2

Ευρωζώνη – Συμβολή συνιστωσών ΑΕΠ στον πραγματικό ρυθμό μεταβολής του (σε ποσοστιαίες μονάδες)

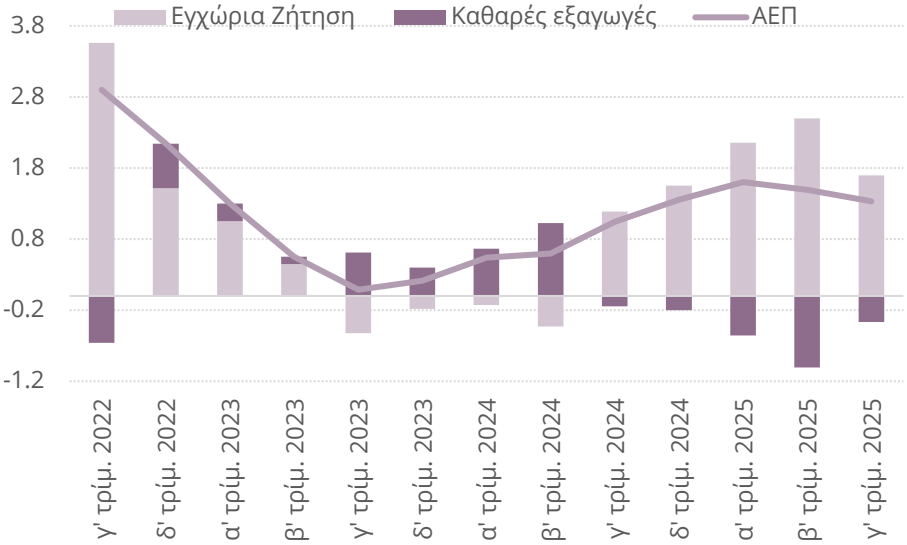

Θετική συμβολή εγχώριας ζήτησης αλλά αρνητική συμβολή καθαρών εξαγωγών στη μεταβολή του ΑΕΠ της Ευρωζώνης το γ' τρίμ. του 2025.

Πηγή: Eurostat

Δείκτης €-COIN και δείκτης οικονομικού κλίματος

Ο βασικός πρόδρομος δείκτης οικονομικής δραστηριότητας σε Ευρωζώνη και Ευρωπαϊκή Ένωση κινήθηκε ανοδικά στο πρώτο δίμηνο του 2025, αλλά κατέγραψε μεγάλη πτώση τον Μάρτιο. Στη συνέχεια παρέμεινε σταθερός, καταγράφοντας οριακή αύξηση τον Μάιο. Τον Ιούλιο σημειώθηκε απότομη άνοδος ενώ τον Αύγουστο ο δείκτης αυξήθηκε ακόμα περισσότερο. Έκτοτε έχει σημειώσει μικρή άνοδο. Τον Δεκέμβριο αυξήθηκε στις 0.52 μονάδες (Διάγραμμα 2.3). Η άνοδος του τελευταίου τριμήνου προμηνύει πιθανή άνοδο του ΑΕΠ στο επόμενο τρίμηνο.

Ο δείκτης Οικονομικού Κλίματος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην ΕΕ-27 και την Ευρωζώνη κατέγραψε άνοδο στο τέταρτο τρίμηνο του 2025. Το πρώτο τρίμηνο του 2025 σημειώθηκε ανοδική πορεία αλλά υπήρξε επιδείνωση τον Μάρτιο. Τον Απρίλιο ο δείκτης κατέγραψε επιπλέον πτώση ενώ τον Μάιο ανέκαμψε οριακά. Τον Ιούνιο υπήρξε επιστροφή στα επίπεδα του Απριλίου. Τον Ιούλιο σημειώθηκε αύξηση η οποία αναχαιτίστηκε εν μέρει τον Αύγουστο. Τον Σεπτέμβριο, καταγράφηκε και πάλι αύξηση του δείκτη. Τον Οκτώβριο σημειώθηκε σημαντική άνοδος του δείκτη ενώ τον Νοέμβριο περαιτέρω οριακή βελτίωση η οποία αναχαιτίστηκε ελαφρώς τον Δεκέμβριο. Πιο συγκεκριμένα, τον Δεκέμβριο του 2025 ο δείκτης Οικονομικού κλίματος διαμορφώθηκε στις 96.8 μονάδες στην ΕΕ-27 και στις 96.7 στην Ευρωζώνη, σε επίπεδα χαμηλότερα σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα αλλά υψηλότερα σε σχέση με πέρυσι (Πίνακας 2.2).

Διάγραμμα 2.3

Μηνιαίος Δείκτης €-COIN & ΑΕΠ Ευρωζώνης*

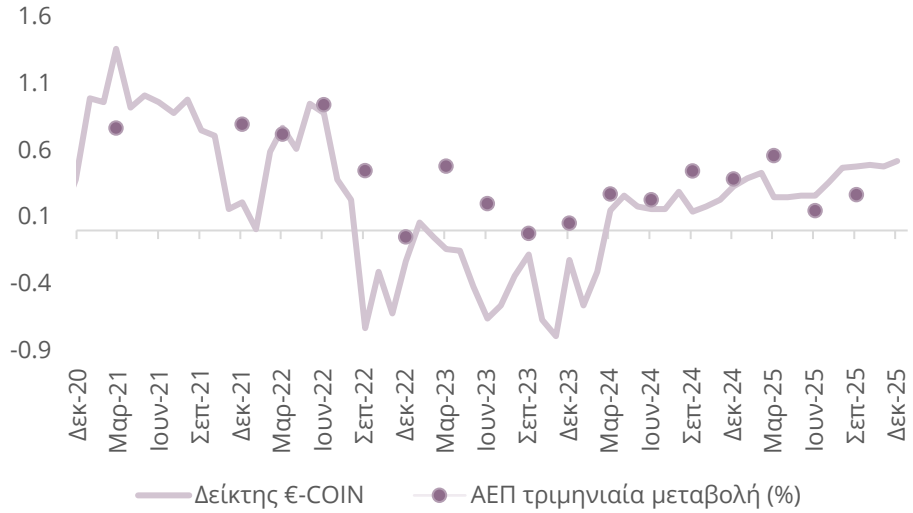

Ο δείκτης €-COIN κινήθηκε ελαφρά ανοδικά στο τέταρτο τρίμηνο του 2025.

*Το ερευνητικό κέντρο Centre of Economic Policy Research σε συνεργασία με την Τράπεζα της Ιταλίας εκτιμά κάθε μήνα τον πρόδρομο δείκτη οικονομικής δραστηριότητας €-COIN για την Ευρωζώνη. Ο δείκτης συνιστά πρόβλεψη της τριμηνιαίας ανάπτυξης του ΑΕΠ και προκύπτει από τη σύνθεση ποικίλων διαφορετικών δεδομένων, όπως η πορεία της βιομηχανικής παραγωγής, των τιμών, στοιχείων από την αγορά εργασίας, καθώς και χρηματοοικονομικών στοιχείων.

Πηγές: CEPR, Bank of Italy, Eurostat

Πίνακας 2.2

Δείκτης Οικονομικού Κλίματος ΕΕ-27 & Ευρωζώνης (μ.ό. 2000-2020=100)

Μήνας	Ιαν-24	Φεβ-24	Μαρ-24	Απρ-24	Μάι-24	Ιουν-24	Ιουλ-24	Αυγ-24	Σεπ-24	Οκτ-24	Νοε-24	Δεκ-24
ΕΕ-27 (2020)	95.9	95.4	96.1	96.1	96.2	96.4	96.2	96.6	96.5	96.3	96.3	94.3
Ευρω-ζώνη	95.8	95.1	96	95.9	96	96.1	96	96.4	95.9	96	95.8	93.6

Μήνας	Ιαν-25	Φεβ-25	Μαρ-25	Απρ-25	Μάι-25	Ιουν-25	Ιουλ-25	Αυγ-25	Σεπ-25	Οκτ-25	Νοε-25	Δεκ-25
ΕΕ-27 (2020)	95.7	96.9	95.9	94.6	95.3	94.4	95.4	95.2	95.8	96.7	96.9	96.8
Ευρω-ζώνη	95.3	96.2	95.1	93.9	95	94.2	95.8	95.5	95.7	96.9	97.1	96.7

Πηγή: Eurostat, Ιανουάριος 2026

Προκλήσεις

Η οικονομία της Ευρώπης, και ειδικότερα αυτή της Ευρωζώνης, αντιμετωπίζει μια σειρά από προκλήσεις. Επιγραμματικά, οι κυριότερες είναι:

- Επιβολή δασμών στις εξαγωγές της ΕΕ προς τις ΗΠΑ από την αμερικανική κυβέρνηση με σοβαρές συνέπειες για την Ευρωπαϊκή και την παγκόσμια οικονομία.
- Αβεβαιότητα σχετικά με τις παγκόσμιες εμπορικές πολιτικές.
- Οι εμπόλεμες συρράξεις στην Ουκρανία και την Μέση Ανατολή και οι οικονομικές επιπτώσεις υψηλής έντασης και διάρκειας.
- Νέες διαταραχές στον ενεργειακό εφοδιασμό (ειδικά στο πετρέλαιο και στο φυσικό αέριο) θα μπορούσαν ενδεχομένως να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στις προοπτικές ανάπτυξης της ΕΕ και στον πληθωρισμό.
- Έλλειμμα ανταγωνιστικότητας σε σχέση με τις ΗΠΑ και την Κίνα.
- Αυξανόμενη δημοσιονομική πίεση σε χώρες όπως η Γαλλία και η Ιταλία.
- Αυξανόμενοι κίνδυνοι φυσικών καταστροφών που συνδέονται με την κλιματική αλλαγή.

Προβλέψεις για την εξέλιξη βασικών μακροοικονομικών μεγεθών (Νοέμβριος 2025)

Στον πίνακα 2.3, παρουσιάζονται οι προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπή για τις κύριες οικονομικές μεταβλητές της ΕΕ και της Ευρωζώνης σε ετήσια βάση. Οι φθινοπωρινές εκτιμήσεις για το ΑΕΠ έχουν αναθεωρηθεί προς τας πάνω ενώ οι προβλέψεις για το 2026 έχουν μειωθεί οριακά για αμφότερες τις ΕΕ και ΕΖ σε σχέση με τις εαρινές. Οι εκτιμήσεις για τον πληθωρισμό το 2025 και οι προβλέψεις για το 2026 έχουν αναθεωρηθεί προς τα πάνω.

Πίνακας 2.3

Βασικά Μακροοικονομικά Μεγέθη, ΕΕ-27, Ευρωζώνη (πραγματικές ετήσιες % μεταβολές, εκτός αν δηλώνεται διαφορετικά)

	ΕΕ			Ευρωζώνη		
	2025	2026	2027	2025	2026	2027
ΑΕΠ	1,4	1,4	1,5	1,3	1,2	1,4
Ιδιωτική Κατανάλωση	1,5	1,5	1,5	1,3	1,3	1,3
Δημόσια Κατανάλωση	1,8	1,5	1,2	1,8	1,5	1,2
Ακαθάριστες επενδύσεις	2,0	2,7	2,5	2,2	2,5	2,3
Εξαγωγές αγαθών – υπηρεσιών	1,6	1,6	2,3	1,5	1,4	2,3
Εισαγωγές αγαθών – υπηρεσιών	3,0	2,3	2,6	2,9	2,2	2,5
Απασχόληση	0,5	0,5	0,4	0,6	0,5	0,5
Ανεργία (% εργατικού δυναμικού)	5,9	5,9	5,8	6,3	6,2	6,1
Πληθωρισμός	2,5	2,1	2,2	2,1	1,9	2,0
Ισοζύγιο Γεν. Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	-3,3	-3,4	-3,4	-3,2	-3,3	-3,4
Χρέος Γεν. Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	82,8	83,8	84,5	88,8	89,8	90,4
Ισοζύγιο Τρεχ. Συναλλαγών (% ΑΕΠ)	2,5	2,4	2,3	2,7	2,5	2,4

Πηγή: European Economic Forecasts, Autumn 2025, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Νοέμβριος 2025

Βάσει των πλέον πρόσφατων προβλέψεων, η ανάπτυξη εκτιμάται πως διαμορφώθηκε σε 1,3% στην Ευρωζώνη και σε 1,4% στην ΕΕ το 2025 ενώ το 2026 προβλέπεται παρόμοιος ρυθμός ανάπτυξης 1,2% και 1,4% αντίστοιχα. Για το 2027 προβλέπεται λίγο μεγαλύτερη ανάπτυξη, της τάξης του 1,4% για την ΕΖ και 1,5% για την ΕΕ. Για την ιδιωτική κατανάλωση εκτιμάται αύξηση 1,3% στην ΕΖ και 1,5% στην ΕΕ για το 2025 ενώ για το 2026, προβλέπεται αύξηση 1,3% στην ΕΖ και 1,5% στην ΕΕ (Πίνακας 2.3). Για τη δημόσια κατανάλωση, προβλέπεται αύξηση κατά 1,5% σε αμφότερες το 2026 και 1,2% σε αμφότερες το 2027. Η αύξηση στις ακαθάριστες επενδύσεις εκτιμάται ότι διαμορφώθηκε στο 2,2% στην ΕΖ και στο 2,0% στην ΕΕ το 2025. Για το 2026, προβλέπεται αύξηση κατά 2,5% και 2,7% αντίστοιχα. Οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών προβλέπεται να αυξηθούν κατά 1,4% στην ΕΖ και 1,6% στην ΕΕ το 2026 και 2,3% σε αμφότερες το 2027. Οι εισαγωγές προβλέπεται να αυξηθούν κατά 2,2% στην ΕΖ και 2,3% στην ΕΕ το 2026 ενώ το 2027 προβλέπεται αύξηση κατά 2,6% και 2,5% αντίστοιχα. Προβλέπεται μείωση του πληθωρισμού σε 1,9% στην ΕΖ και 2,1% στην ΕΕ το 2026 ενώ το 2027 προβλέπεται πληθωρισμός 2,0% και 2,2%, αντίστοιχα. Η απασχόληση προβλέπεται να αυξηθεί κατά 0,5% σε αμφότερες το 2026 ενώ το 2027 προβλέπεται αύξηση 0,5% στην ΕΖ και 0,4% στην ΕΕ. Το ποσοστό ανεργίας προβλέπεται να διαμορφωθεί στο 6,2% του εργατικού δυναμικού στην ΕΖ και στο 5,9% στην ΕΕ το 2026 ενώ προβλέπεται να μειωθεί στο 6,1% και 5,8% αντίστοιχα το 2027. Το χρέος της ΕΖ προβλέπεται να διαμορφωθεί στο 89,8% του ΑΕΠ στην ΕΖ και στο 83,8% στην ΕΕ το 2026. Για το 2027, προβλέπεται αύξηση στο 90,4% και 84,5% αντίστοιχα. Τέλος, το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών προβλέπεται να διαμορφωθεί στο 2,5% του ΑΕΠ στην ΕΖ και 2,4% στην ΕΕ το 2026 ενώ το 2027 να μειωθούν στο 2,4% και 2,3% αντίστοιχα.

2.2 Το οικονομικό περιβάλλον στην Ελλάδα

Α. Οικονομικό κλίμα

- Ήπια εξασθένιση του Δείκτη Οικονομικού Κλίματος στην Ελλάδα κατά το δ' τρίμηνο του 2025 σε σχέση με το αμέσως προηγούμενο τρίμηνο (106,9 από 108,3 μον.). Οριακή βελτίωση σε σύγκριση με το αντίστοιχο περυσινό τρίμηνο (106,8 μον.).
- Οι επιχειρηματικές προσδοκίες υποχώρησαν ελαφρά στο δ΄ τρίμηνο του 2025 σε σύγκριση με το αμέσως προηγούμενο στη Βιομηχανία και στις Κατασκευές, ενώ ενισχύθηκαν ήπια στο Λιανικό εμπόριο και στις Υπηρεσίες.
- Ο Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης εξασθένισε ήπια την περίοδο Οκτωβρίου-Δεκεμβρίου έναντι του προηγούμενου τριμήνου, στις -48,4 (από –47,3) μονάδες. Παράλληλα, κινείται ελαφρώς χαμηλότερα σε σχέση με ένα χρόνο νωρίτερα (-47,4 μον.).

Οι έρευνες οικονομικής συγκυρίας του ΙΟΒΕ προσφέρουν σημαντική πληροφόρηση για τις εξελίξεις στην οικονομία, τόσο από την πλευρά των επιχειρήσεων, όσο και από την πλευρά της τελικής ζήτησης, δηλαδή των καταναλωτών. Εξάλλου, βασικοί δείκτες που περιλαμβάνονται σε αυτές αποτελούν πρόδρομους δείκτες για διάφορα μεγέθη της οικονομίας και μπορούν να χρησιμοποιηθούν με επάρκεια για την πρόβλεψη των άμεσων εξελίξεων, ακόμα και για την πορεία του ΑΕΠ[3].

Στο τελευταίο τρίμηνο του 2025 ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος υποχώρησε σε σύγκριση με το αμέσως προηγούμενο τρίμηνο, κατά 1,4 μονάδες. Η μικρή αυτή εξασθένιση του δείκτη προήλθε από την έντονη υποχώρηση των επιχειρηματικών προσδοκιών στη Βιομηχανία και τις Κατασκευές, με τις προσδοκίες στο Λιανικό εμπόριο και τις Υπηρεσίες να ενισχύονται ηπιότερα. Παράλληλα, ο Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης διαμορφώθηκε σε ήπια χαμηλότερα επίπεδα σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο, στις -48,4 (από -47,3) μονάδες.

Η οικονομία παραμένει σε μια περίοδο έντονων αβεβαιοτήτων, κυρίως στο διεθνές περιβάλλον, με τον τομέα της Βιομηχανίας που είναι περισσότερο εκτεθειμένος στις διεθνείς εξελίξεις στον εμπορικό προστατευτισμό και στις σχετικές συμφωνίες να επηρεάζεται περισσότερο. Ταυτόχρονα, η ανθεκτικότητα της εγχώριας κατανάλωσης και οι προσδοκίες για ικανοποιητικές τουριστικές ροές που επιβεβαιώθηκαν οδήγησαν σε μια διατήρηση των προσδοκιών στις Υπηρεσίες. Στις Κατασκευές η μικρή εξασθένιση του δείκτη ήταν αναμενόμενη κυρίως στα Δημόσια Έργα, καθώς ο δείκτης κινείται σε πολύ υψηλά επίπεδα για αρκετούς μήνες, ενώ στο Λιανικό εμπόριο, μόνο ο κλάδος Πολυκαταστημάτων ανέκοψε την περαιτέρω βελτίωση του σχετικού δείκτη. Τα νοικοκυριά, όπως καταγράφεται στην καταναλωτική εμπιστοσύνη, αν και παραμένουν τα περισσότερο απαισιόδοξα στην ΕΕ, διατυπώνουν τουλάχιστον για τον Δεκέμβριο λιγότερο αρνητικές προβλέψεις για τα οικονομικά των νοικοκυριών τους, αλλά και τη γενικότερη οικονομική κατάσταση στη χώρα, ενώ ανακάμπτει και η πρόθεση για μείζονες αγορές. Τα

[3] Επισημαίνεται ότι από τον Μάρτιο του 2018, οι σειρές που παρουσιάζονται στους επιμέρους δείκτες επιχειρηματικών προσδοκιών, δηλαδή οι δείκτες στη Βιομηχανία, το Λιανικό Εμπόριο, τις Υπηρεσίες και τις Κατασκευές έχουν αλλάξει ως προς την περίοδο βάσης τους. Συγκεκριμένα, ως νέα βάση ορίστηκε η περίοδος 2000-2010 (=100), διαφοροποιώντας έτσι τους δείκτες, οι οποίοι μέχρι και τον Φεβρουάριο 2018 διαμορφώνονταν με βάση την περίοδο 1996-2006. Οι σειρές όμως έχουν αναθεωρηθεί πλήρως προς τα πίσω, έτσι ώστε τα στοιχεία να είναι μεταξύ τους συγκρίσιμα. Ως αποτέλεσμα οι δείκτες με τη νέα περίοδο βάσης είναι συνολικά υψηλότεροι συγκριτικά με εκείνους με την παλαιότερη περίοδο βάσης. Η αλλαγή περιόδου βάσης από το ΙΟΒΕ δεν επηρεάζει το συνολικό δείκτη οικονομικού κλίματος για την Ελλάδα ή οποιαδήποτε άλλη χώρα.

μακροοικονομικά και δημοσιονομικά δεδομένα της οικονομίας κινούνται μεν θετικά το τελευταίο διάστημα, με τη μείωση της ανεργίας να δημιουργεί εισοδήματα σε περισσότερα νοικοκυριά, ωστόσο με τον πληθωρισμό να εμμένει σε τιμές άνω του 2%, αυτό εξακολουθεί να επηρεάζει αρνητικά την καταναλωτική εμπιστοσύνη. Σε μια **γενική αποτίμηση, η συνολική εικόνα του έτους που ολοκληρώθηκε είχε μικρές διακυμάνσεις, με κάποιες κλαδικές διαφοροποιήσεις, αλλά με γενικά σταθερή εικόνα** σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Αναλυτικά, ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος στην Ελλάδα το τρίμηνο Οκτωβρίου-Δεκεμβρίου του 2025 ήταν ήπια εξασθενημένος σε σύγκριση με το προηγούμενο τρίμηνο (Διάγραμμα 2.4), στις 106,9 από 108,3 μονάδες, ενώ παράλληλα κυμάνθηκε σε οριακά υψηλότερο επίπεδο σε σχέση με το μέσο αντίστοιχο περσινό (106,8 μον.).

Στην Ευρώπη, ο αντίστοιχος μέσος δείκτης ενισχύθηκε ελαφρά κατά την εξεταζόμενη περίοδο σε σύγκριση με την προηγούμενη, τόσο στην ΕΕ, όσο και στην Ευρωζώνη. Συγκεκριμένα, ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος διαμορφώθηκε στις 96,8 (από 95,5) μονάδες το τελευταίο τρίμηνο του 2025 στην ΕΕ, και στις 96,9 (από 95,7) μονάδες στην Ευρωζώνη.

Διάγραμμα 2.4

Δείκτες Οικονομικού Κλίματος: ΕΕ-27, Ευρωζώνη και Ελλάδα (2000-2020=100, εποχικά στοιχεία)

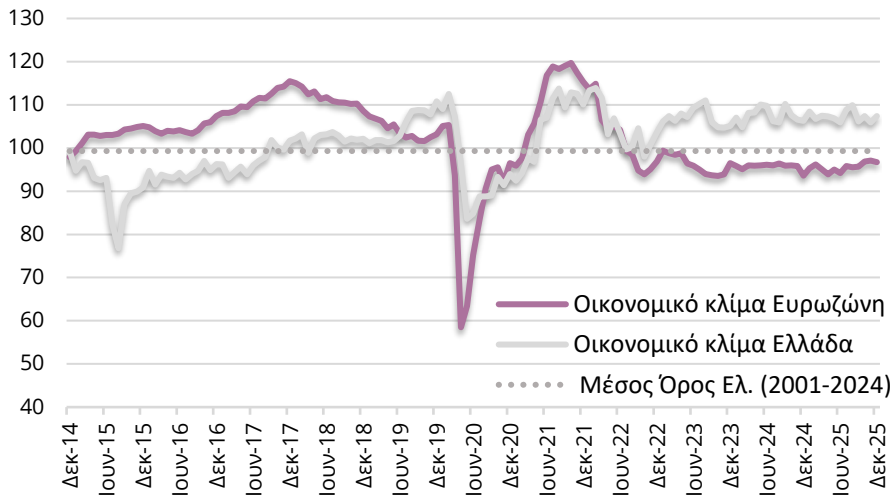

Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος το δ' τρίμηνο του 2025 εξασθένισε σε σύγκριση με το αμέσως προηγούμενο τρίμηνο κατά 1,4 μονάδες

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG ECFIN

Σε επίπεδο τομέων, οι επιχειρηματικές προσδοκίες στην Ελλάδα υποχώρησαν ήπια στη Βιομηχανία και στις Κατασκευές, ενώ ενισχύθηκαν στο Λιανικό εμπόριο και στις Υπηρεσίες. Στην πλευρά των καταναλωτών, ο Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης υποχώρησε ελαφρά έναντι του προηγούμενου τριμήνου. Σε σύγκριση με το αντίστοιχο περσινό τρίμηνο, οι μέσοι δείκτες ενισχύθηκαν ήπια στη Βιομηχανία, στο Λιανικό εμπόριο και τις Υπηρεσίες και εντονότερα στις Κατασκευές, ενώ υποχώρησαν ελαφρά στην καταναλωτική εμπιστοσύνη. Αναλυτικότερα:

Ο Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης στην Ελλάδα το τρίμηνο Οκτωβρίου-Δεκεμβρίου του 2025 διαμορφώθηκε ελαφρώς χαμηλότερα κατά μέσο όρο από το τρίτο τρίμηνο του υπό εξέταση έτους, στις -48,4 από -47,3 μονάδες, σε επίπεδο ήπια χαμηλότερο του αντίστοιχου περυσινού (-47,4 μον.). Ο αντίστοιχος μέσος δείκτης ενισχύθηκε ελαφρά στην ΕΕ, στις –12,4 (από –13,3)

μονάδες, και στην Ευρωζώνη (-12,8 από -13,6 μονάδες). Αυτά τα επίπεδα είναι ελαφρώς χαμηλότερα σε σχέση με τα αντίστοιχα ένα έτος πριν (-11,0 και -11,9 μον. αντίστοιχα).

Οι τάσεις στα επιμέρους βασικά ισοζύγια απαντήσεων που απαρτίζουν το συνολικό δείκτη ήταν κυρίως πτωτικές στο τελευταίο τρίμηνο του 2025 σε σχέση με το αμέσως προηγούμενο τρίμηνο. Έτσι, οι δυσοίωνες προβλέψεις των καταναλωτών στην Ελλάδα για την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών τους το επόμενο 12μηνο ενισχύθηκαν ελαφρά, όπως και εκείνες για την οικονομική κατάσταση της χώρας. Παράλληλα οι θετικές εκτιμήσεις των νοικοκυριών για την τρέχουσα κατάστασή τους περιορίστηκαν, ενώ μόνο η πρόθεση για μείζονες αγορές το προσεχές χρονικό διάστημα βελτιώθηκε ελαφρά.

Αναλυτικότερα, το ποσοστό εκείνων οι οποίοι είναι απαισιόδοξοι για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους το επόμενο 12μηνο ενισχύθηκε στο 58%, ενώ βελτιώθηκε οριακά στο 6% το ποσοστό όσων δηλώνουν το αντίθετο. Παράλληλα, ενισχύθηκε στο 68% (από 65%) το ποσοστό των καταναλωτών στην Ελλάδα οι οποίοι διατυπώνουν δυσοίωνες προβλέψεις σχετικά με την οικονομική κατάσταση της χώρας, με το 8% (από 9%) να αναμένει βελτίωση. Ως προς την πρόθεση για αποταμίευση, το ποσοστό των νοικοκυριών που δεν αξιολογούν ως πιθανή την αποταμίευση το επόμενο 12μηνο ενισχύθηκε ελαφρά στο 85%, ενώ εξασθένισε στο 14% το ποσοστό εκείνων που τη θεωρούν πιθανή. Στις προβλέψεις για την εξέλιξη της ανεργίας, ενισχύθηκε στο 40% (από 36%) το ποσοστό όσων εκτιμούν ότι η κατάσταση θα επιδεινωθεί, με το 14% (από 17%) κατά μέσο όρο να διατυπώνει αντίθετη άποψη. Το ποσοστό των καταναλωτών που αναφέρει ότι είναι «χρεωμένο» το δ' τρίμηνο του 2025 ενισχύθηκε στο 10% (από 7%), σε υψηλότερο επίπεδο σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2024 (8%). Επίσης, διαμορφώθηκε στο 20% το ποσοστό των ερωτηθέντων που δηλώνουν ότι αποταμιεύουν λίγο (17% στο αντίστοιχο τρίμηνο του 2024). Τέλος, το ποσοστό εκείνων που αναφέρουν ότι «μόλις τα βγάζουν πέρα» εξασθένισε ήπια στο 60% (από 62%) και το ποσοστό των νοικοκυριών που αναφέρουν ότι «αντλούν από τις αποταμιεύσεις τους» περιορίστηκε στο 9%, όσο και το αντίστοιχο ποσοστό για το 2024 (Διάγραμμα 2.5).

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στη Βιομηχανία το τέταρτο τρίμηνο του 2025 διαμορφώθηκε στις 104,4 (από 110,6 το γ' τρίμηνο του 2025) μονάδες, ελαφρώς υψηλότερα σε σύγκριση με την αντίστοιχη επίδοση το 2024 (103,7 μονάδες). Στα βασικά στοιχεία δραστηριότητας, ο δείκτης στις προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της παραγωγής από τις +27,0 μονάδες στο γ' τρίμηνο του 2025 υποχώρησε έντονα το εξεταζόμενο τρίμηνο και διαμορφώθηκε κατά μέσο όρο στις +16,9 μονάδες. Παράλληλα, εξασθένισαν οι ήπια αρνητικές εκτιμήσεις για το επίπεδο παραγγελιών και ζήτησης (στις -4,5 από +0,8 μονάδες ο σχετικός δείκτης). Οι εκτιμήσεις για τα αποθέματα έτοιμων προϊόντων διαμορφώθηκαν σε ήπια υψηλότερα επίπεδα (στις +9,5 από +7,1 μον. ο σχετικός δείκτης), ενώ οι τάσεις στις εξαγωγικές μεταβλητές είναι πτωτικές: οι προβλέψεις για την εξαγωγική δυναμική του επόμενου τριμήνου υποχώρησαν έντονα (+0,9 από +12,5 μον.) με τις εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση εξωτερικού να εξασθενούν ήπια (-15,7 από τις -13,1 μον.). Στις προβλέψεις για την απασχόληση, το σχετικό μέσο τριμηνιαίο ισοζύγιο κινήθηκε ήπια πτωτικά, στις +9,5 (από +13,8) μονάδες κατά μέσο όρο. Το ποσοστό χρησιμοποίησης του εργοστασιακού δυναμικού κυμάνθηκε οριακά υψηλότερα, στο 78,4% (από 78,1%), ενώ παράλληλα οι μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής των επιχειρήσεων περιορίστηκαν ελαφρά, στους 4,5 (από 5,0) μήνες κατά μέσο όρο.

Διάγραμμα 2.5

Στοιχεία έρευνας καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους (Οκτώβριος-Δεκέμβριος 2025)

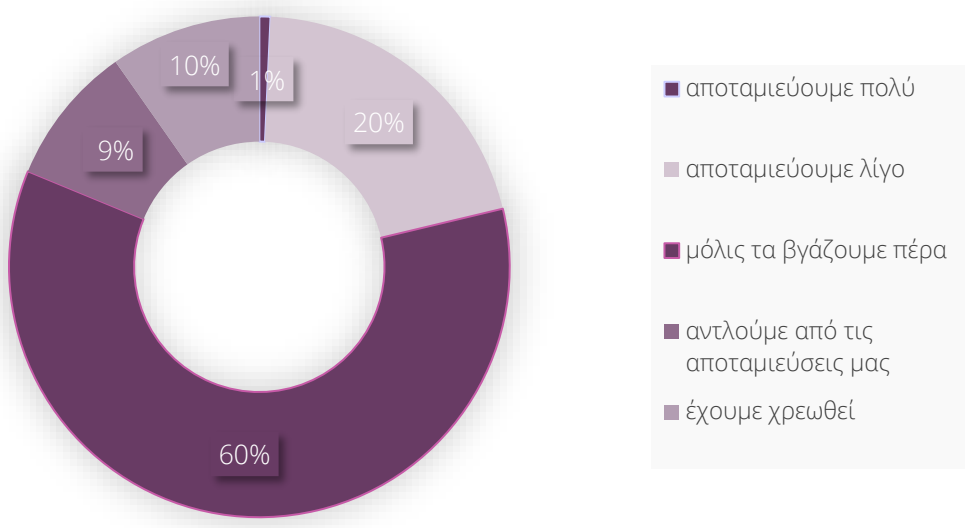

Πηγή: ΙΟΒΕ

Ενίσχυση σε σχέση με το γ' τρίμηνο του 2025 του ποσοστού των νοικοκυριών που δηλώνει ότι έχει χρεωθεί (10%) και εξασθένιση όσων αναφέρουν πως αντλούν από τις αποταμιεύσεις τους.

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο το υπό εξέταση τρίμηνο ήταν αισθητά υψηλότερος σε σχέση με το προηγούμενο, στις 105,7 μονάδες (από τις 94,1), επίδοση ήπια υψηλότερη σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο πέρυσι (101,2 μον.). Από τις βασικές μεταβλητές του δείκτη, το μέσο ισοζύγιο για τις εκτιμήσεις των τρεχουσών πωλήσεων κινήθηκε ήπια ανοδικά και διαμορφώθηκε στις +13 μονάδες από τις +3 το προηγούμενο τρίμηνο. Από τις επιχειρήσεις του κλάδου, το 29% (από 35%) κρίνει ότι οι πωλήσεις του μειώθηκαν, με το 42% να εκτιμά το αντίθετο. Ως προς τις προβλεπόμενες πωλήσεις, ο δείκτης των +24 μονάδων ενισχύθηκε σημαντικά και διαμορφώθηκε στις +45 μονάδες, με τα αποθέματα να αποκλιμακώνονται ελαφρά (στις +21 από +26 μον. ο δείκτης). Από τα υπόλοιπα στοιχεία δραστηριότητας, στις +18 μονάδες διαμορφώθηκε το ισοζύγιο των προβλέψεων για τις παραγγελίες προς προμηθευτές από τις +20 μονάδες το προηγούμενο τρίμηνο, ενώ παράλληλα, ως προς την απασχόληση του τομέα, το μέσο ισοζύγιο προβλέψεων εξασθένισε ελαφρά στις +18 (από +20) μονάδες. Τέλος, σε όρους τιμών, το αντίστοιχο ισοζύγιο διατηρήθηκε σε έντονα πληθωριστικά επίπεδα (+15 από +14 μονάδες), με το μόλις 3% των επιχειρήσεων να εκφράζει προσδοκίες αποκλιμάκωσης των τιμών και το 18% (από 16%) να προβλέπει το αντίθετο. Βελτίωση των επιχειρηματικών προσδοκιών καταγράφηκε το τελευταίο τρίμηνο του 2025 στους περισσότερους από τους επιμέρους εξεταζόμενους κλάδους του Λιανικού εμπορίου πλην του κλάδου Πολυκαταστημάτων που σημειώθηκε σημαντική υποχώρηση.

Οι επιχειρηματικές προσδοκίες στις Κατασκευές εξασθένισαν ελαφρά το τελευταίο τρίμηνο του 2025, με το σχετικό ισοζύγιο να διαμορφώνεται στις 158,7 μονάδες κατά μέσο όρο, από 164,9 μονάδες το προηγούμενο τρίμηνο. Αυτή η επίδοση βρίσκεται σε σημαντικά υψηλότερο επίπεδο σε σχέση με εκείνη στο αντίστοιχο τρίμηνο του 2024 (144,5 μον.). Στις βασικές μεταβλητές, οι προβλέψεις για την απασχόληση του τομέα ενισχύθηκαν σημαντικά στις +25 (από +14) μονάδες, με το 36% (από 34%) των επιχειρήσεων να αναμένουν περισσότερες θέσεις εργασίας, όταν το 11% (από 20%) αναμένει μείωσή τους. Οι θετικές προβλέψεις των επιχειρήσεων για τις προγραμματισμένες εργασίες εξασθένισαν σημαντικά και στράφηκαν αρνητικές (στις -1 από +19 μον. ο δείκτης), ενώ παράλληλα οι εκτιμήσεις για το τρέχον επίπεδο του προγράμματος εργασιών υποχώρησαν έντονα (στις +20 από +53 μον. το σχετικό ισοζύγιο).

Οι μήνες εξασφαλισμένης δραστηριότητας των επιχειρήσεων του τομέα εξασθένισαν σημαντικά, στους 8,3, ενώ αντίθετα το ισοζύγιο στις προβλέψεις των τιμών κινήθηκε οριακά πτωτικά στις +14 (από +15) μονάδες, με το 6% των επιχειρήσεων να αναμένει μείωσή τους βραχυπρόθεσμα και το 21% (από 22%) αύξηση. Τέλος, το ποσοστό των επιχειρήσεων που αναφέρει ότι δεν αντιμετωπίζει προσκόμματα στη λειτουργία του διαμορφώθηκε στο 11%, ενώ από τις υπόλοιπες επιχειρήσεις, το 41% (από 58%) κρίνει ως σημαντικότερο εμπόδιο την έλλειψη εργατικού δυναμικού, το 16% τη χαμηλή ζήτηση, το 2% την ανεπάρκεια μηχανολογικού εξοπλισμού, και ένα 22% (από 11%) παράγοντες όπως η γενική οικονομική κατάσταση της χώρας, οι υψηλές τιμές των πρώτων υλών, η έλλειψη έργων, η καθυστέρηση πληρωμών από το κράτος, κ.ά. ως τα μεγαλύτερα προσκόμματα στη λειτουργία του. Σε κλαδικό επίπεδο, οι επιχειρηματικές προσδοκίες κινήθηκαν έντονα ανοδικά στον κλάδο των Ιδιωτικών Κατασκευών, ενώ αντίθετα υποχώρησαν ήπια στον κλάδο των Δημόσιων Κατασκευών.

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις Υπηρεσίες υποχώρησε ήπια το υπό εξέταση τρίμηνο του 2025, με το σχετικό ισοζύγιο να διαμορφώνεται στις 118,0 μονάδες κατά μέσο όρο από 113,6 μονάδες το προηγούμενο, επίδοση ήπια χαμηλότερη συγκριτικά με εκείνη το αντίστοιχο τρίμηνο του 2024 (114,5 μον.). Από τις βασικές μεταβλητές, οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση βελτιώθηκαν ήπια, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις +41 μονάδες, από +34 μονάδες το προηγούμενο τρίμηνο. Εξασθένισαν οριακά οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση της επιχείρησης (+37 από +38 μον. το μέσο ισοζύγιο), με το ισοζύγιο στις προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη ζήτηση των επιχειρήσεων του τομέα να βελτιώνεται ήπια (+34 από +25 μονάδες). Από τα υπόλοιπα στοιχεία δραστηριότητας, αμετάβλητο παρέμεινε το ισοζύγιο προβλέψεων των ερωτηθέντων σχετικά με την απασχόληση, το οποίο διαμορφώθηκε εκ νέου στις +23 μονάδες, ενώ στις τιμές ο μέσος δείκτης προσδοκιών των επιχειρήσεων ενισχύθηκε ήπια και διαμορφώθηκε στις +15 (από +12) μονάδες. Τέλος, διαμορφώθηκε στο 84% κατά μέσο όρο το ποσοστό των ερωτηθέντων που αναφέρουν απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία, με το 2% να δηλώνει την ανεπάρκεια ζήτησης και το 8% την ανεπάρκεια εργατικού δυναμικού, ως βασικότερα εμπόδια στη λειτουργία τους, και το 4% λοιπούς παράγοντες, οι οποίοι συνδέονται με τη γενική οικονομική κατάσταση, τις τιμές στην ενέργεια κ.ά. Από τους εξεταζόμενους κλάδους των Υπηρεσιών, οι επιμέρους δείκτες υποχώρησαν έντονα στο τελευταίο τρίμηνο του 2025 στον κλάδο Ξενοδοχείων-Εστιατορίων-Τουριστικών πρακτορείων, στον κλάδο Ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών, και ηπιότερα στις Χερσαίες μεταφορές, ενώ βελτιώθηκαν ήπια στις Διάφορες επιχειρηματικές δραστηριότητες και στον κλάδο της Πληροφορικής.

Πίνακας 2.4

Δείκτες Οικονομικού Κλίματος

Χρονική περίοδος	Δείκτης Οικονομικού Κλίματος			Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών (Ελλάδα)				Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης (Ελλάδα)
	ΕΕ-27	Ευρωζώνη	Ελλάδα	Βιομηχανία	Κατασκευές	Λιανικό Εμπόριο	Υπηρεσίες	
2010	98,6	98,3	85,5	79,9	52,2	61,3	68,1	-57,9
2011	98,3	98,4	83,9	81,1	37,7	60,9	66,1	-69,8
2012	89,0	89,0	83,6	81,4	47,5	59,1	58,8	-73,8
2013	91,9	91,8	93,6	92,6	71,5	72,6	75,3	-69,7
2014	98,6	98,3	101,7	99,7	88,4	92,3	93,3	-53,0
2015	102,9	102,8	91,6	86,3	62,0	83,9	78,2	-51,6
2016	104,4	104,1	95,0	96,1	61,3	101,4	79,3	-61,3
2017	110,7	110,5	98,5	98,1	55,4	94,6	92,7	-58,0
2018	111,1	110,9	103,3	102,8	58,1	104,5	97,0	-44,1
α' τρίμ. 2019	106,9	106,5	102,1	101,8	56,7	105,8	85,7	-32,8
β' τρίμ. 2019	104,3	104,3	103,8	103,8	54,8	97,8	92,6	-30,9
γ' τρίμ. 2019	102,0	101,9	108,7	104,8	52,7	115,5	108,2	-10,6
δ' τρίμ. 2019	102,3	101,7	109,1	104,1	68,1	119,1	104,4	-4,2
α' τρίμ. 2020	102,0	101,5	109,9	108,6	84,9	115,1	106,5	-14,4
β' τρίμ. 2020	65,9	67,5	89,1	87,6	28,1	80,3	58,6	-38,3
γ' τρίμ. 2020	88,5	89,8	90,0	86,7	67,0	73,5	68,8	-37,0
δ' τριμ 2020	93,9	94,5	93,1	92,6	70,7	83,0	70,0	-40,2
α' τρίμ. 2021	99,2	99,1	96,5	98,2	106,2	90,2	70,9	-40,7
β' τρίμ. 2021	109,5	110,6	105,5	105,0	121,9	97,9	99,3	-28,3
γ' τρίμ. 2021	115,8	117,4	111,6	111,3	144,7	102,0	123,4	-33,6
δ' τρίμ. 2021	115,1	115,9	112,8	110,7	137,2	110,7	125,4	-38,8
α' τριμ 2022	110,7	111,2	113,4	116,9	137,2	98,8	115,7	-43,6
β' τριμ. 2022	103,1	103,9	105,2	108,0	119,6	87,9	97,9	-53,0
γ' τριμ. 2022	96,3	96,9	102,3	99,6	95,2	88,3	112,3	-53,6
δ' τριμ. 2022	94,2	95,3	101,6	97,3	106,2	104,8	101,2	-52,6
α' τριμ 2023	97,7	99,2	106,9	109,4	145,2	111,6	96,6	-43,3
β' τρίμ. 2023	96,1	97,2	108,6	107,5	145,8	117,2	113,8	-36,7
γ' τριμ. 2023	94,0	94,3	109,5	103,8	125,0	120,7	114,5	-36,3
δ' τριμ. 2023	94,9	94,8	105,3	95,3	153,2	113,3	113,8	-43,5
α' τριμ 2024	96,3	95,7	107,2	104,8	160,8	107,6	119,1	-46,1
β' τρίμ. 2024	96,0	95,8	109,4	108,7	150,0	101,9	130,3	-42,7
γ' τρίμ. 2024	96,4	96,1	107,5	103,8	149,2	106,6	115,6	-47,8
δ' τριμ. 2024	95,8	95,2	107,1	103,7	144,5	101,2	114,5	-47,1
α' τριμ 2025	96,2	95,5	107,5	110,2	165,6	95,7	116,2	-43,1
β' τρίμ. 2025	94,8	94,4	106,7	110,5	167,6	101,6	113,6	-45,5
γ' τρίμ. 2025	95,5	95,7	108,3	110,6	164,9	94,1	113,6	-47,3
δ' τρίμ. 2025	96,8	96,9	106,9	104,4	158,7	105,7	118,0	-48,4

Πηγές: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG ECFIN, ΙΟΒΕ

Διάγραμμα 2.6

Δείκτες Επιχειρηματικών Προσδοκιών

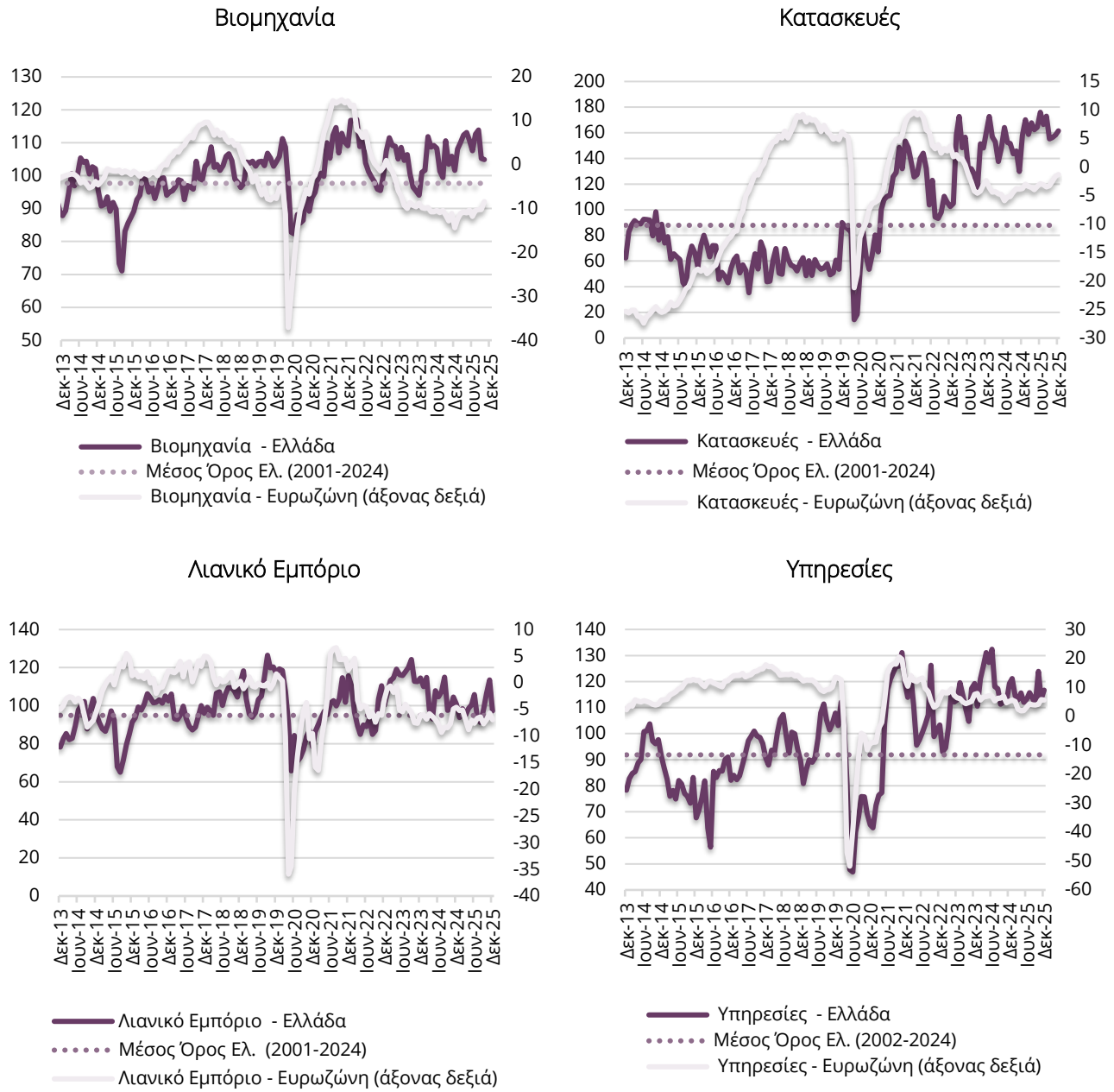

Πηγή: ΙΟΒΕ

Οι επιχειρηματικές προσδοκίες υποχώρησαν ελαφρά στο δ΄ τρίμηνο του 2025 σε σύγκριση με το αμέσως προηγούμενο στη Βιομηχανία και στις Κατασκευές, ενώ ενισχύθηκαν ήπια στο Λιανικό εμπόριο και στις Υπηρεσίες.

Β. Δημοσιονομικές εξελίξεις

- Ισοζύγιο Κρατικού Προϋπολογισμού, Ιανουάριος-Νοέμβριος 2025: ταμειακό πλεόνασμα στο ισοζύγιο του κρατικού προϋπολογισμού ύψους €5.162 εκατ. (2,1% του ΑΕΠ) έναντι του στόχου για πλεόνασμα €225 εκατ. που έχει περιληφθεί για το αντίστοιχο διάστημα του 2025 στην εισηγητική έκθεση του Προϋπολογισμού 2026 και πλεονάσματος €4.375 εκατ. (1,8% του ΑΕΠ) το αντίστοιχο διάστημα του 2024.
- Πρωτογενές αποτέλεσμα Κρατικού Προϋπολογισμού, Ιαν.-Νοέμβριος 2025: ταμειακό πρωτογενές πλεόνασμα ύψους €12.687 εκατ. (5,1% του ΑΕΠ), έναντι στόχου για πρωτογενές πλεόνασμα €7.695 εκατ. και πρωτογενούς πλεονάσματος €12.011 εκατ. (5,1% του ΑΕΠ) για την ίδια περίοδο το 2024.
- Η βελτίωση οφείλεται στη μεγαλύτερη αύξηση των καθαρών εσόδων (+3,1% ή +€2,06 δισεκ.) σε σχέση με τις δαπάνες (+2,0% ή +€1,27 δισεκ.).
- Στοιχεία Γενικής Κυβέρνησης 2024 (β' κοινοποίηση): πλεόνασμα 1,2% του ΑΕΠ και χρέος 154,2%, από 1,3% και 153,6% του ΑΕΠ, αντίστοιχα, στην α' κοινοποίηση. Επιδείνωση στο ισοζύγιο και στο χρέος λόγω της προς τα κάτω αναθεώρησης του ΑΕΠ, την επικαιροποίηση στοιχείων και σε μεθοδολογικές αλλαγές στην ταξινόμηση κάποιων ειδικών συναλλαγών.
- Εκτιμήσεις για ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης το 2025 (Προϋπολογισμός 2026): πλεόνασμα 0,6% του ΑΕΠ και χρέος 145,9% του ΑΕΠ.
- Κρατικός Προϋπολογισμός 2026: Προβλέπεται επιδείνωση του ισοζυγίου του Κρατικού Προϋπολογισμού σε σχέση με το 2025. Αναμένεται έλλειμμα €6.810 εκατ. ή 2,6% του ΑΕΠ από €4.459 εκατ. ή 1,8% του ΑΕΠ πέρυσι. Πρωτογενές πλεόνασμα €3.005 εκατ. ή 1,2% του ΑΕΠ από εκτίμηση €5.275 εκατ. ή 2,1% του ΑΕΠ το 2025.

Μεγέθη Γενικής Κυβέρνησης (εθνικολογιστική βάση)

Τελικό αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης 2024

Σύμφωνα με τα πρόσφατα[4] δημοσιονομικά στοιχεία, τα οποία καταρτίζονται με τη μεθοδολογία των εθνικών λογαριασμών (ESA 2010), το 2024 η Γενική Κυβέρνηση (ΓΚ) σημείωσε πλεόνασμα ύψους €2.911 εκατ. ή 1,2% του ΑΕΠ. Επίσης, το πρωτογενές πλεόνασμα της ΓΚ για το ίδιο έτος έφθασε τα €11.144 εκατ. ή 4,7% του ΑΕΠ (Πίνακας 2.5), έναντι στόχου πρωτογενούς πλεονάσματος στον προϋπολογισμό του συγκεκριμένου έτους, ύψους €4.991 εκατ. ή 2,1% του ΑΕΠ.

Πίνακας 2.1

Αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης σε εθνικολογιστική βάση (ESA 2010) (% ΑΕΠ)

	2021	2022	2023	2024	2025[1]		2026*
					Αρχικό	Εκτίμηση	
Αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης	-7,2	-2,6	-1,4	1,2	-0,6	0,6	-0,2
Πρωτογενές αποτέλεσμα ΓΚ	-4,8	-0,1	2,0	4,7	2,4	3,7	2,8
ΑΕΠ (εκατ. €)	184.575	207.009	224.686	236.736	247.514	248.697	260.035

Πηγές: Δελτίο Τύπου ΕΛ.ΣΤΑΤ., 21 Οκτωβρίου 2025 και Εισηγητικές Εκθέσεις Προϋπολογισμών 2025 και 2026, Υπουργείο Οικονομικών, Νοέμβριος 2024 και 2025

1.Προσωρινά στοιχεία και εκτιμήσεις
*Πρόβλεψη

[4] Δελτίο Τύπου της ΕΛΣΤΑΤ της 21ης Οκτωβρίου 2025

Η υπερεκτέλεση οφείλεται στο αποτέλεσμα της Κεντρικής Κυβέρνησης και των ΟΤΑ. Το αποτέλεσμα της κεντρικής κυβέρνησης ήταν πλεονασματικό κατά €1.779 εκατ., έναντι αρχικής πρόβλεψης για έλλειμμα €3.343 εκατ. Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) είχαν επίσης καλύτερο από το αναμενόμενο αποτέλεσμα φτάνοντας τα €31 εκατ. πλεόνασμα έναντι πρόβλεψης ελλείμματος €297 εκατ. Αντιθέτως, χειρότερης της αναμενόμενης επίδοση είχαν οι Οργανισμοί Κοινωνικής Ασφάλισης (ΟΚΑ) οι οποίοι κατέγραψαν πλεόνασμα €1.101 εκατ. έναντι πρόβλεψης για πλεόνασμα €1.153 εκατ. Υπεραπόδοση είχαν και τα νοσοκομεία τα οποία έφτασαν σε πλεόνασμα €544 εκατ. έναντι στόχου για πλεόνασμα €219 εκατ.

Εκτιμήσεις για το αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης του 2025

Σύμφωνα με την Εισηγητική Έκθεση του Προϋπολογισμού του 2026, το αποτέλεσμα του 2025 αναμένεται να είναι πλεονασματικό, κατά €1.473 εκατ. ή 0,6% του ΑΕΠ, έναντι αρχικής πρόβλεψης για έλλειμμα €1.423 εκατ. ή 0,6% του ΑΕΠ (Πίνακας 2.5). Η βελτίωση εκτιμάται ότι σημειώθηκε σε όλα τα επί μέρους ισοζύγια με εξαίρεση τα νοσοκομεία. Το ισοζύγιο της κεντρικής κυβέρνησης εκτιμάται να υπερβεί τον στόχο κατά €1.531 εκατ. Τα ισοζύγια των ΟΚΑ και ΟΤΑ επίσης εκτιμάται να είναι βελτιωμένα κατά €997 εκατ. και €367 εκατ., αντίστοιχα. Το ισοζύγιο των νοσοκομείων εκτιμάται να είναι επιδεινωμένο κατά €16 εκατ. έναντι του στόχου.

Δημόσιο χρέος

Το ύψος και η εξέλιξη του χρέους της ΓΚ ενσωματώνουν και αντανακλούν πληρέστερα από οποιοδήποτε άλλη μεταβλητή τις δημοσιονομικές επιδόσεις. Αυτό συμβαίνει επειδή ορισμένες δοσοληψίες δημόσιων φορέων, εντός ή εκτός ΓΚ, δεν καταγράφονται για διάφορους λόγους στο ετήσιο αποτέλεσμα αλλά καταχωρούνται απευθείας στο δημόσιο χρέος (προσαρμογές ελλείμματος-χρέους). Για αυτόν το λόγο η παρακολούθηση της εξέλιξης του χρέους της ΓΚ είναι απαραίτητη προκειμένου να υπάρχει μία ολοκληρωμένη εικόνα της πορείας των δημοσίων οικονομικών. Εξάλλου το ύψος και οι μεταβολές του χρέους μιας χώρας παρακολουθούνται προσεκτικά από την επενδυτική κοινότητα και τους διεθνείς οίκους αξιολόγησης. Τυχόν αρνητικές εξελίξεις συνήθως επηρεάζουν δυσμενώς την αξιολόγηση της χώρας και προκαλούν άνοδο των επιτοκίων δανεισμού της.

Πίνακας 2.2

Ενοποιημένο χρέος Γενικής Κυβέρνησης (εκατ. €)

	2020	2021	2022	2023	2024	2025*
Χρέος	350.798	364.141	368.005	369.110	364.965	362.800
% ΑΕΠ	*209,4*	*197,3*	*177,8*	*164,3*	*154,2*	*145,9*

*Εκτίμηση

Πηγές: Δελτίο Τύπου ΕΛ.ΣΤΑΤ., 21 Οκτωβρίου 2025 και Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού 2026, Υπουργείο Οικονομικών, Νοέμβριος 2025

Το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης μειώθηκε το 2024 τόσο ως απόλυτο μέγεθος όσο και ως ποσοστό του ΑΕΠ (Πίνακας 2.6). Η συρρίκνωση του δημόσιου χρέους προήλθε κυρίως από το πλεόνασμα στο ισοζύγιο της Γενικής Κυβέρνησης, με πλεόνασμα €2.91 εκατ., όπως προαναφέρθηκε. Η μείωση του ως ποσοστού του ΑΕΠ, ενισχύθηκε από τη σημαντική αύξηση του ΑΕΠ κατά 5,4%. Το δημόσιο χρέος της Ελλάδας ως ποσοστό του ΑΕΠ (154,2%), ήταν το 2024 το υψηλότερο στην ΕΕ, με τις Ιταλία (134,9%), Γαλλία (113,2%) και Βέλγιο (103,9%) να έπονται.

Η τελική εκτίμηση για το 2025 δείχνει περαιτέρω βελτίωση του δημοσίου χρέους. Αναμένεται περαιτέρω μείωση τόσο σε απόλυτους όρους όσο και ως ποσοστό του ΑΕΠ. Η δημοσιονομική εικόνα εκτιμάται χειρότερη το 2025 σε σχέση με το 2024 λόγω της μεγαλύτερης αύξησης των δαπανών σε σχέση με τα έσοδα αλλά το αποτέλεσμα παραμένει πλεονασματικό.

Για το 2026, η εικόνα αναμένεται ακόμα καλύτερη. Προβλέπεται υψηλός ονομαστικός ρυθμός μεγέθυνσης και μείωση του χρέους σε χαμηλότερα επίπεδα σε απόλυτα μεγέθη, δηλαδή, σημαντική μείωση του χρέους ως ποσοστού του ΑΕΠ. Σε αυτό το αποτέλεσμα συνεισφέρει και η έξοδος της Ελλάδας από την ενισχυμένη εποπτεία καθώς και η ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας που οδηγεί σε μείωση του κόστους χρηματοδότησης. Μετά την ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας το 2023 από τους οίκους DBRS Morningstar, Standard & Poor's, Fitch Ratings, R&I και Scope Ratings, ακολούθησαν νέες αναβαθμίσεις στη βαθμίδα BBB από τους οίκους Scope Ratings (Δεκέμβριος 2024), DBRS Morningstar και Standard & Poor's (Μάρτιος και Απρίλιος 2025) καθώς και από τον οίκο R&I (Οκτώβριος 2025). Παράλληλα, ο οίκος Moody's αναβάθμισε τον Μάρτιο 2025 το αξιόχρεο του Ελληνικού Δημοσίου στην επενδυτική βαθμίδα Baa3 με σταθερή προοπτική, ενώ τον Μάιο 2025 ο οίκος Fitch Ratings αναβάθμισε τις προοπτικές της ελληνικής οικονομίας από σταθερές σε θετικές. Περαιτέρω, στις αρχές Νοεμβρίου του τρέχοντος έτους ο οίκος Scope Ratings αναβάθμισε τις προοπτικές της ελληνικής οικονομίας από σταθερές σε θετικές, ενώ ο οίκος Fitch Ratings προχώρησε σε αναβάθμιση στη βαθμίδα BBB με σταθερή προοπτική.

Εκτέλεση Κρατικού Προϋπολογισμού 2025 (Ιανουάριος – Νοέμβριος)

Στις αρχές του 2026 η ελληνική οικονομία σηματοδοτείται από συνθήκες συνεχιζόμενης ανάπτυξης σε ένα διεθνές περιβάλλον που εξακολουθεί να διέπεται από γεωπολιτική αβεβαιότητα, από μεταβαλλόμενες συνθήκες στο παγκόσμιο εμπόριο και στις αγορές ενέργειας καθώς και από κινδύνους για τη δημοσιονομική και πολιτική σταθερότητα σε μεγάλες ευρωπαϊκές οικονομίες. Παρά την αβεβαιότητα στο παγκόσμιο οικονομικό περιβάλλον, η ελληνική οικονομία προβλέπεται να συνεχίσει να καταγράφει υψηλότερο ρυθμό πραγματικής ανάπτυξης σε σχέση με τον μέσο όρο της Ευρωζώνης. Ο ρυθμός ανάπτυξης αναμένεται να ανέλθει σε 2,2% το 2025 και σε 2,4% το 2026 έναντι 1,3% και 1,2% για την Ευρωζώνη, αντίστοιχα. Το ονομαστικό ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί από €248,7 δισ. το 2025 σε €260 δισ. το 2026. Παράλληλα, ο εγχώριος πληθωρισμός αναμένεται να αποκλιμακωθεί από 2,6% το 2025 σε 2,2% το 2026. Ο ρυθμός μεταβολής των επενδύσεων αναμένεται να αυξηθεί από 4,5% το 2024 σε 5,7% το 2025 και σε 10,2% το 2026 ενώ το ποσοστό ανεργίας, έχοντας υποχωρήσει σε μονοψήφιο αριθμό ήδη από το 2025, προβλέπεται να βελτιωθεί περαιτέρω το 2026 κατά μισή ποσοστιαία μονάδα του εργατικού δυναμικού, διαμορφούμενο σε 8,6%, βάσει της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού, το οποίο αντιστοιχεί στο χαμηλότερο ποσοστό ανεργίας στην Ελλάδα μετά το 2008.

Το πρωτογενές αποτέλεσμα του κρατικού προϋπολογισμού αναμένεται να διαμορφωθεί σε 3,7% του ΑΕΠ για το 2025 και σε 2,8% το 2026, ενώ το συνολικό αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης σε 0,6% το 2025 και σε -0,2% το 2026. Σε αυτό το πλαίσιο το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης ως ποσοστό του ΑΕΠ αναμένεται να φτάσει στο 138,2%, που είναι το χαμηλότερο επίπεδο από το 2010. Η αξιοπιστία του αξιόχρεου της χώρας ενισχύεται περαιτέρω από την επίτευξη των ανωτέρω δημοσιονομικών στόχων, όπως αποτυπώνεται και στην εξέλιξη των πιστοληπτικών αξιολογήσεων. Μετά την ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας το 2023 από τους οίκους DBRS Morningstar, Standard & Poor's, Fitch Ratings, R&I και Scope Ratings, ακολούθησαν νέες αναβαθμίσεις στη βαθμίδα BBB από τους οίκους Scope Ratings (Δεκέμβριος 2024), DBRS

Morningstar και Standard & Poor's (Μάρτιος και Απρίλιος 2025) καθώς και από τον οίκο R&I (Οκτώβριος 2025). Παράλληλα, ο οίκος Moody's αναβάθμισε τον Μάρτιο του 2025 το αξιόχρεο του Ελληνικού Δημοσίου στην επενδυτική βαθμίδα Baa3 με σταθερή προοπτική, ενώ τον Μάιο του 2025 ο οίκος Fitch Ratings αναβάθμισε τις προοπτικές της ελληνικής οικονομίας από σταθερές σε θετικές. Περαιτέρω, στις αρχές Νοεμβρίου του 2025 ο οίκος Scope Ratings αναβάθμισε τις προοπτικές της ελληνικής οικονομίας από σταθερές σε θετικές, ενώ ο οίκος Fitch Ratings προχώρησε σε αναβάθμιση στη βαθμίδα BBB με σταθερή προοπτική.

Ισοζύγιο και πρωτογενές Ισοζύγιο Κρατικού Προϋπολογισμού

Σύμφωνα με τα στοιχεία εκτέλεσης του κρατικού προϋπολογισμού, σε τροποποιημένη ταμειακή βάση, για την περίοδο του Ιανουαρίου – Νοεμβρίου 2025, παρουσιάζεται πλεόνασμα στο ισοζύγιο του κρατικού προϋπολογισμού ύψους €5.162 εκατ. (2,1% του ΑΕΠ) έναντι του επικαιροποιημένου στόχου για πλεόνασμα €225 εκατ. που έχει περιληφθεί για το αντίστοιχο διάστημα του 2025 στην εισηγητική έκθεση του Προϋπολογισμού 2026 και πλεονάσματος €4.375 εκατ. (1,8% του ΑΕΠ) το αντίστοιχο διάστημα του 2024.

Πίνακας 2.7

Εκτέλεση Κρατικού Προϋπολογισμού: Ιανουάριος-Νοέμβριος 2025* (εκατ. €)

	Ιαν. – Νοέμβριος		% Μεταβ. 25/24	2024	2025 Προϋπ.	2025 Εκτιμ.	% Μεταβ. 25Ε/24
	2024	2025					
Ι. ΚΑΘΑΡΑ ΕΣΟΔΑ ΚΠ (1+2)	66.721	68.777	3,1	74.110	75.463	77.861	5,1
1. Καθαρά έσοδα ΤΠ	61.935	62.280	0,6	68.526	67.518	70.011	2,2
Έσοδα προ επιστροφών φόρων	*68.511*	*70.097*	2,3	76.537	75.047	78.485	2,5
Μείον επιστροφές φόρων	6.576	7.817	18,9	8.011	7.529	*8.474*	5,8
2.Έσοδα ΠΔΕ[5]	4.786	6.497	35,8	5.584	7.945	7.670	37,4
ΙΙ. ΔΑΠΑΝΕΣ ΚΠ (3+4)	*62.346*	*63.615*	2,0	73.742	79.871	80.447	9,1
3. Δαπάνες ΤΠ	52.412	53.132	1,4	60.428	65.771	65.847	9,0
Πρωτογενείς δαπάνες ΤΠ	44.732	45.520	1,8	52.055	58.070	57.839	11,1
Τόκοι	7.680	7.612	-0,9	8.373	7.701	8.008	-4,4
4. Δαπάνες ΠΔΕ[6]	9.934	10.483	5,5	13.314	14.100	14.600	9,7
ΙΙΙ. Έλλειμμα (-) / Πλεόνασμα (+) ΚΠ	*4.375*	*5.162*		*369*	-4.408	-2.586	
% στο ΑΕΠ	*1,8*	*2,1*		*0,2*	*-1,8*	-1,0	
IV. Πρωτογενές Πλεόνασμα ΚΠ	12.011	12.678		8.698	3.293	5.327	
% στο ΑΕΠ	5,1	5,1		3,7	*1,3*	2,1	
ΑΕΠ (σε τρέχουσες τιμές)[7]	236.736	248.697	5,1	236.736	247.514	248.697	5,1

Πηγή: Μηνιαίο Δελτίο Εκτέλεσης Κρατικού Προϋπολογισμού Νοεμβρίου 2025, Υπουργείο Οικονομικών, Δεκέμβριος 2025.

*Σε τροποποιημένη ταμειακή βάση. Σύμφωνα με τη νέα κατάταξη εσόδων που ισχύει από 01/01/2019.

Το πρωτογενές αποτέλεσμα σε τροποποιημένη ταμειακή βάση διαμορφώθηκε σε πλεόνασμα ύψους €12.678 εκατ. (5,1% του ΑΕΠ), έναντι στόχου για πρωτογενές πλεόνασμα €7.695 εκατ. και πρωτογενούς πλεονάσματος €12.011 εκατ. (5,1% του ΑΕΠ) για την ίδια περίοδο το 2024. Η βελτίωση του ισοζυγίου του ΚΠ σε σχέση με πέρυσι, οφείλεται στη μεγαλύτερη αύξηση των καθαρών εσόδων (+3,1% ή +€2,06 δισεκ.) σε σχέση με τις δαπάνες (+2,0% ή +€1,27 δισεκ., Πίνακας 2.7). Η διαφορά σε σχέση με τον στόχο προέρχεται κυρίως από τον ετεροχρονισμό εισπράξεων

[5] Η κατηγορία «έσοδα ΠΔΕ» πλέον περιλαμβάνει και τις εισροές του Ταμείου Ανθεκτικότητας και Ανάκαμψης

[6] Η κατηγορία «δαπάνες ΠΔΕ» πλέον περιλαμβάνει και τις πληρωμές από το Ταμείο Ανθεκτικότητας και Ανάκαμψης

[7] Πηγή: Εκτίμηση για το 2024 και το 2025 όπως αποτυπώνονται στην εισηγητική έκθεση του προϋπολογισμού του 2026, Νοέμβριος 2025.

και πληρωμών που δεν επηρεάζουν το αποτέλεσμα σε δημοσιονομικούς όρους. Εξαιρώντας αυτά τα ποσά, η υπέρβαση στο πρωτογενές αποτέλεσμα σε τροποποιημένη ταμειακή βάση έναντι των στόχων του προϋπολογισμού, εκτιμάται σε €231 εκατ.

Επισημαίνεται ότι το πρωτογενές αποτέλεσμα σε δημοσιονομικούς όρους διαφέρει από το αποτέλεσμα σε ταμειακούς όρους. Επιπρόσθετα, τα ανωτέρω αφορούν στο πρωτογενές αποτέλεσμα της Κεντρικής Διοίκησης και όχι στο σύνολο της Γενικής Κυβέρνησης, που περιλαμβάνει και τα δημοσιονομικά αποτελέσματα των Νομικών Προσώπων και των υποτομέων των ΟΤΑ και ΟΚΑ.

Έσοδα τακτικού προϋπολογισμού

Την περίοδο Ιανουαρίου – Νοεμβρίου 2025, το ύψος των καθαρών εσόδων του κρατικού προϋπολογισμού ανήλθε σε €68.777 εκατ., παρουσιάζοντας αύξηση κατά €2.295 εκατ. έναντι του επικαιροποιημένου στόχου που έχει περιληφθεί για το αντίστοιχο διάστημα στην εισηγητική έκθεση του Προϋπολογισμού 2026.

Πίνακας 2.8

Έσοδα Κρατικού Προϋπολογισμού: Ιανουάριος-Νοέμβριος 2025* (εκατ. €)

	Ιαν. – Νοέμβριος		% Μεταβ. 25/24	2024	2025 Προϋπ.	2025 Εκτιμ.	% Μεταβ. 25Ε/24
	2024	2025					
Καθαρά Έσοδα ΚΠ	66.721	68.777	3,1	74.110	75.463	77.861	5,1
Καθαρά Έσοδα ΤΠ	61.935	62.280	0,6	68.526	67.518	70.011	2,2
Έσοδα ΤΠ	*68.511*	*70.097*	2,3	76.537	75.047	78.485	2,5
Επιστροφές φόρων	6.576	7.817	18,9	8.011	7.529	*8.474*	5,8
Φορολογία Εισοδήματος	21.687	24.117	11,2	23.992	25.519	26.360	9,9
Εκ των οποίων:							
--Φυσικών Προσώπ.	13.089	14.688	12,2	14.277	15.163	*15.771*	10,5
--Νομικών Προσώπ.	*6.726*	*7.238*	7,6	7.664	*8.368*	*8.212*	7,2
Φορ. Ακίνητης Περιουσίας	2.334	2.331	-0,1	2.467	2.394	2.411	-2,3
Φορ. Κληρ., Δωρεών, κλπ.	210	236	12,4	235	235	250	6,4
Δασμοί και φόροι Εισαγ.	334	365	9,3	366	362	405	10,7
Φόροι επί αγαθών και υπ.	33.806	36.215	7,1	37.552	37.982	39.156	4,3
Εκ των οποίων:							
--ΦΠΑ	*23.637*	*25.671*	8,6	*26.346*	*26.645*	*27.571*	4,6
--Ειδικοί Φόροι Κατ/σης	*6.617*	*6.720*	1,6	*7.251*	7.272	*7.403*	2,1
Λοιποί φόροι παραγωγής	517	483	-6,6	586	386	642	9,6
Λοιποί τρεχ. φόροι	1.680	1.134	-32,5	3.589	2.522	2.291	-36,2
Κοινωνικές Εισφορές	56	56	0,0	61	60	61	0,0
Μεταβιβάσεις	4.964	7.000	41,0	5.738	*8.131*	8.297	44,6
Πωλήσεις αγαθών & υπηρ.	4.168	2.040	-51,1	3.448	2.417	3.494	1,3
Εκ των οποίων:							
Λοιπά τρέχοντα έσοδα	*3.508*	*2.590*	-26,2	*4.048*	2.949	*2.931*	-27,6
Πωλήσεις παγίων	33	26	-21,2	40	37	36	-10,0
Έσοδα ΠΔΕ[8]	4.786	6.497	35,8	5.584	7.945	7.670	37,4

Πηγή: Μηνιαίο Δελτίο Εκτέλεσης Κρατικού Προϋπολογισμού Νοεμβρίου 2025, Υπουργείο Οικονομικών, Δεκέμβριος 2025.

*Σε τροποποιημένη ταμειακή βάση. Σύμφωνα με τη νέα κατάταξη εσόδων που ισχύει από 01/01/2019

[8] Η κατηγορία «έσοδα ΠΔΕ» πλέον περιλαμβάνει και τις εισροές του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

Η υπερεκτέλεση αυτή οφείλεται κυρίως στην είσπραξη, κατά τον μήνα Νοέμβριο, της έκτης δόσης από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ), ύψους €2.109 εκατ., η οποία είχε προβλεφθεί ότι θα εισπραχθεί τον Δεκέμβριο 2025. Εξαιρουμένου του ανωτέρω ποσού από το ΤΑΑ, τα καθαρά έσοδα παρουσιάζουν αύξηση κατά €186 εκατ. ή 0,3% έναντι του στόχου. Παρουσιάζουν, επίσης, αύξηση κατά 3,1% ή €2,06 δισεκ. σε σχέση με πέρυσι.

Οι περισσότερες κατηγορίες παρουσίασαν αύξηση σε σχέση με πέρυσι. Τα έσοδα του Τακτικού Προϋπολογισμού αυξήθηκαν κατά 2,3%, ενώ τα καθαρά έσοδα του ΤΠ αυξήθηκαν κατά 0,6%, με αύξηση των επιστροφών φόρων κατά 18,9%. Τα έσοδα από τη φορολογία εισοδήματος ενισχύθηκαν κατά 11,2% σε σχέση με πέρυσι, τόσο από την αύξηση των εσόδων από τη φορολογία φυσικών προσώπων (+12,2%), όσο και από την αύξηση των εσόδων από τη φορολογία στα νομικά πρόσωπα (+7,6%).

Τα έσοδα από φόρους επί αγαθών και υπηρεσιών διευρύνθηκαν από πέρυσι κατά 7,1%, πρωτίστως από την αύξηση κατά 8,6% των εσόδων από ΦΠΑ. Σημαντικές αυξήσεις σημειώθηκαν στις μεταβιβάσεις (+41,0%) και τα έσοδα του ΠΔΕ (+35,8%) λόγω της πρώιμης είσπραξης της δόσης του ΤΑΑ. Αύξηση καταγράφηκε και στους δασμούς και φόρους εισαγωγών (+9,3%) όπως και στους φόρους κληρονομιάς και δωρεών (+12.4%). Αντίθετα, μείωση κατά 51,1% παρουσίασαν οι πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών, οι λοιποί τρέχοντες φόροι (-32,5%), τα λοιπά τρέχοντα έσοδα (-26,2%), οι πωλήσεις παγίων (-21,2%), και οι λοιποί φόροι παραγωγής (-6,6%, Πίνακας 2.8).

Δαπάνες Τακτικού Προϋπολογισμού

Οι δαπάνες του Κρατικού Προϋπολογισμού για την περίοδο του Ιανουαρίου – Νοεμβρίου 2025 ανήλθαν στα €63.615 εκατ. και παρουσιάζονται μειωμένες κατά €2.643 εκατ. έναντι του επικαιροποιημένου στόχου (€66.258 εκατ.), που έχει περιληφθεί στην εισηγητική έκθεση του Προϋπολογισμού 2026. Επίσης, είναι αυξημένες σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2024 κατά €1.270 εκατ., κυρίως λόγω της αύξησης των μεταβιβάσεων σε ΟΚΑ και των δαπανών του ΤΑΑ. Στο σκέλος του Τακτικού Προϋπολογισμού, οι πληρωμές εμφανίζονται μειωμένες κατά €2.034 εκατ. σε σχέση με τον στόχο, που σχετίζεται κυρίως με τον ετεροχρονισμό των μεταβιβαστικών πληρωμών προς τους ΟΚΑ και λοιπούς φορείς γενικής κυβέρνησης κατά €922 εκατ. και των ταμειακών πληρωμών των εξοπλιστικών προγραμμάτων κατά €554 εκατ. Είναι όμως αυξημένες σε σχέση με πέρυσι κατά 1,4%.

Οι περισσότερες υποκατηγορίες παρουσίασαν αύξηση σε σχέση με πέρυσι. Οι πρωτογενείς δαπάνες αυξήθηκαν κατά 1,8% σε σχέση με πέρυσι, ενώ οι τόκοι μειώθηκαν κατά 0,9%. Οι παροχές σε εργαζομένους αυξήθηκαν κατά 2,8% ενώ οι κοινωνικές παροχές κατά 114,5%. Αύξηση από πέρυσι καταγράφηκε και στις μεταβιβάσεις (1,1%) με αυτές που αφορούν σε ΟΚΑ να αυξάνονται κατά 7,4%. Οι αγορές αγαθών και υπηρεσιών αυξήθηκαν κατά 8,4% και οι επιδοτήσεις κατά 43,8%. Μείωση καταγράφηκε στις λοιπές δαπάνες (-85,1%) και στις αγορές παγίων (12,7%, Πίνακας 2.9).

Αξιοσημείωτες μεταβιβάσεις είναι οι ακόλουθες: οι μεταβιβάσεις προς τα νοσοκομεία και την Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας ύψους €1.164 εκατ., η μεταβίβαση ύψους €400 εκατ. για την κάλυψη κόστους παροχής υπηρεσιών κοινής ωφελείας στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας (ΥΚΩ), σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στο άρθρο 55 του Ν.4508/2017 (Α' 200), η επιχορήγηση ύψους €557 εκατ. προς την Εθνική Κεντρική Αρχή Προμηθειών Υγείας (Ε.Κ.Α.Π.Υ.) για την προμήθεια φαρμακευτικών σκευασμάτων, προϊόντων και υπηρεσιών υγείας, για λογαριασμό των δημόσιων νοσοκομείων, οι επιχορηγήσεις προς τους συγκοινωνιακούς φορείς (ΟΑΣΑ, ΟΑΣΘ και

ΟΣΕ) ύψους €328 εκατ. και η επιχορήγηση προς τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα ύψους €154 εκατ.

Πίνακας 2.9

Δαπάνες Κρατικού Προϋπολογισμού: Ιανουάριος-Νοέμβριος 2025* (εκατ. €)

	Ιανουάριος-Νοέμβριος		% Μεταβ. 25/24	2024	2025 Προϋπ.	2025 Εκτιμ.	% Μεταβ. 25Ε/24
	2024	2025					
Δαπάνες ΚΠ (1+2+3)	*62.346*	*63.615*	2,0	73.742	79.871	80.447	9,1
Δαπάνες ΤΠ (1+2)	52.412	53.132	1,4	60.428	65.771	65.847	9,0
1.Πρωτογενεις δαπ. ΤΠ	44.732	45.520	1,8	52.055	58.070	57.839	11,1
Παροχές σε εργαζόμενους	13.560	13.942	2,8	14.869	14.889	15.484	4,1
Κοινωνικές παροχές	166	356	114,5	340	425	568	67,1
Μεταβιβάσεις	27.810	28.125	1,1	32.598	34.741	35.110	7,7
(εκ των οποίων σε ΟΚΑ)	*16.508*	*17.736*	7,4	*21.033*	*21.696*	*21.883*	4,0
Αγορές αγαθών & υπηρεσιών	1.613	1.749	8,4	2.199	2.040	2.481	12,8
Επιδοτήσεις	73	105	43,8	73	81	138	89,0
Λοιπές δαπάνες	101	15	-85,1	117	102	118	0,9
Πιστώσεις υπό κατανομή	0	0	-	0	3.183	1.278	-
Αγορές παγίων	1.407	1.229	-12,7	1.857	2.610	2.664	43,5
2. Τόκοι (ακαθάριστη βάση)	7.680	7.612	-0,9	8.373	7.701	8.008	-4,4
3. Δαπάνες ΠΔΕ[9]	9.934	10.483	5,5	13.314	14.100	14.600	9,7

Πηγή: Μηνιαίο Δελτίο Εκτέλεσης Κρατικού Προϋπολογισμού Νοεμβρίου 2025, Υπουργείο Οικονομικών, Δεκέμβριος 2025.
*Σε τροποποιημένη ταμειακή βάση. Σύμφωνα με τη νέα κατάταξη εσόδων που ισχύει από 01/01/2019

Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ)

Τα συνολικά έσοδα του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) και τα έσοδα του ΤΑΑ ανήλθαν σε €6.497 εκατ., από €4.786 εκατ. πέρυσι παρουσιάζοντας αύξηση 35,8%. Τα έσοδα του ΤΑΑ ήταν αυξημένα σε σχέση με το 2024 λόγω της πρώιμης της είσπραξης της δόσης τον Νοέμβριο. Αντιθέτως, τα έσοδα του ΠΔΕ (χωρίς το ΤΑΑ) ανήλθαν σε €3.042 εκατ., μειωμένα κατά €587 εκατ. σε σχέση με πέρυσι. Τα συνολικά έσοδα του ΠΔΕ+ΤΑΑ παρουσιάζονται μειωμένα κατά €26 εκατ. από τον στόχο (€3.068 εκατ.), που έχει περιληφθεί στην εισηγητική έκθεση του Προϋπολογισμού 2026.

Οι πληρωμές στο σκέλος των επενδυτικών δαπανών ανήλθαν στα €10.483 εκατ., μειωμένες κατά €609 εκατ. σε σχέση με τον στόχο που έχει περιληφθεί στην εισηγητική έκθεση του Προϋπολογισμού 2026. Ταυτόχρονα, παρουσιάζονται αυξημένες σε σχέση με τις αντίστοιχες πληρωμές του 2024 κατά €549 εκατ. Πιο συγκεκριμένα, οι δαπάνες του ΤΑΑ αυξήθηκαν σημαντικά, από €2.136 εκατ. πέρυσι σε €3.383 εκατ. φέτος ενώ οι δαπάνες του ΠΔΕ μειώθηκαν από €7.798 εκατ. σε €7.100 εκατ.

Ο Προϋπολογισμός του 2026

Η έναρξη του 2026 για την ελληνική οικονομία σηματοδοτείται από την εδραίωση συνθηκών βιώσιμης ανάπτυξης σε ένα διεθνές περιβάλλον που εξακολουθεί να διέπεται από γεωπολιτική αβεβαιότητα, από μεταβαλλόμενες συνθήκες στο παγκόσμιο εμπόριο και στις αγορές ενέργειας καθώς και από κινδύνους για τη δημοσιονομική και πολιτική σταθερότητα σε μεγάλες ευρωπαϊκές οικονομίες. Ως αντιστάθμισμα στους ανωτέρω εξωγενείς παράγοντες αστάθειας και προκλήσεων,

[9] Η κατηγορία «δαπάνες ΠΔΕ» περιλαμβάνει πλέον και τις πληρωμές από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

η θετική δυναμική της ελληνικής οικονομίας το 2026 προβλέπεται να στηριχθεί στην ενίσχυση των επενδύσεων, όλων των συνιστωσών της εγχώριας ζήτησης, στην ώθηση της εξωτερικής ζήτησης για υπηρεσίες, στη συνεχιζόμενη διεύρυνση της απασχόλησης καθώς και των εισοδημάτων και στη σταθερή δημοσιονομική πορεία.

Υπό το πρίσμα της δημοσιονομικής πολιτικής και εν μέσω της εξομάλυνσης των πληθωριστικών πιέσεων, το νέο ευρωπαϊκό πλαίσιο οικονομικής διακυβέρνησης εφαρμόζεται από το 2025 εισάγοντας έναν ενισχυμένο μηχανισμό μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού προγραμματισμού και παρακολούθησης. Η Ελλάδα υπέβαλε τον Οκτώβριο 2024 το πρώτο Μεσοπρόθεσμο Δημοσιονομικό - Διαρθρωτικό Σχέδιο (ΜΔΣ) 2025 - 2028, ενώ τον Απρίλιο 2025 κατέθεσε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή την πρώτη ετήσια έκθεση προόδου για την πορεία εφαρμογής του. Ακολούθως, τον Ιούλιο 2025 ενσωμάτωσε στην εθνική έννομη τάξη την Οδηγία (ΕΕ) 2024/1265 του Συμβουλίου, τροποποιώντας τον ν.4270/2014 (Α’ 143). Ο Πολυετής Δημοσιονομικός Προγραμματισμός που κατατέθηκε στα τέλη Νοεμβρίου του 2025, καθορίζει επιμέρους δημοσιονομικούς στόχους σε πολυετή ορίζοντα τεσσάρων ετών. Στα πλαίσια αυτά, ο πρώτος Πολυετής Δημοσιονομικός Προγραμματισμός καλύπτει την περίοδο 2026-2029 και παρουσιάζει τις δημοσιονομικές εκτιμήσεις και τις δεσμεύσεις που αναλαμβάνονται για την περίοδο αυτή, οι οποίες είναι συνεπείς με τα όρια που προβλέπονται στο ισχύον Μεσοπρόθεσμο Δημοσιονομικό-Διαρθρωτικό Σχέδιο 2025-2028, που υποβλήθηκε τον Οκτώβριο 2024 και εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Στον ΠΔΠ 2026-2029 περιλαμβάνεται το σύνολο των δημοσιονομικών παρεμβάσεων που έχουν νομοθετηθεί ή ανακοινωθεί για την περίοδο 2026-2029. Το κόστος των παρεμβάσεων ανέρχεται σε €3,04 δισ. για το 2025, αυξανόμενο σε €5,94 δισ. το 2026 (επιπλέον €2,9 δισ. σε σχέση με το 2025), σε €7,94 δισ. το 2027 (επιπλέον €2 δισ. σε σχέση με το 2026), σε €9,01 δισ. το 2028 (επιπλέον €1,07 δισ. σε σχέση με το 2027) και σε €10,1 δισ. το 2029 (επιπλέον €1,09 δισ. σε σχέση με το 2028).

Ισοζύγιο και πρωτογενές ισοζύγιο Κρατικού Προϋπολογισμού, 2026

Το 2026 προβλέπεται επιδείνωση του ισοζυγίου του Κρατικού Προϋπολογισμού σε σχέση με το 2025 κυρίως λόγω της αύξησης των δαπανών που είναι αποτέλεσμα της αύξησης του ορίου δαπανών για τα επόμενα έτη από το οικονομικό επιτελείο μετά από διαπραγμάτευση με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή βάσει του νέου μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού και διαρθρωτικού σχεδίου 2025-2028, που θα είναι γνώμονας για τη μεσοπρόθεσμη οικονομική πολιτική. Η αύξηση των δαπανών του κρατικού προϋπολογισμού αναμένεται να διαμορφωθεί στο 6,5% σε σχέση με το 2025 ενώ προβλέπεται και αύξηση των καθαρών εσόδων κατά 3,8% (Πίνακας 2.10). Ακολούθως, το έλλειμμα του ΚΠ αναμένεται διαμορφωθεί σε €6.810 εκατ. ή 2,6% του ΑΕΠ από €4.459 εκατ. ή 1,8% πέρυσι. Το πρωτογενές πλεόνασμα αναμένεται να διαμορφωθεί σε €3.005 εκατ. ή 1,2% του ΑΕΠ από €5.275 εκατ. ή 2,1% του ΑΕΠ που εκτιμάται να είναι το τελικό αποτέλεσμα για το 2025. Η επιδείνωση προβλέπεται να προέλθει κυρίως από τον τακτικό προϋπολογισμό ενώ το ισοζύγιο του ΠΔΕ προβλέπεται να επιδεινωθεί ελαφρά.

Πίνακας 2.10

Έσοδα, Δαπάνες και Ισοζύγιο Κρατικού Προϋπολογισμού 2026* (σε € εκατ.)

	2025 Εκτιμήσεις	2026 Προϋπολ.	% Μεταβολή 26Π/25
Ι. ΚΑΘΑΡΑ ΕΣΟΔΑ ΚΠ (1+2)	77.034	79.983	3,8
1. Καθαρά έσοδα ΤΠ	68.441	69.683	1,8
Μείον επιστροφές φόρων	7.689	*8.038*	4,5
Έσοδα ΤΠ	76.130	77.721	2,1
2. Έσοδα ΠΔΕ+ΤΑΑ[10]	8.593	10.300	19,9
ΙΙ. ΔΑΠΑΝΕΣ ΚΠ (3+4)	81.493	86.793	6,5
3. Δαπάνες ΤΠ	66.893	70.101	4,8
Πρωτογενείς δαπάνες ΤΠ	57.065	53.409	-6,4
Τόκοι	9.828	9.815	-0,1
4. Δαπάνες ΠΔΕ+ΤΑΑ[11]	14.600	16.692	14,3
ΙΙΙ. Έλλειμμα(-)/Πλεόνασμα (+) ΚΠ	-4.459	-6.810	
% στο ΑΕΠ	-1,8	*-2,6*	
IV. Πρωτογενές Πλεόνασμα ΚΠ	5.275	3.005	
% στο ΑΕΠ	2,1	*1,2*	
ΑΕΠ (σε τρέχουσες τιμές)	248.697	260.035	4,6

* Σε εθνικολογιστική βάση (ESA 2010)

Πηγή: Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού 2026, Υπουργείο Οικονομικών, Νοέμβριος 2025, Πίνακας 3.2

Έσοδα Τακτικού Προϋπολογισμού, 2026

Προβλέπεται αύξηση στις περισσότερες υποκατηγορίες εσόδων το 2026 και συνολική αύξηση κατά 3,8%. Τα καθαρά έσοδα του ΤΠ αναμένεται να αυξηθούν κατά 1,8% το 2026 σε σχέση με το 2025, σε €69.683 εκατ., κυρίως λόγω της προβλεπόμενης μεγέθυνσης της οικονομίας (Πίνακας 2.11). Τα έσοδα του ΤΠ προβλέπεται να αυξηθούν κατά 2,1% με αύξηση στις επιστροφές φόρων κατά 4,5%. Τα έσοδα από τη φορολογία εισοδήματος αναμένεται να αυξηθούν κατά 2,6%, λόγω της αύξησης των εσόδων των νομικών προσώπων (+10,1%) που οφείλεται στα εκτιμώμενα αυξημένα αποτελέσματα των επιχειρήσεων. Ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων προβλέπεται να διαμορφωθεί στο ποσό των €15.815 εκατ., μειωμένος κατά €75 εκατ. έναντι της εκτίμησης του 2025, ως απόρροια των νέων παρεμβάσεων και κυρίως της αναμόρφωσης της κλίμακας φορολογίας εισοδήματος, με εκτιμώμενη απώλεια εσόδων ύψους €1.218 εκατ. και παρά την προβλεπόμενη αύξηση των αμοιβών εξαρτημένης εργασίας, των συντάξεων και της αναμενόμενης νέας αύξησης του κατώτατου μισθού. Αύξηση αναμένεται στα έσοδα από φόρους αγαθών και υπηρεσιών (+4,2%) με τα έσοδα από ΦΠΑ να αυξάνονται κατά 5,8%. Αναμένεται επίσης αύξηση στις μεταβιβάσεις κατά 17,4% κυρίως λόγω της αύξησης των εσόδων του ΤΑΑ κατά €1.657 εκατ. Αύξηση προβλέπεται και στους λοιπούς φόρους παραγωγής (+30,6%) κυρίως λόγω της

[10] Η κατηγορία ΠΔΕ περιλαμβάνει πλέον και τις ροές του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.
[11] Όπως παραπάνω.

πρόβλεψης για είσπραξη ποσού ύψους €200 εκατ. από τη συμμετοχή του Ελληνικού Δημοσίου στα κέρδη της ΤτΕ. Μείωση αναμένεται στα έσοδα από φόρους ακίνητης περιουσίας (-3,4%) λόγω μείωσης του ΕΝΦΙΑ. Μείωση αναμένεται και στα λοιπά τρέχοντα έσοδα (-23,2%, Πίνακας 2.11).

Πίνακας 2.11

Έσοδα Κρατικού Προϋπολογισμού 2026* (σε εκατ. €)

	2025 Εκτιμ.	2026 Προϋπ.	% Μεταβ. 26Π/25
Καθαρά Έσοδα ΚΠ	77.034	79.983	3,8
Καθαρά Έσοδα ΤΠ	68.441	69.683	1,8
Επιστροφές φόρων	7.689	*8.038*	4,5
Έσοδα ΤΠ	76.130	77.721	2,1
Φορολογία Εισοδήματος	26.067	26.757	2,6
Εκ των οποίων:			
--Φυσικών Προσώπων	15.889	15.815	-0,5
--Νομικών Προσώπων	*7.788*	*8.576*	10,1
Φορ. Ακίνητης Περιουσίας	2.411	2.328	-3,4
Φορ. Κληρ., Δωρεών, κλπ.	250	250	0,0
Δασμοί και φόροι Εισαγ.	405	432	6,7
Φόροι επί αγαθών και υπ.	39.214	40.872	4,2
Εκ των οποίων:			
--ΦΠΑ	*27.625*	*29.229*	5,8
--Ειδικοί Φόροι Κατ/σης	7.407	7.460	0,7
Λοιποί φόροι παραγωγής	506	661	30,6
Λοιποί τρεχ. φόροι	2.292	2.345	2,3
Κοινωνικές Εισφορές	61	61	0,0
Μεταβιβάσεις	*9.307*	*10.930*	17,4
Πωλήσεις αγαθών & υπηρ.	1.211	1.061	-12,4
Εκ των οποίων:			
Λοιπά τρέχοντα έσοδα	2.962	2.274	-23,2
Πωλήσεις παγίων	36	51	41,7
Έσοδα ΠΔΕ+ΤΑΑ[12]	8.593	10.300	19,9

* Σε εθνικολογιστική βάση (ESA 2010)

Πηγή: Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού 2026, Υπουργείο Οικονομικών, Νοέμβριος 2025, Πίνακας 3.2

Δαπάνες Τακτικού Προϋπολογισμού, 2026

Οι συνολικές δαπάνες του κρατικού προϋπολογισμού για το έτος 2026 προβλέπεται ότι θα διαμορφωθούν σε €86.793 εκατ., αυξημένες κατά €5.301 εκατ. ή 6,5% σε σύγκριση με την αντίστοιχη εκτίμηση έτους 2025 κυρίως λόγω της επιτάχυνσης των έργων που χρηματοδοτούνται από το ΤΑΑ λόγω της λήξης του προγράμματος, στην εφαρμογή των παρεμβάσεων που ανακοινώθηκαν στη ΔΕΘ και στις αυξημένες φυσικές παραλαβές των οπλικών συστημάτων του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας.

Προβλέπεται αύξηση σε αρκετές από τις υποκατηγορίες δαπανών το 2026. Οι δαπάνες του ΤΠ προβλέπεται να αυξηθούν κατά 4,8% λόγω της αύξησης των δαπανών του ΠΔΕ. Οι πρωτογενείς

[12]Η κατηγορία ΠΔΕ περιλαμβάνει και τις ροές του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας για το 2021 και το 2022.

δαπάνες του ΤΠ προβλέπεται να μειωθούν κατά 6,4% και οι τόκοι κατά 0,1%. Οι παροχές σε εργαζομένους προβλέπεται να αυξηθούν κατά 1,3% και οι κοινωνικές παροχές κατά 10,6%. Οι δαπάνες για τις μεταβιβάσεις σε φορείς εντός και εκτός Γενικής Κυβέρνησης προβλέπεται ότι θα διαμορφωθούν στο ποσό των €35.567 εκατ., αυξημένες κατά €704 εκατ. έναντι της εκτίμησης του 2025, εξαιτίας κυρίως των αυξημένων προβλέψεων αποδόσεων προς την ΕΕ κατά €430 εκατ. Οι αγορές παγίων προβλέπεται να αυξηθούν κατά €587 εκατ. (31,5%) σε σχέση με την εκτίμηση του 2025, κυρίως λόγω των αυξημένων φυσικών παραλαβών οπλικών συστημάτων του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας. Οι πιστώσεις υπό κατανομή προβλέπεται να αυξηθούν κατά 24,0%. Οι αγορές αγαθών και υπηρεσιών προβλέπεται να μειωθούν κατά 4,0% κυρίως λόγω της χρηματοδότησης το 2025 από το αποθεματικό του κρατικού προϋπολογισμού, ενώ μείωση προβλέπεται και στις λοιπές δαπάνες (-14,4%). Μείωση αναμένεται και στις επιδοτήσεις (-42,0%, Πίνακας 2.12).

Πίνακας 2.12

Δαπάνες Κρατικού Προϋπολογισμού 2026* (σε εκατ. €)

	2025 Εκτιμ.	2026 Προϋπ.	% Μεταβ. 26Π/25
Δαπάνες ΚΠ (1+2+3)	81.493	86.793	6,5
Δαπάνες ΤΠ (1+2)	66.893	70.101	4,8
1.Πρωτογενείς δαπ. ΤΠ	57.065	53.409	-6,4
Παροχές σε εργαζόμενους	15.395	15.589	1,3
Κοινωνικές παροχές	568	628	10,6
Μεταβιβάσεις	34.863	35.567	2,0
(εκ των οποίων σε ΟΚΑ)[13]	*21.879*	*22.403*	2,4
Αγορές αγαθών & υπηρεσιών	2.351	2.258	-4,0
Επιδοτήσεις	138	80	-42,0
Λοιπές δαπάνες	118	101	-14,4
Πιστώσεις υπό κατανομή	16.365	20.299	24,0
Αγορές παγίων	1.868	2.456	31,5
2. Τόκοι (ακαθάριστη βάση)	9.828	9.815	-0,1
3. Δαπάνες ΠΔΕ+ΤΑΑ[14]	14.600	16.692	14,3

* Σε εθνικολογιστική βάση (ESA 2010)

Πηγή: Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού 2026, Υπουργείο Οικονομικών, Νοέμβριος 2025, Πίνακας 3.2

Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, 2026

Τα έσοδα από τον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων, περιλαμβάνονται στις κατηγορίες «Μεταβιβάσεις» και «Λοιπά τρέχοντα έσοδα» και αναμένεται να ανέλθουν, προσαρμοσμένα κατά ESA, στο ύψος των €4.350 εκατ., παρουσιάζοντας αύξηση κατά €50 εκατ. έναντι του 2025. Στην κατηγορία «Μεταβιβάσεις» περιλαμβάνονται έσοδα από το ΤΑΑ, προσαρμοσμένα κατά ESA, ύψους €5.950 εκατ., αυξημένα κατά €1.657 εκατ. έναντι του 2025.

Για το έτος 2026 στο πρόγραμμα ΠΔΕ εκτός ΤΑΑ διατίθενται πόροι ύψους €9.500 εκατ., με κατανομή της συνολικής δαπάνης μεταξύ των έργων που θα συγχρηματοδοτηθούν από πόρους της ΕΕ, ύψους €6.200 εκατ. και εκείνων που θα χρηματοδοτηθούν αποκλειστικά από εθνικούς

[13] Πηγή: Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού 2026, Υπουργείο Οικονομικών, Νοέμβριος 2025, Πίνακας 3.8

[14] Η κατηγορία ΠΔΕ περιλαμβάνει και τις ροές του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας για το 2021 και το 2022.

πόρους, ύψους €3.300 εκατ.. Το σύνολο των δαπανών που προβλέπεται να χρηματοδοτηθούν από τον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων περιλαμβάνεται στις πιστώσεις υπό κατανομή. Το όριο των δαπανών για την υλοποίηση δράσεων που χρηματοδοτούνται από το σκέλος των επιχορηγήσεων του ΤΑΑ ανέρχεται σε €7.192 εκατ. για το 2026, πέραν του ορίου δαπανών που αφορά στο εθνικό και το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων.

Ειδικό Πλαίσιο ενότητας 2.2.Β

Εξέλιξη του κενού ΦΠΑ σε Ελλάδα και ΕΕ την πρόσφατη δεκαετία

Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) είναι ένας έμμεσος φόρος ευρείας βάσης που επιβάλλεται σε αγαθά και υπηρεσίες που χρησιμοποιούνται ή καταναλώνονται στην επικράτεια της ΕΕ. Αποτελεί μία από τις βασικές πηγές εσόδων για τις κυβερνήσεις των κρατών-μελών, με το λόγο εσόδων ΦΠΑ προς ΑΕΠ να ανέρχεται στο 7,1% του ΑΕΠ της ΕΕ. Τα έσοδα από ΦΠΑ το 2024 αντιστοιχούν σε 63,6% των συνολικών έμμεσων φόρων στην Ελλάδα (68,6% στην ΕΕ27) και 32,0% των συνολικών φορολογικών εσόδων (27,1% στην ΕΕ27).

Το κενό συμμόρφωσης ΦΠΑ ορίζεται ως η διαφορά μεταξύ των εσόδων που θα εισπράττονταν υπό πλήρη συμμόρφωση όλων των φορολογούμενων και των πραγματικών εσόδων που εισπράττονται από τις Αρχές. Το κενό περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα απώλειας εσόδων, όπως τη νόμιμη εκμετάλλευση νομικών «παραθύρων» στα φορολογικά συστήματα καθώς και την οργανωμένη φοροδιαφυγή μεγάλης κλίμακας. Η μη συμμόρφωση μπορεί επίσης να είναι ακούσια, ως αποτέλεσμα διοικητικών σφαλμάτων, παραλείψεων, μη δόλιων χρεοκοπιών επιχειρήσεων και άλλων παραγόντων. Οι εκτιμήσεις του κενού συμμόρφωσης ΦΠΑ συχνά χρησιμοποιούνται ως δείκτες αποτελεσματικότητας της είσπραξης του ΦΠΑ. Η απώλεια εσόδων από τον ΦΠΑ έχει αρνητικό αντίκτυπο στο δημοσιονομικό ισοζύγιο και περιορίζει τη δυνατότητα για κρατικές δαπάνες για δημόσια αγαθά και υπηρεσίες όπως σχολεία, νοσοκομεία και εθνική άμυνα. Η βελτίωση στη συμμόρφωση ΦΠΑ διευρύνει τη φορολογική βάση, επιμερίζοντας δικαιότερα το φορολογικό βάρος, και επίσης προάγει τον υγιή ανταγωνισμό μεταξύ των επιχειρήσεων. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, παρακολουθεί και καταγράφει σε ετήσια βάση την αποτελεσματικότητα είσπραξης του ΦΠΑ ανά χώρα στην ΕΕ.

Διάγραμμα Π.2.2.1. Κενό συμμόρφωσης ΦΠΑ ως % της συνολικής φορολογικής υποχρέωσης, Ελλάδα & ΕΕ-27, 2019-2024

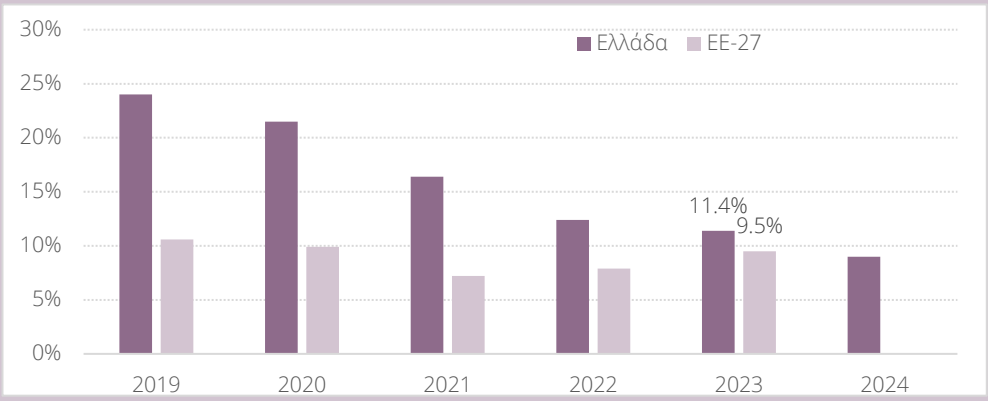

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Επεξεργασία στοιχείων: ΙΟΒΕ. Σημείωση: Η τιμή για το 2024 αποτελεί πρόβλεψη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Το κενό συμμόρφωσης ΦΠΑ υπολογίζεται ως ποσοστό της συνολικής φορολογικής υποχρέωσης ή αλλιώς των θεωρητικά προσδοκώμενων εσόδων υπό πλήρη συμμόρφωση. Το κενό στην Ελλάδα ήταν υψηλότερο από το κενό στον Ευρωπαϊκό μέσο όρο σε όλη τη διάρκεια της υπό εξέταση περιόδου. Σημειώνεται, ωστόσο, σημαντική πρόοδος διαχρονικά με το κενό να μειώνεται από 24,0% το 2019 (το 3ο υψηλότερο ποσοστό στην ΕΕ) σε 11,4% το 2023 (το 7ο υψηλότερο ποσοστό στην ΕΕ), έτος με τα πλέον πρόσφατα διαθέσιμα δεδομένα. Το 2023, η ΕΕ εκτιμά ότι περίπου το 20% της αύξησης των εσόδων ΦΠΑ οφείλεται σε βελτιωμένη συμμόρφωση. Αυτό προκύπτει καθώς εκτιμάται ότι η ετήσια αύξηση κατά 6,1% των πραγματικών εσόδων εξηγείται από αύξηση των αναμενόμενων (θεωρητικών) εσόδων ΦΠΑ κατά 4,8% (λόγω αύξησης της βάσης κατά 8,2% η οποία αντιστάθμισε τη μείωση του μέσου σταθμισμένου συντελεστή κατά 3,1%) και βελτίωση της συμμόρφωσης κατά 1,2%. Οι προκαταρκτικές εκτιμήσεις για το 2024 υποδηλώνουν περαιτέρω μείωση στο 9,0%. Η μείωση στην ΕΕ-27 την ίδια περίοδο είναι μικρότερη, από 10,6% το 2019 σε 9,5% το 2023.

Μια άλλη πηγή απώλειας εσόδων ΦΠΑ είναι οι αποφάσεις πολιτικής που περιορίζουν τη φορολογική βάση ή μειώνουν το οφειλόμενο ποσό ΦΠΑ για ορισμένα τμήματα της φορολογικής βάσης. Αυτές οι πολιτικές εξαιρέσεων ή μειωμένων συντελεστών ΦΠΑ είτε αποσκοπούν στην παροχή στοχευμένης κοινωνικής προστασίας σε ευάλωτες πληθυσμιακές ομάδες (π.χ. σε ακριτικές περιοχές), είτε στην παροχή κινήτρων για κατανάλωση συγκεκριμένων αγαθών (π.χ. βιβλία), με προκαλούμενο κόστος στα έσοδα από ΦΠΑ. Μπορεί επίσης να είναι αποτέλεσμα δυσκολιών στην επιβολή πληρωμών σε ορισμένους φορολογούμενους ή σε συγκεκριμένους τύπους αγαθών και υπηρεσιών. Το κενό πολιτικής ΦΠΑ είναι μια εκτίμηση των εσόδων ΦΠΑ που «χάνονται» λόγω της εφαρμογής μειωμένων συντελεστών και απαλλαγών ΦΠΑ, σε σύγκριση με έναν ενιαίο συντελεστή ΦΠΑ.

Διάγραμμα Π.2.2.2. Κενό πολιτικής ΦΠΑ (ως % των θεωρητικά μέγιστων εσόδων), Ελλάδα & ΕΕ-27, 2019-2024

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Επεξεργασία στοιχείων: ΙΟΒΕ.

Το κενό πολιτικής ΦΠΑ για την Ελλάδα και τη διάμεσο (δηλαδή τη μεσαία τιμή εάν διαταχθούν οι χώρες σε αύξουσα σειρά) της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει υπολογιστεί ως ποσοστό των θεωρητικά μέγιστων εσόδων, δηλαδή των εσόδων που θα εισέπραττε η κυβέρνηση εάν εφάρμοζε έναν ενιαίο συντελεστή ΦΠΑ αντί να επιβάλλει κατά τμήματα μειωμένους συντελεστές ή να παρέχει απαλλαγές, από το 2019 έως το 2024. Όπως και πριν, το κενό στην Ελλάδα είναι υψηλότερο από το κενό στην Ευρωπαϊκή διάμεσο σε όλη τη διάρκεια της υπό εξέταση περιόδου. Μάλιστα, το κενό έχει μεγεθυνθεί

από το 2019 και έπειτα στην Ελλάδα χωρίς να έχει συμβεί κάτι ανάλογο στην ΕΕ-27, αυξάνοντας έτσι την απόκλιση. Το 2024 η Ελλάδα είχε το δεύτερο υψηλότερο κενό πολιτικής ΦΠΑ μεταξύ των κρατών-μελών της ΕΕ.

Διάγραμμα Π.2.2.3. Δείκτης αποτελεσματικότητας είσπραξης εσόδων ΦΠΑ, Ελλάδα & ΕΕ27, 2019-2024

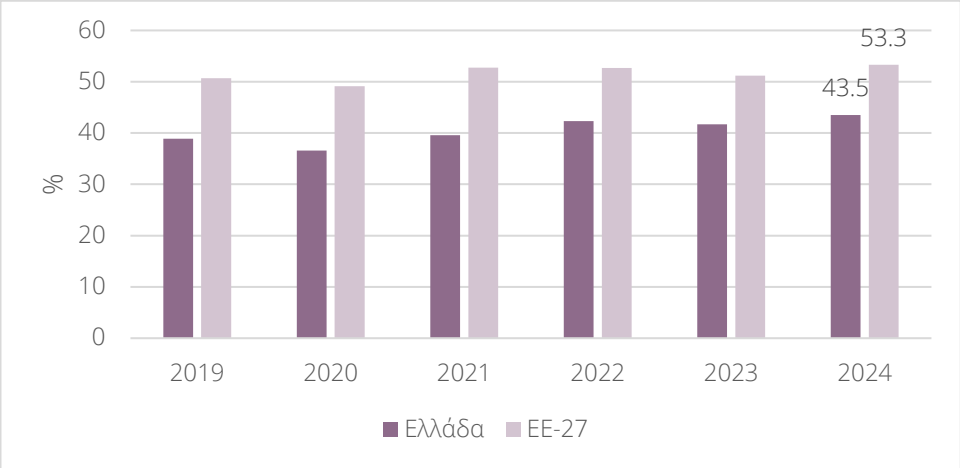

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Επεξεργασία στοιχείων: ΙΟΒΕ.

Ο δείκτης αποτελεσματικότητας είσπραξης εσόδων ΦΠΑ (C-efficiency) μετρά την απόκλιση του ΦΠΑ από έναν ιδανικά επιβαλλόμενο φόρο που επιβάλλεται με ενιαίο συντελεστή σε όλη την κατανάλωση. Υπολογίζεται κατ' εκτίμηση ως η διαφορά 100% μείον το άθροισμα των κενών συμμόρφωσης και πολιτικής ΦΠΑ και χρησιμοποιείται ευρέως στη βιβλιογραφία. Η Ελλάδα υστερεί σε σχέση με τον μέσο όρο της ΕΕ σε όλη τη διάρκεια της υπό εξέταση περιόδου στον δείκτη αποτελεσματικότητας. Σημειώνεται, ωστόσο, βελτίωση διαχρονικά με τον δείκτη να αυξάνεται από 38,9 το 2019 σε 43,5 το 2024. Το 2024, η Ελλάδα ήταν τρίτη από το τέλος μετά την Ισπανία και την Ιταλία, κυρίως λόγω του μεγάλου της κενού πολιτικής ΦΠΑ. Ο δείκτης στην ΕΕ καταγράφει μεταβολές στη διάρκεια της υπό εξέταση περιόδου πράγμα που υποδηλώνει ότι έχει σημειωθεί μείωση της απόκλισης της Ελλάδας από τον Ευρωπαϊκό μέσο όρο.

Συμπερασματικά, η Ελλάδα εξακολουθεί να υστερεί σε σχέση με τον μέσο όρο της υπόλοιπης Ευρώπης στην είσπραξη εσόδων από ΦΠΑ, τόσο λόγω της έλλειψης συμμόρφωσης όσο και λόγω της εφαρμογής εξαιρέσεων που μειώνουν τα πραγματικά έσοδα σε σχέση με τα δυνητικά. Στο σκέλος της συμμόρφωσης έχει σημειωθεί, ωστόσο, σημαντική πρόοδος, με το κενό να μειώνεται κατά 12,6 ποσοστιαίες μονάδες το 2023 σε σύγκριση με το 2019, που αποτελεί τη μεγαλύτερη μείωση μεταξύ των χωρών-μελών της ΕΕ, αμβλύνοντας τον άδικο επιμερισμό του φορολογικού βάρους και τον αθέμιτο ανταγωνισμό μεταξύ των επιχειρήσεων. Σε αυτή τη βελτίωση, έχει συνεισφέρει η επέκταση των ηλεκτρονικών πληρωμών (ειδική μελέτη ΙΟΒΕ 2025, «Ηλεκτρονικές πληρωμές στην Ελλάδα: Μια δεκαετία ταχείας εξάπλωσης») και του ηλεκτρονικού εμπορίου, με τις διαδικτυακές πωλήσεις να αυξάνονται από 3,8% το 2018 σε 6,9% το 2022 των πωλήσεων των επιχειρήσεων (Ευρωπαϊκή Επιτροπή 2024, «*VAT gap in the EU – 2024 report*»), την ίδια περίοδο. Η σχετική αύξηση των ηλεκτρονικών πωλήσεων μειώνει τις συναλλαγές με μετρητά και βελτιώνει τη συμμόρφωση στην πληρωμή ΦΠΑ μέσω καλύτερου ελέγχου.

Παρά την πρόοδο, καθώς υπάρχει σημαντικό περιθώριο, κρίνεται σκόπιμο να ληφθούν περαιτέρω μέτρα πολιτικής, στην κατεύθυνση της τόνωσης των ηλεκτρονικών πληρωμών σε στοχευμένες

συναλλαγές και της αξιοποίησης των νέων τεχνολογιών από τη φορολογική διοίκηση που θα μειώσουν ακόμα περισσότερο το κενό συμμόρφωσης στην Ελλάδα. Στο κενό πολιτικής, η απόκλιση σε σύγκριση με τη διάμεσο στην ΕΕ ήταν μικρότερη, αν και έχει αυξηθεί ελαφρά την τελευταία πενταετία. Σε αυτή την εξέλιξη έπαιξε ρόλο και η ενεργειακή κρίση που οδήγησε στη λήψη μέτρων στήριξης από την ελληνική κυβέρνηση που περιλάμβαναν σχετικές φοροαπαλλαγές. Η ανοδική τάση, ωστόσο, συνεχίζεται με τον λόγο της αξίας των φοροαπαλλαγών να αυξάνεται στο 34,2% των συνολικών φορολογικών εσόδων το 2024 από 19,3% το 2019 (περισσότερες λεπτομέρειες στο παρακάτω ειδικό πλαίσιο της ίδιας ενότητας 2.2Β). Σε αυτό, αναδεικνύεται ο μεγάλος και αυξανόμενος όγκος των φοροαπαλλαγών που προσφέρονται στην Ελλάδα, με το μειονέκτημα ότι καθιστούν το φορολογικό σύστημα περισσότερο πολύπλοκο και αδιαφανές πέραν του ότι οδηγούν σε μείωση των φορολογικών εσόδων. Συνολικά, με βάση τον δείκτη αποτελεσματικότητας είσπραξης εσόδων ΦΠΑ, η Ελλάδα κατατάσσεται τρίτη από το τέλος για το 2024, γεγονός που αναδεικνύει την ανάγκη για περαιτέρω βελτίωση ώστε να σημειωθεί σύγκλιση με την υπόλοιπη Ευρώπη.

Ειδικό Πλαίσιο ενότητας 2.2.Β

Αποτύπωση των φορολογικών δαπανών στην Ελλάδα την τελευταία δεκαετία

Οι φορολογικές δαπάνες αποτελούνται από φορολογικές απαλλαγές που μειώνουν ή εξαλείφουν τη φορολογική υποχρέωση για συγκεκριμένα εισοδήματα, φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή συναλλαγές, επιτρέποντας την απαλλαγή από ορισμένους φόρους για στοχευμένες ομάδες πληθυσμού ή προτεραιότητες πολιτικής. Παραδείγματα περιλαμβάνουν τις απαλλαγές ΦΠΑ γενικού συμφέροντος, οι οποίες αποσκοπούν στη διατήρηση των τιμών καταναλωτή σε όσο το δυνατόν χαμηλότερα επίπεδα, σε υπηρεσίες υγείας, εκπαίδευσης, πολιτισμού, κ.λπ., τις απαλλαγές από τον ειδικό φόρο κατανάλωσης (ΕΦΚ) σε προϊόντα που προορίζονται να χρησιμοποιηθούν για εφοδιασμό πλοίων και αεροσκαφών, καθώς και μειώσεις ή την απαλλαγή από το φόρο εισοδήματος για στοχευμένες κοινωνικές ομάδες, τους φορείς γενικής κυβέρνησης, την Τράπεζα της Ελλάδος και τους διεθνείς οργανισμούς. Οι κανόνες για τη χορήγηση φοροαπαλλαγών διαφέρουν από χώρα σε χώρα και συχνά αλλάζουν διαχρονικά. Οι φοροαπαλλαγές έχουν το πλεονέκτημα της στόχευσης της φορολογικής πολιτικής, αλλά και το μειονέκτημα ότι καθιστούν το φορολογικό σύστημα περισσότερο πολύπλοκο και ενδεχομένως αδιαφανές.

Διάγραμμα Π.2.2.4. Κόστος φορολογικών δαπανών (€ εκατ.) ανά έτος στην Ελλάδα, 2014-2014

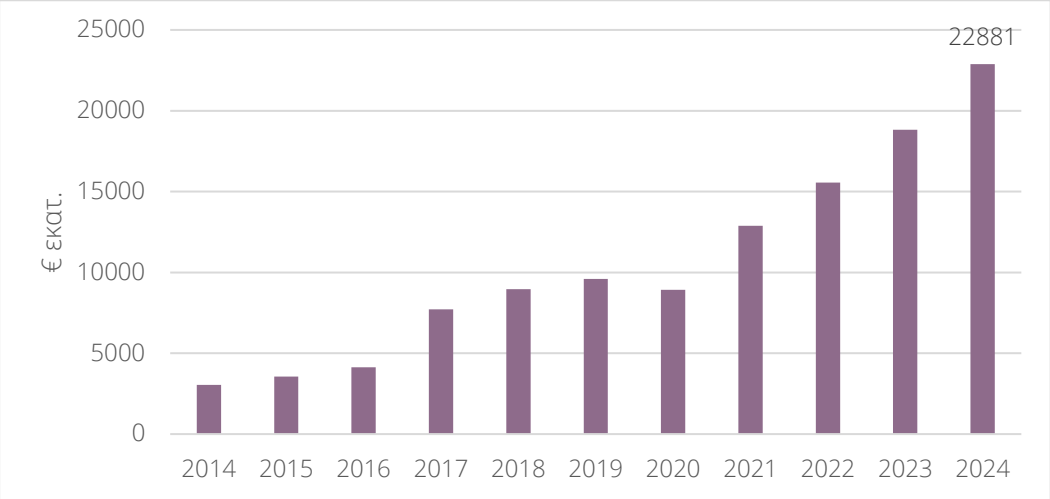

Πηγή: Εκθέσεις Φορολογικών Δαπανών, Υπουργείο Οικονομικών, έτη 2016-2026, Επεξεργασία δεδομένων: ΙΟΒΕ

Βάσει των ετήσιων εκθέσεων για τις φορολογικές δαπάνες της τελευταίας δεκαετίας, οι οποίες καταρτίζονται μαζί με τον Προϋπολογισμό, σημειώνεται ανοδική τάση των φοροαπαλλαγών στην Ελλάδα. Οι συνολικές φοροαπαλλαγές το 2014, το έτος με τα παλαιότερα διαθέσιμα σχετικά δεδομένα, οι φοροαπαλλαγές ανήλθαν σε €3.042 εκατ. Η πορεία τους ήταν αυξητική έως το 2019, με σημαντική αύξηση να καταγράφεται το 2017 σε €7.716 εκατ. Το 2020, έτος έναρξης της πανδημίας, είναι το μόνο έτος στο οποίο παρατηρείται μείωση των φοροαπαλλαγών. Από το 2021 και έπειτα, η αυξητική πορεία συνεχίστηκε και το 2024, το έτος με τα πλέον διαθέσιμα δεδομένα, οι φοροαπαλλαγές έφτασαν στο ποσό των €22.881 εκατ.

Διάγραμμα Π.2.2.5. Κόστος φορολογικών δαπανών ως ποσοστό των συνολικών φορολογικών εσόδων ανά έτος στην Ελλάδα, 2014-2014

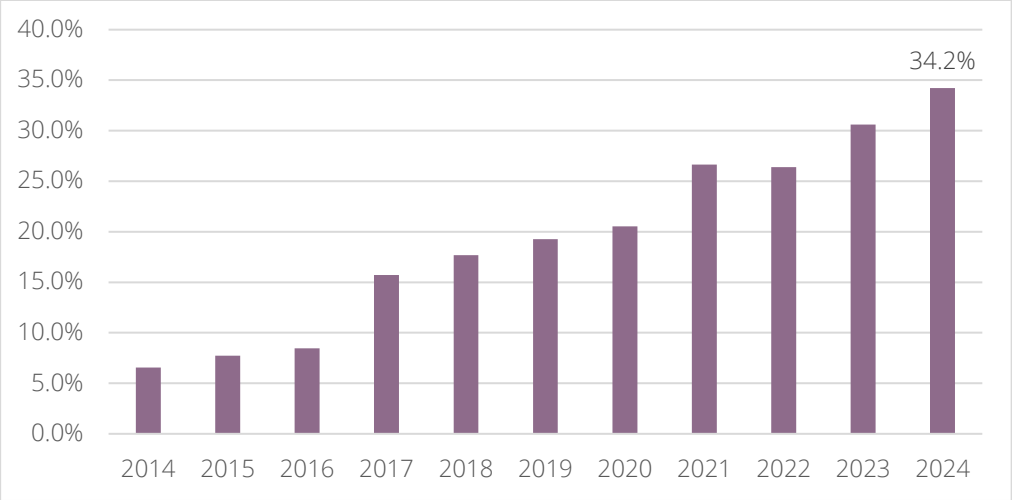

Πηγές: Εκθέσεις Φορολογικών Δαπανών, Υπουργείο Οικονομικών, έτη 2016-2026, Eurostat, Επεξεργασία δεδομένων: ΙΟΒΕ

Η πορεία των φοροαπαλλαγών είναι διαχρονικά αυξητική, ακόμα και ως ποσοστό των συνολικών φορολογικών εσόδων, γεγονός που υποδηλώνει ότι η αύξηση των φοροαπαλλαγών ξεπερνά την αύξηση των φορολογικών εισπράξεων. Ο λόγος των φοροαπαλλαγών προς τα συνολικά φορολογικά έσοδα ήταν μόλις 6,6% το 2014, το έτος με τα παλαιότερα διαθέσιμα δεδομένα. Καταγράφηκε ελαφρά αυξητική πορεία έως και το 2016, ενώ το 2017 η αύξηση ήταν απότομη στο 15,7%. Η αυξητική πορεία συνεχίστηκε έως το 2021, όταν έφτασε στο 26,6% των συνολικών φορολογικών εσόδων. Η απότομη αύξηση των φοροαπαλλαγών το 2021, οφείλεται σε σημαντικό βαθμό στην αναπροσαρμογή των αντικειμενικών αξιών, καθώς και στην αύξηση του αφορολόγητου ορίου για δωρεές και γονικές παροχές στα €800.000. Η αναπροσαρμογή των αντικειμενικών αξιών οδήγησε σε υψηλότερες αποτιμήσεις των ακινήτων που εξαιρούνται από τον ειδικό φόρο επί των ακινήτων (ΕΦΑ). Το 2022 παρατηρείται μικρή πτώση, ενώ η αυξητική πορεία συνεχίστηκε από το 2023. Το 2024, το έτος με τα πλέον πρόσφατα διαθέσιμα δεδομένα, οι φοροαπαλλαγές έφτασαν σε αξία το 34,2% των συνολικών φορολογικών εσόδων, σε σύγκριση με 21,4% στον μέσο όρο 18 χωρών της ΕΕ το 2023 (εκτίμηση GTED).

Η κατανομή των φοροαπαλλαγών για το φορολογικό έτος 2024, δείχνει ότι το 39,6% αυτών χορηγήθηκε στη φορολογία κεφαλαίου, με τον ειδικό φόρο επί ακινήτων (ΕΦΑ) και τον φόρο μεταβίβασης ακινήτων να αποτελούν τις δύο υποκατηγορίες με το μεγαλύτερο κόστος. Σημαντικό ποσοστό, 25,4% δόθηκε στον φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων, με τα έσοδα απαλλασσόμενων

νομικών προσώπων που σχετίζονται με επιχειρηματική δραστηριότητα και τα έσοδα από μερίσματα ή κέρδη από συμμετοχή σε νομικά πρόσωπα να αποτελούν τις δύο υποκατηγορίες με το μεγαλύτερο κόστος. Με 21,6% ακολούθησε η φορολογία φυσικών προσώπων, με τη μείωση φόρου για εισοδήματα από μισθωτή εργασία, συντάξεις και ατομική αγροτική δραστηριότητα να αποτελεί την υποκατηγορία με το μεγαλύτερο κόστος. Σημαντικά χαμηλότερα ποσοστά καταλαμβάνουν άλλες κατηγορίες, όπως οι ειδικοί φόροι κατανάλωσης (4,5%), ο φόρος προστιθέμενης αξίας (4,4%) και ο φόρος ασφαλίστρων (2,7%).

Διάγραμμα Π.2.2.6. Κόστος φορολογικής δαπάνης (ως % του συνόλου), ανά βασικές κατηγορίες, Ελλάδα, 2024

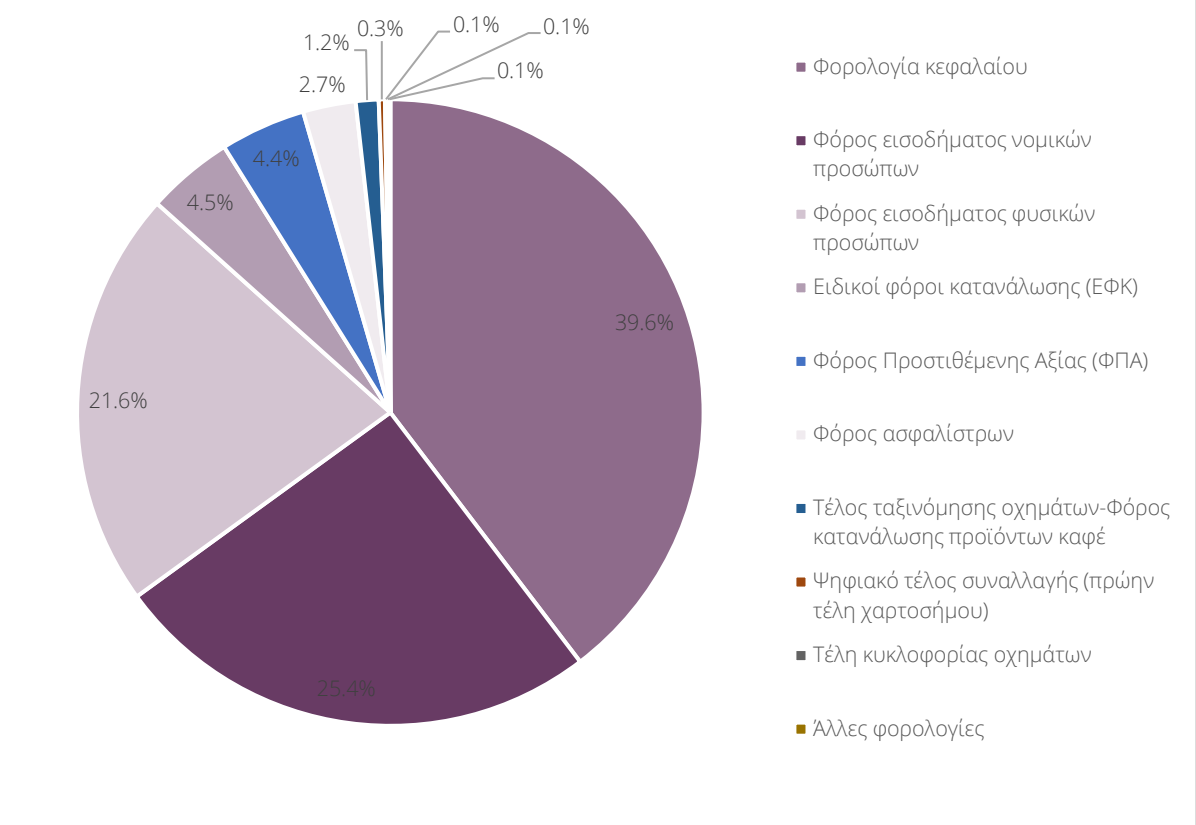

Πηγές: Έκθεση Φορολογικών Δαπανών 2026, Υπουργείο Οικονομικών, Επεξεργασία δεδομένων: ΙΟΒΕ

Συμπερασματικά, η πορεία των φοροαπαλλαγών στην Ελλάδα την τελευταία δεκαετία είναι αυξητική, όχι μόνο ως απόλυτο μέγεθος, αλλά και ως ποσοστό των συνολικών φορολογικών εσόδων. Τα στοιχεία για το 2024, δείχνουν ότι η πλειονότητα των φοροαπαλλαγών αφορούσε τον φόρο κεφαλαίου, τον φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων και τον φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων. Οι φοροαπαλλαγές διευκολύνουν τη στόχευση της φορολογικής πολιτικής, όμως ταυτόχρονα μειώνουν τα συνολικά φορολογικά έσοδα και καθιστούν το φορολογικό σύστημα περισσότερο πολύπλοκο και αδιαφανές. Το θέμα έχει αναδειχθεί και από την Τράπεζα της Ελλάδος στις ετήσιες εκθέσεις του Διοικητή (2024 και 2025). Καθώς η Ελλάδα υστερεί σε σχέση με την υπόλοιπη Ευρώπη στην είσπραξη εσόδων από ΦΠΑ, τόσο λόγω της έλλειψης συμμόρφωσης όσο και λόγω της εφαρμογής εξαιρέσεων που μειώνουν τα πραγματικά έσοδα σε σχέση με τα δυνητικά, κρίνεται σκόπιμο να περιοριστεί η εξάπλωση ή να μειωθεί ο όγκος των φοροαπαλλαγών που προσφέρονται, στην κατεύθυνση ενός απλοποιημένου φορολογικού συστήματος.

Γ. Χρηματοπιστωτικό σύστημα

- Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα διατήρησε αμετάβλητα τα βασικά επιτόκια το δεύτερο εξάμηνο του 2025, σηματοδοτώντας σταθεροποίηση στο κόστος χρήματος, με αντίστοιχες προσδοκίες της αγοράς για το 2026.
- Οι ελληνικές τράπεζες διεύρυναν την πρόσβασή τους στις διεθνείς αγορές κεφαλαίων το 2025, με σταδιακά χαμηλότερο κόστος χρηματοδότησης, αυξάνοντας το μερίδιο χρηματοδότησης από έκδοση ομολόγων, μειώνοντας παράλληλα το μερίδιο χρηματοδότησης από την ΕΚΤ.
- Η πιστωτική επέκταση προς τις επιχειρήσεις παρέμεινε υψηλή στα τέλη του 2025, ενώ καταγράφηκε οριακή πιστωτική επέκταση για στεγαστικά δάνεια, για πρώτη φορά έπειτα από 16 συναπτά έτη συρρίκνωσης.
- Οι ιδιωτικές τραπεζικές καταθέσεις κατέγραψαν περαιτέρω άνοδο στα τέλη του 2025, με μειούμενο ρυθμό.
- Το κόστος νέου δανεισμού του δημοσίου τομέα σταθεροποιήθηκε τον Δεκέμβριο του 2025, στο 3,4% για το 10-ετές κρατικό ομόλογο, ενώ η απόκλισή του από το αντίστοιχο κόστος του Γερμανικού δημοσίου μειώθηκε στις 63 μ.β. από 77 μ.β. στο σύνολο του έτους.
- Το κόστος νέου δανεισμού του ιδιωτικού τομέα αυξήθηκε οριακά το τέταρτο τρίμηνο του 2025, με διατήρηση της απόκλισής του από το αντίστοιχο μέσο κόστος στην Ευρώπη.
- Τα Μη Εξυπηρετούμενα Δάνεια στους ισολογισμούς των ελληνικών τραπεζών στο τρίτο τρίμηνο του 2025 διατηρήθηκαν στο 3,6% των συνολικών δανείων.
- Η έκθεση των ελληνικών τραπεζών σε κρατικά ομόλογα στα τέλη του 2025 εξακολούθησε να είναι υψηλότερη από τον μέσο όρο της Ευρωζώνης.

Στο τέταρτο τρίμηνο του 2025, οι τιμές των μετοχών στην εγχώρια κεφαλαιαγορά συνέχισαν να καταγράφουν άνοδο, κατά 6,3%, η οποία σωρευτικά ξεπέρασε το 44,3% στο σύνολο του έτους. Αντίστοιχα, ο τραπεζικός δείκτης κατέγραψε θεαματική επίδοση, καθώς αυξήθηκε κατά 1,5% το τέταρτο τρίμηνο, με σωρευτική άνοδο της τάξης του 79,0% στο σύνολο του έτους. Παράλληλα, η επιτυχής αποδοχή τον Νοέμβριο της δημόσιας πρότασης της Euronext για εξαγορά του Ελληνικού Χρηματιστηρίου, σε ποσοστό 74,25%, δημιουργεί νέα δεδομένα για την ελληνική κεφαλαιαγορά με προοπτική περαιτέρω εμβάθυνσης και καλύτερης δικτύωσης με τις αγορές της βόρειας Ευρώπης.

Σε συνέχεια διαδοχικών μειώσεων επιτοκίων την περίοδο Ιουν. 2024- Ιουν. 2025, σωρευτικά κατά τουλάχιστον 200 μονάδες βάσης, το δεύτερο εξάμηνο του 2025 η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) διατήρησε αμετάβλητα τα επιτόκια, με τις αγορές να αναμένουν σταθεροποιητική τάση το 2026. Ενδεικτικά, στις αγορές παραγώγων επιτοκίων, το Euribor 3 μηνών εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί στην περιοχή του 2,1% στα τέλη του 2026, από κοντά στο 2,0% στην αρχή του έτους. Ο ρυθμός πληθωρισμού στην Ευρωζώνη έχει μεν επιβραδυνθεί κοντά στον στόχο του 2%, με πτωτικές τάσεις στις διεθνείς ενεργειακές τιμές, ωστόσο με κινδύνους να ελλοχεύουν από τις πολιτικές επιβολής δασμών και τις συνεχιζόμενες γεωπολιτικές εντάσεις.

Μεταξύ των θετικών τάσεων στα θεμελιώδη μεγέθη των τραπεζών στα τέλη του 2025, συνεχίστηκε η υψηλή πιστωτική επέκταση προς τις επιχειρήσεις, καταγράφηκε πιστωτική επέκταση προς τα νοικοκυριά, με οριακή επέκταση και του στεγαστικού χαρτοφυλακίου για πρώτη φορά έπειτα από 16 έτη συρρίκνωσης, διευρύνθηκε η πρόσβαση των τραπεζών σε χρηματοδότηση από τις διεθνείς αγορές κεφαλαίων, ενώ σε σχετικά χαμηλά επίπεδα διατηρήθηκε το κόστος δημόσιου και

ιδιωτικού δανεισμού. Οι ιδιωτικές καταθέσεις καταγράφουν ήπια αυξητική πορεία, ενώ το περιθώριο επιτοκίου μειώθηκε αλλά παραμένει σε υψηλά επίπεδα.

Μεταξύ των αρνητικών τάσεων και προκλήσεων στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, η ζήτηση για στεγαστικά δάνεια παραμένει αδύναμη, η έκθεση των τραπεζών σε κρατικά ομόλογα καταγράφεται υψηλότερη συγκριτικά με τις υπόλοιπες Ευρωπαϊκές χώρες, το ποσοστό των κόκκινων δανείων εκτός τραπεζικών ισολογισμών παραμένει υψηλό, όπως και το μερίδιο αναβαλλόμενης φορολογίας στα ίδια κεφάλαια των τραπεζών. Η έγκαιρη και αποτελεσματική εφαρμογή του δανειακού σκέλους του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, το οποίο και λήγει στα μέσα του 2026, αποτελεί προτεραιότητα για τη χρηματοδότηση παραγωγικών επενδύσεων με ευνοϊκούς όρους.

Διάγραμμα 2.7

Μηνιαία καθαρή ροή ιδιωτικών καταθέσεων στις Ελληνικές τράπεζες

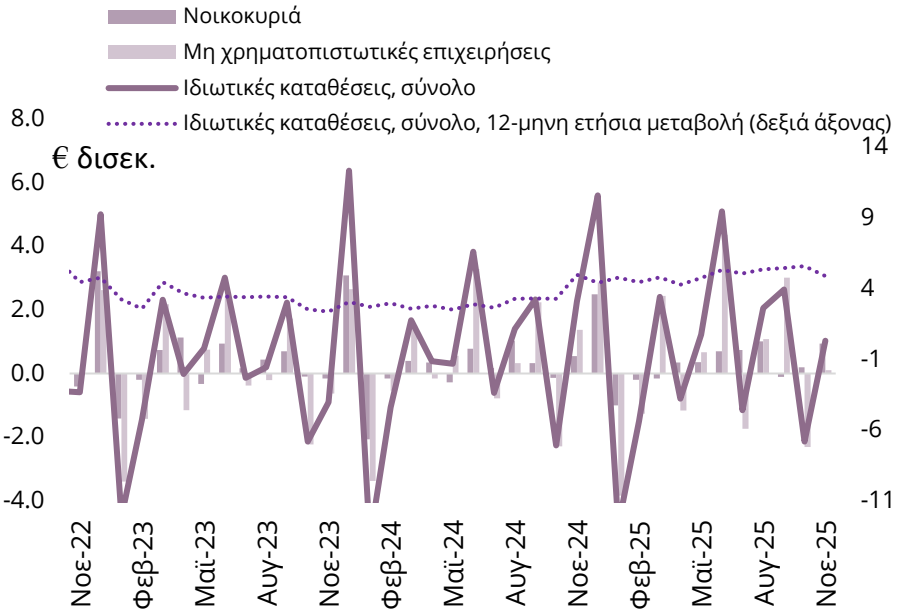

Οι καταθέσεις του ιδιωτικού τομέα αυξήθηκαν σωρευτικά την περίοδο Σεπ. – Νοε. 2025 κατά €1,5 δισεκ., έναντι €2,3 δισεκ. την ίδια περίοδο πέρυσι.

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Στο σκέλος του παθητικού των τραπεζών, οι ιδιωτικές καταθέσεις αυξήθηκαν την περίοδο Σεπ. – Νοε. 2025, με καθαρές νέες εισροές κατά €0,5 δισεκ από επιχειρήσεις και €1,0 δισεκ. από νοικοκυριά (Διάγραμμα 2.7). Σε ετήσια βάση, το απόθεμα ιδιωτικών καταθέσεων τον Νοέμβριο παρέμεινε αυξημένο κατά €9,0 δισεκ.. Ο δωδεκάμηνος ρυθμός μεταβολής αντίστοιχα διαμορφώθηκε στο 4,9% τον Νοέμβριο.

Για το 2026 αναμένεται ήπια ανοδική τάση στις ιδιωτικές καταθέσεις, ελαφρά υψηλότερη του πληθωρισμού. Καθώς το διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών και η ιδιωτική κατανάλωση αναμένεται να αυξηθούν σε πραγματικούς όρους, υπό την επίδραση και της μείωσης του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων που εφαρμόστηκε από 1/1/2026, αναμένεται ήπια ενίσχυση της αποταμίευσης νοικοκυριών και επιχειρήσεων, μέρος της οποίας θα αποτυπωθεί και στις καταθέσεις.

Το δεύτερο σκέλος του παθητικού των τραπεζών αφορά στη χρηματοδότηση από το Ευρωσύστημα. Η χρήση μακροπρόθεσμων εργαλείων χρηματοδότησης από το Ευρωσύστημα,

όπως τα LTROs, έχει μειωθεί σημαντικά, σε μόλις €2,3 δισεκ. τον Νοέμβριο του 2025, από €6,4 δισεκ. ένα έτος νωρίτερα (Διάγραμμα 2.8). Ταυτόχρονα, τα περιουσιακά στοιχεία του εγχώριου τραπεζικού συστήματος που είναι αποδεκτά από το Ευρωσύστημα ως εξασφάλιση για πράξεις νομισματικής πολιτικής, όπως αποτυπώνονται στις οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας της Ελλάδος, διατηρήθηκαν στα €24,5 δισεκ. τον Νοέμβριο του 2025, σε σαφώς χαμηλότερο επίπεδο ωστόσο από τα €69 δισεκ. στα μέσα του 2022. Αναδεικνύεται ότι οι τράπεζες πλέον έχουν σε μεγάλο βαθμό υποκαταστήσει το μερίδιο χρηματοδότησης από την ΕΚΤ, με αυξανόμενα μερίδια χρηματοδότησης από τις αγορές κεφαλαίων.

Διάγραμμα 2.8

Μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση των Ελληνικών τραπεζών από το Ευρωσύστημα (δισεκ. €)

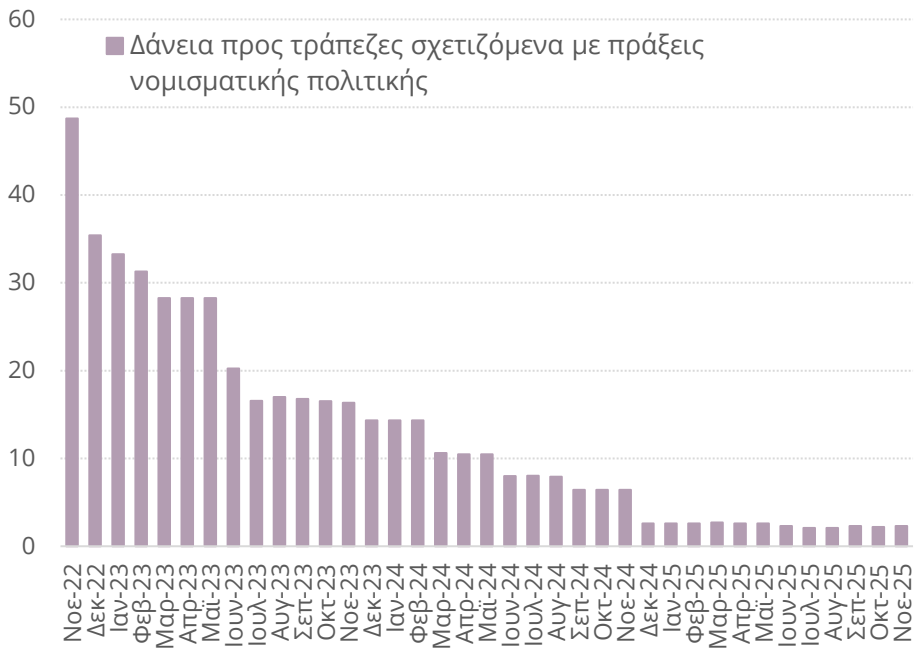

Η χρήση εργαλείων παροχής ρευστότητας από το Ευρωσύστημα προς τις ελληνικές τράπεζες, διατηρήθηκε μειωμένη στα τέλη του 2025, στα €2,3 δισεκ. τον Νοέμβριο. Αντίθετα, διευρύνεται η πρόσβαση των τραπεζών στις διεθνείς αγορές κεφαλαίων.

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Στο τρίτο σκέλος του παθητικού των τραπεζών που αφορά στη χρηματοδότηση από τις αγορές κεφαλαίων, αφενός η συστηματική βελτίωση της πιστοληπτικής αξιολόγησης για τα αξιόγραφα των τραπεζών το 2025, αφετέρου το περιβάλλον υψηλής ρευστότητας διεθνώς, οδήγησαν σε διευρυμένη πρόσβαση στις αγορές κεφαλαίων, με σταδιακά χαμηλότερο κόστος χρηματοδότησης, ενώ παράλληλα δημιουργούν αντίστοιχα θετικές προοπτικές για το 2026.

Πίνακας 2.8

Εγχώρια τραπεζική χρηματοδότηση και μέσα επιτόκια ανά χαρτοφυλάκιο

Τρίμηνο/Έτος	4/24	1/25	2/25	3/25	Οκτ.25	Νοέ.25
Ετήσια % μεταβολή 12-μηνων ροών*						
Σύνολο ιδιωτικού τομέα	9,3	10,3	10,9	10,6	7,8	7,2
Νοικοκυριά & ΜΚΙ	-0,6	-0,5	0.0	1,0	1,7	2,0
Καταναλωτική πίστη	6,2	5,7	5,7	6,4	6,6	6,9
Στεγαστική πίστη	-2,7	-2,5	-1,8	-0,7	0,0	0,4
Ελεύθεροι Επαγγελματίες	0,5	0,1	-0,3	-0,6	-0,4	-0,8
Μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις	14,4	16,5	16,9	16,2	11,5	9,8
Μέσα επιτόκια ανά χαρτοφυλάκιο						
Καταναλωτική πίστη	10,8	10,7	10,5	10,5	10,5	10,1
Στεγαστική πίστη	3,71	3,69	3,63	3,55	3,51	3,49
Δάνεια προς μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις	5,02	4,57	4,18	3,91	3,87	4,22
Μέσο περιθώριο επιτοκίου (margin, διαφορά μέσου επιτοκίου δανείων και καταθέσεων)	4,80	4,56	4,34	4,16	4,13	4,35

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

* Οι ροές προκύπτουν από τις μεταβολές των υπολοίπων διορθωμένες για τις διαγραφές δανείων, απομειώσεις αξίας χρεογράφων, τις συναλλαγματικές διαφορές και τις αναταξινομήσεις/μεταβιβάσεις δανείων

Διάγραμμα 2.9

Τραπεζική χρηματοδότηση του εγχώριου ιδιωτικού τομέα (ετήσια % μεταβολή 12-μηνων ροών*)

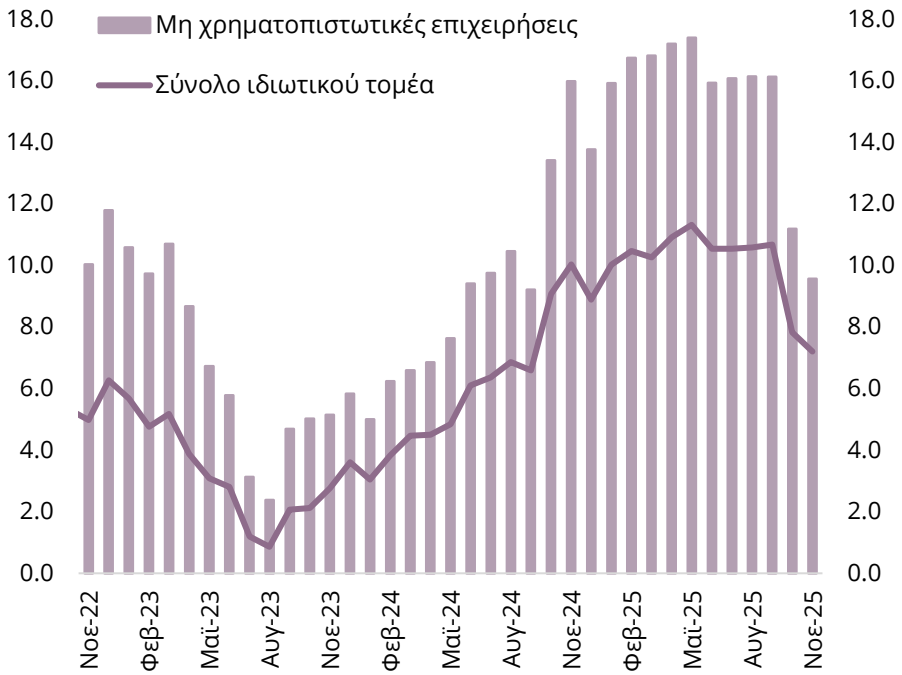

Οι νέες καθαρές ροές προς τις μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις παρέμειναν θετικές, αν και μικρότερες, την περίοδο Σεπ.- Νοέ. 2025, κατά 1,8 δισεκ., με το ρυθμό 12-μηνης πιστωτικής επέκτασης προς το σύνολο του ιδιωτικού τομέα να μειώνεται ελαφρά, παραμένοντας σε υψηλά επίπεδα, στο 9,8% τον Νοέμβριο.

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

* Οι ροές προκύπτουν από τις μεταβολές των υπολοίπων διορθωμένες για τις διαγραφές δανείων, απομειώσεις αξίας χρεογράφων, τις συναλλαγματικές διαφορές και τις αναταξινομήσεις/μεταβιβάσεις δανείων.

Στην πλευρά του ενεργητικού των τραπεζών, ο 12-μηνος ρυθμός πιστωτικής επέκτασης προς τον εγχώριο ιδιωτικό τομέα παρέμεινε σε υψηλά επίπεδα, με τάση επιβράδυνσης, στο 7,2% τον

Νοέμβριο του 2025 (Πίνακας 2.10). Ο αντίστοιχος ρυθμός προς τις μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις (ΜΧΕ) καταγράφηκε σε 9,6% τον ίδιο μήνα (Διάγραμμα 2.9). Ενδεικτικά, οι συνολικές νέες καθαρές εισροές προς μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις το χρονικό διάστημα Ιαν.-Νοε. 2025 κυμάνθηκαν στα €5,1 δισεκ., σε σύγκριση με €7,3 δισεκ. την ίδια περίοδο του 2024. Παράλληλα, καταγράφηκε για πρώτη φορά έπειτα από 16 έτη οριακή πιστωτική επέκταση στο στεγαστικό χαρτοφυλάκιο προς τα νοικοκυριά τον Νοέμβριο του 2025. Σε συνδυασμό με τη συνεχιζόμενη επέκταση στην καταναλωτική πίστη, διαμορφώθηκε θετική πιστωτική επέκταση προς τα νοικοκυριά, η οποία υπερβαίνει την οριακή πιστωτική συρρίκνωση προς ελεύθερους επαγγελματίες και ατομικές επιχειρήσεις.

Η χρηματοδότηση του ιδιωτικού τομέα επηρεάζεται από μεταβολές στην προσφορά και τη ζήτηση δανείων, καθώς και από τις μεταβολές των επιτοκίων. Στην πλευρά της προσφοράς, οι υψηλοί δείκτες ρευστότητας των τραπεζών, το δανειακό σκέλος του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, καθώς και τα προγράμματα της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας για μικρομεσαίες επιχειρήσεις και ιδιώτες, αναδεικνύουν τη διαθεσιμότητα χρηματοδοτικών πόρων και προδιαγράφουν θετικές προοπτικές και για το 2026, ενδεχόμενα με μικρότερο ρυθμό.

Από την σκοπιά της ζήτησης δανείων, η έρευνα της Τράπεζας της Ελλάδος για τις τραπεζικές χορηγήσεις το τρίτο τρίμηνο του 2025 κατέγραψε σημαντική ενίσχυση της ζήτησης νέων δανείων στην επιχειρηματική και καταναλωτική πίστη, αλλά μείωση στη στεγαστική πίστη. Παρά τη μείωση της ζήτησης, τα επιτόκια στεγαστικής πίστης καταγράφουν μόνο οριακά πτωτικές μεταβολές. Η προσδοκία περαιτέρω ενίσχυσης της ζήτησης εντοπίζεται κυρίως στην επιχειρηματική πίστη, τόσο σε μεγάλες όσο και σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Τα πιστωτικά κριτήρια μεταβλήθηκαν οριακά προς χαλαρότερα στο τρίτο τρίμηνο του 2025, ενώ δεν αναμένονται σημαντικές μεταβολές βραχυπρόθεσμα.

Διάγραμμα 2.10

Μερίδιο ενεργητικού τραπεζών σε κρατικά ομόλογα (ως % του συνολικού ενεργητικού)

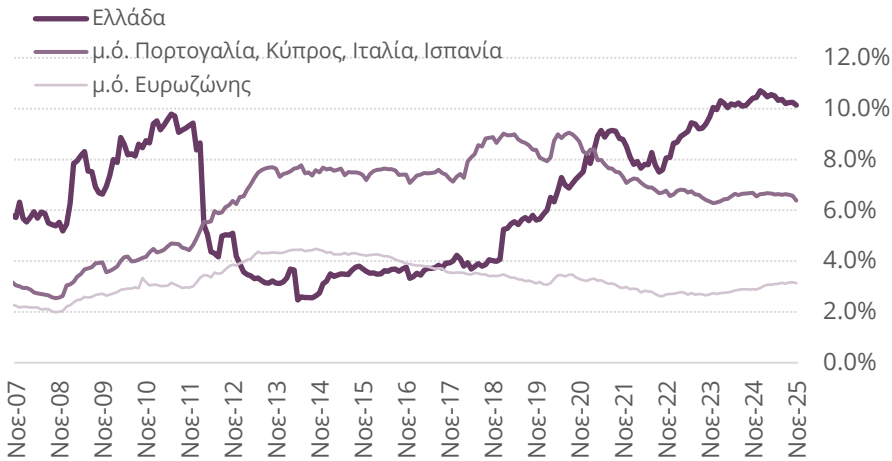

Η έκθεση των ελληνικών τραπεζών σε κρατικά ομόλογα παρέμεινε υψηλή στα τέλη του 2025, σε απόκλιση από τον μέσο όρο της Ευρωζώνης

Πηγή: ΕΚΤ

Στην πλευρά του ενεργητικού, η έκθεση των τραπεζών σε κρατικά χρεόγραφα παρέμεινε σε υψηλά επίπεδα το δεύτερο τρίμηνο του 2025, με αποτέλεσμα να διαμορφωθεί σε €33,9 δισεκ. τον Νοέμβριο ή 10,1% του συνολικού ενεργητικού τους. Έτσι, το μερίδιο του συνολικού ενεργητικού των ελληνικών τραπεζών που έχει τοποθετηθεί σε κρατικά ομόλογα συνεχίζει να αποκλίνει από το αντίστοιχο μερίδιο των υπόλοιπων χωρών του «νότου» της Ευρωζώνης που κυμαίνεται στο

6,4%, πολύ υψηλότερα από το αντίστοιχο μερίδιο για τον μέσο όρο των χωρών της Ευρωζώνης, που κυμαίνεται μόλις σε 3,1% (Διάγραμμα 2.10).

Τα Μη Εξυπηρετούμενα Δάνεια (ΜΕΔ) στους ισολογισμούς των τραπεζών διατηρήθηκαν το τρίτο τρίμηνο του 2025, στο 3,6% των συνολικών δανείων των τραπεζών, στα €5,9 δισεκ., από €5,8 δισεκ. στο προηγούμενο τρίμηνο. Το συνολικό επίπεδο των ΜΕΔ έχει έτσι συγκλίνει με τις υπόλοιπες χώρες στην Ευρωζώνη. Στα στεγαστικά δάνεια, το ποσοστό των ΜΕΔ παραμένει υψηλότερο, σε 7,0%, στην επιχειρηματική πίστη κυμαίνεται σε 2,7% των σχετικών δανείων, ενώ στα καταναλωτικά δάνεια βρίσκεται στο 6,8%.

Διάγραμμα 2.11

Μη Εξυπηρετούμενα Δάνεια, % του συνόλου των δανείων των τραπεζών, ανά κατηγορία*

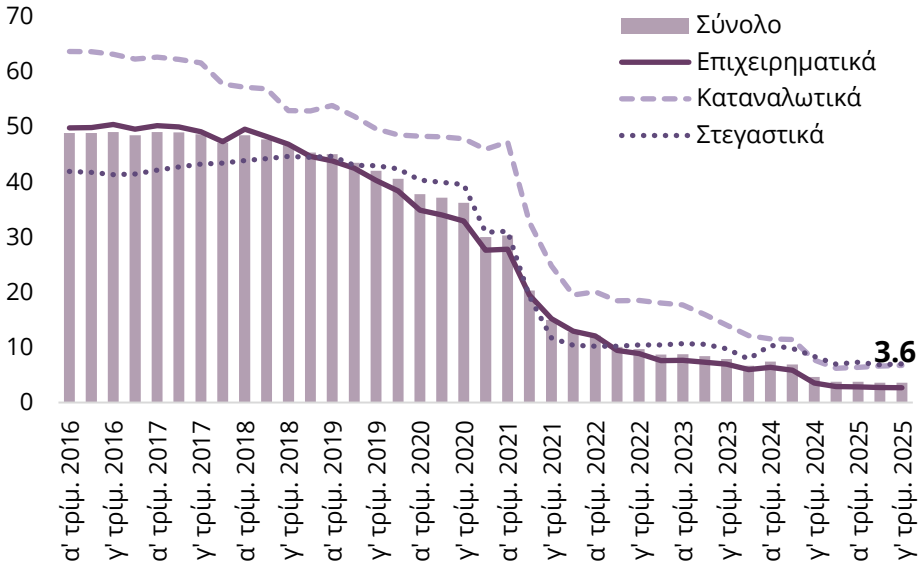

Το γ' τρίμηνο του 2025, τα ΜΕΔ παρέμειναν στο 3,6% του συνολικού δανειακού χαρτοφυλακίου των τραπεζών

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

* Δάνεια εντός ισολογισμού (προ προβλέψεων) σε ατομική βάση

Πέρα από τα ΜΕΔ στους ισολογισμούς των τραπεζών, υψηλός όγκος δανείων, πρώην τραπεζικών ΜΕΔ, καταγράφεται υπό διαχείριση από τις Εταιρίες Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις (ΕΔΑΔΠ). Ενδεικτικά, το τρίτο τρίμηνο του 2025 η συνολική ονομαστική αξία των δανείων υπό τις ΕΔΑΔΠ άγγιζε τα €79,4 δισεκ. Έτσι, το απόθεμα μη εξυπηρετούμενου ιδιωτικού χρέους, κυρίως εκτός ισολογισμών του τραπεζικού συστήματος, παραμένει πολύ υψηλό, με αρνητικές επιδράσεις στην αποτελεσματική κατανομή των οικονομικών πόρων και την ταχύτερη ανάκαμψη των παραγωγικών επενδύσεων.

Μεσοπρόθεσμα, η μείωση των ΜΕΔ αναμένεται να επικεντρωθεί στα στοιχεία ενεργητικού των ΕΔΑΔΠ. Για τον λόγο αυτό, είναι κρίσιμη η εύρυθμη λειτουργία της δευτερογενούς αγοράς απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεις, καθώς και εργαλείων όπως ο εξωδικαστικός μηχανισμός ρύθμισης οφειλών.

Ως προς τις νέες πιστώσεις το 2026, αφενός αναμένεται συνέχιση της πιστωτικής επέκτασης προς τις επιχειρήσεις, με την επιτάχυνση στην υλοποίηση του δανειακού σκέλους του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Αφετέρου, αναμένεται σταδιακή, ήπια πιστωτική ανάκαμψη προς

τα νοικοκυριά, λόγω της δυναμικής της καταναλωτικής πίστης, αλλά και της ανάκαμψης της ζήτησης για στεγαστική πίστη.

Τα επιτόκια νέων καταθέσεων κατέγραψαν σταθεροποίηση στο δίμηνο Οκτ.-Νοε. 2025, στο 0,40% και 0,31% για τις Μη Χρηματοπιστωτικές Επιχειρήσεις (ΜΧΕ) και τα νοικοκυριά αντίστοιχα. Στην ίδια περίοδο, το μέσο επιτόκιο νέων χορηγήσεων κυμάνθηκε στο 4,5%, διαμορφωμένο σε περίπου 5,7% για ιδιώτες και 4,0% για τις ΜΧΕ. Η διαφορά του μέσου επιτοκίου δανείων και καταθέσεων (περιθώριο επιτοκίου) παραμένει σε υψηλά επίπεδα, στο 4,2% την ίδια περίοδο, αν και σαφώς χαμηλότερα από το μέσο περιθώριο 5,6% και 5,2% στο σύνολο του 2023 και 2024, αντίστοιχα.

Διάγραμμα 2.12

Σταθμισμένο μέσο κόστος τραπεζικού δανεισμού προς μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις (%)

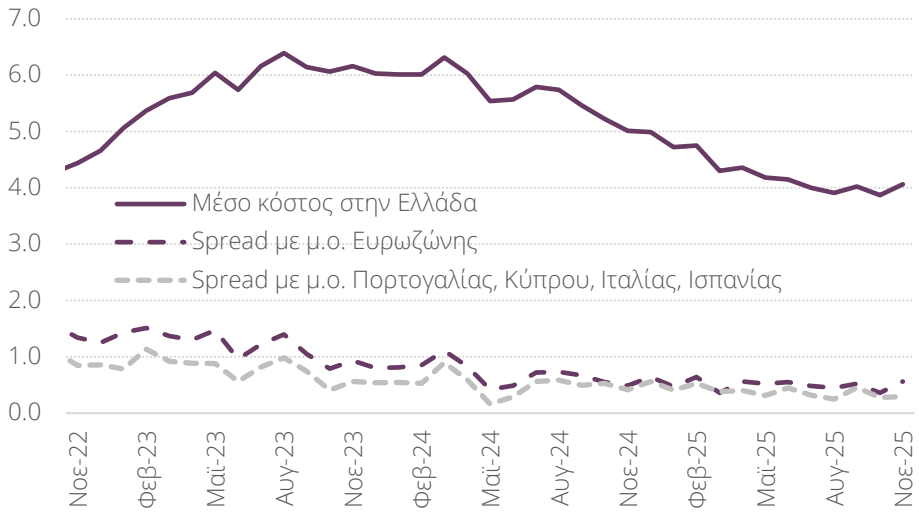

Τα επιτόκια νέου δανεισμού των επιχειρήσεων αυξήθηκαν ελαφρά, στο 4,1% τον Νοέμβριο, με τη διαφορά από το μέσο κόστος δανεισμού στις χώρες του «νότου» της Ευρωζώνης να διαμορφώνεται στις 29 μ.β.

Πηγή: ΕΚΤ

Το μέσο κόστος νέας τραπεζικής χρηματοδότησης των ΜΧΕ του ιδιωτικού τομέα μειώθηκε στο 4,1% τον Νοέμβριο (Διάγραμμα 2.12). Επίσης, το κόστος χρηματοδότησης των ελληνικών επιχειρήσεων παραμένει υψηλότερο από το αντίστοιχο στις υπόλοιπες χώρες της Ευρωζώνης. Ενδεικτικά, σύμφωνα με το σταθμισμένο δείκτη κόστους τραπεζικού δανεισμού της ΕΚΤ, το κόστος για τις μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις τον Νοέμβριο του 2025 διαμορφώθηκε σε 3,5% στην Ευρωζώνη, και 3,8% στις χώρες του «νότου» της Ευρωζώνης (Πορτογαλία, Ιταλία, Κύπρος, Ισπανία). Ακολούθως, το spread του κόστους δανεισμού για τις ελληνικές επιχειρήσεις σε σχέση με το μ.ό. της Ευρωζώνης και το μ.ό. του «νότου», καταγράφεται στις 56 μ.β. και 29 μ.β. αντίστοιχα. Συγκρίνοντάς το με το επίπεδο προ της δημοσιονομικής κρίσης του 2010, το spread του κόστους δανεισμού για τις ελληνικές επιχειρήσεις παραμένει υψηλότερο.

Οι αποδόσεις των ελληνικών κρατικών ομολόγων κατέγραψαν σχετική σταθερότητα στα τέλη του 2025, παρά το ασταθές διεθνές επενδυτικό κλίμα. Στο πλαίσιο αυτό, κατέγραψαν σταδιακή περαιτέρω μείωση της απόκλισής τους από τα υπόλοιπα ευρωπαϊκά κατά τη διάρκεια του 2025. Έτσι, τον Δεκέμβριο του 2025, η μέση απόδοση για το 10-ετές ομόλογο κυμάνθηκε στο 3,4%, παρόμοια με τον μέσο όρο στο σύνολο του έτους. Η επιπλέον επιβάρυνση στο νέο κόστος 10-ετούς δανεισμού του ελληνικού Δημοσίου διαμορφώθηκε τον Δεκέμβριο του 2025 στις 63 μ.β. και 20 μ.β. σε σχέση με το γερμανικό ομόλογο και το μέσο όρο των χωρών του «νότου» της Ευρωζώνης αντίστοιχα, από 77 μ.β. και 17 μ.β. στο σύνολο του έτους (Διάγραμμα 2.13). Παρά την

πρόοδο, το spread έναντι του Γερμανικού ομολόγου παραμένει υψηλότερα από τις μέσες τιμές τους την πρώτη δεκαετία της ένταξης της χώρας στην Ευρωζώνη (54 μ.β.).

Διάγραμμα 2.13

Απόδοση και spread 10-ετούς ομολόγου Ελληνικού Δημοσίου (%)

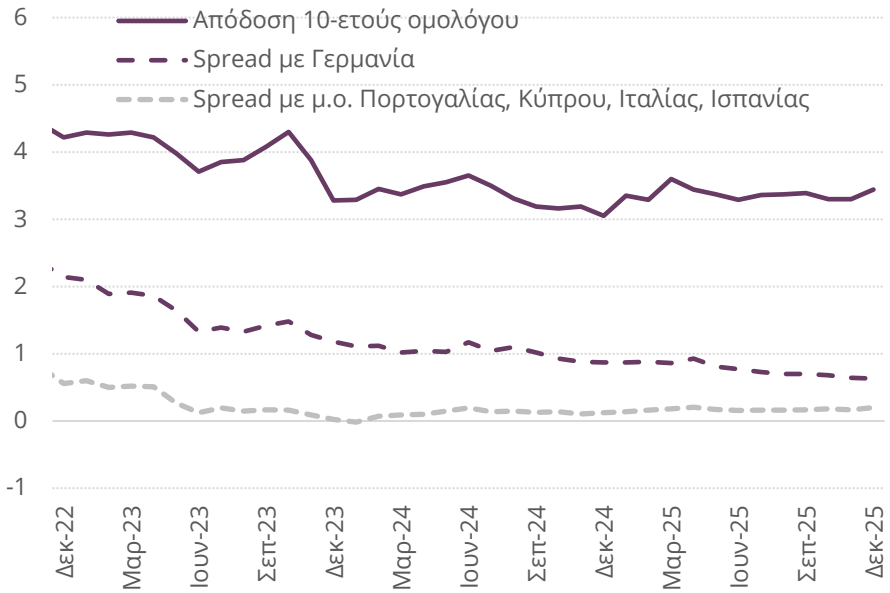

Η μέση απόδοση του κρατικού 10-ετούς ομολόγου κυμάνθηκε κοντά στο 3,4% τον Δεκέμβριο του 2025, ενώ το μέσο spread έναντι του αντίστοιχου Γερμανικού ομολόγου μειώθηκε στις 63 μ.β. από 77 μ.β. στο σύνολο του έτους.

Πηγή: ΕΚΤ

Στο πλαίσιο της χρηματοδοτικής διαχείρισης του ελληνικού δημοσίου το 2025, ο ΟΔΔΗΧ άντλησε συνολικά €7,7 δισεκ. από νέες εκδόσεις ή επανεκδόσεις ομολόγων, οι οποίες συνοδεύτηκαν με ιδιαίτερα ικανοποιητική ανταπόκριση της ζήτησης από την αγορά: τον Ιανουάριο (10-ετές, €4 δισεκ.), τον Φεβρουάριο (10-ετές, €0,25 δισεκ.), τον Μάρτιο (15-ετές, €2,0 δισεκ. και 30-ετές, €1,0 δισεκ.), τον Απρίλιο (5-ετές, €0,2 δισεκ.) και τον Σεπτέμβριο (€10-ετές, 0,25 δισεκ.). Επίσης, τον Δεκέμβριο, ο ΟΔΔΗΧ προέβη στην αποπληρωμή υπολοίπου αξίας €5,3 δισεκ. των διακρατικών δανείων GLF που είχαν χορηγηθεί στο πλαίσιο του πρώτου μνημονίου.

Στο πλαίσιο της χρηματοδοτικής στρατηγικής του ελληνικού δημοσίου για το 2026, ο ΟΔΔΗΧ αναφέρει ως στόχο άντλησης περίπου €8,0 δισεκ. από την αγορά ομολόγων. Ήδη, τον Ιανουάριο του 2026, το ελληνικό δημόσιο εξέδωσε νέο 10-ετές ομόλογο, με το οποίο άντλησε €4,0 δισεκ. με απόδοση οριακά χαμηλότερη από 3,5%. Συμπληρωματικά, για την κάλυψη των συνολικών χρηματοδοτικών αναγκών, εκτιμάται ότι θα αξιοποιηθούν πόροι του δανειακού σκέλους του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (€4,2 δισεκ.) καθώς και πόροι από το «ταμειακό μαξιλάρι» (€11,9 δισεκ.).

Η πιστοληπτική αξιολόγηση του ελληνικού αξιόγραφου κατατάσσεται σε «επενδυτική βαθμίδα», από τον Μάρτιο του 2025 και από τους πέντε διεθνείς οίκους αξιολόγησης που αναγνωρίζει η ΕΚΤ (Moody's, DBRS, Scope, S&P και Fitch), ενώ οι περισσότεροι κατατάσσουν πλέον τη χώρα ένα σκαλοπάτι πάνω από το κατώφλι (π.χ. Scope, DBRS, S&P, R&I, Fitch). Το ύψος του ελληνικού δημόσιου χρέους παραμένει από τα μεγαλύτερα διεθνώς ως ποσοστό του ΑΕΠ (151,2% στο β' τρίμηνο του 2025, όπως παρουσιάζεται στο Παράρτημα). Αντισταθμιστικά σε αυτό το ποσοτικό χαρακτηριστικό του, δρουν τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του, όπως η μακρά μέση διάρκεια αποπληρωμής, και το μεγάλο μερίδιο σε σταθερό και χαμηλό επιτόκιο.

3 ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

3.1 Συνιστώσες του ΑΕΠ

Α. Πρόσφατες εξελίξεις

- Επιτάχυνση της μεγέθυνσης του ΑΕΠ στο +2,0% (y-o-y) το γ' τρίμηνο του 2025, έναντι +1,6% το β' τρίμηνο, και ενίσχυση +0,6% σε τριμηνιαία βάση (q-o-q).
- Η συνολική κατανάλωση αυξήθηκε στο +2,1% (y-o-y), οριακά χαμηλότερα συγκριτικά με το προηγούμενο τρίμηνο (+2,2%). Ο ρυθμός αύξησης της ιδιωτικής κατανάλωσης παρέμεινε αμετάβλητος στο +2,4%, ενώ η δημόσια κατανάλωση παρουσίασε ήπια επιτάχυνση +1,0% (έναντι +0,9% το προηγούμενο τρίμηνο).
- Οι πάγιες επενδύσεις ενισχύθηκαν στο +12,8% από +7,6% ένα τρίμηνο νωρίτερα, ενώ, λόγω της παρατεταμένης υποχώρησης των αποθεμάτων, η πτωτική πορεία των συνολικών επενδύσεων συνεχίστηκε (-9,0% έναντι -10,3% το β' τρίμηνο του 2025).
- Το εξωτερικό ισοζύγιο κατέγραψε εκ νέου βελτίωση καθώς τη συνέχιση της ισχυρής πορείας των συνολικών εξαγωγών (+1,7% έναντι +1,3% το β' τρίμηνο του 2025) – χάρη στην αύξηση των εξαγωγών αγαθών (+1,7% έναντι μείωσης -0,7%) και υπηρεσιών (+1,1% από +2,7%) – συνέδραμε η περαιτέρω υποχώρηση των συνολικών εισαγωγών (-4,0% έναντι -3,3%) – λόγω της πτώσης των εισαγωγών αγαθών (-5,0% από -4,5%) και υπηρεσιών (-0,8% έναντι αύξησης +1,1%). Ως εκ τούτου, το έλλειμμα του εξωτερικού ισοζυγίου υποχώρησε κατά περίπου €1,3 δισεκ. σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Πρόσφατες μακροοικονομικές εξελίξεις στην Ελλάδα

Κατά το γ' τρίμηνο του 2025, η ελληνική οικονομία επέδειξε αυξημένο ρυθμό μεγέθυνσης +2,0%, συγκριτικά με το προηγούμενο τρίμηνο (+1,6%), διατηρώντας παράλληλα επίδοση υψηλότερη

από τον μέσο όρο της Ευρωζώνης (+1,3%). Κύριοι μοχλοί της ανωτέρω εξέλιξης υπήρξαν τόσο η συνολική κατανάλωση (ιδιωτική και δημόσια), όσο και οι πάγιες επενδύσεις, οι οποίες σημείωσαν αισθητή ενίσχυση σε σχέση με το αμέσως προηγούμενο τρίμηνο. Θετική ήταν και η συμβολή του εξωτερικού ισοζυγίου, ως αποτέλεσμα της ισχυρής αύξησης των εξαγωγών και της περαιτέρω μείωσης των εισαγωγών (Διάγραμμα 3.1).

Ως προς τις επιμέρους συνιστώσες, η συνολική κατανάλωση κατέγραψε ετήσια αύξηση +2,1%, ελαφρώς χαμηλότερη σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο (+2,2%). Ο ρυθμός ανόδου της ιδιωτικής κατανάλωσης διατηρήθηκε σταθερός στο +2,4%, ενώ η δημόσια κατανάλωση σημείωσε μικρή επιτάχυνση, φθάνοντας το +1,0% από +0,9% στο προηγούμενο τρίμηνο.

Διάγραμμα 3.1

Εξέλιξη ΑΕΠ και συνεισφορά συνιστωσών τους

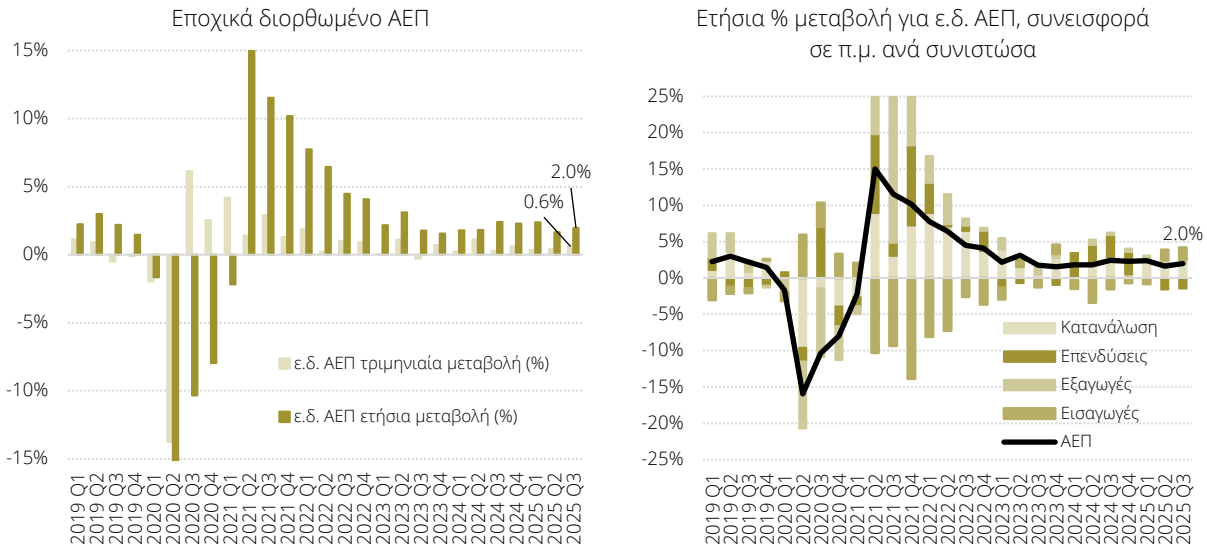

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία στοιχείων ΙΟΒΕ

Ανθεκτικότητα της συνολικής κατανάλωσης, επιτάχυνση των παγίων επενδύσεων, και περαιτέρω βελτίωση του εξωτερικού ισοζυγίου, συνέβαλαν στη μεγέθυνση του γ' τριμήνου του 2025.

Διάγραμμα 3.2

Εξέλιξη επενδύσεων και συνεισφορά συνιστωσών τους

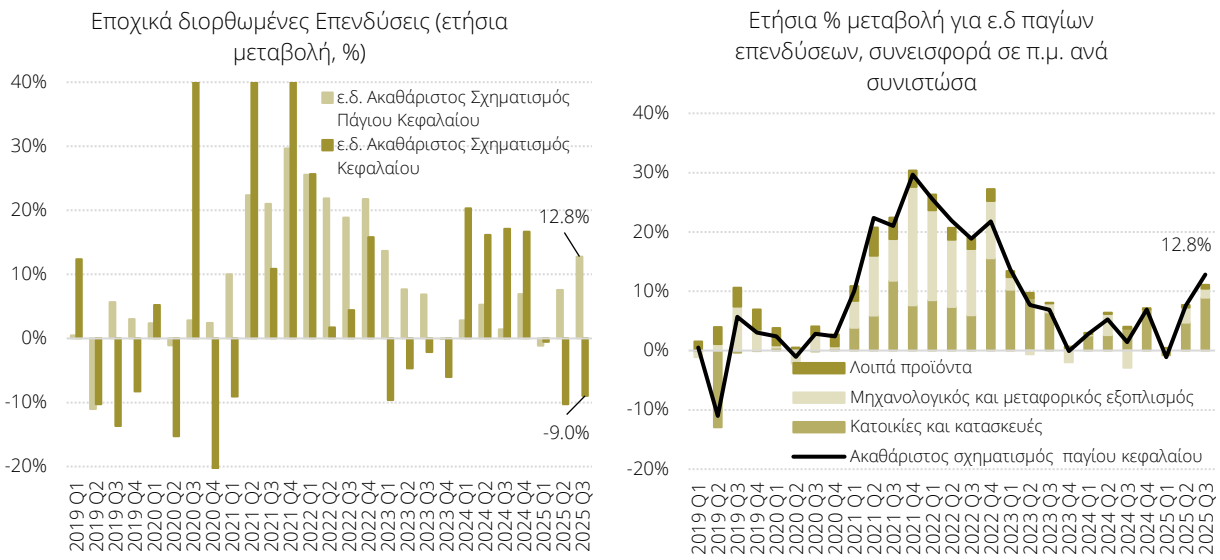

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία στοιχείων ΙΟΒΕ

Επιτάχυνση των παγίων επενδύσεων κατά το γ' τρίμηνο του 2025, ωστόσο συρρίκνωση των συνολικών επενδύσεων λόγω περαιτέρω υποχώρησης των αποθεμάτων.

Ο ρυθμός ανάπτυξης των πάγιων επενδύσεων επιταχύνθηκε σημαντικά στο +12,8% από +7,6% ένα τρίμηνο νωρίτερα, ενώ, αντίθετα, οι συνολικές επενδύσεις υποχώρησαν περαιτέρω (-9,0% από -10,3%), εξαιτίας της υποχώρησης των αποθεμάτων κατά περίπου -€1,2 δισεκ. (Διάγραμμα 3.2). Σημειώνεται ότι όλες οι επιμέρους κατηγορίες των επενδύσεων κατέγραψαν αύξηση: Κατασκευές (+21,0% από +11,9%), Λοιπά προϊόντα (+4,1% από +2,4%), Μηχανολογικός και μεταφορικός εξοπλισμός (+3,9% από +5,9%). Μεταξύ των συνιστωσών παγίου κεφαλαίου, τη μεγαλύτερη ετήσια αύξηση παρουσίασαν οι επενδύσεις σε Αγροτικά Προϊόντα (+278,0% από +286,6%), ακολουθούμενες από τις επενδύσεις σε Μεταφορικό εξοπλισμό (+28,0% από +32,7%), Κατοικίες (+25,4% από +15,9%), Κατασκευές (+17,9% έναντι +9,5%), Λοιπά προϊόντα (+3,3% από +1,7%), και Εξοπλισμό Τεχνολογίας/ Πληροφορικής/ Επικοινωνίας (ανάκαμψη +1,5% έναντι πτώσης -12,3%). Αντίθετα, οι επενδύσεις σε Μηχανολογικό εξοπλισμό/ Οπλικά συστήματα κατέγραψαν μείωση -2,7% (από μεγέθυνση +3,9% το προηγούμενο τρίμηνο).

Το εξωτερικό ισοζύγιο παρουσίασε εκ νέου βελτίωση, καθώς η διατήρηση της ισχυρής δυναμικής των συνολικών εξαγωγών (+1,7% έναντι +1,3% το β' τρίμηνο του 2025) – με οδηγούς την αύξηση των εξαγωγών αγαθών (+1,7% έναντι μείωσης -0,7%) και των υπηρεσιών (+1,1% από +2,7%) – συνδυάστηκε με την περαιτέρω υποχώρηση των συνολικών εισαγωγών (-4,0% έναντι -3,3%), λόγω της πτώσης τόσο των εισαγωγών αγαθών (-5,0% από -4,5%) όσο και των υπηρεσιών (-0,8% έναντι αύξησης +1,1%). Τέλος, το έλλειμμα του εξωτερικού ισοζυγίου σε όρους εθνικών λογαριασμών μειώθηκε, σε σύγκριση με ένα έτος πριν, κατά περίπου €1,3 δισεκ.

Διάγραμμα 3.3

Εξέλιξη ΑΠΑ και συνεισφορά συνιστωσών τους

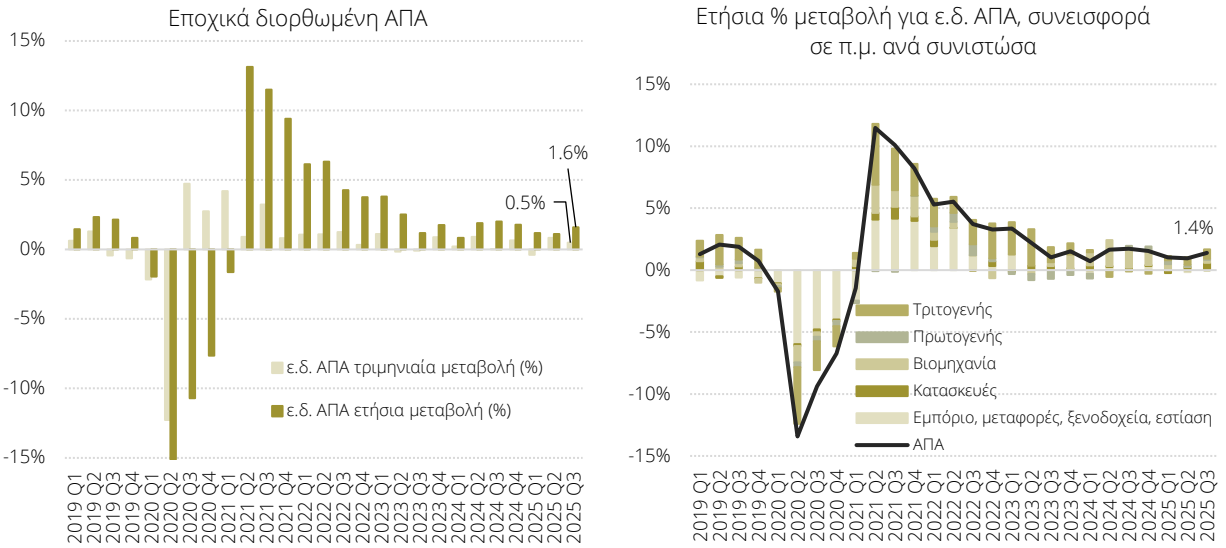

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία στοιχείων ΙΟΒΕ

Ενίσχυση όλων των τομέων της ΑΠΑ πλην του Εμπορίου το οποίο υποχώρησε οριακά.

Στον τομέα της παραγωγής (Διάγραμμα 3.3), η αύξηση της εγχώριας ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας (ΑΠΑ) συνεχίστηκε για 18ο συνεχόμενο τρίμηνο, καταγράφοντας ετήσια άνοδο +1,6% (από +1,1% το προηγούμενο τρίμηνο), με παράλληλη αύξηση των επιδοτήσεων (+36,5% από +8,2%) και αύξηση των φόρων (+6,7% από +4,4%).

Σημειώνεται ότι, στη μεγέθυνση της ΑΠΑ κατά το γ' τρίμηνο του 2025 συνέβαλαν θετικά οι Κατασκευές (+25,6% από +11,8%), ο Πρωτογενής τομέας (+3,1% από +5,1%), η Βιομηχανία (+1,7% από +0,2%), και ο Τριτογενής τομέας (+1,6% από +1,3%), ενώ το Εμπόριο κατέγραψε οριακή μείωση (-0,2% από -0,9%). Οι κλάδοι του Τριτογενούς τομέα που κατέγραψαν ετήσια αύξηση ήταν οι Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες (+5,9% από +4,5%), η Ενημέρωση-Επικοινωνία (+3,3% από +2,2%), η Δημόσια διοίκηση (ανάκαμψη +2,7% από -0,2%), οι Τέχνες-Ψυχαγωγία (+2,5% από +5,6%), και η Διαχείριση ακίνητης περιουσίας (+0,5% από +0,5%). Αντίθετα, ο κλάδος των Επαγγελματικών-Επιστημονικών-Τεχνικών-Διοικητικών δραστηριοτήτων υποχώρησε (-3,4% από +2,5%).

Εν κατακλείδι, στο γ' τρίμηνο του 2025, η ελληνική οικονομία κατέγραψε επιτάχυνση της αναπτυξιακής δυναμικής της, διατηρώντας επίδοση ανώτερη από τον μέσο όρο της Ευρωζώνης. Η εξέλιξη αυτή στηρίχθηκε κυρίως στην ενίσχυση της συνολικής κατανάλωσης και των πάγιων επενδύσεων, ενώ θετική ήταν και η συμβολή του εξωτερικού ισοζυγίου, λόγω της ανόδου των εξαγωγών και της υποχώρησης των εισαγωγών.

Πίνακας 3.1

Εξέλιξη βασικών μακροοικονομικών μεγεθών–Εθνικοί Λογαριασμοί (εποχικά διορθωμένα στοιχεία, σταθερές τιμές 2015) προσωρινά στοιχεία

Τρίμηνο	ΑΕΠ		Τελική Κατανάλωση		Επενδύσεις		Εξαγωγές		Εισαγωγές	
	εκατ. €	Ετήσιος ρυθμός μεταβολής	εκατ. €	Ετήσιος ρυθμός μεταβολής	εκατ. €	Ετήσιος ρυθμός μεταβολής	εκατ. €	Ετήσιος ρυθμός μεταβολής	εκατ. €	Ετήσιος ρυθμός μεταβολής
2012	177306	-8.4%	160493	-8.3%	21284	-21.0%	46827	2.0%	51877	-5.8%
2013	173226	-2.3%	154204	-3.9%	20596	-3.2%	47650	1.8%	49791	-4.0%
2014	174746	0.9%	154199	0.0%	21704	5.4%	51594	8.3%	53135	6.7%
2015	174318	-0.2%	155116	0.6%	21901	0.9%	54295	5.2%	57512	8.2%
2016	174229	-0.1%	155643	0.3%	22800	4.1%	54080	-0.4%	59051	2.7%
2017	176707	1.4%	158443	1.8%	22128	-2.9%	58626	8.4%	63396	7.4%
2018	180178	2.0%	159988	1.0%	23875	7.9%	64039	9.2%	68130	7.5%
2019	184181	2.2%	163563	2.2%	22646	-5.1%	67139	4.8%	70056	2.8%
2020	167603	-9.0%	156989	-4.0%	22605	-0.2%	52692	-21.5%	64845	-7.4%
2021	181533	8.3%	163920	4.4%	28739	27.1%	65534	24.4%	76044	17.3%
2022	191802	5.7%	175582	7.1%	31935	11.1%	69592	6.2%	85112	11.9%
2023	195925	2.1%	179696	2.3%	30145	-5.6%	71094	2.2%	85235	0.1%
α' 2024	49430	1.8%	45018	-0.2%	8333	20.3%	17798	-0.4%	21611	2.6%
β' 2024	49989	1.8%	45505	1.9%	8746	16.2%	17983	2.0%	22481	7.5%
γ' 2024	50132	2.4%	45801	3.1%	8999	17.1%	17970	1.0%	22281	3.5%
δ' 2024	50439	2.3%	45743	0.5%	9344	16.7%	18032	1.3%	22074	1.6%
2024	199991	2.1%	182067	1.3%	35421	17.5%	71783	1.0%	88446	3.8%
α' 2025	50604	2.4%	46248	2.7%	8291	-0.5%	18093	1.7%	21977	1.7%
β' 2025	50812	1.6%	46484	2.2%	7848	-10.3%	18224	1.3%	21736	-3.3%
γ' 2025	51119	2.0%	46772	2.1%	8192	-9.0%	18266	1.7%	21394	-4.0%

* προσωρινά στοιχεία

Πηγή: Τριμηνιαίοι Εθνικοί Λογαριασμοί, ΕΛ.ΣΤΑΤ., Δεκέμβριος 2025

Β. Παραδοχές και προβλέψεις

Μεσοπρόθεσμες προοπτικές

- Οι μεσοπρόθεσμες προοπτικές της ελληνικής οικονομίας για το 2026 παραμένουν θετικές, αν και σε περιβάλλον αυξημένης αβεβαιότητας. Η εγχώρια ζήτηση αναμένεται να συνεχίσει να συνεχίσει να αποτελεί οδηγό της ανάπτυξης, ενώ οι πάγιες επενδύσεις προβλέπεται να επιταχυνθούν, χάρη στην υλοποίηση του ΤΑΑ, το υψηλό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) και το σχετικά χαμηλό κόστος χρηματοδότησης, με κορύφωση της δυναμικής τους το 2026. Το εξωτερικό έλλειμμα εκτιμάται ότι θα παραμείνει σε υψηλά επίπεδα και θα διευρυνθεί περαιτέρω το 2026, κυρίως λόγω της ενίσχυσης των εισαγωγών, ενώ το νέο καθεστώς δασμών και η ανατίμηση του ευρώ επιβαρύνουν τις εξαγωγικές προοπτικές. Οι βασικοί κίνδυνοι συνίστανται στις γεωπολιτικές εντάσεις, στις παρεμβάσεις στη νομισματική πολιτική, στη μεταβλητότητα της ισοτιμίας, στο διαρθρωτικά υψηλό εξωτερικό έλλειμμα, στον επίμονα υψηλό δομικό πληθωρισμό και στις υψηλές αποτιμήσεις στις διεθνείς αγορές. Στον αντίποδα, η τελική φάση υλοποίησης του ΤΑΑ, το χαμηλό κόστος χρήματος, οι αυξημένοι πόροι του ΠΔΕ και οι νέες ισορροπίες στις διεθνείς εμπορικές ροές δημιουργούν ευκαιρίες για ενίσχυση των επενδύσεων και της εξωστρέφειας.
- Βάσει των ανωτέρω εξελίξεων, η πρόβλεψη για την εγχώρια οικονομική μεγέθυνση διατηρείται αμετάβλητη στο +2,1% για το 2025 και στο +2,2% για το 2026.
- Η ιδιωτική κατανάλωση αναμένεται να αυξηθεί κατά +2,5% το 2025 και +1,9% το 2026, ενώ η δημόσια κατανάλωση προβλέπεται να ενισχυθεί κατά +1,3% και +1,0% αντίστοιχα.
- Οι επενδύσεις παγίου κεφαλαίου αναμένεται να διατηρήσουν την ανοδική τροχιά τους το 2025 και να επιταχυνθούν το 2026, στηριζόμενες στην υλοποίηση του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, στο σχετικά χαμηλό κόστος χρήματος και στους πόρους του υψηλού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων. Ο ετήσιος ρυθμός μεγέθυνσής τους προβλέπεται σε +7,6% το 2025 και +8,2% το 2026, ενώ οι συνολικές επενδύσεις εκτιμάται ότι θα καταγράψουν μείωση -6,2% το 2025 (αρνητική συμβολή των αποθεμάτων) και αύξηση +9,2% το 2026.
- Το εξωτερικό έλλειμμα αναμένεται να παραμείνει σε υψηλά επίπεδα το 2025 και να διευρυνθεί περαιτέρω το 2026, κυρίως λόγω της ενίσχυσης των εισαγωγών που συνδέεται με την άνοδο της κατανάλωσης, των επενδύσεων και της ισοτιμίας του ευρώ. Το περιοριστικό, αν και ηπιότερο από το αρχικά εξαγγελθέν, πλαίσιο δασμών και η ανατίμηση του ευρώ επιβαρύνουν τις εξαγωγικές προοπτικές. Υπό αυτές τις συνθήκες, οι εξαγωγές και οι εισαγωγές προβλέπεται να μεταβληθούν κατά 1,5% και -1,5% αντίστοιχα το 2025, και κατά 1,3% και 2,9% το 2026.
- Ο ετήσιος πληθωρισμός (ΕνΔΤΚ) αναθεωρείται ήπια προς τα πάνω συγκριτικά με την προηγούμενη πρόβλεψη (+2,9% το 2025 και +2,4% το 2026), ενώ η ανεργία παρουσιάζει μείωση (+8,9% το 2025 και +8,6% το 2026).

Η ελληνική οικονομία αναμένεται να διατηρήσει θετικούς ρυθμούς μεγέθυνσης την περίοδο 2025–2026, με τη δυναμική της εγχώριας ζήτησης να παραμένει ο βασικός μοχλός ανάπτυξης, αν και με ηπιότερους ρυθμούς σε σχέση με το προηγούμενο διάστημα. Η ιδιωτική και η δημόσια κατανάλωση εκτιμάται ότι θα επιβραδυνθούν, αντανακλώντας τη σταδιακή εξομάλυνση της οικονομικής δραστηριότητας και την επιμονή πληθωριστικών πιέσεων, ωστόσο η συνολική ζήτηση προβλέπεται να διατηρηθεί σε επίπεδα συμβατά με θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης.

Οι πάγιες επενδύσεις αναμένεται να επιταχυνθούν σημαντικά, χάρη στην τελική φάση υλοποίησης του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, το ιστορικά υψηλό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και το σχετικά χαμηλό κόστος χρηματοδότησης, με την κορύφωση της επενδυτικής δυναμικής να τοποθετείται το 2026. Παράλληλα, η αξιοποίηση των μέτρων φοροελάφρυνσης των νοικοκυριών αναμένεται να στηρίξει το διαθέσιμο εισόδημα και την εγχώρια αποταμίευση, ενισχύοντας έμμεσα την επενδυτική και καταναλωτική δαπάνη.

Το εξωτερικό έλλειμμα εκτιμάται ότι θα παραμείνει σε υψηλά επίπεδα και θα διευρυνθεί περαιτέρω το 2026, κυρίως λόγω της αναμενόμενης αύξησης των εισαγωγών, η οποία συνδέεται με την ενίσχυση της κατανάλωσης, των επενδύσεων και της ισοτιμίας του ευρώ έναντι του δολαρίου. Το νέο πλαίσιο δασμών στο διεθνές εμπόριο, αν και ηπιότερο σε σχέση με τις αρχικές ανακοινώσεις, εξακολουθεί να επιβαρύνει τις εξαγωγικές προοπτικές, ενώ η ανατίμηση του ευρώ δημιουργεί πρόσθετες αβεβαιότητες για τη δυναμική της εξωτερικής ζήτησης από χώρες εκτός Ευρωζώνης. Εντούτοις, η ισχυρή εγχώρια ζήτηση αναμένεται να αντισταθμίσει εν μέρει τη μικρή επιδείνωση του εξωτερικού ισοζυγίου το 2026.

Οι κίνδυνοι για τις οικονομικές προοπτικές παραμένουν αυξημένοι. Ενδεχόμενη κλιμάκωση των γεωπολιτικών εντάσεων στην Ουκρανία και τη Μέση Ανατολή θα εντείνει την αβεβαιότητα ως προς την ενεργειακή ασφάλεια, τη σταθερότητα των αλυσίδων εφοδιασμού, τις διεθνείς τιμές ενέργειας και τις ευρύτερες πολιτικές εξελίξεις. Παράλληλα, δυνητικές παρεμβάσεις στην ανεξαρτησία της νομισματικής πολιτικής μεγάλων κεντρικών τραπεζών θα θέσουν υπό αμφισβήτηση την πορεία των επιτοκίων, ενώ η αυξημένη μεταβλητότητα της ισοτιμίας ευρώ/δολαρίου, λόγω πολιτικοκοινωνικών αναταράξεων σε χώρες εντός και εκτός Ευρωζώνης, προσθέτει αβεβαιότητα στο διεθνές περιβάλλον. Επιπρόσθετα, το υψηλό εξωτερικό έλλειμμα διαρθρωτικού χαρακτήρα, καθώς και ο υψηλός δομικός πληθωρισμός σε σχέση με τον μέσο όρο της Ευρωζώνης, εξακολουθούν να συνιστούν πηγές ευπάθειας για την οικονομία. Τέλος, οι ιστορικά υψηλές αποτιμήσεις στις διεθνείς κεφαλαιαγορές, οι οποίες εμφανίζουν απόκλιση από τα θεμελιώδη μεγέθη, εντείνουν τις ανησυχίες για τη σταθερότητα του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Στον αντίποδα, διαμορφώνονται και σημαντικές ευκαιρίες. Η είσοδος του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας στην τελική του φάση, το χαμηλό κόστος χρηματοδότησης (χαμηλότερο spread σε σύγκριση με άλλες ευρωπαϊκές οικονομίες), καθώς και η αξιοποίηση των αυξημένων πόρων του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) για το 2026, δημιουργούν προϋποθέσεις για ενίσχυση του επενδυτικού δυναμικού. Παράλληλα, οι νέες ισορροπίες στις διεθνείς εμπορικές ροές και η σύναψη νέων εμπορικών συμφωνιών, όπως η Mercosur, ενδέχεται να δημιουργήσουν ευκαιρίες ανακατανομής μεριδίων αγοράς υπέρ ελληνικών εξαγωγών υψηλής προστιθέμενης αξίας, ενισχύοντας τη μακροπρόθεσμη αναπτυξιακή δυναμική της οικονομίας.

Μετριοπαθής υποχώρηση του πληθωρισμού σε περιβάλλον αυξημένων κινδύνων

Κατά το 2025 καταγράφηκε άνοδος του γενικού επιπέδου των τιμών σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, με τον μέσο ρυθμό μεταβολής του Εθνικού Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ) να διαμορφώνεται σε 2,5%, έναντι 2,7% το 2024. Παράλληλα, ο Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΕνΔΤΚ) αυξήθηκε κατά 2,9%, από 3,0% ένα έτος νωρίτερα, με εντονότερες πληθωριστικές πιέσεις να καταγράφονται κυρίως σε κλάδους υπηρεσιών, όπως η στέγαση, η διαμονή και η εστίαση. Τον Δεκέμβριο του 2025, ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής του ΔΤΚ ανήλθε σε 2,5%, έναντι 2,6% τον αντίστοιχο μήνα του 2024, ενώ ο ΕνΔΤΚ παρέμεινε αμετάβλητος στο 2,9% σε ετήσια βάση. Τέλος, τον Νοέμβριο του 2025, που αποτελεί τον τελευταίο μήνα με διαθέσιμα στοιχεία, ο δομικός πληθωρισμός στην Ελλάδα διαμορφώθηκε σε 2,7%, σημειώνοντας αισθητή αποκλιμάκωση σε σχέση με το 3,6% ένα έτος νωρίτερα.

Σε ό,τι αφορά τη συμβολή των επιμέρους συνιστωσών του ΕνΔΤΚ στη διαμόρφωση της τάσης του, η αύξησή του κατά 3% την περίοδο Ιανουαρίου–Νοεμβρίου 2025 αποδίδεται κυρίως στη θετική επίδραση της εγχώριας ζήτησης. Ειδικότερα, ο δείκτης σε σταθερούς φόρους και χωρίς τα ενεργειακά αγαθά κατέγραψε αύξηση 3,2%, από 3,1% ένα έτος νωρίτερα, υποδηλώνοντας τη διατήρηση των υποκείμενων πληθωριστικών πιέσεων. Παράλληλα, η έμμεση φορολογία άσκησε θετική επίδραση στις τιμές κατά 0,2 ποσοστιαίες μονάδες, επίδραση ίση με εκείνη που είχε καταγραφεί και το προηγούμενο έτος (βλ. ενότητα 3.5 για αναλυτική παρουσίαση των εξελίξεων στον πληθωρισμό και στους παράγοντες που τον επηρεάζουν).

Το 2025, η μέση διεθνής τιμή του πετρελαίου υποχώρησε αισθητά σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, με τη μέση τιμή του Brent να διαμορφώνεται στα $69,1/βαρέλι, από $80,5/βαρέλι το 2024 (μείωση 14,2%). Η ανατίμηση του ευρώ έναντι του δολαρίου κατά 4,4% ενίσχυσε περαιτέρω τη μείωση της τιμής του πετρελαίου σε όρους ευρώ, η οποία διαμορφώθηκε στα €61,2/βαρέλι, από €74,4/βαρέλι ένα έτος νωρίτερα (πτώση 17,8%).

Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή στην Ελλάδα προβλέπεται να ενισχυθεί ήπια το 2025, με ρυθμό στην περιοχή του 2,4%, κυρίως λόγω της τόνωσης της εγχώριας ζήτησης, σε ένα περιβάλλον αυξημένης διεθνούς αβεβαιότητας και αναδιάταξης των εφοδιαστικών αλυσίδων. Η προσωρινή αποκλιμάκωση των γεωπολιτικών εντάσεων στη Μέση Ανατολή μετριάζει βραχυπρόθεσμα τις πιέσεις στις αγορές ενέργειας, ωστόσο μια ενδεχόμενη αναζωπύρωσή τους θα μπορούσε να οδηγήσει σε νέα άνοδο των τιμών ενέργειας και, συνεπακόλουθα, σε επιτάχυνση του πληθωρισμού, ενώ η ενίσχυση των προστατευτικών εμπορικών πολιτικών, η αύξηση των δασμών σε κρίσιμους κλάδους και οι διαταραχές στις θαλάσσιες μεταφορές, ιδίως μέσω της Ερυθράς Θάλασσας, ενδέχεται να επιβαρύνουν το κόστος παραγωγής και τις τελικές τιμές. Αντίθετα, η περαιτέρω ενίσχυση του ευρώ αναμένεται να ασκήσει αποπληθωριστικές πιέσεις, περιορίζοντας το κόστος των εισαγωγών και μετριάζοντας μέρος των ανωτέρω επιδράσεων.

Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (Δεκέμβριος 2025), ο πληθωρισμός στην Ευρωζώνη θα αποκλιμακωθεί (συγκριτικά με το προηγούμενο έτος) τόσο το 2025 (+2,1% αμετάβλητος συγκριτικά με την προηγούμενη πρόβλεψη) όσο και το 2026 (+1,9% από +1,7% προηγούμενης πρόβλεψης).

Σταθερή παγκόσμια ανάπτυξη το 2025, ήπια επιβράδυνση το 2026 και ανάκαμψη το 2027 – Ενισχυμένες προοπτικές για Ευρωζώνη και ΗΠΑ

Ο ΟΟΣΑ (Δεκέμβριος 2025) διατηρεί αμετάβλητες τις εκτιμήσεις του – συγκριτικά με τον Σεπτέμβριο 2025 – για παγκόσμια ανάπτυξη στο +3,2% το 2025, συνοδευόμενη από ήπια επιβράδυνση +2,9% το 2026, ενώ για το 2027 προβλέπει μικρή επιτάχυνση +3,1%. Η παγκόσμια οικονομία επέδειξε ανθεκτικότητα κατά το τρέχον έτος, παρά τις ανησυχίες για βραδύτερη μεγέθυνση λόγω των υψηλότερων εμπορικών φραγμών και της αυξημένης αβεβαιότητας ως προς την οικονομική πολιτική. Η οικονομική δραστηριότητα διατηρήθηκε σε ικανοποιητικά επίπεδα χάρη στην πρόωρη ενίσχυση της παραγωγής και του εμπορίου, στις ισχυρές επενδύσεις που συνδέονται με την τεχνητή νοημοσύνη, καθώς και στις υποστηρικτικές δημοσιονομικές και νομισματικές πολιτικές. Ωστόσο, η άνοδος του παγκόσμιου εμπορίου επιβραδύνθηκε κατά το δεύτερο τρίμηνο του έτους και εκτιμάται ότι οι υψηλότεροι δασμοί θα μετακυλιστούν σταδιακά σε υψηλότερες τελικές τιμές, περιορίζοντας την αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης και των επιχειρηματικών επενδύσεων.

Οι ΗΠΑ εκτιμάται ότι θα εμφανίσουν ρυθμό ανάπτυξης +2,0% το 2025, +1,7% το 2026 (αμφότεροι ήπια βελτιωμένοι σε σχέση με τις προβλέψεις του Σεπτεμβρίου) και +1,9% το 2027. Παρά την επιβράδυνση της ιδιωτικής κατανάλωσης, η οποία οφείλεται μερικώς στην επιβολή υψηλότερων δασμών στις εισαγωγές και τη χαμηλότερη καθαρή μετανάστευση, οι ιδιαίτερα ισχυρές επενδύσεις σε εξοπλισμό και λογισμικό επεξεργασίας πληροφοριών ενίσχυσαν την οικονομική

μεγέθυνση, ενώ οι εύρωστες χρηματιστηριακές αγορές έχουν δημιουργήσει ευνοϊκές επιδράσεις πλούτου για τα νοικοκυριά υψηλότερου εισοδήματος.

Όσον αφορά στην Ευρωζώνη, ο ΟΟΣΑ προβλέπει οριακά ισχυρότερη ανάπτυξη τόσο το 2025 (+1,3% έναντι +1,2% στην πρόβλεψη του Σεπτεμβρίου 2025), όσο και το 2026 (+1,2% από +1,0% προηγουμένως), και ελαφρώς αυξημένη μεγέθυνση το 2027 (+1,4%).

Οι προβλέψεις για την Ινδία παραμένουν αμετάβλητες το 2025 (+6,7%) και το 2026 (+6,2%), ενώ για το 2027 προβλέπεται ήπια ενίσχυση της ανοδικής τάσης (+6,4%). Τέλος, η Κίνα προβλέπεται να αυξήσει οριακά τον ρυθμό ανάπτυξής της το 2025 (+5,0% έναντι +4,9% προηγούμενης πρόβλεψης), παρουσιάζοντας ωστόσο πτωτικές τάσεις τόσο το 2026 (+4,4%) όσο και το 2027 (+4,3%).

Η οικονομική δραστηριότητα στην Ευρωζώνη αυξήθηκε κατά +0,3% το γ' τρίμηνο του 2025, εντυπωσιακά υψηλότερα συγκριτικά με τις προβλέψεις του Σεπτεμβρίου (+0,0%), μετά από τις έντονες διακυμάνσεις του πρώτου εξαμήνου του έτους, λόγω της πρόωρης ενίσχυσης της δραστηριότητας (frontloading) που απορρέει από τον φόβο των υψηλότερων δασμών των ΗΠΑ και της σχετικής αβεβαιότητας. Η εγχώρια ζήτηση αναμένεται να παραμείνει ο βασικός μοχλός της ανάπτυξης, υποστηριζόμενη από την άνοδο των πραγματικών μισθών και της απασχόλησης, σε ένα περιβάλλον ανθεκτικών αγορών εργασίας και ιστορικά χαμηλής ανεργίας. Παράλληλα, οι αυξημένες δημόσιες δαπάνες για υποδομές και άμυνα που ανακοινώθηκαν το 2025, ιδίως στη Γερμανία, καθώς και οι ευνοϊκότερες συνθήκες χρηματοδότησης λόγω των μειώσεων των επιτοκίων από τον Ιούνιο του 2024, αναμένεται να ενισχύσουν περαιτέρω την οικονομική δραστηριότητα. Στο εξωτερικό ισοζύγιο, παρά τις επίμονες προκλήσεις ανταγωνιστικότητας, οι εξαγωγές προβλέπεται να ανακάμψουν σταδιακά από το 2026, καθώς ενισχύεται η εξωτερική ζήτηση και υποχωρεί η αβεβαιότητα γύρω από την εμπορική πολιτική, παρά τις καθυστερημένες επιδράσεις των υψηλότερων δασμών (περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις μεταβολές των βασικών μακροοικονομικών μεγεθών των χωρών της ΕΕ και παγκοσμίως υπάρχουν στις ενότητες 2.1Α και 2.1Β). Η ΕΚΤ (Δεκέμβριος 2025) αναθεωρεί προς τα πάνω τις προηγούμενες προβλέψεις της για ανάπτυξη τόσο το 2025 (+1,4% έναντι +1,2% τον Σεπτέμβριο 2025) όσο και το 2026 (+1,2% έναντι +1,0%), ενώ εκτιμά ανάκαμψη της μεγέθυνσης το 2027 (+1,4%).

Σταθερότητα επιτοκίων από την ΕΚΤ, σταδιακή χαλάρωση από τη FED

Η ΕΚΤ, στη συνεδρίασή της (Δεκέμβριος 2025), αποφάσισε να διατηρήσει αμετάβλητα τα τρία βασικά επιτόκια πολιτικής, επιβεβαιώνοντας την εκτίμησή της ότι ο πληθωρισμός αναμένεται να σταθεροποιηθεί στον μεσοπρόθεσμο στόχο του 2%. Η νομισματική πολιτική εξακολουθεί να καθορίζεται βάσει των διαθέσιμων στοιχείων σε κάθε συνεδρίαση ξεχωριστά, χωρίς προκαταβολική δέσμευση ως προς τη μελλοντική πορεία των επιτοκίων. Παράλληλα, τα χαρτοφυλάκια των προγραμμάτων αγοράς τίτλων (APP και PEPP) συνεχίζουν να μειώνονται με προβλέψιμο ρυθμό, καθώς το Ευρωσύστημα δεν επανεπενδύει πλέον τις αποπληρωμές κεφαλαίου από τίτλους που λήγουν. Τέλος, το Διοικητικό Συμβούλιο δηλώνει έτοιμο να χρησιμοποιήσει όλα τα διαθέσιμα εργαλεία για τη διασφάλιση της σταθερότητας των τιμών και την ομαλή μετάδοση της νομισματικής πολιτικής στη ζώνη του ευρώ, ενώ το μέσο για την προστασία της μετάδοσης (Transmission Protection Instrument – TPI) παραμένει διαθέσιμο για την αντιμετώπιση αδικαιολόγητων και άτακτων διαταραχών στις αγορές. Υποθέτουμε ότι τα επιτόκια ακολουθούν την τάση των σημερινών προθεσμιακών συμβολαίων, δηλαδή το Euribor 3-μηνών σταδιακά αυξάνεται από κοντά στο 2,0% στην αρχή του έτους προς την περιοχή του 2,1% στα τέλη του 2026 και του 2,4% στα τέλη του 2027.

Κατά τη συνεδρίασή της τον Δεκέμβριο του 2025, η FED μείωσε το βασικό επιτόκιο κατά 25 μονάδες βάσης, διαμορφώνοντας το εύρος του στο 3,50%–3,75%, το χαμηλότερο επίπεδο από το 2022, μετά από τρεις συνεχείς γύρους μειώσεων μέσα στο 2025. Η απόφαση για μείωση επιτοκίων

ελήφθη εν μέσω ενδείξεων μετριασμού της οικονομικής δραστηριότητας και αποκλιμάκωσης του πληθωρισμού, αλλά και με στόχο να στηρίξει την απασχόληση και να διευκολύνει τη μετάβαση σε μια περισσότερο σταθερή οικονομική τροχιά. Η αγορά εργασίας παραμένει σχετικά σταθερή, με το ποσοστό ανεργίας να αναμένεται να υποχωρήσει περαιτέρω μέχρι το 2027. Οι προβλέψεις για το 2026 δείχνουν πια μικρότερη δυνατότητα για επιπλέον μειώσεις επιτοκίων, καθώς η πλειονότητα των αξιωματούχων εκτιμά ότι τα επιτόκια πιθανότατα θα διατηρηθούν σε σχετικά υψηλά επίπεδα εν αναμονή περισσότερων στοιχείων για τον πληθωρισμό και την απασχόληση. Κάποιες τράπεζες και αναλυτές έχουν ακόμη αναθεωρήσει τις προσδοκίες για περαιτέρω μειώσεις μέσα στο 2026, ενώ υπάρχουν σενάρια που πλέον θεωρούν πιθανότερη τη διατήρηση των επιτοκίων σταθερών ή ακόμη και μία αύξηση στο 2027.

Θετικές δημοσιονομικές εξελίξεις και ανθεκτικότητα της ελληνικής οικονομίας

Σε ένα διεθνές περιβάλλον το οποίο εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται από αυξημένη γεωπολιτική αβεβαιότητα, μεταβαλλόμενες συνθήκες στο παγκόσμιο εμπόριο και στις αγορές ενέργειας, καθώς και από εντεινόμενους κινδύνους για τη δημοσιονομική και πολιτική σταθερότητα σε ορισμένες μεγάλες ευρωπαϊκές οικονομίες, η ελληνική οικονομία κατέγραψε ιδιαίτερα ικανοποιητικές επιδόσεις και επέδειξε αξιοσημείωτη ανθεκτικότητα κατά την περίοδο Ιανουαρίου–Νοεμβρίου 2025. Η εκτέλεση του Κρατικού Προϋπολογισμού εξελίχθηκε σε σαφώς καλύτερη πορεία από την αναμενόμενη, με το πρωτογενές αποτέλεσμα σε ταμειακή βάση να διαμορφώνεται σε πλεόνασμα ύψους 5,1% του ΑΕΠ και το συνολικό δημοσιονομικό ισοζύγιο να καταγράφει πλεόνασμα 2,1% του ΑΕΠ, εξέλιξη η οποία αποτυπώνει τη συνετή εφαρμογή της δημοσιονομικής πολιτικής και την ανθεκτικότητα των δημόσιων εσόδων.

Στη διαμόρφωση των ανωτέρω θετικών αποτελεσμάτων συνέβαλε καθοριστικά το ευνοϊκότερο διεθνές περιβάλλον, ιδίως μέσω της σταδιακής χαλάρωσης της νομισματικής πολιτικής, καθώς και η πτωτική πορεία των τιμών των ενεργειακών αγαθών, η οποία ενισχύθηκε από την υποτίμηση του δολαρίου έναντι του ευρώ. Παράλληλα, οι εφαρμοζόμενες εσωτερικές πολιτικές παρεμβάσεις υπήρξαν στοχευμένες και αποτελεσματικές, συμβάλλοντας στη στήριξη του διαθέσιμου εισοδήματος, στην περαιτέρω ενίσχυση των ηλεκτρονικών συναλλαγών, καθώς και στην προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής.

Το πρωτογενές πλεόνασμα προβλέπεται να ανέλθει στο +2,1% του ΑΕΠ το 2025 και στο +1,2% του ΑΕΠ το 2026, ενώ το ισοζύγιο του Κρατικού Προϋπολογισμού αναμένεται στο -1,8% και -2,6% του ΑΕΠ το 2025 και το 2026 αντίστοιχα. (Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την πορεία εκτέλεσης του Κρατικού Προϋπολογισμού, βλ. ενότητα 2.2Β).

Συνέχιση της αποκλιμάκωσης του δημόσιου χρέους και περιορισμένοι κίνδυνοι αναχρηματοδότησης

Κατά το γ' τρίμηνο του 2025, το δημόσιο χρέος ανήλθε στα €368 δισεκ. (ή 149,8% του ΑΕΠ), μειωμένο σε σχέση με το β' τρίμηνο του 2025 (€368,6 δισεκ. ή 151,2% του ΑΕΠ). Σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σταθερότητας 2024, το χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ αναμένεται να συνεχίσει την πτωτική του πορεία, υποχωρώντας στο 145,9% έως το τέλος του 2025 και στο 138,2% το 2026, σε πλήρη εναρμόνιση με τους στόχους του αναθεωρημένου Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

Σύμφωνα με στοιχεία του Οργανισμού Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (ΟΔΔΗΧ), το 46,0% του ετήσιου δανεισμού καλύφθηκε μέσω εντόκων γραμματίων, το 43,8% μέσω εκδόσεων ομολόγων, το 10,1% από το Ταμείο Ανάκαμψης, ενώ ένα πολύ μικρό ποσοστό (0,1%) προήλθε από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων. Η μέση σταθμική διάρκεια των νέων εκδόσεων διαμορφώθηκε στα 14,6 έτη, ενώ το μέσο κόστος δανεισμού ανήλθε στο 2,9%. Η σύνθεση του δημόσιου χρέους παραμένει ευνοϊκή, περιορίζοντας τους κινδύνους αναχρηματοδότησης, καθώς περίπου το 73% του συνολικού χρέους διακρατείται από θεσμικούς εταίρους, χαρακτηρίζεται από μακρά διάρκεια

και χαμηλά, σταθερά επιτόκια. Ωστόσο, οι μελλοντικές χρηματοδοτικές ανάγκες θα επηρεαστούν από τις επερχόμενες αποπληρωμές δανείων που είχαν χορηγηθεί στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών προγραμμάτων στήριξης.

Όσον αφορά το ιδιωτικό χρέος, τα Μη Εξυπηρετούμενα Δάνεια (ΜΕΔ) των ελληνικών τραπεζών στο τρίτο τρίμηνο του 2025 διατηρήθηκαν στο 3,6% των συνολικών δανείων (βλ. ενότητα 2.2.Γ).

Δυναμική ανάκαμψη των πάγιων επενδύσεων, ωστόσο με επίμονες αβεβαιότητες

Ο ρυθμός ανάπτυξης των πάγιων επενδύσεων επιταχύνθηκε σημαντικά στο +12,8% από +7,6% ένα τρίμηνο νωρίτερα, ενώ, αντίθετα, οι συνολικές επενδύσεις υποχώρησαν περαιτέρω (-9,0% από -10,3%), εξαιτίας της υποχώρησης των αποθεμάτων. Σημειώνεται ότι όλες οι επιμέρους κατηγορίες επενδύσεων, με αιχμή τις κατασκευές, κατέγραψαν θετικούς ρυθμούς μεταβολής.

Για το 2026, η επενδυτική δραστηριότητα αναμένεται να ενισχυθεί από την είσοδο στην τελική φάση υλοποίησης του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, το χαμηλό κόστος χρήματος (χαμηλότερο spread συγκριτικά με άλλες Ευρωπαϊκές οικονομίες), την χρήση των πόρων του υψηλού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, καθώς και την αξιοποίηση μέτρων φοροελάφρυνσης των νοικοκυριών στην κατεύθυνση της τόνωσης της εγχώριας αποταμίευσης μέσω της ενίσχυσης του διαθέσιμου εισοδήματος. Ωστόσο, παράγοντες αβεβαιότητας, όπως η αυξημένη μεταβλητότητα της ισοτιμίας ευρώ/δολαρίου λόγω γεωπολιτικών και κοινωνικοπολιτικών εξελίξεων, καθώς και ο κίνδυνος διατάραξης της πορείας αποκλιμάκωσης των επιτοκίων εξαιτίας παρεμβάσεων στην ανεξαρτησία μεγάλων κεντρικών τραπεζών, ενδέχεται να μετριάσουν τη δυναμική των επενδύσεων.

Βελτίωση της εξωτερικής θέσης της ελληνικής οικονομίας

Το εξωτερικό έλλειμμα της χώρας διαμορφώθηκε στο 6,0% του ΑΕΠ το γ' τρίμηνο του 2025, καταγράφοντας αισθητή βελτίωση τόσο σε ετήσια βάση, έναντι 8,6% την αντίστοιχη περίοδο του 2024, όσο και σε τριμηνιαία βάση, έναντι 6,9% το β' τρίμηνο του 2025.

Η εξέλιξη αυτή αντανακλά τη συνεχιζόμενη ενίσχυση της εξωτερικής θέσης της οικονομίας, καθώς η διατήρηση της ισχυρής δυναμικής των συνολικών εξαγωγών (+1,7% έναντι +1,3% το β' τρίμηνο του 2025) – με οδηγούς την αύξηση των εξαγωγών αγαθών (+1,7% έναντι μείωσης -0,7%) και των υπηρεσιών (+1,1% από +2,7%) – συνδυάστηκε με την περαιτέρω υποχώρηση των συνολικών εισαγωγών (-4,0% έναντι -3,3%), λόγω της πτώσης τόσο των εισαγωγών αγαθών (-5,0% από -4,5%) όσο και των υπηρεσιών (-0,8% έναντι αύξησης +1,1%). Τέλος, το έλλειμμα του εξωτερικού ισοζυγίου σε όρους εθνικών λογαριασμών μειώθηκε, σε σύγκριση με ένα έτος πριν, κατά περίπου €1,3 δισεκ., ενώ η εξωστρέφεια της ελληνικής οικονομίας, μετρούμενη ως το άθροισμα εξαγωγών και εισαγωγών ως ποσοστό του ΑΕΠ, παρέμεινε υψηλή στο 79%.

Κατά το ενδεκάμηνο του 2025, το έλλειμμα του Ισοζυγίου Τρεχουσών Συναλλαγών (ΙΤΣ) διαμορφώθηκε σε €10,3 δισεκ., καταγράφοντας αισθητή μείωση κατά €3,0 δισεκ. σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του 2024. Η βελτίωση αυτή ήταν γενικευμένη σε όλα τα επιμέρους ισοζύγια, με εντονότερη τη συμβολή του ισοζυγίου αγαθών, η οποία αποδίδεται κυρίως στη σημαντική υποχώρηση των εισαγωγών καυσίμων. Ακολούθησε σε μέγεθος συμβολής η βελτίωση του ισοζυγίου πρωτογενών εισοδημάτων (Βλ. ενότητα 3.3 για αναλυτική παρουσίαση των εξελίξεων στο εξωτερικό ισοζύγιο).

Περαιτέρω αποκλιμάκωση της ανεργίας

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού της ΕΛΣΤΑΤ, το ποσοστό ανεργίας στην Ελλάδα υποχώρησε στο 8,2% το γ' τρίμηνο του 2025, από 9,0% το αντίστοιχο τρίμηνο του 2024 (βλ. Παράρτημα, Διάγραμμα 7). Η βελτίωση αυτή οφείλεται κυρίως στη μείωση του αριθμού

των ανέργων κατά περίπου 35,2 χιλιάδες άτομα, σε συνδυασμό με την αύξηση της απασχόλησης κατά 79 χιλιάδες άτομα.

Στο βασικό μακροοικονομικό σενάριο το ΙΟΒΕ προβλέπει περαιτέρω βελτίωση στην αγορά εργασίας το 2026, αν και με σημάδια επιβράδυνσης της θετικής δυναμικής, καθώς τα περιθώρια μείωσης της κυκλικής ανεργίας περιορίζονται και αναδεικνύεται η πρόκληση της αντιμετώπισης της διαρθρωτικής ανεργίας και της αύξησης της συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό. Η ενίσχυση των επενδύσεων, λόγω χαμηλότερου κόστους χρηματοδότησης, υψηλής πιστωτικής επέκτασης και της επιτάχυνσης της υλοποίησης του Σχεδίου Ανάκαμψης, αναμένεται να στηρίξει την απασχόληση το 2026, ενώ η κατανάλωση και οι εξαγωγές θα έχουν ηπιότερη αλλά θετική συμβολή.

Ωστόσο, οι κίνδυνοι παραμένουν αυξημένοι, λόγω γεωπολιτικής αβεβαιότητας, εντεινόμενου εμπορικού προστατευτισμού, αβεβαιότητας στις τιμές ενέργειας και επίμονου δομικού πληθωρισμού, παράγοντες οι οποίοι επιβαρύνουν την ανταγωνιστικότητα (εκτενέστερη ανάλυση στην ενότητα 3.4).

Σταθερή πορεία του τραπεζικού τομέα με ενίσχυση καταθέσεων και πιστωτική επέκταση

Κατά το δ' τρίμηνο του 2025, η εγχώρια κεφαλαιαγορά συνέχισε να καταγράφει ισχυρή άνοδο, με τις τιμές των μετοχών να ενισχύονται σημαντικά τόσο σε τριμηνιαία όσο και σε ετήσια βάση, με τον τραπεζικό δείκτη να σημειώνει ιδιαίτερα υψηλές αποδόσεις ετησίως. Η επιτυχής ολοκλήρωση της δημόσιας πρότασης της Euronext για την εξαγορά του Ελληνικού Χρηματιστηρίου δημιουργεί θετικές προοπτικές για περαιτέρω εμβάθυνση και ενδυνάμωση της διασύνδεσης της ελληνικής κεφαλαιαγοράς με τις αγορές της Ευρώπης. Στο τραπεζικό σύστημα, διατηρήθηκε η ισχυρή πιστωτική επέκταση προς τις επιχειρήσεις, ενώ, παράλληλα, καταγράφηκε ήπια αύξηση της χρηματοδότησης προς τα νοικοκυριά και οριακή μεγέθυνση του στεγαστικού χαρτοφυλακίου για πρώτη φορά μετά από μακρά περίοδο συρρίκνωσης. Την ίδια περίοδο, οι διεθνείς αγορές κεφαλαίων έγιναν ακόμα πιο προσβάσιμες από τις τράπεζες, το κόστος δανεισμού παρέμεινε σε σχετικά χαμηλά επίπεδα, και οι ιδιωτικές καταθέσεις ακολούθησαν ήπια ανοδική πορεία. Ωστόσο, οι σημαντικές προκλήσεις είναι παρούσες, με τη ζήτηση για στεγαστικά δάνεια να παραμένει ασθενής, την έκθεση των τραπεζών σε κρατικά ομόλογα να εξακολουθεί να είναι υψηλή, και το υψηλό απόθεμα μη εξυπηρετούμενων δανείων εκτός ισολογισμών, καθώς και το μεγάλο μερίδιο αναβαλλόμενης φορολογίας στα ίδια κεφάλαια να συνιστούν πηγές ευπάθειας. Τέλος, η έγκαιρη και αποτελεσματική αξιοποίηση του δανειακού σκέλους του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας έως τα μέσα του 2026 ανάγεται σε κρίσιμο παράγοντα για τη στήριξη της χρηματοδότησης παραγωγικών επενδύσεων.

Στην πλευρά του παθητικού των τραπεζών, οι ιδιωτικές καταθέσεις συνέχισαν να ενισχύονται κατά το φθινόπωρο του 2025, με θετικές καθαρές εισροές από επιχειρήσεις και νοικοκυριά και τον ετήσιο ρυθμό μεταβολής τους να παραμένει σε θετικά επίπεδα. Παράλληλα, η εξάρτηση του τραπεζικού συστήματος από τη χρηματοδότηση του Ευρωσυστήματος μειώθηκε περαιτέρω, καθώς η χρήση μακροπρόθεσμων εργαλείων ρευστότητας περιορίστηκε σημαντικά, αντανακλώντας την υποκατάσταση της χρηματοδότησης από την ΕΚΤ με άντληση πόρων από τις αγορές κεφαλαίων. Η βελτίωση της πιστοληπτικής αξιολόγησης των τραπεζών και το ευνοϊκό διεθνές περιβάλλον ρευστότητας διευκόλυναν την πρόσβασή τους στις αγορές με σταδιακά χαμηλότερο κόστος χρηματοδότησης, εξέλιξη η οποία δημιουργεί θετικές προοπτικές και για το 2026. Αναμένεται επίσης ήπια περαιτέρω άνοδος των ιδιωτικών καταθέσεων, με ρυθμό ελαφρώς υψηλότερο του πληθωρισμού, υποστηριζόμενη από την αύξηση του πραγματικού διαθέσιμου εισοδήματος, την ενίσχυση της κατανάλωσης και τη μείωση του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων, εξελίξεις οι οποίες δύνανται να οδηγήσουν σε περιορισμένη αλλά σταθερή ενίσχυση της αποταμίευσης νοικοκυριών και επιχειρήσεων.

Στην πλευρά του ενεργητικού, ο 12-μηνος ρυθμός πιστωτικής επέκτασης προς τον ιδιωτικό τομέα παρέμεινε σε υψηλά επίπεδα έως τον Νοέμβριο του 2025, αν και με τάση ήπιας επιβράδυνσης. Οι καθαρές ροές δανείων προς τις μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις διατηρήθηκαν θετικές, αλλά μειωμένες σε σχέση με το 2024, ενώ καταγράφηκε για πρώτη φορά μετά από μακρά περίοδο οριακή θετική μεταβολή στο στεγαστικό χαρτοφυλάκιο, σε συνδυασμό με συνεχιζόμενη επέκταση της καταναλωτικής πίστης. Η έρευνα της Τράπεζας της Ελλάδος για το γ' τρίμηνο του 2025 καταγράφει ενίσχυση της ζήτησης δανείων σε επιχειρηματική και καταναλωτική πίστη, αλλά υποχώρηση στη στεγαστική, με την αναμενόμενη περαιτέρω άνοδο της ζήτησης να επικεντρώνεται κυρίως στις επιχειρηματικές χορηγήσεις. Τα πιστωτικά κριτήρια έγιναν οριακά χαλαρότερα και δεν αναμένονται σημαντικές αλλαγές βραχυπρόθεσμα. Από την πλευρά της προσφοράς, τα υψηλά επίπεδα ρευστότητας των τραπεζών και το δανειακό σκέλος του Ταμείου Ανάκαμψης δημιουργούν ευνοϊκές προοπτικές για τη χρηματοδότηση της οικονομίας και το 2026, αν και με πιθανώς ηπιότερο ρυθμό. Τέλος, η έκθεση των τραπεζών σε κρατικά ομόλογα παραμένει υψηλή ως ποσοστό του ενεργητικού τους, συνεχίζοντας να αποκλίνει αισθητά από τον μέσο όρο της Ευρωζώνης και να συνιστά παράγοντα συγκέντρωσης κινδύνου (για αναλυτική παρουσίαση των εξελίξεων στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, βλ. ενότητα 2.2Γ).

Ηπιότερη δυναμική στη βιομηχανία, θετικότερη εικόνα σε εμπόριο και υπηρεσίες

Κατά το ενδεκάμηνο του 2025, ο δείκτης βιομηχανικής παραγωγής στην Ελλάδα κατέγραψε άνοδο +1,5%, ωστόσο αισθητά βραδύτερη σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 2024 (+5,2%). Στην Ευρωζώνη η βιομηχανική παραγωγή σημείωσε αύξηση +1,5%, σε αντιδιαστολή με τη μείωση -3,2% που είχε καταγραφεί το προηγούμενο έτος.

Ο δείκτης παραγωγής στον τομέα των Κατασκευών αυξήθηκε κατά +1,8% το εννεάμηνο του 2025, καταγράφοντας έντονη επιβράδυνση σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 2024 (+18,3%). Αναφορικά με τους τομείς του εμπορίου, το λιανικό εμπόριο αυξήθηκε κατά +2,8% το δεκάμηνο του 2025 (έναντι μείωσης -1,5% την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους), ενώ το χονδρικό εμπόριο εμφάνισε αύξηση +4,2% την περίοδο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2025 (αντί μείωσης κατά -10,3% το προηγούμενο έτος). Τέλος, κατά την ίδια περίοδο, ο δείκτης κύκλου εργασιών ενισχύθηκε στους περισσότερους βασικούς τομείς των υπηρεσιών – προεξεχόντων των δραστηριοτήτων διαχείρισης Ακίνητης Περιουσίας –, αποτυπώνοντας τη γενικευμένη ενίσχυση της δραστηριότητας στον κλάδο (αναλυτική παρουσίαση των εξελίξεων στους βασικούς τομείς της παραγωγής περιλαμβάνεται στην ενότητα 3.2).

Σταθεροποίηση του οικονομικού κλίματος, μικτές τάσεις στην καταναλωτική εμπιστοσύνη

Κατά το δ' τρίμηνο του 2025, ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος κατέγραψε ήπια υποχώρηση στις 106,9 μονάδες από 108,4 μονάδες το προηγούμενο τρίμηνο. Ωστόσο, τον Δεκέμβριο σημείωσε αισθητή βελτίωση, φτάνοντας τις 107,4 μονάδες από 105,9 μονάδες τον Νοέμβριο. Σε ετήσια βάση, ο μέσος όρος του δείκτη για το 2025 διαμορφώθηκε στις 107,4 μονάδες, περίπου στα ίδια επίπεδα με το 2024, γεγονός το οποίο υποδηλώνει σταθεροποίηση των προσδοκιών επιχειρήσεων και καταναλωτών. Η ενίσχυση του Δεκεμβρίου προήλθε από τη βελτίωση των προσδοκιών στους περισσότερους τομείς της οικονομίας, με εξαίρεση το λιανικό εμπόριο, όπου η εορταστική περίοδος δεν αποτιμήθηκε θετικά. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ο δείκτης οικονομικού κλίματος σημείωσε επίσης οριακή άνοδο, διαμορφούμενος στις 96,8 μονάδες στην ΕΕ και στις 96,9 μονάδες στην Ευρωζώνη.

Κατά την περίοδο Οκτωβρίου–Δεκεμβρίου 2025, ο Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης κατέγραψε οριακή υποχώρηση στις -48,4 μονάδες (από -47,3 μονάδες το προηγούμενο τρίμηνο), ενώ παράλληλα επιδεινώθηκε και σε σύγκριση με το 2024 (-47,4). Την ίδια περίοδο, ο αντίστοιχος δείκτης στην ΕΕ παρουσίασε βελτίωση σε τριμηνιαία βάση (-12,4 από -13,3), παραμένοντας

ωστόσο αμετάβλητος σε ετήσια βάση, ενώ στην Ευρωζώνη σημείωσε περαιτέρω ενίσχυση στις -12,4 μονάδες, βελτιωμένος τόσο τριμηνιαία (-13,6) όσο και ετήσια (-13,6).

Οι δείκτες που αποτυπώνουν την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών και τη συνολική οικονομική συγκυρία παρουσιάζουν βελτίωση, με την πρόθεση για μείζονες αγορές να καταγράφει ισχυρότερη ενίσχυση σε σχέση με την αποταμίευση (Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη διαμόρφωση του οικονομικού κλίματος παρουσιάζονται στην ενότητα 2.2Α).

Μεσοπρόθεσμες προβλέψεις

Βάσει των διεθνών και εγχώριων οικονομικών εξελίξεων, των τάσεων στα θεμελιώδη μακροοικονομικά μεγέθη και ορισμένων βασικών παραδοχών, εκτιμάται βραχυπρόθεσμα η πορεία των επιμέρους συνιστωσών του εγχώριου ΑΕΠ για τα έτη 2025 και 2026.

Σε ό,τι αφορά την εγχώρια ζήτηση, αναμένεται διατήρηση της αναπτυξιακής δυναμικής της συνολικής κατανάλωσης το 2025 και ήπια επιβράδυνσή της το 2026. Η εξέλιξη αυτή υποστηρίζεται από την προβλεπόμενη ενίσχυση της ζήτησης, η οποία συνδέεται με την είσοδο στην τελική φάση υλοποίησης του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, την αξιοποίηση των αυξημένων πόρων του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, το σχετικά χαμηλό κόστος χρηματοδότησης, καθώς και την εφαρμογή μέτρων φοροελάφρυνσης που ενισχύουν το διαθέσιμο εισόδημα και, κατ' επέκταση, την εγχώρια αποταμίευση.

Εντούτοις, ορισμένοι παράγοντες αναμένεται να μετριάσουν τη δυναμική της κατανάλωσης, όπως ο βραδύτερος ρυθμός αποκλιμάκωσης της ανεργίας, το αρνητικό ποσοστό αποταμίευσης, καθώς και η επιμονή των πληθωριστικών πιέσεων — παρά τη σχετική υποχώρησή τους σε σύγκριση με το 2024 — σε κατηγορίες υπηρεσιών, όπως η στέγαση και ο τουρισμός.

Εκτιμάται η ενίσχυση της ιδιωτικής και της δημόσιας κατανάλωσης κατά +2,5% και +1,3% αντίστοιχα το 2025, και κατά +1,9% και +1,0% το 2026.

Η δυναμική πορεία των επενδύσεων παγίου κεφαλαίου εκτιμάται ότι θα συνεχιστεί το 2026, χάρη στους πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, στο χαμηλό κόστος χρήματος συγκριτικά με άλλες Ευρωπαϊκές οικονομίες, στους πόρους Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, καθώς και στα μέτρα φοροελάφρυνσης των νοικοκυριών στην κατεύθυνση της τόνωσης της εγχώριας αποταμίευσης. Υπό αυτές τις συνθήκες, ο ρυθμός μεταβολής των παγίων επενδύσεων αναμένεται να διαμορφωθεί σε +7,6% το 2025 και +8,2% το 2026.

Το εξωτερικό έλλειμμα εκτιμάται ότι θα παραμείνει σε υψηλά επίπεδα το 2025, με την τάση να διατηρείται το 2026, κυρίως λόγω αύξησης των εισαγωγών που προκύπτουν από την ενίσχυση κατανάλωσης, επενδύσεων και ισοτιμίας του ευρώ. Το νέο επίπεδο δασμών στο διεθνές εμπόριο, αν και χαμηλότερο από ότι είχε αρχικά αναγγελθεί, δυσχεραίνει τις εξαγωγές, ενώ η ανατίμηση του ευρώ δημιουργεί ερωτηματικά για την πορεία της εξωτερικής ζήτησης από χώρες εκτός Ευρωζώνης. Προβλέπεται ότι ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής των εξαγωγών και των εισαγωγών θα διαμορφωθεί στο +1,5% και -1,5% αντίστοιχα το 2025, και +1,3% και +2,9% το 2026.

Λαμβάνοντας υπόψη τα προαναφερθέντα δεδομένα, **διατηρούμε αμετάβλητη την προηγούμενη πρόβλεψή μας (Οκτώβριος 2025) για ρυθμό ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας στο +2,1% για το 2025, και στο +2,2% για το 2026.**

Πλαίσιο 3.1

Υποθέσεις βασικού σεναρίου

- Η οικονομία της Ευρωζώνης ακολουθεί το βασικό σενάριο της ΕΚΤ (Δεκέμβριος 2025) για ανάπτυξη +1,4% το 2025 (έναντι +1,2% τον Σεπτέμβριο 2025) και +1,2% το 2026 (έναντι +1,0% τον Σεπτέμβριο 2025). Ο πληθωρισμός αποκλιμακώθηκε το 2025 (+2,1%) και αναμένεται περαιτέρω μείωσή του το 2026 (+1,9%). Παράλληλα, η ενισχυμένη ισοτιμία του ευρώ έναντι του δολαρίου εκτιμάται ότι θα διατηρηθεί.
- Τα επιτόκια ακολουθούν την τάση των σημερινών προθεσμιακών συμβολαίων, δηλαδή το Euribor 3-μηνών σταδιακά αυξάνεται από κοντά στο 2,0% στην αρχή του έτους προς την περιοχή του 2,1% (από προσδοκία για 2,0% το προηγούμενο τρίμηνο) στα τέλη του 2026 και του 2,4% στα τέλη του 2027.
- Οι διεθνείς τιμές ενέργειας υποχωρούν σταδιακά, αλλά παραμένουν σε σχετικά αυξημένα επίπεδα, αντανακλώντας τόσο τη μερική εξομάλυνση της προσφοράς όσο και τους συνεχιζόμενους γεωπολιτικούς και διαρθρωτικούς περιορισμούς στην αγορά ενέργειας.
- Διατήρηση της γεωπολιτικής έντασης στην Ουκρανία και ανάδυση νέων εστιών αβεβαιότητας, ιδίως μετά τις εξελίξεις στη Βενεζουέλα και το Ιράν, ωστόσο χωρίς μετάβαση σε σενάριο ευρύτερης γεωπολιτικής κλιμάκωσης.
- Οι εμπορικές πολιτικές παραμένουν πιο περιοριστικές από το παρελθόν, αλλά χωρίς νέα γενικευμένα κύματα προστατευτισμού.
- Το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας εισέρχεται στο στάδιο τελικής υλοποίησης εντός του 2026.
- Η τουριστική δραστηριότητα εκτιμάται ότι θα διατηρηθεί το 2026 σε επίπεδα συγκρίσιμα με εκείνα του 2025 σε πραγματικούς όρους, υποδηλώνοντας φάση σταθεροποίησης μετά την περίοδο ισχυρής ανάκαμψης.

Οι κίνδυνοι για τις οικονομικές προοπτικές παραμένουν αυξημένοι, συνθέτοντας ένα περιβάλλον ενισχυμένης αβεβαιότητας σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο. Η κλιμάκωση των γεωπολιτικών εντάσεων στην Ουκρανία και τη Μέση Ανατολή εντείνει τις ανησυχίες αναφορικά με την ενεργειακή ασφάλεια, τη σταθερότητα των εφοδιαστικών αλυσίδων, τις διεθνείς τιμές ενέργειας και τις ευρύτερες πολιτικές εξελίξεις. Παράλληλα, η πορεία αποκλιμάκωσης των επιτοκίων ενδέχεται να υπονομευθεί από παρεμβάσεις στην ανεξαρτησία της νομισματικής πολιτικής μεγάλων κεντρικών τραπεζών, ενώ η αυξημένη μεταβλητότητα της ισοτιμίας ευρώ/δολαρίου, λόγω πολιτικοκοινωνικών αναταράξεων σε χώρες εντός και εκτός Ευρωζώνης, προσθέτει επιπλέον αβεβαιότητα στις διεθνείς αγορές. Επιπρόσθετα, το επίμονα υψηλό έλλειμμα στο εξωτερικό ισοζύγιο εξακολουθεί να συνιστά πηγή ευπάθειας για την οικονομία, ενώ ο δομικός πληθωρισμός παραμένει υψηλότερος από τον μέσο όρο της Ευρωζώνης, περιορίζοντας τα περιθώρια ταχύτερης χαλάρωσης της νομισματικής πολιτικής. Τέλος, οι ιστορικά υψηλές αποτιμήσεις στις διεθνείς κεφαλαιαγορές, οι οποίες εμφανίζουν απόκλιση από τα θεμελιώδη μεγέθη, εγείρουν επιφυλάξεις για τη σταθερότητα του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος και ενισχύουν τον κίνδυνο απότομων διορθώσεων στις αγορές.

Πλαίσιο 3.2

Παράγοντες των οποίων οι μεταβολές επηρεάζουν τις μακροοικονομικές προβλέψεις

Κίνδυνοι

- Η κλιμάκωση των γεωπολιτικών εντάσεων σε Ουκρανία και Μέση Ανατολή ενισχύει την αβεβαιότητα ως προς την ενεργειακή ασφάλεια, τη σταθερότητα των αλυσίδων εφοδιασμού, τις διεθνείς τιμές ενέργειας και τις ευρύτερες πολιτικές εξελίξεις.
- Η πορεία των επιτοκίων ενδέχεται να υπονομευθεί από παρεμβάσεις στην ανεξαρτησία νομισματικής πολιτικής μεγάλων κεντρικών τραπεζών.
- Μεταβλητότητα της ισοτιμίας ευρώ/δολαρίου λόγω πολιτικοκοινωνικών αναταράξεων σε χώρες εντός και εκτός Ευρωζώνης.
- Υψηλό έλλειμμα στο εξωτερικό ισοζύγιο, με διαρθρωτικά χαρακτηριστικά.
- Υψηλός δομικός πληθωρισμός σε σχέση με τον μέσο όρο στην Ευρωζώνη.
- Ιστορικά υψηλές διεθνείς αποτιμήσεις κεφαλαιαγορών, με απόκλιση από τα θεμελιώδη μεγέθη, δημιουργούν επιφυλάξεις για τη σταθερότητα του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Θετικές προοπτικές

- Η επιτάχυνση στην τελική ευθεία υλοποίησης του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας ενδέχεται να ενεργοποιήσει τη ροή διεθνών κεφαλαίων προς πιο παραγωγικές και μακροχρόνιες επενδύσεις.
- Το χαμηλό κόστος χρήματος, ειδικότερα το χαμηλότερο spread με άλλες Ευρωπαϊκές οικονομίες, αποτελεί ευκαιρία για επιτάχυνση των εγχώριων επενδύσεων.
- Η χρήση των πόρων από το υψηλό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων για το 2026 αναμένεται να ενισχύσει το επενδυτικό δυναμικό.
- Η αξιοποίηση μέτρων φορολάφρυνσης των νοικοκυριών στην κατεύθυνση της τόνωσης της εγχώριας αποταμίευσης μέσω της ενίσχυσης του διαθέσιμου εισοδήματος.
- Οι νέες ισορροπίες στις διεθνείς εμπορικές ροές και νέες συμφωνίες (π.χ. Mercosur) δημιουργούν προοπτική για αύξηση των μεριδίων αγοράς σε επιμέρους ελληνικές εξαγωγές με αυξημένη προστιθέμενη αξία.

Πίνακας 3.2

Σύγκριση προβλέψεων ανά οργανισμό για επιλεγμένους οικονομικούς δείκτες για τα έτη 2025 & 2026 (σε σταθερές αγοραίες τιμές, ετήσιες % μεταβολές)

	ΤΤΕ		ΥΠΟΙΚ		ΕΕ		ΙΟΒΕ		ΔΝΤ		ΟΟΣΑ	
	2025	2026	2025	2026	2025	2026	2025	2026	2025	2026	2025	2026
ΑΕΠ	2,1%	2,1%	2,2%	2,4%	2,1%	2,2%	2,1%	2,2%	2,0%	2,0%	2,1%	2,2%
Κατανάλωση	:	:	:	:	:	:	2,2%	1,7%	:	:	:	:
Ιδιωτική Κατανάλωση	2,0%	2,1%	1,9%	1,7%	1,8%	1,9%	2,5%	1,9%	:	:	2,0%	2,0%
Δημόσια Κατανάλωση	0,1%	0,6%	1,4%	0,7%	1,5%	2,5%	1,3%	1,0%	:	:	1,4%	1,7%
Ακαθ. Επενδ. Παγίου Κεφαλαίου	6,1%	8,6%	5,7%	10,2 %	6,9%	7,1%	7,6%	8,2%	:	:	6,0%	8,8%
Εξαγωγές	2,8%	2,9%	2,2%	4,5%	1,8%	2,4%	1,5%	1,3%	0,8%	2,2%	2,4%	2,5%
Εισαγωγές	2,8%	4,3%	0,9%	4,6%	-0,3%	3,7%	-1,5%	2,9%	3,4%	5,2%	1,1%	4,3%
ΕνΔΤΚ (%)	2,8%	2,1%	2,9%	2,2%	2,9%	2,3%	2,9%	2,4%	2,9%	2,5%	2,9%	2,2%
Ανεργία (% εργατικού δυναμικού)	9,2%	8,6%	9,1%	8,6%	9,3%	8,6%	8,9%	8,6%	9,0%	8,4%	8,7%	8,2%
Πρωτογενές Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	:	:	3,7%	2,8%	1,1%	0,3%	:	:	3,1%	2,3%	0,5%	-0,1%
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών (% ΑΕΠ)	-6,0%	-5,7%	:	:	-6,2%	-6,4%	:	:	-5,8%	-5,3%	-6,3%	-6,7%

Πηγές: Note on the Greek economy – Ιανουάριος 2026 – Τράπεζα της Ελλάδος (ΤΤΕ), Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού 2026 – Νοέμβριος 2025 – Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, European Economic Forecast Autumn 2025 – Νοέμβριος 2025 – Ευρωπαϊκή Επιτροπή (EC), Η Ελληνική Οικονομία 04/25 – Ιανουάριος 2026 – ΙΟΒΕ (FEIR), World Economic Outlook – Οκτώβριος 2025 – ΔΝΤ (IMF), Economic Outlook – Δεκέμβριος 2025 – ΟΟΣΑ (OECD).

3.2 Τάσεις σε βασικούς τομείς

- Ενίσχυση βιομηχανικής παραγωγής κατά 1,5% στο ενδεκάμηνο του 2025 – βραδύτερη βελτίωση σε σχέση με το 2024 (5,2%).
- Επιβράδυνση στην έκδοση νέων οικοδομικών αδειών (6,3%) στο εννεάμηνο του 2025 για πρώτη φορά από το 2016 – ωστόσο αύξηση του δείκτη παραγωγής στις Κατασκευές κατά 1,8% (αντί πολλαπλάσιου ρυθμού 18,3% το 2024).
- Αύξηση του όγκου πωλήσεων στο Χονδρικό Εμπόριο κατά 4,2% στο εννεάμηνο του 2025 αντί μείωσης 10,3% το 2024 – σημάδια αποκλιμάκωσης των τιμών.
- Αύξηση στον κύκλο εργασιών στους περισσότερους βασικούς τομείς των Υπηρεσιών στο εννεάμηνο του 2025, περιορίζονται ωστόσο οι προσδοκίες.

Βιομηχανία

Στο ενδεκάμηνο του 2025, περίοδο για την οποία υπάρχουν τα πιο πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία, ο δείκτης βιομηχανικής παραγωγής στην Ελλάδα αυξήθηκε κατά 1,5%, παρουσιάζοντας σημαντική επιβράδυνση σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 2024 (5,2%). Αντίθετα, στην Ευρωζώνη, η βιομηχανική παραγωγή κατέγραψε αύξηση 1,5%, μετά τη μείωση κατά 3,2% που είχε σημειωθεί το 2024.

Η αποκλιμάκωση των τιμών των βιομηχανικών προϊόντων που παρατηρήθηκε την αντίστοιχη περίοδο του 2024 δεν φαίνεται να συνεχίζεται το 2025, καθώς ο γενικός δείκτης τιμών παραγωγού στη μεταποίηση αυξήθηκε κατά 1,4%. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται αποκλειστικά στην άνοδο των τιμών στην εγχώρια αγορά κατά 5,0% (αντί μείωσης 0,7% το 2024). Αντίθετα, οι τιμές των εξαγόμενων βιομηχανικών προϊόντων εξακολουθούν να υποχωρούν, αν και με ηπιότερο ρυθμό, κατά 5,6% έναντι μείωσης 9,6% το 2024. Τέλος, ο κύκλος εργασιών της βιομηχανίας περιορίζεται οριακά (-0,2% αντί αύξησης κατά 1,7% το 2024).

Διάγραμμα 3.4

Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής στην Ελλάδα και στην Ευρωζώνη, Π.Μ. (%) ως προς το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους

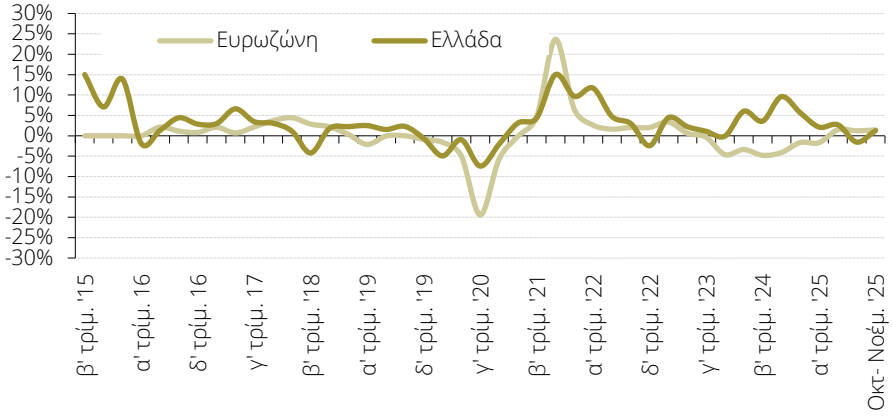

Αύξηση του γενικού δείκτη κατά 1,4 % στο ενδεκάμηνο του 2025 (αντί 5,2% το 2024)

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Αύξηση καταγράφηκε σε τέσσερις από τους πέντε βασικούς τομείς της ελληνικής βιομηχανίας σε σύγκριση με το 2024. Η ισχυρότερη ενίσχυση σημειώθηκε στα Κεφαλαιουχικά αγαθά, όπου η παραγωγή αυξήθηκε κατά 8,8% (έναντι 0,5% το 2024), ενώ ακολούθησαν τα Ενδιάμεσα αγαθά με αύξηση 3,1% (έναντι 5,1% την προηγούμενη περίοδο). Θετική, αν και πιο συγκρατημένη, ήταν και η μεταβολή στα Μη Διαρκή Καταναλωτικά αγαθά (2,1% έναντι 3,9%) και στα Διαρκή Καταναλωτικά αγαθά (0,9% έναντι 2,4%).

Κατασκευές

Στο εννεάμηνο του 2025 (περίοδος με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία), ο δείκτης παραγωγής στον τομέα των Κατασκευών αυξήθηκε κατά 1,8%, καταγράφοντας έντονη επιβράδυνση σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 2024, όταν αυξανόταν με πολλαπλάσιο ρυθμό της τάξης του 18,3%. Την ίδια περίοδο στην Ευρωζώνη (21 χώρες), η παραγωγή αυξήθηκε οριακά κατά 0,2%, έναντι μείωσης κατά 1,0% το προηγούμενο έτος.

Στην Ελλάδα, ο δείκτης έργων Πολιτικού Μηχανικού υποχώρησε κατά 0,6%, σε συνέχεια της ιδιαίτερα ισχυρής αύξησης κατά 21,9% στο εννεάμηνο του 2024. Ενδείξεις κόπωσης καταγράφονται και στο πλήθος των νέων οικοδομικών αδειών, το οποίο μειώθηκε κατά 6,3%, για πρώτη φορά από το 2016.

Παρά τη σαφή επιβράδυνση των πραγματικών μεγεθών, οι πρόδρομοι δείκτες οικονομικής συγκυρίας του ΙΟΒΕ, οι οποίοι αποτυπώνουν τις προσδοκίες των επιχειρήσεων για το σύνολο του 2025, καταγράφουν αισθητή βελτίωση, με άνοδο περίπου 13 μονάδων σε σχέση με το 2024. Η απόκλιση αυτή μεταξύ τρεχουσών εξελίξεων και προσδοκιών ίσως υποδηλώνει ότι η επιδείνωση της τρέχουσας δραστηριότητας εκλαμβάνεται, εν μέρει, ως συγκυριακή, ενώ οι επιχειρήσεις εξακολουθούν να προεξοφλούν ευνοϊκότερες συνθήκες σε ορίζοντα έτους.

Διάγραμμα 3.5

Δείκτης Παραγωγής στις Κατασκευές και Δείκτης Επιπέδου Εργασιών

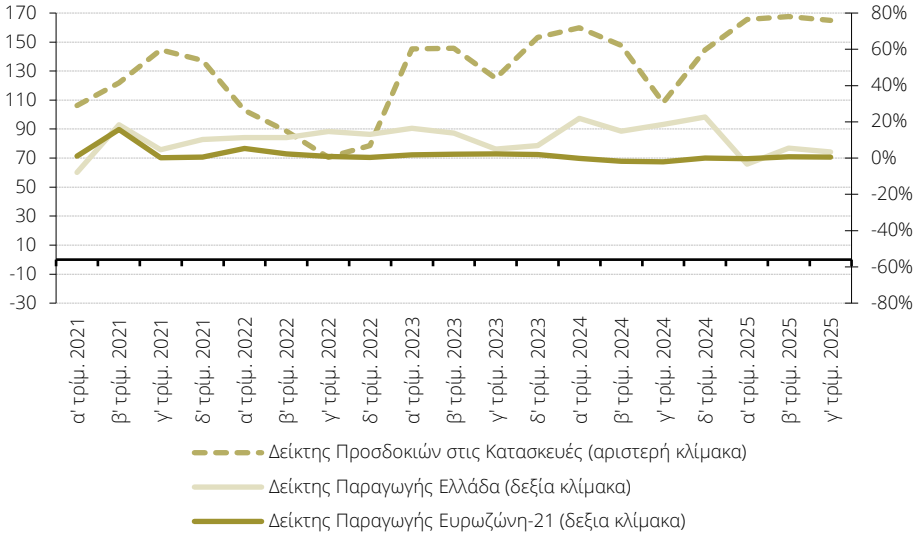

Μικρή αύξηση της οικοδομικής δραστηριότητας στο εννεάμηνο του 2025 κατά 1,8%. Μείωση των νέων αδειών για πρώτη φορά από το 2016.

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ΙΟΒΕ

Λιανικό Εμπόριο

Στο δεκάμηνο του 2025, ο δείκτης όγκου στο λιανικό εμπόριο αυξήθηκε κατά 2,8%, όταν την αντίστοιχη περίοδο του 2024 είχε καταγραφεί μείωση κατά 1,5%. Παρά τη συνολική βελτίωση, ο όγκος εργασιών υποχώρησε σε τρεις από τους οκτώ βασικούς υποκλάδους. Τη μεγαλύτερη μείωση παρουσίασαν τα είδη Ένδυσης–Υπόδησης (-1,4% έναντι +0,3% το 2024), ενώ ακολούθησαν τα Καύσιμα και Λιπαντικά (-1,3% αντί +1,2%) και τα Πολυκαταστήματα (-1,0% έναντι -4,2%). Αντίθετα, σημαντική αύξηση σημειώθηκε στα Βιβλία και Χαρτικά είδη (+12,8% αντί -3,0%), στα Φαρμακευτικά–Καλλυντικά (+9,6% αντί +5,9%) και στα Έπιπλα και Ηλεκτρικά Είδη (+9,6% έναντι +5,6% την προηγούμενη περίοδο). Πιο συγκρατημένη ήταν η άνοδος στα Τρόφιμα και Ποτά (+3,6% αντί -8,5%) και στα Μεγάλα Καταστήματα Τροφίμων (+2,3% αντί +2,6%).

Ωστόσο, ο πρόδρομος δείκτης προσδοκιών του ΙΟΒΕ που αφορά στο σύνολο του 2025 καταδεικνύει επερχόμενη κάμψη στο λιανεμπόριο. Ο σχετικός δείκτης μειώθηκε κατά 5,0 μονάδες το 2025 σε σύγκριση με το 2024. Σε κλαδικό επίπεδο, η εικόνα παραμένει μικτή, αλλά υπερισχύουν οι πτωτικές τάσεις. Σημαντικές μειώσεις καταγράφονται στην Ένδυση-Υπόδηση (-28,0 μονάδες), στα Είδη Οικιακού Εξοπλισμού (-23,4 μονάδες) και στα Οχήματα-Ανταλλακτικά (-12,9 μονάδες). Αντίθετα, άνοδος του δείκτη σημειώνεται στα Τρόφιμα-Ποτά-Καπνό (+9,3 μονάδες) και στα Πολυκαταστήματα (+12,5 μονάδες), οι οποίοι λειτουργούν αντισταθμιστικά στη συνολική πτώση.

Διάγραμμα 3.6

Δείκτης Όγκου Λιανικού Εμπορίου (2021=100) και Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών Λιανικού Εμπορίου (2000-2010=100)

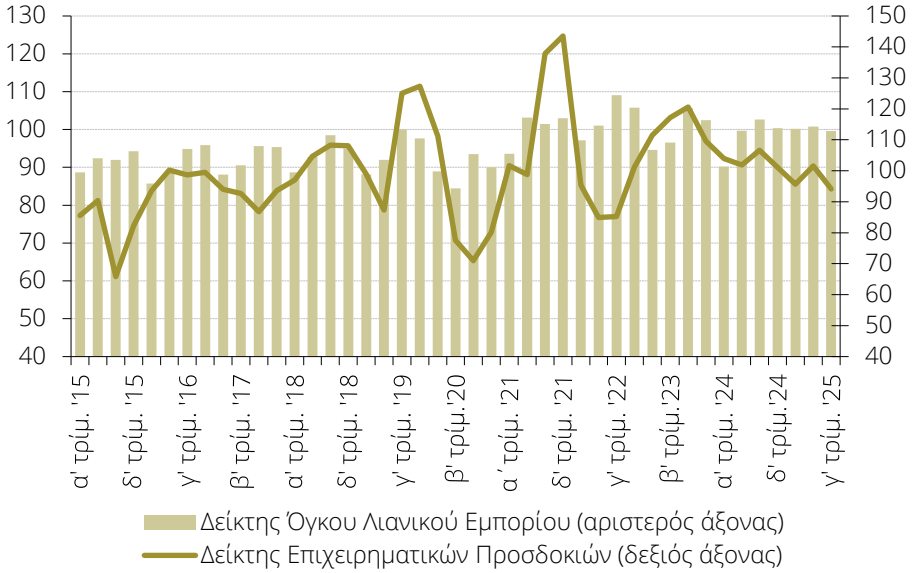

Αύξηση του όγκου του λιανικού εμπορίου στο δεκάμηνο του 2025 κατά 2,8% αντί μείωσης κατά 1,5% το 2024.

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ, ΙΟΒΕ

Ειδικότερα για τα Αυτοκίνητα – Οχήματα, ο δείκτης διαμορφώθηκε στις 98,8 μονάδες στο σύνολο του 2025, έναντι 111,7 μονάδων το 2024, με πτώση κατά 11,6%, με περιορισμό της πτώσης στο τελευταίο τρίμηνο του 2025. Το ισοζύγιο τρεχουσών πωλήσεων υποχώρησε στο σύνολο του έτους και ισορρόπησε κοντά στις 0 μονάδες, έναντι 14 μονάδων το 2024, με μείωση του ποσοστού όσων εκτιμούσαν αυξημένες τις πωλήσεις. Διόγκωση σημειώνεται στα αποθέματα με το σχετικό ισοζύγιο να αυξάνεται στις 39 μονάδες, έναντι 20 μονάδων το 2024, με μεγάλη αύξηση όσων θεωρούν υψηλά τα αποθέματα. Στις παραγγελίες το ισοζύγιο παραμένει σχεδόν στα ίδια χαμηλά

επίπεδα του 2024, με 1 μονάδα, σημειώνοντας όμως μικρή αύξηση το ποσοστό όσων αναμένουν ότι οι παραγγελίες θα αυξηθούν. Το ισοζύγιο για τις προσδοκίες πωλήσεων επίσης παραμένει στα ίδια επίπεδα με το 2024, κοντά στις 27 μονάδες, με σχεδόν σταθερά ποσοστά όσων αναμένουν αύξηση και μείωση το επόμενο διάστημα, ενώ στο τελευταίο τρίμηνο του 2025 σημειώθηκε σημαντική βελτίωση. Στο σκέλος της απασχόλησης βελτιώνεται το σχετικό ισοζύγιο, προεξοφλώντας θετικές εξελίξεις στον κλάδο, ενώ στις τιμές ενισχύονται οι σταθεροποιητικές τάσεις.

Πίνακας 3.3

Μεταβολές του Δείκτη Όγκου στο Λιανικό Εμπόριο

Κατηγορίες καταστημάτων λιανικού εμπορίου	Δείκτης Όγκου (2010=100)				
	δεκάμ. 2023	δεκάμ. 2024	δεκάμ. 2025	Μεταβολή 2024/2023	Μεταβολή 2025/2024
Γενικός Δείκτης	98,9	97,4	100,2	-1,5%	2,8%
Γενικός Δείκτης (εκτός καυσίμων και λιπαντικών αυτοκινήτων)	98,6	98,0	102,2	-0,7%	4,4%
Επιμέρους Κατηγορίες Καταστημάτων					
Μεγάλα καταστήματα τροφίμων	94,4	96,9	99,1	2,6%	2,3%
Πολυκαταστήματα	108,3	103,8	102,7	-4,2%	-1,0%
Καύσιμα και Λιπαντικά Αυτοκινήτων	100,9	102,1	100,8	1,2%	-1,3%
Τρόφιμα-Ποτά-Καπνός	99,9	91,4	94,7	-8,5%	3,6%
Φαρμακευτικά-Καλλυντικά	103,2	109,3	119,8	5,9%	9,6%
Ένδυση-Υπόδηση	100,9	101,3	99,9	0,3%	-1,4%
Έπιπλα-Ηλεκτρικά Είδη-Οικιακός Εξοπλισμός	111,1	98,3	106,0	-11,6%	7,9%
Βιβλία-Χαρτικά-Λοιπά είδη δώρων	107,3	104,1	117,4	-3,0%	12,8%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Πίνακας 3.4

Κλαδικοί Δείκτες Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο (2000-2010=100)

	2023	2024	2025	Μεταβ. 2024/2023	Μεταβ. 2025/2024
Τρόφιμα-Ποτά-Καπνός	109,2	93,3	102,6	-15,9	9,3
Υφάσματα-Ένδυση-Υπόδηση	113,9	120,2	92,2	6,3	-28,0
Είδη Οικιακού Εξοπλισμού	112,6	113,1	89,7	0,5	-23,4
Οχήματα-Ανταλλακτικά	124,0	111,7	98,8	-12,3	-12,9
Πολυκαταστήματα	110,5	99,0	111,5	-11,5	12,5
Σύνολο Λιανικού Εμπορίου	**115,7**	**104,3**	**99,3**	**-11,4**	**-5,0**

Πηγή: ΙΟΒΕ

Χονδρικό εμπόριο

Η πορεία στο λιανεμπόριο που παρουσιάσθηκε παραπάνω, επηρέασε και το χονδρικό εμπόριο, του οποίο ο δείκτης όγκου στο εννεάμηνο του 2025 αυξήθηκε 4,2% αντί μείωσης κατά 10,3% την ίδια περίοδο του 2024. Την ίδια περίοδο, ο δείκτης κύκλου εργασιών, ο οποίος ενσωματώνει και την επίδραση των τιμών, αυξήθηκε κατά 1,8% αντί εντονότερης μείωσης κατά 8,4% ένα χρόνο νωρίτερα καταδεικνύονται εν μέρει και υποχώρηση των μέσων τιμών πώλησης στο χονδρικό εμπόριο.

Διάγραμμα 3.7

Εξέλιξη του Δείκτη Όγκου στο Χονδρικό Εμπόριο (2021=100)

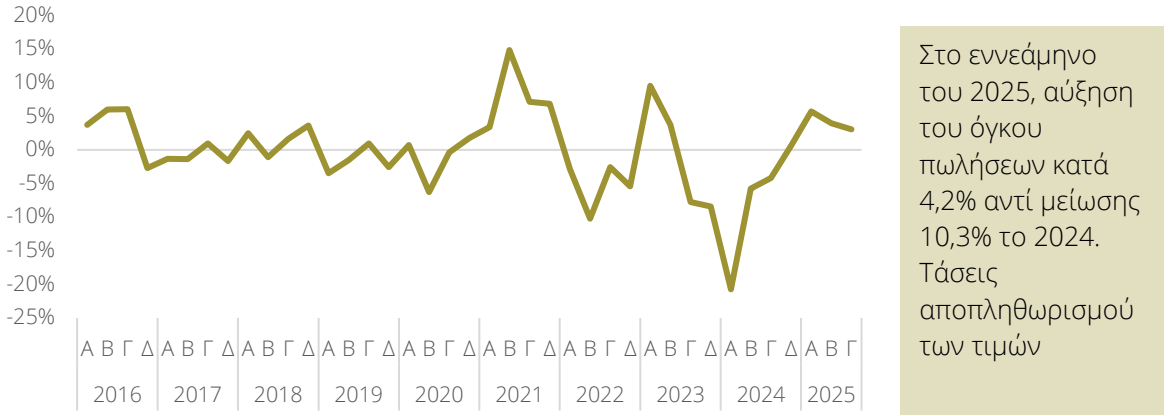

Στο εννεάμηνο του 2025, αύξηση του όγκου πωλήσεων κατά 4,2% αντί μείωσης 10,3% το 2024. Τάσεις αποπληθωρισμού των τιμών

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Υπηρεσίες

Στο εννεάμηνο του 2025, ο δείκτης κύκλου εργασιών αυξήθηκε και στους περισσότερους βασικούς τομείς των υπηρεσιών, αποτυπώνοντας τη γενικευμένη ενίσχυση της δραστηριότητας στον κλάδο. Τη μεγαλύτερη άνοδο σημείωσαν οι δραστηριότητες διαχείρισης Ακίνητης Περιουσίας (+21,1%, έναντι +0,8%) και οι Επαγγελματικές, Επιστημονικές και Τεχνικές υπηρεσίες (+20,5%, έναντι +4,1% ένα έτος νωρίτερα). Ακολουθούν οι Διοικητικές και Υποστηρικτικές υπηρεσίες (+9,0%, έναντι +16,1%) και οι υπηρεσίες Μεταφορών (+2,2%, έναντι +10,6%). Τέλος, σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ που αφορούν σε επιχειρήσεις της οικονομίας με υποχρέωση τήρησης διπλογραφικών βιβλίων, ο κύκλος εργασιών στα Καταλύματα ενισχύθηκε κατά 3,2% (αντί 8,6% το 2024), ενώ τέλος, η δραστηριότητα περιορίσθηκε στην Εστίαση κατά 3,3% αντί αύξησης κατά 1,4% την ίδια περίοδο του 2024.

Διάγραμμα 3.8

Ετήσια Μεταβολή του δείκτη Κύκλου Εργασιών στον τομέα των Μεταφορών

Ετήσια αύξηση 2,2% στο δεκάμηνο του 2025, αντί 10,6% το 2024

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Διάγραμμα 3.9

Ετήσια Μεταβολή του δείκτη Κύκλου Εργασιών στον τομέα της Ενημέρωσης & Επικοινωνίας

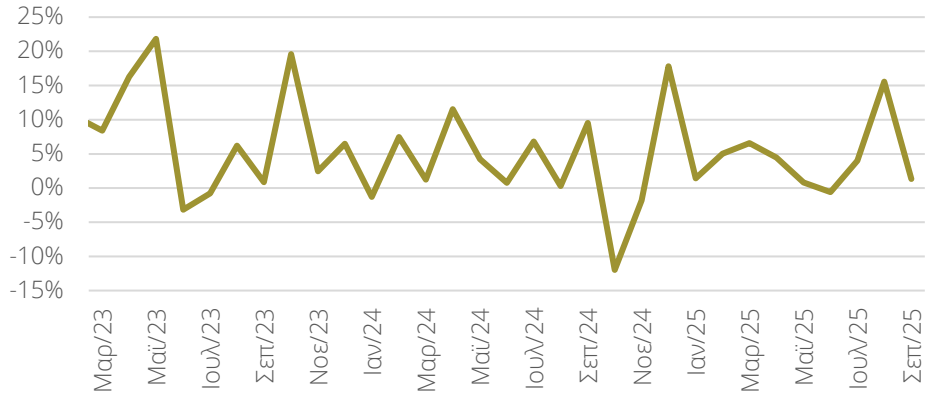

Αύξηση 4,0% στο εννεάμηνο του 2025 αντί 4,4% ένα έτος νωρίτερα.

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Διάγραμμα 3.10

Ετήσια Μεταβολή του δείκτη Κύκλου Εργασιών στον τομέα των Επαγγελματικών, Επιστημονικών και Λοιπών Υπηρεσιών

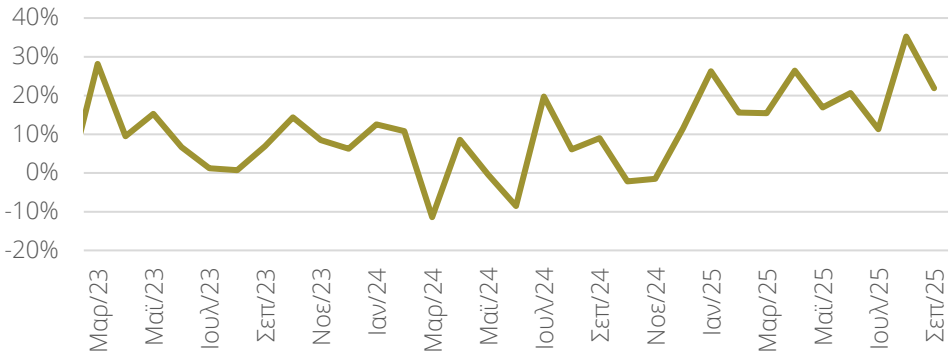

Βελτίωση του κύκλου εργασιών 20,5% στο δεκάμηνο του 2025 αντί 4,1% το 2024

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Διάγραμμα 3.11

Ετήσια Μεταβολή του δείκτη Κύκλου Εργασιών στον τομέα των Διοικητικών Υπηρεσιών

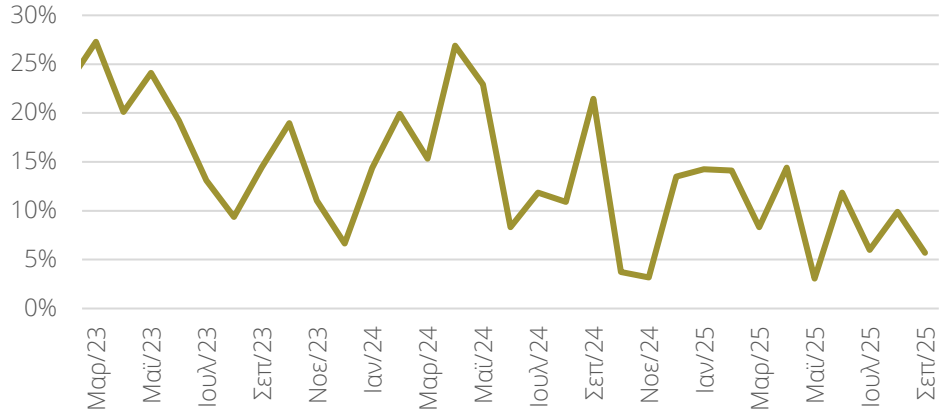

Ενίσχυση του τζίρου 9,0% το εννεάμηνο του 2025 σε συνέχεια βελτίωσης 16,1% ένα έτος πριν.

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Διάγραμμα 3.12

Εξέλιξη του δείκτη Κύκλου Εργασιών στον τομέα Τουρισμού (Δραστηριότητες Υπηρεσιών Παροχής Καταλύματος και Εστίασης) (Κλάδοι 55 & 56)

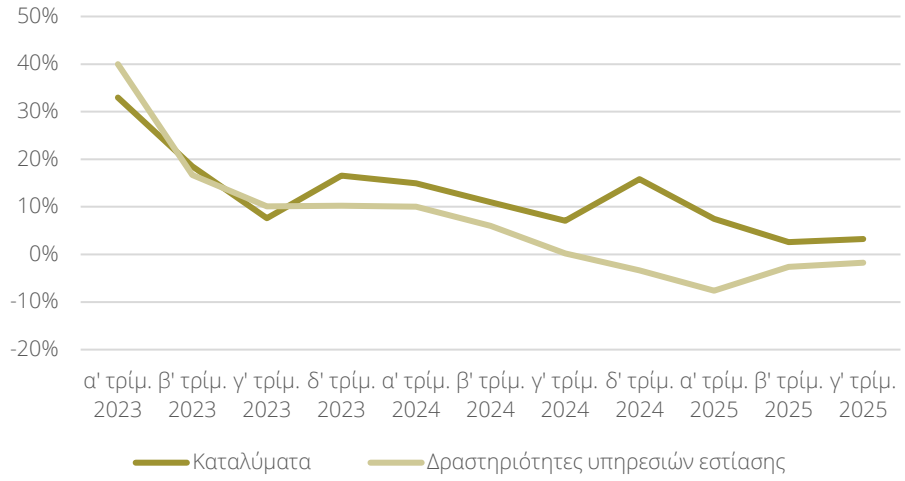

Αύξηση σε καταλύματα κατά 3,2% (αντί 8,6%) στο εννεάμηνο του 2025. Μείωση στην εστίαση κατά 3,3% (αντί αύξησης κατά 4,1% την ίδια περίοδο πέρσι).

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Στο σύνολο του 2025, οι πρόδρομοι δείκτες από τις έρευνες οικονομικής συγκυρίας του ΙΟΒΕ καταγράφουν επιδείνωση των προσδοκιών στις υπηρεσίες, με τον συνολικό δείκτη να μειώνεται κατά 4,4 μονάδες σε σύγκριση με το 2024. Η υποχώρηση αυτή οφείλεται κυρίως στη σημαντική επιδείνωση των προσδοκιών στον Τουρισμό (Ξενοδοχεία–Εστιατόρια–Τουριστικά Γραφεία), όπου ο σχετικός δείκτης μειώθηκε κατά 8,8 μονάδες. Παράλληλα, μικρή επιβάρυνση προέρχεται και από τις Διάφορες Υπηρεσίες προς Επιχειρήσεις, όπου ο δείκτης υποχώρησε οριακά κατά 0,1 μονάδα.

Ωστόσο, οι απώλειες αυτές αντισταθμίζονται εν μέρει από τη σαφή βελτίωση των προσδοκιών στους Χρηματοπιστωτικούς Οργανισμούς (+14,5 μονάδες) και, σε μικρότερο βαθμό, στην Πληροφορική (+3,7 μονάδες), οι οποίοι λειτουργούν εξισορροπητικά στη συνολική εικόνα των υπηρεσιών.

Πίνακας 3.5

Κλαδικοί Δείκτες Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες (2000-2010=100)

	2023	2024	2025	Μεταβ. 2024/2023	Μεταβ. 2025/2024
Ξενοδοχεία - Εστιατόρια - Τουριστικά Γραφεία	129,3	134	125,2	4,7	-8,8
Χρηματοπιστωτικοί Οργανισμοί	120,8	142	156,5	21,2	14,5
Διάφορες Υπηρεσίες προς Επιχειρήσεις	112,7	113,7	113,6	1	-0,1
Πληροφορική	104,4	104,4	108,1	0,0	3,7
Σύνολο Υπηρεσιών	**109,7**	**119,8**	**115,4**	10,1	**-4,4**

3.3 Εξωτερικό ισοζύγιο

Α. Ανάλυση εξαγωγών και εισαγωγών από εθνικούς λογαριασμούς

- Υποχώρηση εξαγωγών αγαθών σε ονομαστικούς όρους το δεκάμηνο του 2025, με ρυθμό 3,7%, άνοδος των εξαγωγών εξαιρουμένων των πετρελαιοειδών και πλοίων (2,8%).
- Μείωση των εισαγωγών αγαθών την περίοδο Ιανουάριος-Οκτώβριος 2025, κατά 4,7% σε τρέχουσες τιμές, καθώς διαμορφώθηκαν σε €67,4 δισεκ., από €70,7 δισεκ. ένα χρόνο νωρίτερα.
- Ετήσια μείωση ελλείμματος εμπορικού ισοζυγίου το δεκάμηνο του 2025 κατά €1,8 δισεκ., σε €27,1 δισεκ.
- Μικτές τάσεις στις κατηγορίες εξαγωγών προϊόντων, με την μεγαλύτερη αύξηση να σημειώνεται στα Αγροτικά προϊόντα (+8,8%) και στα Βιομηχανικά προϊόντα (+0,2), αλλά υποχώρηση για Καύσιμα (-18,5) και Πρώτες ύλες (-2,2%).
- Μείωση της ζήτησης από τις χώρες της Ευρωζώνης (-3,8% ή €647,0 εκατ.), και από τις χώρες της Μ.Ανατολής & Β.Αφρικής (-13,4% ή €668,2 εκατ.) και της Ασίας (-7,1% ή €131,3).

Οι εξαγωγές αγαθών διαμορφώθηκαν την περίοδο Ιανουαρίου-Οκτωβρίου 2025 στα €40,3 δισεκ., έναντι €41,9 δισεκ. πριν ένα χρόνο, σημειώνοντας υποχώρηση 3,7%, σε τρέχουσες τιμές. Εξαιρουμένων των εξαγωγών πετρελαιοειδών-πλοίων, οι υπόλοιπες εξαγωγές ενισχύθηκαν κατά 2,8%, στα €30,6 δισεκ., από €29,8 δισεκ. το 2024. Οι εισαγωγές αγαθών κατέγραψαν υποχώρηση το δεκάμηνο του 2025, κατά 4,7% σε τρέχουσες τιμές, και διαμορφώθηκαν σε €67,4 δισεκ., από €70,7 δισεκ. ένα χρόνο νωρίτερα. Εξαιρουμένων των εισαγωγών πετρελαιοειδών-πλοίων, οι υπόλοιπες εισαγωγές μειώθηκαν κατά 4,5%, στα €67,1 δισεκ., από €70,3 δισεκ. το 2024. Ως αποτέλεσμα των παραπάνω τάσεων στις βασικές συνιστώσες του εξωτερικού ισοζυγίου προϊόντων, το εμπορικό έλλειμμα διαμορφώθηκε €1,8 δισεκ. χαμηλότερα από ότι το 2024 (-6,1%), στα €27,1 δισεκ., από €28,9 δισεκ. Ακολούθως, η αξία των εξαγωγών προϊόντων της ελληνικής οικονομίας το δεκάμηνο του 2025 αντιστοιχούσε στο 59,8% των εισαγωγών της, ενώ ένα έτος νωρίτερα έφθανε το 59,2%.

Αναλυτικά, οι εξαγωγές στα Αγροτικά Προϊόντα ενισχύθηκαν κατά 8,8% σε τρέχουσες τιμές την περίοδο Ιανουαρίου – Οκτωβρίου 2025, στα €9,6 δισεκ., από €8,9 δισεκ. το 2024. Στις εξαγωγές Καυσίμων σημειώθηκε ονομαστική μείωση, κατά 18,5%, με αποτέλεσμα να διαμορφωθούν στα €10,4 δισεκ., από €12,7 δισεκ. το 2024. Οι εξαγωγές των δύο συγκεκριμένων κατηγοριών αντιστοιχούν το 2025 στο 49,6% της αξίας των εγχώριων εξαγωγών προϊόντων, από 51,5% ένα χρόνο νωρίτερα.

Οι εξαγωγές Βιομηχανικών Προϊόντων ενισχύθηκαν το δεκάμηνο του 2025 (+0,2%), με την αξία τους να αγγίζει τα €18,81 δισεκ., από €18,78 δισεκ. το 2024. Αυτή η εξέλιξη προήλθε κυρίως από την αύξηση που σημειώθηκε στις εξαγωγές για Χημικά προϊόντα και συναφή, κατά 2,6%, με αποτέλεσμα από τα €5,2 δισεκ. να φτάσουν τα €5,3 δισεκ. το 2025. Αντιθέτως, μείωση της διεθνούς ζήτησης σημειώθηκε για τα Μηχανήματα και Υλικό Μεταφορών, κατά 3,6%, με την αξία τους να διαμορφώνεται στα €4,0 δισεκ. ενώ μειώθηκαν και οι εξαγωγές στα Βιομηχανικά Είδη Ταξινομημένα κατά Πρώτη Ύλη κατά 0,9%, με την αξία τους να διαμορφώνεται στα €6,37 δισεκ. από €6,43 δισεκ. την ίδια περίοδο το 2024. Τα Διάφορα βιομηχανικά είδη ενισχύθηκαν κατά 3,4%,

στα €3,1 δισεκ.. Οι εξαγωγές των Ειδών & συναλλαγών μη ταξινομημένα κατά κατηγορίες ενισχύθηκαν το δεκάμηνο του 2025 (+11,2%), με την αξία τους να αγγίζει τα €119,8 δισεκ., από €107,7 δισεκ. το 2024.

Διάγραμμα 3.13

Συνολικές εξαγωγές-εισαγωγές προϊόντων και εξαγωγές-εισαγωγές προϊόντων χωρίς καύσιμα-πλοία (τρέχουσες τιμές)

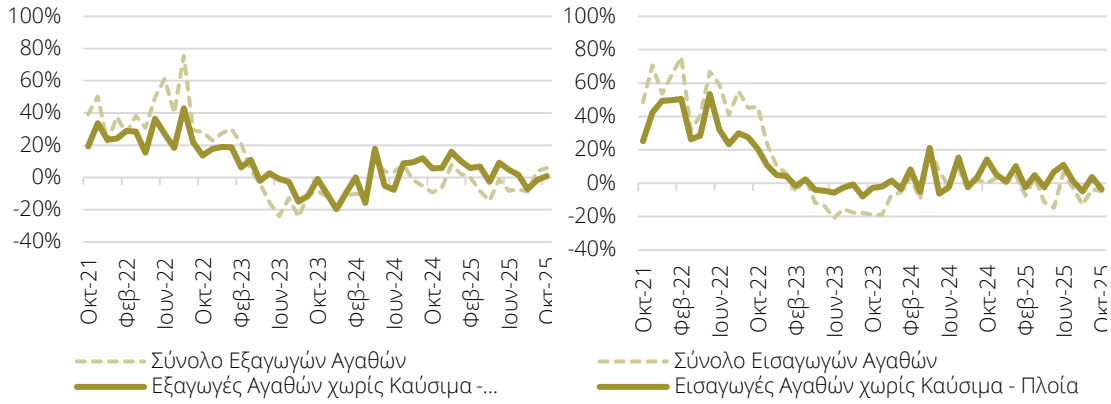

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία: ΙΟΒΕ

Οι εξαγωγές εκτός πετρελαιοειδών – πλοίων διαμορφώθηκαν την περίοδο Ιανουαρίου-Οκτωβρίου 2025 στα €30,6 δισεκ., 2,8% υψηλότερα από το 2024. Οι εισαγωγές εκτός πετρελαιοειδών – πλοίων διαμορφώθηκαν την ίδια περίοδο στα €54,0 δισεκ., 2,3% υψηλότερα από το 2024.

Σε ότι αφορά τις τάσεις των εξαγωγών προϊόντων ανά γεωγραφική περιοχή, υποχώρησαν το δεκάμηνο του 2025 προς τις χώρες της Ευρωζώνης, κατά 3,8%, προσεγγίζοντας τα €16,4 δισεκ., από €17,1 δισεκ. το 2024. Προς την ΕΕ συνολικά σημειώθηκε ετήσια μείωση 0,2% ή €42,0 εκατ., με τις εξαγωγές προς αυτή την περιφέρεια να φθάνουν τα €23,00 δισεκ., από €23,05 δισεκ. ένα χρόνο νωρίτερα. Μεταξύ των χωρών της Ευρωζώνης που απορροφούν το μεγαλύτερο τμήμα των ελληνικών εξαγωγών, σημειώθηκε αύξηση προς την Γαλλία κατά 5,3%, από €1,2 δισεκ. σε €1,3 δισεκ., και αύξηση προς την Γερμανία, κατά 7,1%, από τα €3,0 δισεκ. σε €3,2 δισεκ. Μείωση παρουσίασαν οι εξαγωγές αγαθών και προς το σημαντικότερο προορισμό, την Ιταλία, κατά 16,3%, με αποτέλεσμα να διαμορφωθούν σε €3,7 δισεκ. το 2025 από €4,4 δισεκ. το 2024.

Μεταξύ των υπόλοιπων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προς τις οποίες οι συνολικές εξαγωγές αυξήθηκαν κατά 10,8% ή €679,2 εκατ., φθάνοντας τα €7,0 δισεκ., η Βουλγαρία εξακολούθησε να αποτελεί τον κυριότερο εξαγωγικό προορισμό, με αύξηση των εκροών προϊόντων προς αυτή σε σχέση με το 2024 κατά 5,8% ή €139,6 εκατ. Αυξητικές τάσεις σημειώθηκαν προς δύο άλλες χώρες οι οποίες απορροφούν σημαντικό μερίδιο των ελληνικών εξαγωγών, τη Ρουμανία (+16,7% ή €245,2 εκατ. στα €1,7 δισεκ.) και την Πολωνία (+9,6% ή €91,5 εκατ., στα €1,0 δισεκ.) αντίστοιχα.

Υποχώρηση της ζήτησης ελληνικών εξαγωγών σημειώθηκε προς τις υπόλοιπες χώρες της Ευρώπης, κατά 8,1%, από €8,2 δισεκ. το 2024 σε €7,5 δισεκ. ένα χρόνο μετά. Αυτή εκδηλώθηκε πρωτίστως από την Τουρκία, προς την οποία οι εξαγωγές μειώθηκαν κατά 15,2%, από 1,3 δισεκ. σε €1,1 δισεκ., και δευτερευόντως από το Ην.Βασίλειο, με μείωση κατά 1,7%, από τα €1,70 δισεκ. το 2024 στα €1,67 εκατ. το 2025.

Οι εξαγωγές προς τις χώρες της Βόρειας Αμερικής ενισχύθηκαν κατά 0,9%. Αύξηση των εξαγωγών προς τις ΗΠΑ κατά 2,1%, από €2,0 δισεκ. το 2024 σε €2,1 δισεκ. το 2025. Ομοίως, αύξηση παρουσίασαν οι εξαγωγές προς τον Καναδά κατά 3,9% ή 10,0 εκατ. στα €266,8 εκατ. και υποχώρηση προς το Μεξικό (-22,6%) στα €103,9 εκατ. από €134,2 εκατ.

Πίνακας 3.6

Εξαγωγές κατά μονοψήφια κατηγορία σε τρέχουσες τιμές, Ιανουάριος – Οκτώβριος (εκατ. €)*

ΠΡΟΪΟΝ	ΑΞΙΑ		%ΜΕΤΑΒΟΛΗ	% ΣΥΝΘΕΣΗ	
	2025	2024	25/24	2025	2024
ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	9.634,2	8.857,4	8,8%	23,9%	21,2%
Τρόφιμα και Ζώα Ζωντανά	7.464,4	6.784,5	10,0%	18,5%	16,2%
Ποτά και Καπνός	1.288,5	1.194,5	7,9%	3,2%	2,9%
Λάδια και Λίπη Ζωικής ή Φυτικής Προέλευσης	881,3	878,4	0,3%	2,2%	2,1%
ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	1.389,9	1.420,4	-2,2%	3,4%	3,4%
Πρώτες Ύλες μη Εδώδιμες εκτός από Καύσιμα	1.389,9	1.420,4	-2,2%	3,4%	3,4%
ΚΑΥΣΙΜΑ	10.358,9	12.705,5	-18,5%	25,7%	30,3%
Ορυκτά. Καύσιμα. Λιπαντικά κ.λπ.	10.358,9	12.705,5	-18,5%	25,7%	30,3%
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	18.812,1	18.779,0	0,2%	46,7%	44,9%
Χημικά Προϊόντα και Συναφή (μ.α.κ.)	5.316,3	5.179,8	2,6%	13,2%	12,4%
Βιομηχανικά Είδη Ταξινομημένα κατά Πρώτη Ύλη	6.371,0	6.428,5	-0,9%	15,8%	15,4%
Μηχανήματα και Υλικό Μεταφορών	3.998,0	4.146,9	-3,6%	9,9%	9,9%
Διάφορα βιομηχανικά είδη	3.126,8	3.023,9	3,4%	7,8%	7,2%
ΛΟΙΠΑ	119,8	107,7	11,2%	0,3%	0,3%
Είδη & Συναλλαγές μη Ταξινομημένα σε Κατηγορίες	119,8	107,7	11,2%	0,3%	0,3%
ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ	40.314,9	41.870,1	-3,7%	100,0%	100,0%

* Προσωρινά στοιχεία

Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία: ΙΟΒΕ

Υποχώρηση κατά 3,7% εμφάνισαν την περίοδο Ιανουάριος-Οκτώβριος 2025 οι εξαγωγές προς τις αγορές των χωρών της Κεντρικής-Λατινικής Αμερικής, με την αξία τους να διαμορφώνεται στα €322,2 εκατ. από €334,6 εκατ. το 2024. Η μείωση των εξαγωγών προς τις χώρες της συγκεκριμένης περιοχής οφείλεται κυρίως στην υποχώρηση της ζήτησης ελληνικών προϊόντων από την Αργεντινή, κατά 74,4%, που διαμόρφωσε την αξία τους στα €4,5 εκατ. από €17,6 εκατ. ένα χρόνο νωρίτερα.

Οι εξαγωγές προς τις χώρες της Μέσης Ανατολής και της Βόρειας Αφρικής παρουσίασαν μείωση, κατά 13,4%, στα €4,3 δισεκ. από €5,0 δισεκ., κυρίως λόγω της μείωσης των εξαγωγών προς την Αίγυπτο (-35,7%), όπου οι εξαγωγές διαμορφώθηκαν το δεκάμηνο Ιανουαρίου – Οκτωβρίου 2025 στα €492,9 εκατ., έναντι €766,5 εκατ. ένα χρόνο νωρίτερα, αλλά και προς την Λιβύη (-24,6%), όπου μειώθηκαν κατά €209,2 εκατ. το 2025 σε σχέση με το 2024 και άγγιξαν τα €640,5 εκατ. Προς δύο επίσης σημαντικούς εξαγωγικούς προορισμούς στη Μέση Ανατολή, τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα οι εξαγωγές υποχώρησαν κατά 4,9%, στα €287,2 εκατ., ενώ και προς τη Σαουδική Αραβία οι εξαγωγές υποχώρησαν κατά 37,1%, στα €237,5 εκατ.

Μείωση της ζήτησης των ελληνικών αγαθών σημειώθηκε προς τις χώρες της Ασίας, προς τις οποίες οι εξαγωγές υποχώρησαν το δεκάμηνο του 2025 κατά 7,1%, στα €1,7 δισεκ. Αυτή η εξέλιξη οφείλεται κυρίως στην μείωση των εξαγωγών κατά 67,5% προς την Νότια Κορέα, από €419,4 εκατ. το 2024 στα €136,3 εκατ. το 2025. Αντιθέτως, σημαντική αύξηση της ζήτησης σημειώθηκε από την Κίνα (+54,2%), στα €531,8 εκατ. από €344,8 εκατ. το 2024.

Μειωμένη, κατά 16,4%, ήταν η ροή των εξαγωγών ελληνικών προϊόντων προς την Ωκεανία, με την αξία τους το 2025 να διαμορφώνεται στα €168,7 εκατ. από €201,9 εκατ. ένα χρόνο νωρίτερα. Η μείωση προήλθε από την παρόμοια σε κατεύθυνση τάση προς την Αυστραλία, προς την οποία οι εξαγωγές υποχώρησαν με ρυθμό 16,7% και διαμορφώθηκαν στα €152,3 εκατ. από €182,9 εκατ. το 2024. Ομοίως, μείωση σημειώθηκε και προς την Νέα Ζηλανδία (-13,8%) στα €16,4 εκατ. από €19,0 εκατ. το 2024.

Ανακεφαλαιώνοντας, η υποχώρηση των εξαγωγών προϊόντων της Ελλάδας την περίοδο Ιανουάριος-Οκτώβριος 2025 κατά 3,7% σε τρέχουσες τιμές, προήλθε κυρίως από την μείωση των καυσίμων (-18,5%) και των πρώτων υλών (-2,2%). Οι πέντε πρώτες χώρες με την μεγαλύτερη ζήτηση των ελληνικών προϊόντων είναι η Ιταλία, η Γερμανία, η Κύπρος η Βουλγαρία και οι ΗΠΑ. Από την άλλη πλευρά, οι εισαγωγές υποχώρησαν κατά 4,7%, με το έλλειμμα στο εμπορικό ισοζύγιο να διαμορφώνεται στα €1,8 δισεκ. (-6,1%). Οι πέντε χώρες με το μεγαλύτερο μερίδιο εισαγωγών προϊόντων για το δεκάμηνο του 2025 είναι η Γερμανία, η Ιταλία, η Κίνα, η Ολλανδία και η Γαλλία.

Πίνακας 3.7

Εξαγωγές ανά προορισμό, Ιανουάριος- Οκτώβριος 2025 (εκατ. €)*

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΝΩΣΕΙΣ-ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΕΞΑΓΩΓΕΣ		% ΜΕΤΑΒΟΛΗ
	2025	2024	25/24
Ε.Ε. (27)	23.004,4	23.046,4	-0,2%
Ευρωζώνη	16.442,3	17.089,3	-3,8%
G7	12.445,8	12.795,2	-2,7%
Βόρεια Αμερική	2.425,2	2.403,6	0,9%
Χώρες BRICS	808,2	635,6	27,2%
Μ. Ανατολή & Β. Αφρική	4.325,6	4.993,8	-13,4%
Ωκεανία	168,7	201,9	-16,4%
Κεντρική-Λατινική Αμερική	322,2	334,6	-3,7%
Ασία	1.721,2	1.852,5	-7,1%

Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία: ΙΟΒΕ, * Προσωρινά στοιχεία

Με επιδόσεις που θα κυμανθούν κάτω από τα €50 δισεκ. (γύρω στα €49 δισεκ. – €49,5 δισεκ.) εκτιμάται ότι θα κινηθεί η εξαγωγική δραστηριότητα της χώρας μέχρι το τέλος του 2025. Σημαντικά περιθώρια ανάπτυξης της εξαγωγικής δραστηριότητας εντοπίζεται στην περιοχή των Βαλκανίων καθώς η Βουλγαρία, η οποία από τον Ιανουάριο του 2026 εντάχθηκε στη νομισματική ένωση του ευρώ, βρίσκεται στην τέταρτη θέση της κατάταξης μεταξύ των σημαντικότερων πελατών των ελληνικών προϊόντων, η Ρουμανία στην έκτη θέση και η Αλβανία στην δέκατη όγδοη θέση της κατάταξης. Περιθώρια και δυνατότητες για αύξηση των ελληνικών εξαγωγών υπάρχουν και στην Ασία δεδομένου ότι πολλές χώρες αυτής της ηπείρου βρίσκονται σε φάση δυναμικής ανάπτυξης (π.χ. Ινδία).

Πίνακας 3.7β

Εμπορικές ροές για τις 4 χώρες Mercosur που συμμετέχουν στην εμπορική συμφωνία, Νοέμβριος 2024 - Οκτώβριος 2025 (αξία, σε εκατ. €)*

Χώρα	Εξαγωγές	Εισαγωγές	Ισοζύγιο
Αργεντινή	6,7	269,5	-262,8
Βραζιλία	66,4	383,0	-316,7
Ουρουγουάη	6,4	3,1	3,3
Παραγουάη	1,8	9,3	-7,5
Σύνολο 4 χωρών Mercosur	81,3	665,0	-583,7

Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία: ΙΟΒΕ, * Προσωρινά στοιχεία

Διάγραμμα 3.14

Χώρες με το μεγαλύτερο μερίδιο στις ελληνικές εξαγωγές-εισαγωγές προϊόντων, Ιανουάριος – Οκτώβριος 2025 (εκατ. €, τρέχουσες τιμές)

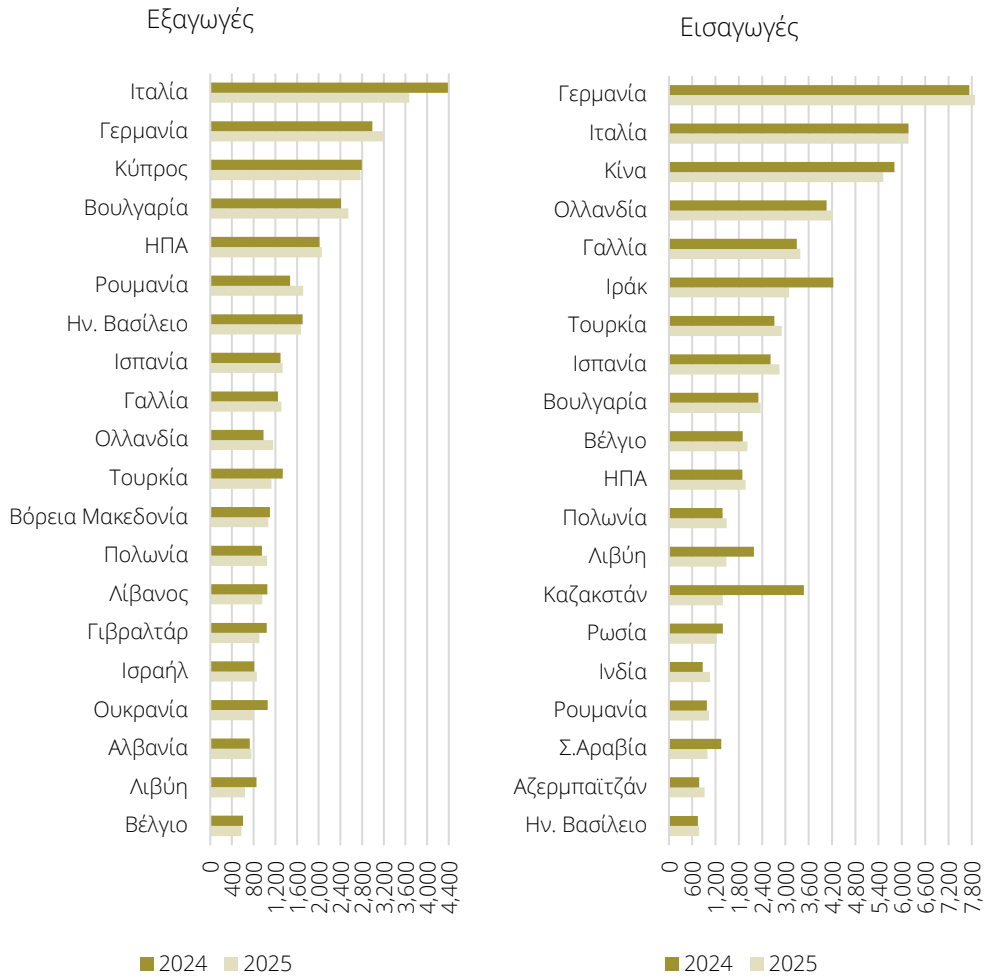

Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία: ΙΟΒΕ

Μεγαλύτερη αύξηση εξαγωγών προϊόντων το δεκάμηνο του 2025 σε απόλυτους όρους προς την Ρουμανία (+€245,2 εκατ.). Μεγαλύτερη πτώση προς την Ιταλία (-€716,2 εκατ.). Το μερίδιο της Ιταλίας (9,1%) στις εξαγωγές παραμένει το υψηλότερο. Μεγαλύτερη αύξηση εισαγωγών το 2025 σε απόλυτους όρους από την Ισπανία (+€228,9 εκατ.), μεγαλύτερη μείωση από το Καζακστάν (-€2,1 δισεκ.).

Αισιοδοξία υπάρχει για το 2026 αλλά και αναμονή για το πως θα εξελιχθούν οι ελληνικές εξαγωγές γεωργικών προϊόντων διατροφής προς τις χώρες της Mercosur καθώς με τη συμφωνία που υπογράφηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση στις αρχές του 2026, τα ελληνικά προϊόντα αποκτούν πρόσβαση σε μια ενιαία αγορά περίπου 270 εκατομμυρίων καταναλωτών σε χώρες όπως η Βραζιλία, η Αργεντινή, η Ουρουγουάη και η Παραγουάη, με τις οποίες το τρέχον ισοζύγιο αγαθών παραμένει έντονα αρνητικό (-€583,7. εκατ. την περίοδο Νοέμβριος 2024-Οκτώβριος 2025, Πίνακας 3.7β). Όσον αφορά την περίοδο έντασης των διμερών εμπορικών σχέσεων ΗΠΑ-ΕΕ μετά τον Απρίλιο του 2025, για τις ελληνικές εμπορικές ροές καταγράφηκε βελτίωση του ισοζυγίου με τις ΗΠΑ κατά €301,1 εκατ. το εξάμηνο Απρίλιος-Οκτώβριος 2025 καθώς οι εξαγωγές

διαμορφώθηκαν στα €1,5 δισεκ. και οι εισαγωγές στα €1,2 δισεκ. (την ίδια περίοδο το 2024 το ισοζύγιο διαμορφώθηκε κατά +€91,9 εκατ. με τις εξαγωγές στα €1,5 δισεκ. και τις εισαγωγές στα €1,4 δισεκ.).

Β. Ισοζύγιο Πληρωμών

- Στο 11μηνο Ιανουαρίου-Νοεμβρίου του 2025, το Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών (ΙΤΣ) διαμορφώθηκε σε έλλειμμα €10,3 δισεκ., έναντι ελλείμματος €13,2 δισεκ. το 2024.
- Βελτίωση σημειώθηκε σε όλα τα επιμέρους ισοζύγια, με το ισοζύγιο αγαθών να καταγράφει τη μεγαλύτερη μεταβολή λόγω μεγάλης μείωσης των εισαγωγών καυσίμων, ενώ ακολουθεί το ισοζύγιο πρωτογενών εισοδημάτων.

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών

Ιανουάριος – Νοέμβριος 2025

Στο 11μηνο του 2025, το έλλειμμα στο Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών (ΙΤΣ) διαμορφώθηκε σε €10,3 δισεκ., σημαντικά μειωμένο κατά €3,0 δισεκ. σε σύγκριση με το 2024. Σε όλα τα επιμέρους ισοζύγια σημειώθηκε βελτίωση, με το ισοζύγιο αγαθών να καταγράφει τη μεγαλύτερη μεταβολή λόγω μεγάλης μείωσης των εισαγωγών καυσίμων, ενώ ακολουθεί το ισοζύγιο πρωτογενών εισοδημάτων.

Αναλυτικά, το έλλειμμα του Ισοζυγίου Αγαθών διαμορφώθηκε στα €30,3 δισεκ. το 2025, μειωμένο κατά €2,2 δισεκ. σε σύγκριση με το 2024, λόγω μεγαλύτερης πτώσης των εισαγωγών έναντι των εξαγωγών. Οι εξαγωγές αγαθών μειώθηκαν στα €43,4 δισεκ., (-€1,3 δισεκ.)[15], με πτώση κατά €2,1 δισεκ. στα καύσιμα, ενώ αντίθετα οι εξαγωγές λοιπών αγαθών αυξήθηκαν κατά €868 εκατ. Οι εισαγωγές αγαθών μειώθηκαν στα €73,6 δισεκ. (-€3,5 δισεκ.), λόγω της ισχυρής μείωσης των εισαγωγών καυσίμων κατά €4,6 δισεκ., με τις εισαγωγές λοιπών αγαθών να αυξάνονται κατά €931εκατ. Το ισοζύγιο αγαθών χωρίς καύσιμα και πλοία παρέμεινε σχεδόν σταθερό, κοντά στα €25,4 δισεκ. έλλειμμα.

Το πλεόνασμα στο Ισοζύγιο Υπηρεσιών αυξήθηκε στο πρώτο 11μηνο του 2025 κατά €158 εκατ. και διαμορφώθηκε στα €22,3 δισεκ. Οι συνολικές εισπράξεις από Υπηρεσίες διαμορφώθηκαν στα €48,1 δισεκ., μειωμένες κατά €219 εκατ. σε σύγκριση με το 2024, ενώ οι πληρωμές ανήλθαν στα €28,8 δισεκ., παρουσιάζοντας μεγαλύτερη μείωση κατά €377 εκατ. Οι εισπράξεις από ταξιδιωτικές υπηρεσίες διαμορφώθηκαν στα €23,0 δισεκ., σημαντικά αυξημένες σε σύγκριση με το 2024, κατά €1,9 δισεκ., ενώ η αύξηση αυτή αντισταθμίστηκε από τις μειωμένες εισπράξεις από μεταφορικές υπηρεσίες κατά €2,4 δισεκ., οι οποίες έφτασαν τα €17,1 δισεκ. Οι εισπράξεις από λοιπές υπηρεσίες έφτασαν τα €8,0 δισεκ., ενισχυμένες κατά €308 εκατ. Οι πληρωμές για ταξιδιωτικές υπηρεσίες αυξήθηκαν στα €3,1 δισεκ. (+€554 εκατ.), ενώ αντίστροφα κινήθηκαν οι πληρωμές για μεταφορικές υπηρεσίες οι οποίες υποχώρησαν στα €15,1 δισεκ. (-€1,6 δισεκ.).

Το έλλειμμα Πρωτογενών Εισοδημάτων μειώθηκε στο πρώτο 11μηνο του 2025 στα €4,8 δισεκ., έναντι ελλείμματος €5,2 δισεκ. στο αντίστοιχο διάστημα του 2024. Οι εισπράξεις υποχώρησαν στα €9,5 δισεκ., με πτώση κατά €885 εκατ., ενώ οι πληρωμές κατέγραψαν πτώση €1,3 δισεκ. και

[15] Τα ποσά σε παρένθεση εκφράζουν την απόλυτη μεταβολή σε σχέση με το αντίστοιχο χρονικό διάστημα του προηγούμενου έτους, σε τρέχουσες τιμές, εκτός αν αναφέρεται διαφορετικά.

διαμορφώθηκαν στα €14,4 δισεκ., κυρίως λόγω της πτώσης των πληρωμών για επενδύσεις (κέρδη, μερίσματα, τόκοι).

Το Ισοζύγιο Δευτερογενών Εισοδημάτων βελτιώθηκε στο 11μηνο του 2025, στα €2,5 δισεκ. έναντι €2,3 δισεκ. το 2024, με αύξηση εισπράξεων στα €7,3 δισεκ. (+€782 εκατ.) και πληρωμών στα €4,8 δισεκ. (+€579 εκατ.).

Ισοζύγιο Κεφαλαίων

Το Ισοζύγιο Κεφαλαίων[16] βελτιώθηκε σημαντικά στο 11μηνο του 2025, καθώς τον Νοέμβριο εκταμιεύτηκε η 6η δόση από τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Recovery and Resilience Facility – RRF), η οποία καταγράφεται στο ισοζύγιο δευτερογενών εισοδημάτων και στο ισοζύγιο κεφαλαίων. Έτσι, το πλεόνασμα έφτασε το €1,7 δισεκ., έναντι μικρού ελλείμματος το 2024, με αύξηση των εισπράξεων στα €3,1 δισεκ., (+€2,2 δισεκ.), ενώ οι πληρωμές αυξήθηκαν στα €1,4 δισεκ., (€449 εκατ.). Τέλος, το Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών και Κεφαλαίων, που αντανακλά τη σχέση δανειστή ή δανειζόμενου μιας οικονομίας με το εξωτερικό, ήταν ελλειμματικό, στα €8,5 δισεκ., έναντι €13,2 δισεκ. το 2024.

Διάγραμμα 3.15

Εισαγωγές-Εξαγωγές Αγαθών και Υπηρεσιών (Ιανουάριος – Νοέμβριος), 2002-2025

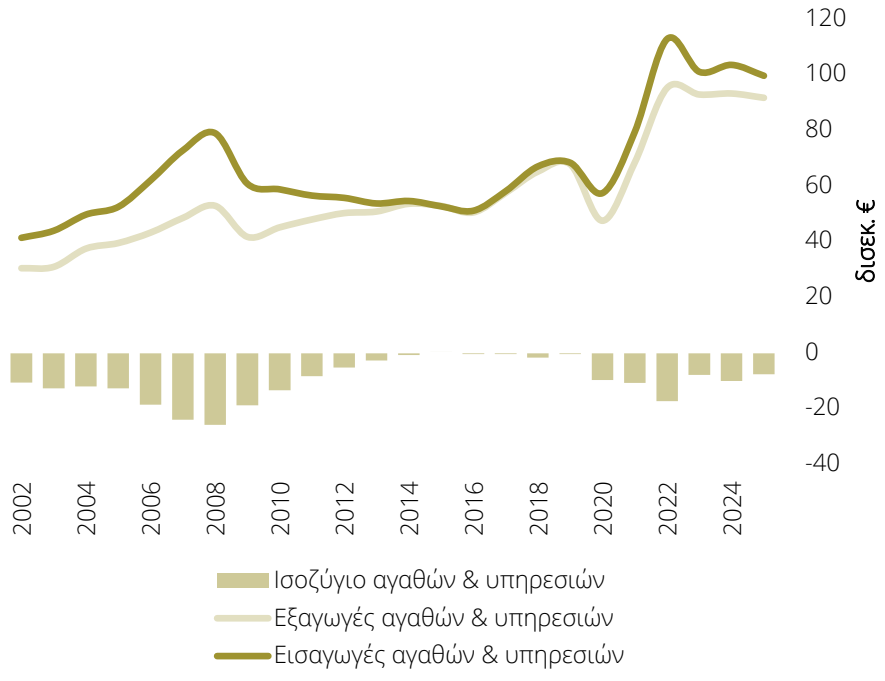

Βελτίωση του ελλείμματος Αγαθών και Υπηρεσιών στο 11μηνο του 2025 στα €7,9 δισεκ., έναντι €10,3 δισεκ. το 2024

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Επεξεργασία στοιχείων: ΙΟΒΕ

[16] Το ισοζύγιο κεφαλαίων απεικονίζει τις μεταβιβάσεις κεφαλαίου, δηλαδή τις μονομερείς εισπράξεις και πληρωμές μεταξύ κατοίκων και μη κατοίκων που συνδέονται με επενδύσεις παγίου κεφαλαίου. Οι μεταβιβάσεις κεφαλαίου περιλαμβάνουν κυρίως ένα μέρος των μεταβιβάσεων (εισπράξεων) από τον κοινοτικό προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Γενική Κυβέρνηση (απολήψεις από τα διαρθρωτικά ταμεία – πλην του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου – και το Ταμείο Συνοχής βάσει των ΚΠΣ).

Διάγραμμα 3.16

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών (Ιανουάριος – Νοέμβριος), 2002-2025

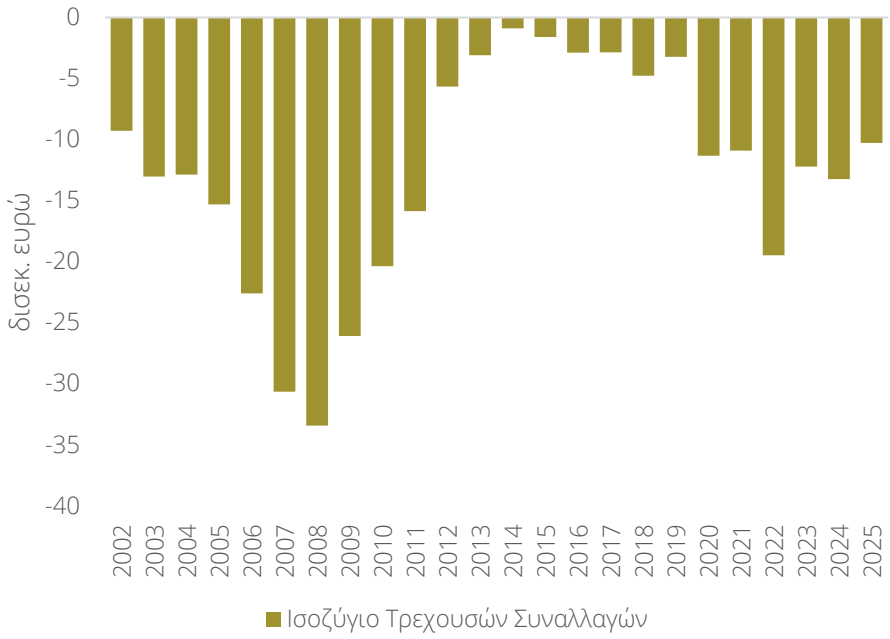

Στα €10,3 δισεκ. το έλλειμμα του Ισοζυγίου Τρεχουσών Συναλλαγών στο 11μηνο του 2025, έναντι €13,2 δισεκ.

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Επεξεργασία στοιχείων: ΙΟΒΕ

Διάγραμμα 3.17

Εισαγωγές-Εξαγωγές αγαθών & υπηρεσιών χωρίς καύσιμα και πλοία (Ιανουάριος – Νοέμβριος), 2002-2025

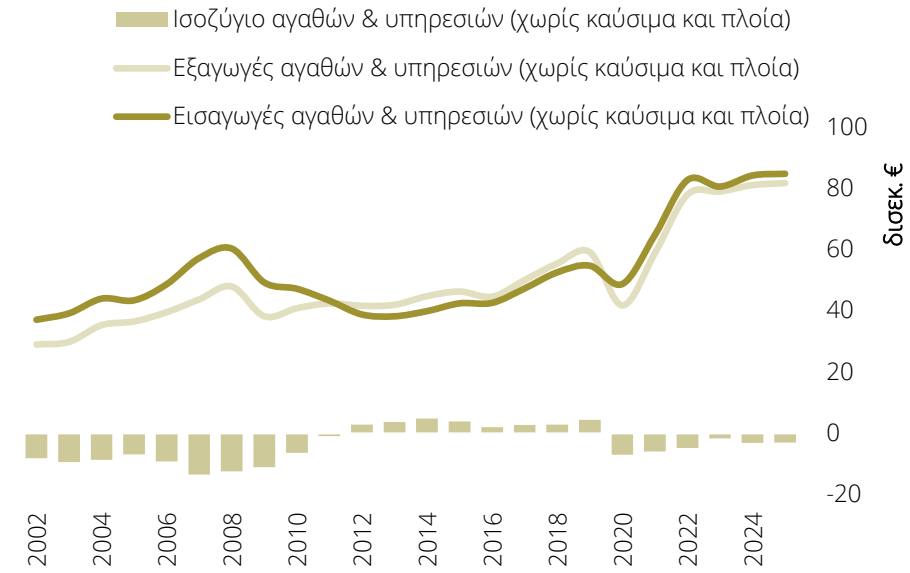

Συρρίκνωση του ελλείμματος Αγαθών και Υπηρεσιών (χωρίς καύσιμα και πλοία) στα €3,0 δισεκ. το 2025, έναντι €3,1 δισεκ. το 2024

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Επεξεργασία στοιχείων: ΙΟΒΕ

Ισοζύγιο Χρηματοοικονομικών Συναλλαγών

Το Ισοζύγιο Χρηματοοικονομικών Συναλλαγών διαμορφώθηκε σε έλλειμμα €6,5 δισεκ. στο πρώτο 11μηνο του 2025, έναντι €10,9 δισεκ. το 2024.

Στους επιμέρους λογαριασμούς, οι καθαρές απαιτήσεις των κατοίκων από άμεσες επενδύσεις από το εξωτερικό αυξήθηκαν κατά €5,0 δισεκ. στο πρώτο 11μηνο του 2025, ενώ οι καθαρές υποχρεώσεις σε μη κατοίκους (επενδύσεις μη κατοίκων στη χώρα) ενισχύθηκαν κατά 11,0 δισεκ.

Στην κατηγορία των επενδύσεων χαρτοφυλακίου, οι απαιτήσεις των κατοίκων έναντι του εξωτερικού αυξήθηκαν κατά €1,3 δισεκ, λόγω της μεγαλύτερης αύξησης των τοποθετήσεων κατοίκων σε μετοχές του εξωτερικού, έναντι της υποχώρησης των τοποθετήσεων σε ομόλογα και έντοκα γραμμάτια του εξωτερικού, ενώ οι υποχρεώσεις σε μη κατοίκους ενισχύθηκαν κατά €13,8 δισεκ., κυρίως λόγω της ανόδου των τοποθετήσεων σε ελληνικά ομόλογα, έντοκα γραμμάτια και μετοχές. Στην κατηγορία των λοιπών επενδύσεων, οι απαιτήσεις από κατοίκους έναντι του εξωτερικού αυξήθηκαν κατά €7,7 δισεκ., ενώ οι υποχρεώσεις μειώθηκαν κατά €2,5 δισεκ.

Τέλος, τα συναλλαγματικά διαθέσιμα της χώρας διαμορφώθηκαν στα τέλη Νοεμβρίου του 2025 στα €20,1 δισεκ., έναντι €14,6 δισεκ. το 2024.

Πίνακας 3.8. Ισοζύγιο Πληρωμών (εκατ. €)

		Ιανουάριος – Νοέμβριος			Νοέμβριος		
		2023	2024	2025	2023	2024	2025
I	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΣΥΝ/ΓΩΝ (I.Α + I.Β + I.Γ + I.Δ)	**-12.190,0**	**-13.211,1**	**-10.251,0**	**-3.310,9**	**-3.342,4**	**-2.077,6**
	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (I.Α + I.Β)	**-8.162,1**	**-10.295,7**	**-7.923,8**	**-2.392,8**	**-2.599,8**	**-2.108,6**
I.Α	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΑΓΑΘΩΝ (I.Α.1 – I.Α.2)	**-29.590,2**	**-32.473,6**	**-30.259,3**	**-2.840,1**	**-3.233,8**	**-2.784,3**
	ΙΣΟΖΥΓΙΟ καυσίμων	-6.505,3	-7.043,7	-4.559,0	-499,3	-786,0	-417,8
	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΑΓΑΘΩΝ χωρίς καύσιμα	-23.084,9	-25.430,0	-25.700,4	-2.340,8	-2.447,8	-2.366,5
	ΙΣΟΖΥΓΙΟ πλοίων	-51,8	-112,6	-320,6	13,9	-0,6	-8,2
	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΑΓΑΘΩΝ χωρίς πλοία	-29.538,4	-32.361,1	-29.938,7	-2.854,0	-3.233,2	-2.776,1
	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΑΓΑΘΩΝ χωρίς καύσιμα και πλοία	-23.033,1	-25.317,4	-25.379,8	-2.354,7	-2.447,2	-2.358,3
I.Α.1	Εξαγωγές αγαθών	**46.423,1**	**44.708,9**	**43.385,2**	**4.191,3**	**3.947,3**	**4.004,9**
	Καύσιμα	13.420,7	11.710,0	9.586,5	1.236,6	922,2	1.062,8
	Πλοία (πωλήσεις)	202,9	178,2	109,5	26,0	9,6	2,7
	Αγαθά χωρίς καύσιμα και πλοία	32.799,5	32.820,8	33.689,2	2.928,7	3.015,5	2.939,4
I.Α.2	Εισαγωγές αγαθών	**76.013,4**	**77.182,6**	**73.644,5**	**7.031,4**	**7.181,2**	**6.789,3**
	Καύσιμα	19.926,1	18.753,6	14.145,5	1.735,9	1.708,2	1.480,6
	Πλοία (αγορές)	254,7	290,7	430,1	12,1	10,2	11,0
	Αγαθά χωρίς καύσιμα και πλοία	55.832,6	58.138,2	59.069,0	5.283,4	5.462,7	5.297,7
I.Β	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (I.Β.1 – I.Β.2)	**21.428,2**	**22.178,0**	**22.335,5**	**447,3**	**634,0**	**675,7**
I.Β.1	Εισπράξεις	**46.247,8**	**48.324,0**	**48.104,8**	**2.815,3**	**3.007,9**	**2.957,1**
	Ταξιδιωτικό	20.267,3	21.123,7	23.003,0	426,9	568,9	726,3
	Μεταφορές	19.274,7	19.504,3	17.097,8	1.795,1	1.693,7	1.524,2
	Λοιπές υπηρεσίες	6.705,8	7.696,0	8.004,0	593,3	745,2	706,6
I.Β.2	Πληρωμές	**24.819,6**	**26.146,0**	**25.769,3**	**2.368,0**	**2.373,8**	**2.281,4**
	Ταξιδιωτικό	2.203,0	2.507,4	3.060,9	197,0	194,1	221,1
	Μεταφορές	16.271,8	16.665,9	15.074,2	1.533,9	1.499,0	1.408,2
	Λοιπές υπηρεσίες	6.344,8	6.972,7	7.634,1	637,0	680,7	652,2
I.Γ	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΠΡΩΤΟΓΕΝΩΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ (I.Γ.1 – I.Γ.2)	**-4.676,8**	**-5.194,2**	**-4.809,1**	**-709,6**	**-516,7**	**-543,4**
I.Γ.1	Εισπράξεις	**9.122,9**	**10.433,8**	**9.548,6**	**662,8**	**673,9**	**649,8**
	Από εργασία (αμοιβές, μισθοί)	191,4	210,2	230,7	18,1	21,0	18,5
	Από επενδύσεις (τόκοι, μερίσματα, κέρδη)	5.830,4	7.500,1	6.613,6	584,5	517,9	562,6
	Λοιπά πρωτογενή εισοδήματα	3.101,1	2.723,4	2.704,3	60,2	135,1	68,6
I.Γ.2	Πληρωμές	**13.799,7**	**15.628,0**	**14.357,6**	**1.372,4**	**1.190,6**	**1.193,1**
	Από εργασία (αμοιβές, μισθοί)	1.217,2	1.253,0	1.208,4	110,2	117,0	109,2
	Από επενδύσεις (τόκοι, μερίσματα, κέρδη)	12.104,7	13.936,8	12.653,9	1.220,1	1.023,4	1.023,6
	Λοιπά πρωτογενή εισοδήματα	477,8	438,2	495,3	42,1	50,2	60,3
I.Δ	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΩΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ (I.Δ.1 – I.Δ.2)	**648,8**	**2.278,8**	**2.481,9**	**-208,6**	**-225,9**	**574,3**
I.Δ.1	Εισπράξεις	**4.480,6**	**6.519,0**	**7.300,6**	**172,5**	**222,6**	**1.112,3**
	Γενική κυβέρνηση	2.415,7	1.430,5	2.456,0	20,1	45,0	971,7
	Λοιποί τομείς	2.064,9	5.088,4	4.844,7	152,5	177,6	140,5
I.Δ.2	Πληρωμές	**3.831,8**	**4.240,1**	**4.818,7**	**381,1**	**448,5**	**537,9**
	Γενική κυβέρνηση	2.165,8	2.483,3	2.806,7	238,7	284,5	341,7
	Λοιποί τομείς	1.665,9	1.756,8	2.012,0	142,4	164,0	196,2
II	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ (II.1 – II.2)	**1.823,6**	**-34,6**	**1.714,3**	**-148,6**	**58,4**	**1.131,5**
II.1	Εισπράξεις	**2.421,1**	**900,9**	**3.098,5**	**4,2**	**73,1**	**1.248,5**
	Γενική κυβέρνηση	1.896,5	638,7	2.501,3	0,1	0,2	1.159,9
	Λοιποί τομείς	524,6	262,2	597,2	4,0	73,0	88,6
II.2	Πληρωμές	**597,5**	**935,6**	**1.384,2**	**152,7**	**14,7**	**117,0**
	Γενική κυβέρνηση	6,4	6,5	6,3	0,6	0,5	0,5
	Λοιποί τομείς	591,1	929,1	1.377,9	152,2	14,2	116,5
	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΣΥΝ/ΓΩΝ ΚΑΙ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ (I + II)	**-10.366,4**	**-13.245,7**	**-8.536,6**	***-3.459,5***	***-3.284,1***	***-946,2***
III	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΚΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ (III.Α+III.Β+III.Γ+III.Δ)	**-7.547,5**	**-10.870,2**	**-6.543,4**	**-3.164,1**	**-2.766,2**	**-659,5**
III.Α	ΑΜΕΣΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ *	**-476,6**	**-2.991,6**	**-5.946,5**	**216,0**	**-1.658,9**	**2,8**
	Απαιτήσεις	3.931,6	2.000,9	5.006,8	723,3	-83,4	186,5
	Υποχρεώσεις	4.408,2	4.992,5	10.953,3	507,3	1.575,5	183,7
III.Β	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ *	**-2.611,9**	**-5.317,2**	**-12.487,0**	**-3.379,0**	**1.601,6**	**-1.105,7**
	Απαιτήσεις	2.977,8	5.548,0	1.340,1	-1.780,0	1.426,6	1.077,3
	Υποχρεώσεις	5.589,8	10.865,2	13.827,1	1.599,0	-175,0	2.183,0
III.Γ	ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ *	**-4.868,1**	**-2.310,2**	**10.177,0**	**-102,8**	**-2.512,6**	**538,3**
	Απαιτήσεις	-1.745,3	-1.627,3	7.668,5	170,0	985,2	397,6
	Υποχρεώσεις	3.122,8	682,8	-2.508,5	272,8	3.497,7	-140,7
	(Δάνεια γενικής κυβέρνησης)	1.114,9	1.552,3	51,6	249,3	122,2	142,1
III.Δ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ * *	**409,2**	**-251,2**	**1.713,2**	**101,7**	**-196,4**	**-94,9**
IV	ΤΑΚΤΟΠΟΙΗΤΕΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ (I + II – III + IV=0)	**2.818,9**	**2.375,5**	**1.993,3**	**295,4**	**517,8**	**286,7**
	ΥΨΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ * * *				**12.276**	**14.632**	**20.051**

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

* (+) αύξηση (-) μείωση – Σύμφωνα με τη νέα μεθοδολογία κατάρτισης του ισοζυγίου πληρωμών BPM6, η αύξηση των απαιτήσεων παρουσιάζεται με θετικό πρόσημο, ενώ η μείωση των απαιτήσεων με αρνητικό πρόσημο. Αντίστοιχα, η αύξηση των υποχρεώσεων εμφανίζεται με θετικό πρόσημο, ενώ η μείωση των υποχρεώσεων με αρνητικό πρόσημο.

** (+) αύξηση (-) μείωση – Σύμφωνα με τη νέα μεθοδολογία κατάρτισης του ισοζυγίου πληρωμών BPM6, η αύξηση των συναλλαγματικών διαθεσίμων παρουσιάζεται πλέον με θετικό πρόσημο, ενώ η μείωση των συναλλαγματικών διαθεσίμων με αρνητικό πρόσημο.

* * * Τα συναλλαγματικά διαθέσιμα, σύμφωνα με τον ορισμό της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, περιλαμβάνουν μόνο το νομισματικό χρυσό, τη "συναλλαγματική θέση" στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, τα "ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα" και τις απαιτήσεις της Τράπεζας της Ελλάδος σε ξένο νόμισμα έναντι κατοίκων χωρών εκτός της ζώνης του ευρώ. Αντίθετα, δεν περιλαμβάνουν τις απαιτήσεις σε ευρώ έναντι κατοίκων χωρών εκτός της ζώνης του ευρώ, τις απαιτήσεις σε συνάλλαγμα και σε ευρώ έναντι κατοίκων χωρών της ζώνης του ευρώ και τη συμμετοχή της Τράπεζας της Ελλάδος στο κεφάλαιο και στα συναλλαγματικά διαθέσιμα της ΕΚΤ

3.4 Αγορά εργασίας

- Μείωση του ποσοστού ανεργίας το γ' τρίμ. του 2025 στο 8,2% από 9,0% το γ' τρίμ. του 2024.
- Η ετήσια μείωση του ποσοστού ανεργίας ήταν αποτέλεσμα της μείωσης του αριθμού των ανέργων (-35,2 χιλ.), και ταυτόχρονης αύξησης του αριθμού των απασχολούμενων (+79,0 χιλ.).
- Μεγαλύτερη ετήσια άνοδος της απασχόλησης το γ' τρίμ. 2025 σε Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες (+42,2 χιλ. απασχολούμενοι), Χονδρικό και Λιανικό Εμπόριο, Επισκευή Μηχανοκίνητων Οχημάτων και Μοτοσικλετών (+36,5 χιλ. απασχολούμενοι) και Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και εστίασης (+23,8 χιλ. απασχολούμενοι).
- Ισχυρότερη ετήσια πτώση της απασχόλησης στον τομέα της Γεωργίας, Δασοκομίας και Αλιείας (-83,2 χιλ. απασχολούμενοι).
- Αρνητικό το ισοζύγιο προσλήψεων-αποχωρήσεων στον ιδιωτικό τομέα το γ' τρίμ. του 2025, κατά 32,5 χιλ. άτομα, έναντι αρνητικού ισοζυγίου το γ' τρίμ. του 2024 (-36,5 χιλ.).
- Το ποσοστό απασχόλησης του ηλικιακά ενεργού πληθυσμού αυξήθηκε σε ετήσια βάση το γ' τρίμηνο του 2025, μειώνοντας την απόκλιση από τον μέσο Ευρωπαϊκό όρο σε 5,7 π.μ.. Αύξηση επίσης κατέγραψε το μερίδιο της πλήρους απασχόλησης έναντι της μερικής.
- Αύξηση στο ποσοστό συμμετοχής στην αγορά εργασίας το γ' τρίμ. του 2025 (53,3% για τους άνω των 15 ετών), παρουσιάζοντας άνοδο κατά 0,6 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με πέρυσι.
- Αυξημένος ο εποχικά διορθωμένος δείκτης μισθολογικού κόστους το γ' τρίμ. του 2025 κατά 7,4% συγκριτικά με το ίδιο τρίμηνο του 2024.

Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα δεδομένα της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού της ΕΛΣΤΑΤ, το ποσοστό ανεργίας το γ' τρίμ. του 2025 μειώθηκε κατά 0,8 ποσοστιαίες μονάδες σε ετήσια βάση, στο 8,2% από το 9,0% το ίδιο τρίμηνο του 2024. Την ίδια περίοδο ο αριθμός των ανέργων μειώθηκε στους 393,2 χιλ., παρουσιάζοντας μείωση κατά 35,2 χιλ. άτομα ή κατά 8,2%, ενώ ο αριθμός των απασχολουμένων αυξήθηκε κατά 1,8% ή κατά 79,0 χιλ. στους 4402,9 χιλ. Επομένως η μείωση του ποσοστού ανεργίας οφείλεται στην μείωση του αριθμού των ανέργων (-35,2 χιλ.) και στην ενίσχυση της απασχόλησης (+79,0 χιλ.). Σημειώνεται ότι, με βάση τα μηνιαία στοιχεία, οι δείκτες στην αγορά εργασίας βελτιώνονται κατά την διάρκεια του 2025, καθώς το εποχικά προσαρμοσμένο ποσοστό ανεργίας τον Νοέμβριο εκτιμάται ότι μειώθηκε περαιτέρω, στο 8,2%. Σύμφωνα με τα στοιχεία του πληροφοριακού συστήματος ΕΡΓΑΝΗ για τις ροές μισθωτής απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα (στοιχεία Ιανουαρίου-Οκτωβρίου), το σωρευτικό ισοζύγιο προσλήψεων-αποχωρήσεων ήταν θετικό κατά 188,1 χιλ. θέσεις εργασίας, υπερβαίνοντας το αντίστοιχο χρονικό διάστημα του 2024 (171,2 χιλ. θέσεις εργασίας).

Σε ότι αφορά στην εξέλιξη της ανεργίας στην Ευρωζώνη το γ' τρίμ. του 2025, σε 9 χώρες παρουσιάζεται αύξηση του ποσοστού ανεργίας, σε 10 χώρες μείωση ενώ σε 1 χώρα παρέμεινε αμετάβλητο. Το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας παρουσιάζει η Ισπανία στην οποία στο γ' τρίμ. του 2025 κατήλθε στο 10,5% από το 11,2% ένα έτος πριν (-0,7 ποσοστιαίες μονάδες) με δεύτερη την Φινλανδία όπου το ποσοστό ανεργίας ανήλθε σε 9,2% από 7,8% (+1,4 ποσοστιαίες μονάδες). Αντίθετα, το χαμηλότερο ποσοστό ανεργίας το γ' τρίμ. του 2025 παρουσιάστηκε στη Μάλτα (2,7%), την Γερμανία και την Ολλανδία (3,9%). Στην Ιταλία το ποσοστό ανεργίας παρέμεινε αμετάβλητο στο 5,6%. Σημειώνεται ότι η ισχυρότερη ετήσια άνοδος του ποσοστού ανεργίας εντοπίζεται στην Φινλανδία, ενώ η ισχυρότερη μείωση παρουσιάστηκε στην Ελλάδα (-0,8 ποσοστιαίες μονάδες,

από 9,0% σε 8,2%) και στην Κροατία (-0,8 ποσοστιαίες μονάδες, από 5,0% σε 4,2%). Στη Ευρωζώνη, το ποσοστό ανεργίας την υπό εξέταση περίοδο άγγιξε το 6,3%.

Σχετικά με την εξέλιξη του ποσοστού ανεργίας με βάση το φύλο στην Ελλάδα, παραμένει υψηλότερο στις γυναίκες. Πιο αναλυτικά, το ποσοστό ανεργίας των γυναικών κατήλθε στο 10,6% το γ' τριμ. του 2025 από 11,5% το ίδιο τρίμηνο του 2024 παρουσιάζοντας πτώση 0,9 ποσοστιαίες μονάδες, ενώ στους άνδρες κατήλθε στο 6,3% από 7,1% (-0,8 ποσοστιαίες μονάδες). Σημειώνεται ότι την ίδια περίοδο στην Ευρωζώνη το ποσοστό ανεργίας των γυναικών αυξήθηκε οριακά στο 6,6% από 6,5% (0,1 ποσοστιαίες μονάδες) και στους άνδρες μειώθηκε οριακά στο 6,0% από 6,1% (-0,1 ποσοστιαίες μονάδες).

Αναφορικά με την κατανομή και εξέλιξη του ποσοστού ανεργίας με βάση την ηλικία, αυτό είναι χαμηλότερο όσο η ηλικία αυξάνεται. Το γ' τρίμ. του 2025 το ποσοστό ανεργίας μειώθηκε σε 3 ηλικιακές ομάδες και σε 3 αυξήθηκε. Η ισχυρότερη μείωση κατά 2,6 ποσοστιαίες μονάδες παρουσιάστηκε στα άτομα ηλικίας 25-29 ετών όπου περιορίστηκε στο 13,5% από το 16,1%. Ακολουθούν τα άτομα ηλικίας 30-44 ετών όπου το ποσοστό ανεργίας περιορίστηκε κατά 1,1 ποσοστιαίες μονάδες στο 8,2% από το 9,3%. Η ισχυρότερη αύξηση του ποσοστού ανεργίας σημειώθηκε στην ηλικιακή ομάδα 15-19 ετών και άνω (+6,1 ποσοστιαίες μονάδες, από 19,0% σε 25,1%). Τέλος, τα χαμηλότερα ποσοστά ανεργίας παρουσιάστηκαν στις ηλικιακές κατηγορίες 45-64 ετών (6,2%) και άνω των 65 ετών (6,5%).

Σε σχέση με τη διάρκεια της ανεργίας, το ποσοστό των μακροχρόνια ανέργων αυξήθηκε ενώ ο αριθμός τους μειώθηκε. Το ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας αυξήθηκε το γ' τρίμ. του 2025 στο 58,7% (ως ποσοστό των ανέργων) από 56,5% το ίδιο τρίμηνο του 2024 (+2,2 ποσοστιαίες μονάδες), ενώ ο αριθμός των μακροχρόνια ανέργων κατήλθε στους 230,8 χιλ. από τους 242,0 χιλ. (-11,2 χιλ. ή -4,6%).

Σχετικά με την κατανομή και εξέλιξη του ποσοστού ανεργίας με βάση το επίπεδο εκπαίδευσης, αυτό μειώνεται καθώς το επίπεδο εκπαίδευσης βελτιώνεται. Το γ' τρίμ. του 2025 το ποσοστό ανεργίας μειώθηκε σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης με εξαίρεση τους κατόχους πτυχίου Ανωτάτων Σχολών και τους κατόχους Απολυτήριου 3-τάξιας Μέσης Εκπαίδευσης και Δημοτικού. Η ισχυρότερη μείωση της ανεργίας κατά 3,2 ποσοστιαίες μονάδες παρουσιάστηκε στα άτομα που έχουν φοιτήσει σε μερικές τάξεις του δημοτικού ή δεν πήγαν καθόλου σχολείο όπου το ποσοστό ανεργίας κατήλθε στο 16,8% από 20,0% το ίδιο τρίμηνο του 2024. Αντίθετα, η ισχυρότερη αύξηση του ποσοστού ανεργίας κατά 3,3 ποσοστιαίες μονάδες παρουσιάστηκε στους κατόχους Απολυτήριου Δημοτικού με το σχετικό ποσοστό να διαμορφώνεται στο 12,4% από 9,1%. Το χαμηλότερο ποσοστό ανεργίας παρουσιάζουν τα άτομα με διδακτορικό ή μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών. Στην κατηγορία αυτή το ποσοστό ανεργίας κατήλθε στο 5,1% από 7,5% (-2,4 ποσοστιαίες μονάδες).

Αναφορικά με τις τάσεις στην περιφερειακή διάσταση της ανεργίας, το ποσοστό ανεργίας μειώθηκε σε 9 περιφέρειες ενώ σε 4 περιφέρειες αυξήθηκε. Το υψηλότερο μη εποχικά διορθωμένο ποσοστό ανεργίας καταγράφηκε στην περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας όπου ανήλθε στο 16,5% από 11,1% το γ' τρίμ. του 2024 (+5,4 ποσοστιαίες μονάδες). Το δεύτερο υψηλότερο ποσοστό ανεργίας παρατηρείται στην περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας όπου ανήλθε το γ' τρίμ. του 2025 στο 10,5% από 8,9% το γ' τρίμ. του 2024 (+1,6 ποσοστιαίες μονάδες). Το χαμηλότερο ποσοστό ανεργίας την ίδια περίοδο εντοπίζεται στην περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου όπου διαμορφώθηκε σε 1,9% από 3,1% (-1,2 ποσοστιαίες μονάδες). Η ισχυρότερη μείωση κατά 4,5 ποσοστιαίες μονάδες παρουσιάζεται στην περιφέρεια των Ιονίων Νησιών όπου κατήλθε σε 2,7% από 7,2%. Αντίθετα, η

ισχυρότερη αύξηση κατά 5,4 ποσοστιαίες μονάδες παρουσιάζεται στην περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας.

Διάγραμμα 3.18

Εξέλιξη ποσοστού (%) εργατικού δυναμικού στον πληθυσμό και ποσοστού ανέργων στο εργατικό δυναμικό

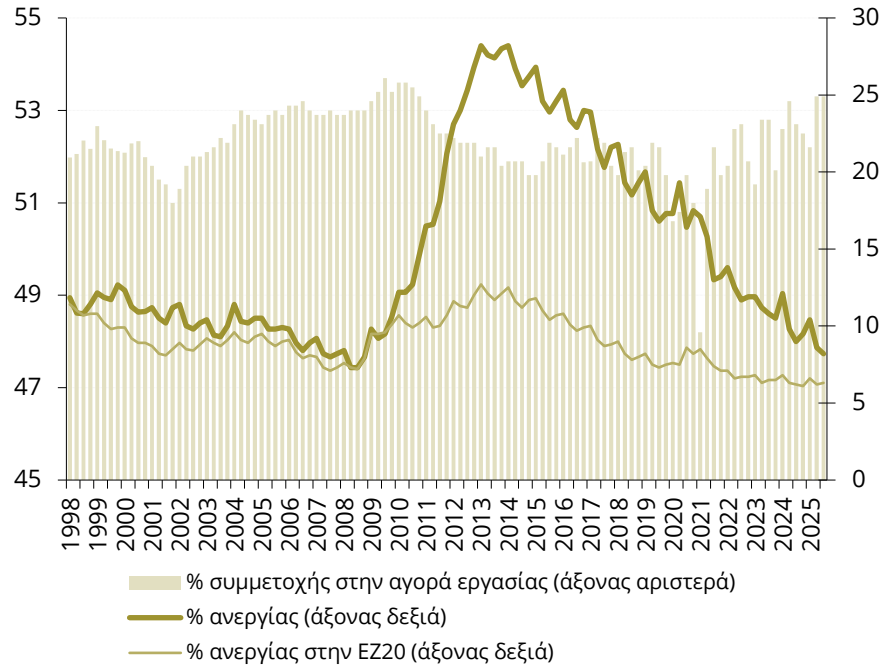

Μείωση του ποσοστού ανεργίας στην Ελλάδα το γ' τρίμ. του 2025 στο 8,2%, από 9,0% το γ' τρίμ. 2024. Το μερίδιο του ενεργού πληθυσμού άνω των 15 ετών υπερβαίνει

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ – Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Eurostat

Σε σχέση με την εξέλιξη της απασχόλησης με βάση τη θέση στο επάγγελμα, υπήρξε μείωση της απασχόλησης σε όλες τις θέσεις με εξαίρεση τους αυτοαπασχολούμενους με προσωπικό και τους μισθωτούς. Η μεγαλύτερη ετήσια μείωση της απασχόλησης κατά 19,9% ή 30,1 χιλ. άτομα υπήρξε στην κατηγορία των βοηθών στην οικογενειακή επιχείρηση (121,2 χιλ. εργαζόμενοι το γ' τρίμ. του 2025), ενώ, μείωση κατά 9,1% ή 76,4 χιλ. άτομα καταγράφτηκε και στους αυτοαπασχολούμενους χωρίς προσωπικό (762,8 χιλ. εργαζόμενοι το γ' τρίμ. του 2025). Αντίθετα, αύξηση της απασχόλησης παρουσιάζεται στους μισθωτούς που ανήλθαν σε 3191,3 χιλ. με ετήσια αύξηση 5,6% ή 170,5 χιλ. άτομα. Έπονται οι αυτοαπασχολούμενοι με προσωπικό παρουσιάζοντας αύξηση κατά 4,8% ή 15,0 χιλ. άτομα (327,6 χιλ. εργαζόμενοι το γ τρίμ. του 2025).

Οι εργαζόμενοι πλήρους απασχόλησης το γ' τρίμ. του 2025 αυξήθηκαν κατά 133,7 χιλ. άτομα ή κατά 3,3% συγκριτικά με το ίδιο τρίμηνο του 2024, και ανήλθαν στους 4.180,0 χιλ., ενώ οι εργαζόμενοι μερικής απασχόλησης μειώθηκαν κατά 54,1 χιλ. άτομα ή κατά 20,2% στους 213,8 χιλ.

Σε σχέση με την εξέλιξη της απασχόλησης αναφορικά με την επαγγελματική κατηγορία, σε 7 κατηγορίες επαγγελμάτων παρουσιάστηκε αύξηση της απασχόλησης και σε 3 μείωσή της. Η ισχυρότερη άνοδος σε απόλυτους αριθμούς (κατά 33,6 χιλ. απασχολούμενους) σημειώθηκε στην κατηγορία των ανειδίκευτων εργατών, χειρωνάκτων και μικροεπαγγελματιών με αποτέλεσμα να ανέλθουν στα 329,0 χιλ. άτομα το γ' τρίμ. του 2025 σε σχέση με 295,4 χιλ. άτομα το ίδιο χρονικό διάστημα του 2024. Επίσης σε απόλυτους αριθμούς, έπεται η άνοδος της απασχόλησης σε απασχολούμενους στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές σε καταστήματα και υπαίθριες αγορές

κατά 29,6 χιλ. απασχολούμενους (από 1004,3 χιλ. το γ' τρίμ. του 2024 σε 1033,9 χιλ. άτομα το ίδιο χρονικό διάστημα του 2025). Η ισχυρότερη μείωση σε απόλυτους αριθμούς παρουσιάστηκε το γ' τρίμ. του 2025 σε ειδικευμένους γεωργούς, κτηνοτρόφους, δασοκόμους και αλιείς όπου ο αριθμός τους κατήλθε σε 342,8 χιλ. από τους 427,4 χιλ. το αντίστοιχο τρίμηνο του 2024 (-84,6 χιλ.). Έπεται η μείωση σε χειριστές σταθερών βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού και συναρμολογητές (μονταδόροι) όπου ο αριθμός τους κατήλθε σε 303,0 χιλ. από τους 306,9 χιλ. το αντίστοιχο τρίμηνο του 2024 (-3,9 χιλ.).

Ως προς την τάση της απασχόλησης σε επίπεδο βασικών τομέων, σημειώθηκε ετήσια άνοδος της απασχόλησης στον Τριτογενή τομέα και μείωση στον Πρωτογενή και Δευτερογενή τομέα. Σε απόλυτους αριθμούς η ισχυρότερη μείωση παρουσιάστηκε στον Πρωτογενή τομέα όπου η απασχόληση μειώθηκε κατά 83,2 χιλ. άτομα ή κατά 17,8%, στους 385,0 χιλ. Στον Δευτερογενή τομέα η απασχόληση μειώθηκε κατά 3,4 χιλ. άτομα ή κατά 0,5%, στους 710,3 χιλ. το γ' τρίμ. του 2025. Τέλος, στον Τριτογενή τομέα η απασχόληση αυξήθηκε κατά 163,2 χιλ. ή 5,2% άτομα με αποτέλεσμα ο αριθμός τους να διαμορφωθεί σε 3302,6 χιλ.

Σε επίπεδο επιλεγμένων τομέων οικονομικής δραστηριότητας, σε 14 σημειώθηκε άνοδος της απασχόλησης, ενώ, σε 7 σημειώθηκε πτώση. Σε απόλυτους αριθμούς, η ισχυρότερη άνοδος της απασχόλησης το γ' τριμ. του 2025 παρουσιάστηκε σε επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες και έπεται το χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών. Στον πρώτο, ο αριθμός των απασχολουμένων αυξήθηκε κατά 42,2 χιλ. άτομα (ή κατά 15,3%) στους 318,3 χιλ. από τους 276,1 χιλ. ενώ στο δεύτερο κατά 36,5 χιλ. άτομα (ή κατά 5,0%) στους 763,5 χιλ. από τους 727,0 χιλ. Επίσης, αξιοσημείωτη σε απόλυτους αριθμούς ήταν η αύξηση της απασχόλησης σε δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και εστίασης (κατά 23,8 χιλ. εργαζόμενους ή κατά 5,3%) από τους 451,4 χιλ. στους 475,2 χιλ. Από την άλλη πλευρά, η ισχυρότερη μείωση της απασχόλησης παρουσιάζεται στον τομέα της Γεωργίας, Δασοκομίας και Αλιείας όπου η απασχόληση περιορίστηκε στα 385,0 χιλ. άτομα από τα 468,2 χιλ. (-83,2 χιλ. ή -17,8%).

Συμπερασματικά, από τα στοιχεία απασχόλησης σε κλαδικό επίπεδο, προκύπτει ότι η άνοδός της το γ' τρίμ. του 2025 συγκριτικά με το ίδιο τρίμηνο του 2024 προήλθε κυρίως από την άνοδό της στους εξής τομείς:

- Επαγγελματικές, Επιστημονικές και Τεχνικές Δραστηριότητες (+42,2 χιλ. απασχολούμενοι),
- Χονδρικό και Λιανικό Εμπόριο, Επισκευή Μηχανοκίνητων Οχημάτων και Μοτοσικλετών (+36,5 χιλ. απασχολούμενοι),
- Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και εστίασης (+23,8 χιλ. απασχολούμενοι).

Επιπρόσθετα, το ποσοστό απασχόλησης των ατόμων άνω των 15 ετών για το γ΄ τρίμ. του 2025 ανέρχεται σε 48,9% από 48,0% το γ΄ τρίμ. του 2024 παρουσιάζοντας άνοδο κατά 0,9 ποσοστιαίες μονάδες. Σε ότι αφορά στην εξέλιξη του ποσοστού απασχόλησης στην Ευρωζώνη για το γ' τριμ. του 2025 αυξήθηκε οριακά σε 54,6% από 54,5% για το ίδιο τρίμηνο του 2024, δηλαδή, κατά 0,1 ποσοστιαίες μονάδες. Συγκριτικά, το ποσοστό απασχόλησης της Ελλάδας είναι σημαντικά χαμηλότερο από το μέσο όρο της Ευρωζώνης, παρουσιάζοντας απόκλιση κατά 5,7 ποσοστιαίες μονάδες για το γ' τριμ. του 2025, από 6,5 ποσοστιαίες μονάδες για το αντίστοιχο χρονικό διάστημα του 2024.

Ως προς την τάση του εποχικά διορθωμένου δείκτη μισθολογικού κόστους στο σύνολο της ελληνικής οικονομίας, παρουσίασε το γ' τρίμ. του 2025 άνοδο κατά 7,4% σε σύγκριση με τον αντίστοιχο δείκτη του γ' τριμ. του 2024.

Διάγραμμα 3.19

Εξέλιξη εποχικά διορθωμένου δείκτη μισθολογικού κόστους

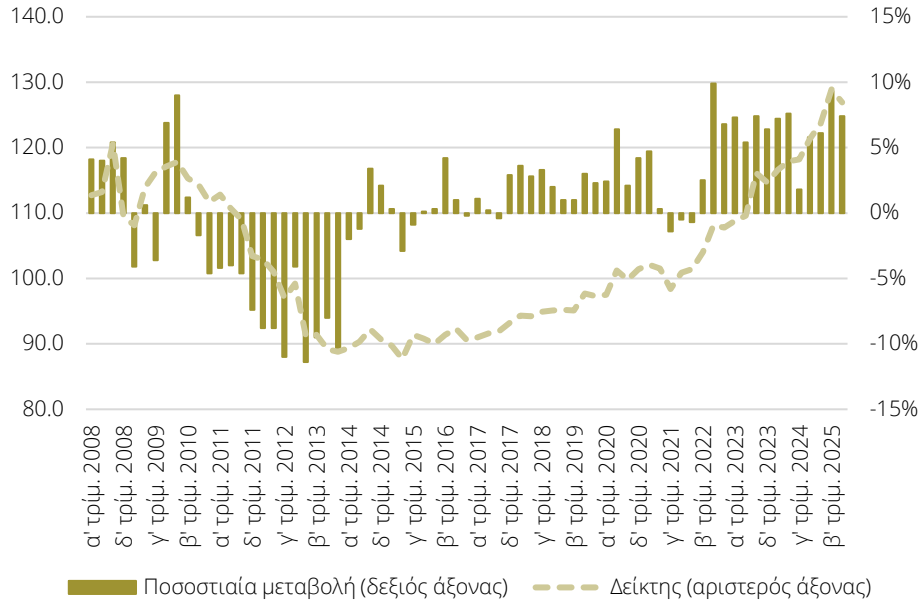

Αυξήθηκε το μισθολογικό κόστος το γ' τρίμ. του 2025 κατά 7,4% συγκριτικά με το ίδιο τρίμηνο του 2024.

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ & Eurostat

Πίνακας 3.9

Πληθυσμός ηλικίας 15 ετών και άνω, ανά κατάσταση απασχόλησης (σε χιλ.)

Περίοδος αναφοράς	Γενικό Σύνολο	Ποσοστό συμμετοχής (% του πληθυσμού)	Απασχολούμενοι	Ποσοστό απασχόλησης (% του πληθυσμού)	Άνεργοι	Ποσοστό ανεργίας (% του εργατικού δυναμικού)
2015	9.246,6	52,0	3.610,7	39,0	1.197,0	24,9
2016	9.212,8	52,1	3.673,6	39,9	1.130,9	23,5
2017	9.176,9	52,1	3.752,7	40,9	1.027,1	21,5
2018	9.140,2	51,9	3.828,0	41,9	915,0	19,3
2019	9.103,5	52,0	3.911,0	43	818,9	17,3
α' τρίμ. 2020	9.083,8	50,6	3.852,6	42,4	745,1	16,2
β' τρίμ. 2020	9.080,5	50,8	3.844,0	42,3	768,3	16,7
γ' τρίμ. 2020	9.077,3	51,6	3.926,8	43,3	756,4	16,2
δ' τρίμ. 2020	9.074,2	51,0	3.878,5	42,7	750,1	16,2
2020	9.079,0	51,0	3.878,5	42,7	755,0	16,3
α' τρίμ. 2021	9.070,8	48,2	3.625,1	40,0	745,4	17,1
β' τρίμ. 2021	9.067,1	51,3	3.915,3	43,2	732,5	15,8
γ' τρίμ. 2021	9.063,5	52,2	4.118,3	45,4	615,4	13,0
δ' τρίμ. 2021	9.060,0	51,6	4.053,3	44,7	617,4	13,2
2021	9.065,4	50,8	3.928,0	43,3	677,7	14,7
α' τρίμ. 2022	9.055,8	51,8	4.044,0	44,7	647,2	13,8
β' τρίμ. 2022	9.051,9	52,6	4.167,2	46,0	591,6	12,4
γ' τρίμ. 2022	9.048,2	52,7	4.216,0	46,6	555,6	11,6
δ' τρίμ. 2022	9.044,7	51,9	4.135,2	45,7	558,4	11,9
2022	9.050,2	52,3	4.140,6	45,8	588,2	12,4
α' τρίμ. 2023	9.041,4	51,4	4.098,0	45,3	550,5	11,8
β' τρίμ. 2023	9.038,4	52,8	4.236,5	46,9	533,3	11,2
γ' τρίμ. 2023	9.035,5	52,8	4.256,2	47,1	514,6	10,8
δ' τρίμ. 2023	9.032,7	51,7	4.183,1	46,3	488,7	10,5
2023	9.037,0	52,2	4.193,5	46,4	521,8	11,1
α' τρίμ. 2024	9.025,7	52,6	4.173,4	46,2	574,1	12,1
β' τρίμ. 2024	9.020,5	53,2	4.327,8	48,0	467,6	9,8
γ' τρίμ. 2024	9.015,4	52,7	4.323,9	48,0	428,4	9,0
δ' τρίμ. 2024	9.010,6	52,5	4.278,7	47,5	449,1	9,5
2024	9.018,1	52,8	4.276,0	47,4	479,8	10,1
α΄ τρίμ. 2025	9.006,6	52,2	4.216,8	46,8	488,1	10,4
β' τρίμ. 2025	9.003,6	53,3	4.386,8	48,7	411,7	8,6
γ' τρίμ. 2025	9.000,7	53,3	4.402,9	48,9	393,2	8,2

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού

Μεσοπρόθεσμες εκτιμήσεις

Στο βασικό μακροοικονομικό σενάριο αναμένεται περαιτέρω βελτίωση στην αγορά εργασίας το 2026, με σημάδια ωστόσο επιβράδυνσης της θετικής τάσης. Τα περιθώρια περαιτέρω μείωσης της κυκλικής ανεργίας στενεύουν, ενώ πρόκληση αποτελεί η μείωση της διαρθρωτικής ανεργίας και η αύξηση της συμμετοχής στην εργασία.

Θετική επίδραση στην απασχόληση για το 2026 αναμένεται να έχει η προβλεπόμενη ενίσχυση των επενδύσεων. Σε αυτή την ενίσχυση συμβάλουν δύο παράγοντες. Αφενός το μειωμένο κόστος χρηματοδότησης, αφετέρου η υψηλή πιστωτική επέκταση, σχετιζόμενη και με την επιτάχυνση της υλοποίησης του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Η προσδοκία για ανθεκτική κατανάλωση, συνιστώσα για την οποία αναμένεται αύξηση, αν και με βραδύτερο ρυθμό το 2026, θα επιδράσει ήπια θετικά στην απασχόληση. Η πρόβλεψη για αύξηση των εξαγωγών, αν και ηπιότερη από τις προηγούμενες εκτιμήσεις λόγω αυξανόμενου εμπορικού προστατευτισμού διεθνώς, αναμένεται να έχει επίσης θετικές επιδράσεις στην απασχόληση το 2026. Η στάση της νομισματικής πολιτικής αναμφίβολα επηρεάζει τις παραπάνω τάσεις, με την προοπτική για σταθεροποίηση των επιτοκίων να έχει ουδέτερη επίδραση στις βραχυπρόθεσμες προοπτικές επενδύσεων, κατανάλωσης, και εξαγωγών.

Από τομεακή σκοπιά, σύμφωνα και με τα αποτελέσματα από τις έρευνες συγκυρίας, καταγράφεται ανάκαμψη των προοπτικών απασχόλησης στους τομείς κατασκευών και υπηρεσιών, σταθερότητα στον τομέα της βιομηχανίας και εξασθένιση στο εμπόριο. Η επίδραση του τουριστικού τομέα στην αύξηση της απασχόλησης αναμένεται μικρότερη το 2026. Τέλος, ο δημόσιος τομέας αναμένεται να συνεχίσει να στηρίζει την απασχόληση μέσω νέων προσλήψεων.

Αναφορικά με τους κινδύνους, η γεωπολιτική αστάθεια, η κρίση στις ευρω-ατλαντικές σχέσεις και ο εμπορικός προστατευτισμός αναμένεται να επιμείνουν το 2026, τόσο στο περιφερειακό όσο και στο διεθνές επίπεδο. Επιπλέον, οι διεθνείς τιμές των ενεργειακών αγαθών κυμαίνονται μεν σε χαμηλότερο επίπεδο, ωστόσο η αβεβαιότητα γύρω από την εξέλιξή τους παραμένει, ενώ ο εγχώριος πληθωρισμός θα συνεχιστεί το 2026 να κυμαίνεται σε υψηλότερα επίπεδα σε σχέση με το μ.ό. της Ευρωζώνης. Σημαντικό εμπόδιο για την ανταγωνιστικότητα, και συνεπώς για την απασχόληση, αποτελεί ο σχετικά υψηλός δομικός πληθωρισμός της ελληνικής οικονομίας.

Με βάση τις εκτιμήσεις ΙΟΒΕ για επιβράδυνση της κατανάλωσης το 2026, αναμένεται αντίστοιχα επιβράδυνση της θετικής δυναμικής στον τομέα της απασχόλησης. Παράλληλα με τη μείωση της κυκλικής ανεργίας, προτεραιότητα τίθεται στην αντιμετώπιση της εναπομένουσας διαρθρωτικής ανεργίας και της ανεργίας τριβής.

Λαμβάνοντας υπόψη τις παραπάνω επιδράσεις στην αγορά εργασίας, το ποσοστό ανεργίας αναμένεται να διαμορφωθεί στην περιοχή του 8,9% το 2025 και 8,6% το 2026.

Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα στοιχεία Ερευνών Συγκυρίας του ΙΟΒΕ, κατά το τρίμηνο Οκτωβρίου-Δεκεμβρίου του 2025 σε σχέση με το γ΄ τρίμηνο του 2025, καταγράφεται μικρή εξασθένιση ως προς τις προβλέψεις για τις βραχυπρόθεσμες προοπτικές της απασχόλησης στη Βιομηχανία, στο Λιανικό εμπόριο και τις Υπηρεσίες, ενώ στις Κατασκευές οι προβλέψεις ενισχύονται σημαντικά. Σε σχέση με την ίδια περίοδο του 2024, σημειώθηκε μικρή βελτίωση στις στη Βιομηχανία και τις Υπηρεσίες, ενώ έντονη ήταν η εξασθένιση στο Λιανικό εμπόριο με τις Κατασκευές να παραμένουν αμετάβλητες. Αναλυτικότερα:

Στη Βιομηχανία, το μέσο ισοζύγιο του δ' τριμήνου του 2025 εξασθένισε ήπια σε σχέση με το αμέσως προηγούμενο τρίμηνο κατά 4 μονάδες. Σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή επίδοση, ο μέσος τριμηνιαίος δείκτης είναι υψηλότερος κατά 3 μονάδες περίπου. Το εξεταζόμενο τρίμηνο, το ποσοστό των βιομηχανικών επιχειρήσεων που προβλέπει πτώση της απασχόλησής του το προσεχές χρονικό διάστημα διαμορφώνεται στο 7%, ενώ παράλληλα εξασθενεί στο 17% (από 19%) το ποσοστό εκείνων που αναμένουν αύξηση στον αριθμό των θέσεων εργασίας τους.

Ωστόσο, η μεγάλη πλειονότητα των επιχειρήσεων του τομέα (76%) προβλέπει σταθερότητα σε όρους απασχόλησης.

Στις Κατασκευές, οι σχετικές προβλέψεις υποδηλώνουν σημαντική βελτίωση στο ισοζύγιο της απασχόλησης του τομέα, το οποίο ενισχύθηκε στις +25 (από +14) μονάδες, στο ίδιο επίπεδο σε σύγκριση με το ίδιο χρονικό διάστημα του 2024. Στο εξεταζόμενο τρίμηνο, το 11% (από 20%) των επιχειρήσεων του τομέα προβλέπουν λιγότερες θέσεις εργασίας, ενώ ενισχύεται ήπια στο 36% (από 34%) το ποσοστό των ερωτηθέντων που αναμένουν άνοδο της απασχόλησης. Σε επίπεδο επιμέρους κλάδων, δεν παρατηρείται μεταβολή του σχετικού δείκτη στις Ιδιωτικές Κατασκευές (+60 από +61 μον.) με τον σχετικό δείκτη στα Δημόσια Έργα (-4 από -22 μον.) να ενισχύεται κατακόρυφα.

Ο δείκτης των προβλέψεων για την απασχόληση στο Λιανικό Εμπόριο υποχώρησε ήπια κατά το δ' τρίμηνο του τρέχοντος έτους σε σχέση με το αμέσως προηγούμενο τρίμηνο, στις +18 μονάδες (από +20), επίδοση έντονα χαμηλότερη σε σχέση με την αντίστοιχη του 2024 (+31). Το 2% των επιχειρήσεων του τομέα αναμένει μείωση των θέσεων εργασίας από 11% το προηγούμενο τρίμηνο, ενώ το 19% (από 31%) προβλέπει άνοδο της απασχόλησης, με όσους αναμένουν σταθερότητα να κινούνται στο 79% του συνόλου. Στους επιμέρους εξεταζόμενους κλάδους σημειώνεται αισθητή εξασθένιση του σχετικού ισοζυγίου σε όλους τους εξεταζόμενους κλάδους, πλην των Οχημάτων-ανταλλακτικών όπου το σχετικό ισοζύγιο ενισχύεται ελαφρά.

Στις Υπηρεσίες οι σχετικές προβλέψεις το εξεταζόμενο τρίμηνο δεν υποδηλώνουν μεταβολή σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο, ενώ παράλληλα σημειώνουν αισθητή βελτίωση σε σχέση με το αντίστοιχο περυσινό χρονικό διάστημα. Έτσι, το σχετικό ισοζύγιο του δ' τριμήνου 2025, διατηρείται στις +23 μονάδες το εξεταζόμενο τρίμηνο, ενώ σε σχέση με το αντίστοιχο χρονικό διάστημα του 2024 ενισχύθηκε κατά 12 μονάδες. Από τις επιχειρήσεις του τομέα, το 11% αναμένει μείωση της απασχόλησης, με το ποσοστό εκείνων που προβλέπουν αύξηση να διαμορφώνεται στο 34% (από 29%). Σε κλαδικό επίπεδο, η τάση είναι πτωτική σε όλους σχεδόν τους επιμέρους κλάδους, με εξαίρεση τους Ενδιάμεσους Χρηματοπιστωτικούς Οργανισμούς, όπου το σχετικό ισοζύγιο ενισχύεται σημαντικά.

Διάγραμμα 3.20

Προβλέψεις για την απασχόληση (ισοζύγιο απαντήσεων διαφορά θετικών – αρνητικών απαντήσεων)

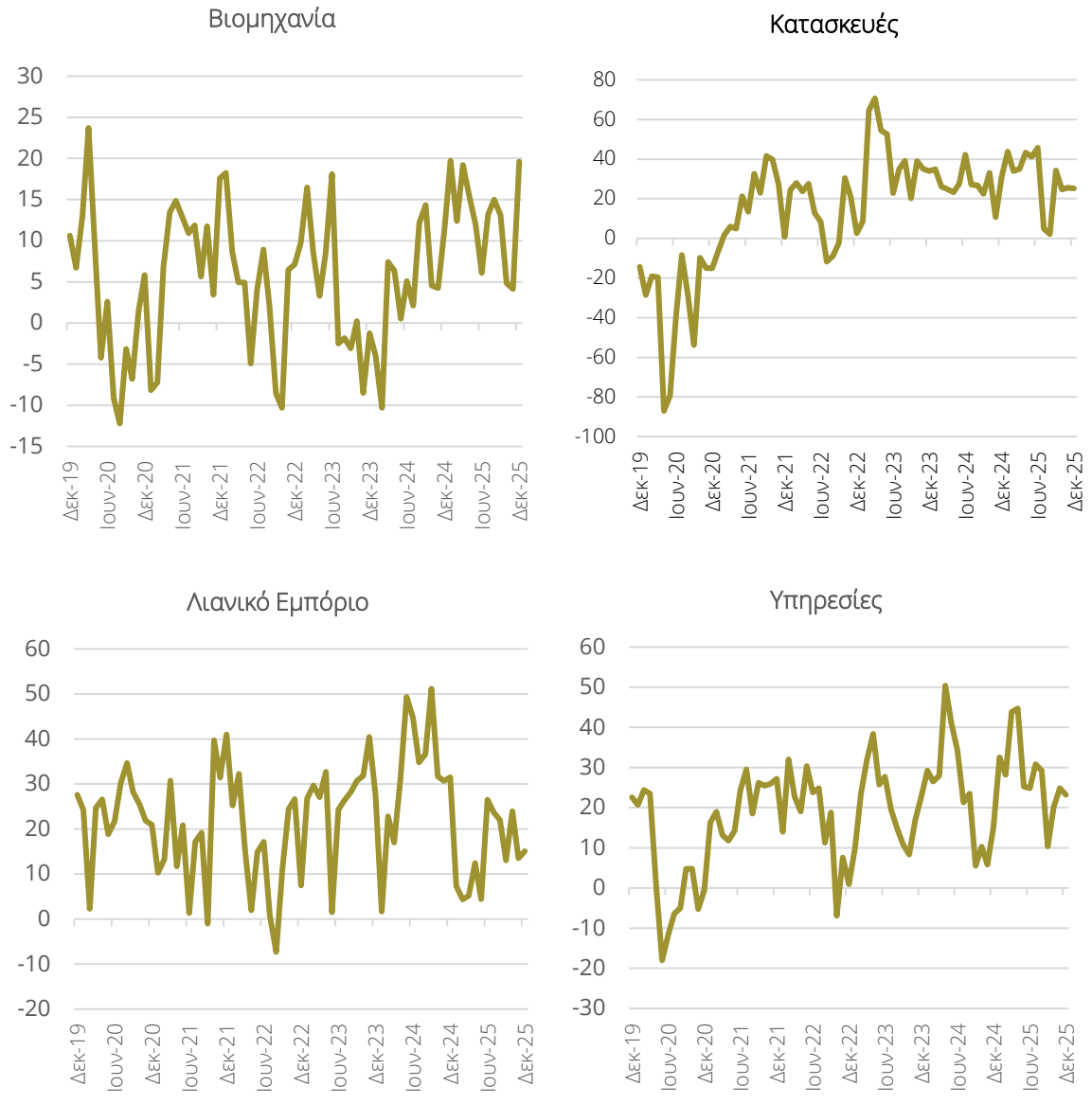

Πηγή: ΙΟΒΕ

Κατά το δ' τρίμηνο 2025, σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο καταγράφεται μικρή βελτίωση ως προς τις εκτιμήσεις για τις βραχυπρόθεσμες προοπτικές της απασχόλησης σε Κατασκευές και Υπηρεσίες, σταθερότητα στη Βιομηχανία, ενώ στο Λιανικό Εμπόριο υποχωρούν ήπια.

Ειδικό Πλαίσιο ενότητας 3.4.

Εξέλιξη του ποσοστού συμμετοχής στην εργασία, απόσταση από ΕΕ και σύγκλιση ανά δημογραφικό προφίλ

Το ποσοστό συμμετοχής στην αγορά εργασίας ορίζεται ως το ποσοστό του πληθυσμού σε ηλικία εργασίας μιας χώρας που είτε απασχολείται είτε αναζητά ενεργά εργασία και αποτελεί βασικό δείκτη της συνολικής συμμετοχής του πληθυσμού στην αγορά εργασίας. Το ποσοστό συμμετοχής στην εργασία στην Ελλάδα παραμένει συστηματικά χαμηλότερο από τον μέσο όρο στην Ευρώπη, παρά τη σταδιακή αύξησή του τις τελευταίες δύο δεκαετίες.

Κατά την περίοδο 2002–2024, το ποσοστό συμμετοχής στην αγορά εργασίας στην Ελλάδα καταγράφει ανοδική πορεία, σωρευτικά κατά 6,5 ποσοστιαίες μονάδες (π.μ.), φθάνοντας το 2024 στο υψηλότερο επίπεδό του, στο 70,5% του πληθυσμού μεταξύ 15-64 ετών. Παράλληλα, το αντίστοιχο ποσοστό για τον μέσο όρο των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρουσιάζει επίσης σταδιακή αύξηση, διαμορφούμενο το 2024 σε 75,3%. Προκύπτει, συνεπώς, ότι το ποσοστό συμμετοχής στην Ελλάδα εξακολουθεί να υπολείπεται σημαντικά του ευρωπαϊκού μέσου όρου, κατά 4,8 π.μ.

Διάγραμμα Π.3.4.1. Ποσοστό συμμετοχής στην αγορά εργασίας σε Ελλάδα και ΕΕ-27, 2002-2024

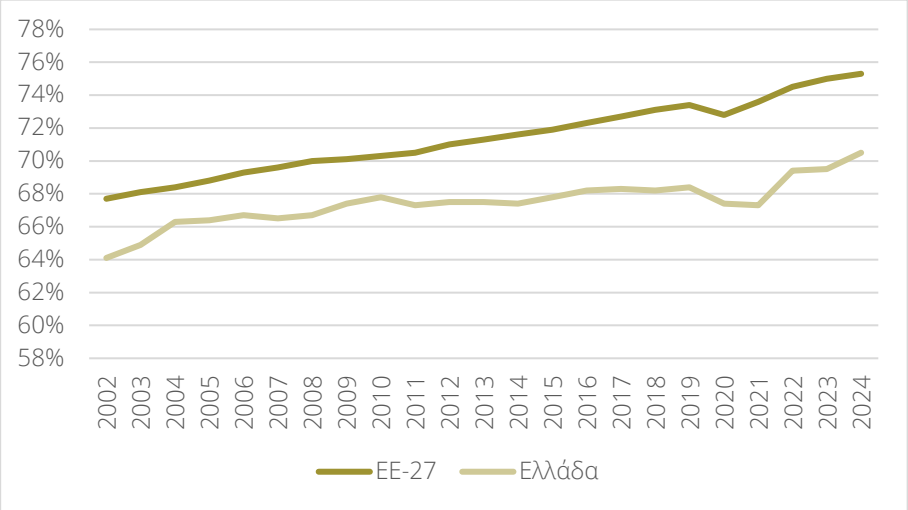

Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία στοιχείων: ΙΟΒΕ. Σημείωση: Το ποσοστό συμμετοχής υπολογίζεται για τον πληθυσμό 15-64 ετών.

Συγκριτικά με τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, τα υψηλότερα ποσοστά συμμετοχής στην αγορά εργασίας για το έτος 2024 καταγράφονται στην Ολλανδία (85,5%) και την Σουηδία (83,8%), δηλαδή, σε χώρες της Βόρειας Ευρώπης ενώ τα χαμηλότερα ποσοστά στη Ρουμανία (67,4%) και την Ιταλία (66,6%), δηλαδή, σε χώρες της Νότιας και Ανατολικής Ευρώπης. Η Ελλάδα παρουσιάζει το τρίτο χαμηλότερο ποσοστό συμμετοχής μεταξύ των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (70,5%), γεγονός που αναδεικνύει την υστέρηση της χώρας έναντι των περισσότερων ευρωπαϊκών οικονομιών.

Διάγραμμα Π.3.4.2. Ποσοστό συμμετοχής στην αγορά εργασίας στις χώρες της ΕΕ-27, 2024

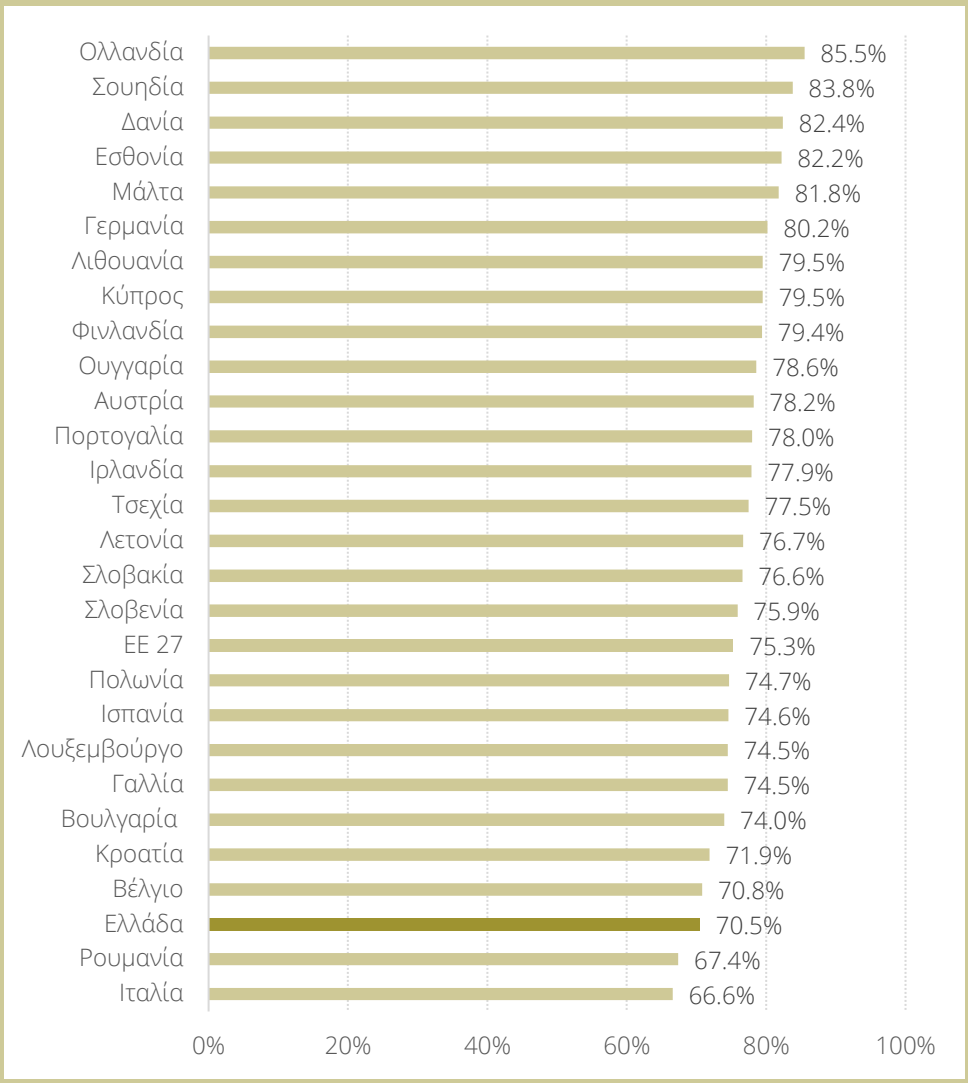

Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία στοιχείων: ΙΟΒΕ. Σημείωση: Το ποσοστό συμμετοχής υπολογίζεται για τον πληθυσμό 15-64 ετών.

Επιπρόσθετα, το διάγραμμα Π.3.4.3 αποτυπώνει τη σωρευτική μεταβολή του ποσοστού συμμετοχής στην αγορά εργασίας για την περίοδο 2002–2024 ανά κοινωνικο-δημογραφικά χαρακτηριστικά. Τα αποτελέσματα αναδεικνύουν έντονες διαφοροποιήσεις μεταξύ των επιμέρους ομάδων πληθυσμού. Συγκεκριμένα, ιδιαίτερα σημαντική αύξηση παρατηρείται στις γυναίκες τόσο στην Ελλάδα όσο και στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με την Ελλάδα να εμφανίζει εντονότερη αύξηση και άρα σύγκλιση με την ΕΕ. Αντίστοιχα, και στις δύο περιπτώσεις υψηλότερες σωρευτικές αυξήσεις καταγράφονται στα άτομα με ανώτερη δευτεροβάθμια και μεταδευτεροβάθμια, μη τριτοβάθμια εκπαίδευση. Τόσο σε Ελλάδα όσο και σε ΕΕ παρατηρείται αύξηση της συμμετοχής στις ηλικιακές ομάδες των 50-64 ετών και 25-49 ετών, με εντονότερη τη μεταβολή για την ομάδα προ-συνταξιοδοτικής ηλικίας. Ως προς τον βαθμό αστικότητας, εντονότερη σωρευτική αύξηση καταγράφεται στις πόλεις, ενώ σε κωμοπόλεις, προάστια και αγροτικές περιοχές, η βελτίωση στην Ελλάδα είναι συγκριτικά περιορισμένη, αποκλίνοντας από τον μέσο όρο στην Ευρώπη.

Διάγραμμα Π.3.4.3. Σωρευτική μεταβολή του ποσοστού συμμετοχής στην αγορά εργασίας ανά φύλο, ηλικιακή ομάδα, επίπεδο εκπαίδευσης και βαθμό αστικότητας, 2002-2024

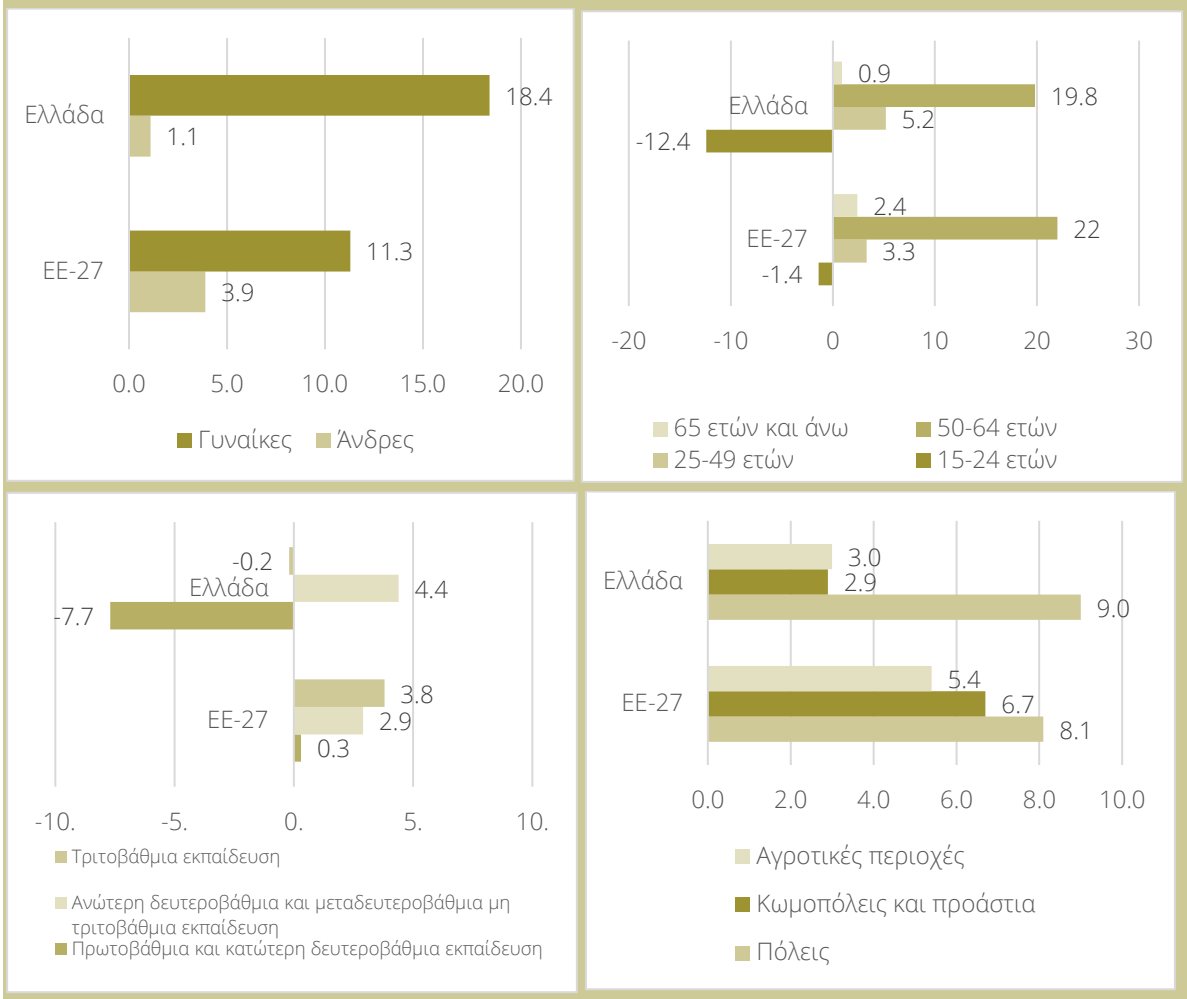

Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία στοιχείων: ΙΟΒΕ. Σημείωση: Το ποσοστό συμμετοχής υπολογίζεται για τον πληθυσμό 15-64 ετών.

Επιπλέον, το διάγραμμα Π.3.4.4 παρουσιάζει το επίπεδο του ποσοστού συμμετοχής στην αγορά εργασίας το 2024, ανά φύλο, ηλικιακή ομάδα, επίπεδο εκπαίδευσης, βαθμό αστικότητας και περιφέρεια. Τα αποτελέσματα αναδεικνύουν σημαντικές ανισότητες μεταξύ των ομάδων του πληθυσμού. Υψηλότερα ποσοστά συμμετοχής στην αγορά εργασίας τόσο στην Ελλάδα όσο και στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης καταγράφονται στους άνδρες, στην ηλικιακή ομάδα 25–49 ετών, ακολουθούμενη από την ηλικιακή ομάδα 50-64 ετών καθώς και στα άτομα με τριτοβάθμια εκπαίδευση. Παράλληλα, ως προς τον βαθμό αστικότητας, υψηλότερα ποσοστά συμμετοχής στην αγορά εργασίας διαφαίνονται στις πόλεις, ενώ χαμηλότερα καταγράφονται στις λιγότερο αστικές περιοχές. Ωστόσο, σε κάθε περίπτωση η Ελλάδα φαίνεται να απέχει σημαντικά από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο.

Ειδικότερα, οι δημογραφικές κατηγορίες που καταγράφουν τις μεγαλύτερες αποκλίσεις μεταξύ Ελλάδας και ΕΕ είναι οι γυναίκες που παρουσιάζουν απόκλιση κατά 8,0 π.μ., οι ηλικιακές ομάδες 15-24 ετών (ηλικίες πρώτης ένταξης στην αγορά εργασίας) και 50-64 ετών (προ-συνταξιοδοτικές ηλικίες) κατά 17,2 π.μ. και 4,1 π.μ. αντίστοιχα, τα άτομα με ανώτερη δευτεροβάθμια και μεταδευτεροβάθμια μη τριτοβάθμια εκπαίδευση κατά 6,5 π.μ. καθώς και τα άτομα που κατοικούν σε κωμοπόλεις και προάστια κατά 6,1 π.μ.

Διάγραμμα Π.3.4.4. Ποσοστό συμμετοχής στην αγορά εργασίας ανά φύλο, ηλικιακή ομάδα, επίπεδο εκπαίδευσης και βαθμό αστικότητας, 2024

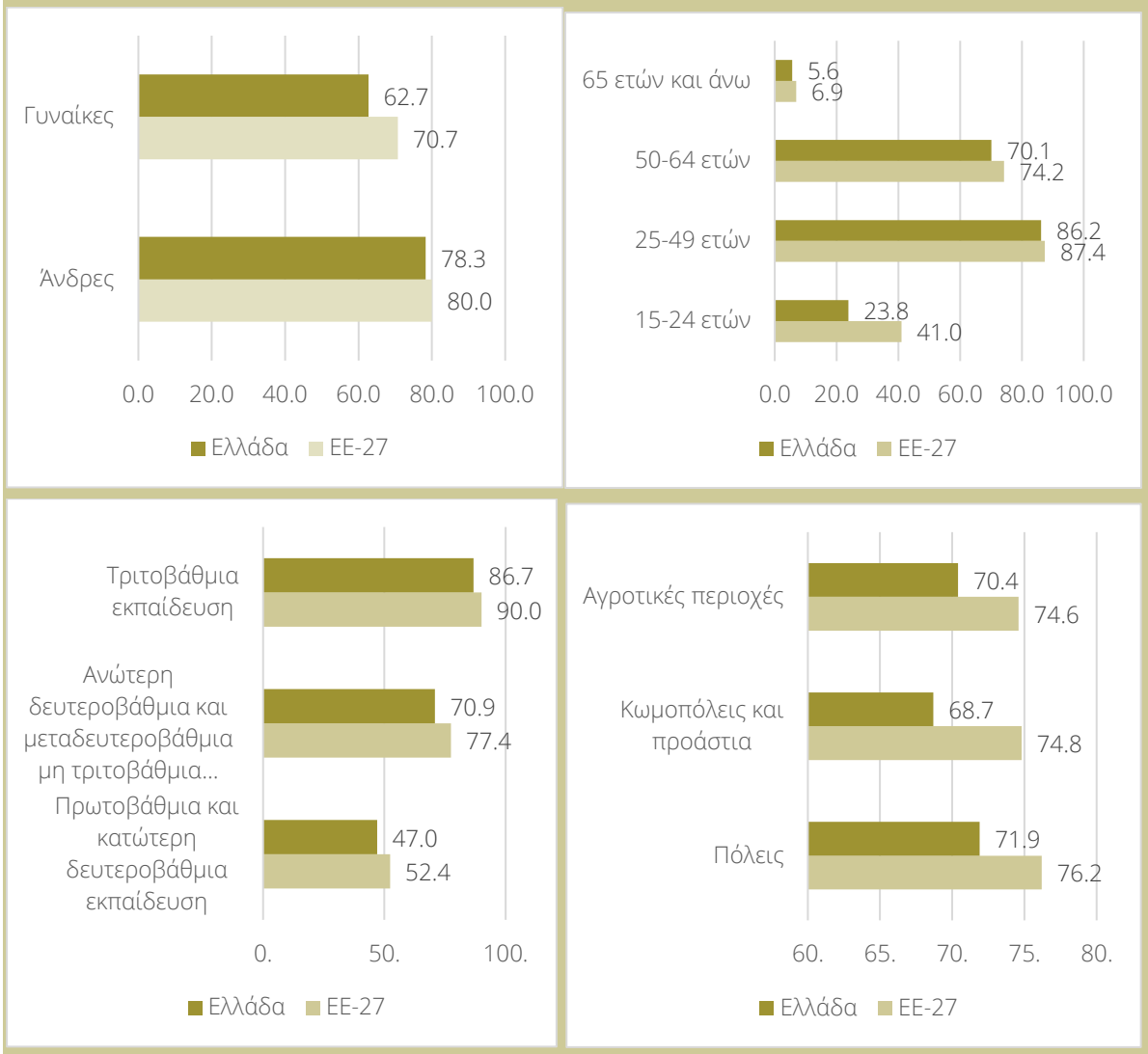

Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία στοιχείων: ΙΟΒΕ. Σημείωση: Το ποσοστό συμμετοχής υπολογίζεται για τον πληθυσμό 15-64 ετών.

Καταληκτικά, ο πίνακας Π.3.4.1. αναδεικνύει τον μέσο ρυθμό τριμηνιαίας μεταβολής του ποσοστού συμμετοχής για άτομα ηλικίας 50-64 ετών, από το 2024 και έπειτα, την περίοδο που διαδέχεται την κατάργηση της μείωσης 30% στην κύρια και επικουρική σύνταξη λόγω γήρατος ή αναπηρίας από 1/1/2024, για συνταξιούχους που αναλαμβάνουν εργασία ασφαλιστέα στον e-ΕΦΚΑ. Μετά το 2024 παρατηρείται έντονη επιτάχυνση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας στην Ελλάδα της ηλικιακής ομάδας 50-64 ετών, με τη μεγαλύτερη αύξηση να καταγράφεται στις γυναίκες, με ρυθμούς σημαντικά υψηλότερους από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Η διαφορά μετά το 2024 αντανακλά σαφώς ταχύτερη σύγκλιση της Ελλάδας με την ΕΕ, με ενισχυμένη ενεργοποίηση των μεγαλύτερων ηλικιακών ομάδων στην ελληνική αγορά εργασίας και ουσιαστική σύγκλιση με τις ευρωπαϊκές τάσεις.

Συμπερασματικά, το ποσοστό συμμετοχής στην αγορά εργασίας στην Ελλάδα έχει παρουσιάσει σημαντική βελτίωση κατά την περίοδο 2002–2024, ωστόσο εξακολουθεί να υπολείπεται αισθητά του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι δημογραφικές κατηγορίες που συνέβαλαν στην πρόοδο αυτή και εμφανίζουν σχετική σύγκλιση με την ΕΕ είναι οι γυναίκες, οι ηλικιακές ομάδες 50-64 και 25-49 ετών, τα άτομα με ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και τα άτομα που κατοικούν σε πόλεις. Ωστόσο, οι δημογραφικές κατηγορίες που εξακολουθούν να παρουσιάζουν σημαντικές αποκλίσεις

από την ΕΕ είναι οι γυναίκες, οι ηλικιακές ομάδες 15-24 ετών και 50-64 ετών, τα άτομα με μη τριτοβάθμια εκπαίδευση καθώς και τα άτομα που κατοικούν σε κωμοπόλεις και προάστια. Τα ευρήματα αυτά αναδεικνύουν την ανάγκη στοχευμένων παρεμβάσεων πολιτικής με σκοπό την ενίσχυση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας, ειδικά για τις ομάδες πληθυσμού που υπολείπονται, με στόχο την ταχύτερη σύγκλιση με τις επιδόσεις των λοιπών ευρωπαϊκών οικονομιών.

Πίνακας Π.3.4.1. Μέσος ρυθμός τριμηνιαίας μεταβολής του ποσοστού συμμετοχής στην αγορά εργασίας για άτομα ηλικίας 50-64 ετών, μετά το 2024

Κατηγορία πληθυσμού	2024-2025			Διαφορά μετά το 2024		
	ΕΕ-27	Ελλάδα	Σύγκλιση	ΕΕ-27	Ελλάδα	Σύγκλιση
50–64 ετών	0,31%	0,90%	0,59%	-0,09%	0,52%	0,60%
50–64 ετών άνδρες	0,27%	0,53%	0,27%	-0,01%	0,34%	0,35%
50–64 ετών γυναίκες	0,37%	1,38%	1,01%	-0,16%	0,71%	0,87%

Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία στοιχείων: ΙΟΒΕ.

3.5 Τιμές καταναλωτή και παραγωγού

- Άνοδος του ΕνΔΤΚ (ΔΤΚ) το 2025, στο 2,9% (2,5%) έναντι πληθωρισμού 3,0% (2,7%) το προηγούμενο έτος. Άνοδος τιμών κυρίως από την αυξητική επίδραση στις τιμές των μη ενεργειακών αγαθών, ειδικά των υπηρεσιών.
- Ρυθμός μεταβολής ΕνΔΤΚ με σταθερούς φόρους και χωρίς την ενέργεια, στο 2,9% την περίοδο Ιανουαρίου – Νοεμβρίου του 2025, από άνοδο 3,1% ένα έτος πριν, με ιδιαίτερη άνοδο τιμών σε κλάδους υπηρεσιών, όπως η στέγαση, η διαμονή και η εστίαση.
- Για το 2026 προβλέπεται ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή θα ενισχυθεί με ρυθμό στην περιοχή του 2,4%. Βασικές υποθέσεις:
  - η καταναλωτική ζήτηση θα σημειώσει ενίσχυση στην περιοχή του 1,7%
  - η τιμή του πετρελαίου Brent θα υποχωρήσει περαιτέρω σε ετήσια βάση, με τις εξελίξεις γύρω από την αγορά ενέργειας να διατηρούν τις καθοδικές πιέσεις στις τιμές των ενεργειακών αγαθών.

Πρόσφατες εξελίξεις

Το 2025 σημειώθηκε άνοδος των τιμών σε σχέση με το προηγούμενο έτος, με το μέσο ρυθμό μεταβολής του Εθνικού Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ) να διαμορφώνεται σε 2,5%, από 2,7% ένα έτος νωρίτερα. Ενίσχυση, κατά 2,9%, σημείωσε και ο Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΕνΔΤΚ) το ίδιο χρονικό διάστημα, από άνοδο 3,0% το αντίστοιχο του 2024, με υψηλότερη πληθωριστική πίεση να παρατηρείται σε κλάδους υπηρεσιών, όπως η στέγαση, η διαμονή και η εστίαση. Τον Δεκέμβριο του 2025 ο ρυθμός μεταβολής του Εθνικού Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ) ανήλθε στο 2,5%, από 2,6% τον αντίστοιχο μήνα του 2024. Ανοδική τάση καταγράφηκε και στον ΕνΔΤΚ, με το ρυθμό μεταβολής του να παραμένει σταθερός στο 2,9% τον Δεκέμβριο του 2025, σε σχέση με τον ίδιο μήνα πέρυσι. Σημειώνεται ότι τον Νοέμβριο του 2025, τον τελευταίο μήνα για τον οποίο υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία, ο δομικός πληθωρισμός στην Ελλάδα διαμορφώθηκε στο 2,7%, από 3,6% ένα έτος νωρίτερα.

Αναφορικά με τις επιδράσεις των συνιστωσών του ΕνΔΤΚ στην τάση του, η άνοδος του εναρμονισμένου δείκτη την περίοδο Ιανουαρίου – Νοεμβρίου του 2025 κατά 2,9%, οφείλεται κυρίως στη θετική επίδραση της εγχώριας ζήτησης, καθώς η ποσοστιαία μεταβολή του δείκτη με σταθερούς φόρους και χωρίς τα ενεργειακά αγαθά διαμορφώθηκε επίσης σε 2,9%, από 3,1% ένα έτος πριν. Η έμμεση φορολογία επίδρασε οριακά θετικά στις τιμές το εξεταζόμενο χρονικό διάστημα, κατά 0,2 π.μ., όντας ίση με την επίδραση του προηγούμενου έτους. Στην πράξη, η θετική επίδραση της έμμεσης φορολογίας αντισταθμίστηκε εξ' ολοκλήρου από την μείωση των τιμών των ενεργειακών αγαθών.

Ως προς τις πρόσφατες τάσεις στις τιμές των ενεργειακών αγαθών και την επίδρασή τους στον ΕνΔΤΚ, η μέση διεθνής τιμή του πετρελαίου το 2025 σημείωσε εξασθένιση συγκριτικά με το προηγούμενο έτος. Συγκεκριμένα, η μέση τιμή του πετρελαίου Brent διαμορφώθηκε στα $69,1/βαρέλι, από $80,5/βαρέλι ένα έτος πριν, σημειώνοντας υποχώρηση 14,2%. Η άνοδος της μέσης ισοτιμίας του ευρώ έναντι του δολαρίου το 2025, κατά 4,4% σε σχέση με ένα έτος πριν, ενίσχυσε τη μείωση της τιμής του πετρελαίου σε ευρώ, με τη μέση τιμή του να διαμορφώνεται στα €61,2/βαρέλι, από €74,4/βαρέλι το 2024, μια υποχώρηση της τάξης του 17,8%. Επομένως, η επίδραση των τιμών των ενεργειακών αγαθών, στο ρυθμό μεταβολής του ΕνΔΤΚ εγχωρίως το 2025, ήταν αρνητική, κατά 0,3 π.μ., έναντι επίσης αρνητικής επίδρασης 0,4 π.μ. το 2024.

Διάγραμμα 3.21

Ετήσια μεταβολή εγχώριου ΔΤΚ και Εναρμονισμένου ΔΤΚ στην Ελλάδα (%)

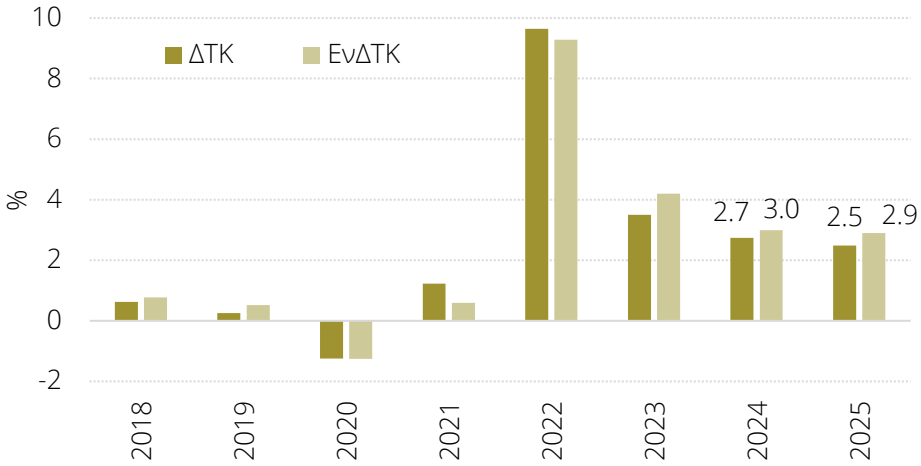

Άνοδος 2,5% του εγχώριου ΔΤΚ το 2025 σε ετήσια βάση, από 2,7% το προηγούμενο έτος.

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, επεξεργασία στοιχείων ΙΟΒΕ

Η άνοδος του ΕνΔΤΚ στην Ελλάδα το 2025, κατατάσσει τη χώρα στις υψηλές θέσεις της κατάταξης μεταξύ των χωρών της Ευρωζώνης ως προς το ρυθμό μεταβολής, υψηλότερα του σταθμισμένου μέσου όρου (2,1%, βλέπε Παράρτημα). Την περίοδο Ιανουαρίου - Νοεμβρίου 2025, ο μέσος όρος μεταβολής του ΕνΔΤΚ στην Ευρωζώνη ανήλθε στο 2,1%, από 2,4% το αντίστοιχο διάστημα του προηγούμενου έτους. Η εγχώρια ζήτηση φαίνεται ότι αποτέλεσε τον κυριότερο παράγοντα αύξησης των τιμών στην Ευρωζώνη, καθώς ο δείκτης τιμών με σταθερούς φόρους και χωρίς τα ενεργειακά αγαθά την συγκεκριμένη περίοδο, για την οποία υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία, ενισχύθηκε κατά 2,4%, από άνοδο 2,7% ένα έτος νωρίτερα.

Διάγραμμα 3.22

Μηνιαία εξέλιξη ΔΤΚ στην Ελλάδα (ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές, %)

Σταθερή ετήσια αύξηση του εγχώριου ΔΤΚ τον Δεκέμβριο του 2025 (2,9% από 2,8% ένα μήνα πριν). Σταθερός ο ρυθμός μεταβολής και σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 2024 (2,9%).

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, επεξεργασία στοιχείων ΙΟΒΕ

Διάγραμμα 3.23

Ετήσιος ρυθμός μεταβολής ΕνΔΤΚ στην Ελλάδα και επίδραση τιμών ενεργειακών προϊόντων και αλλαγών στη φορολογία

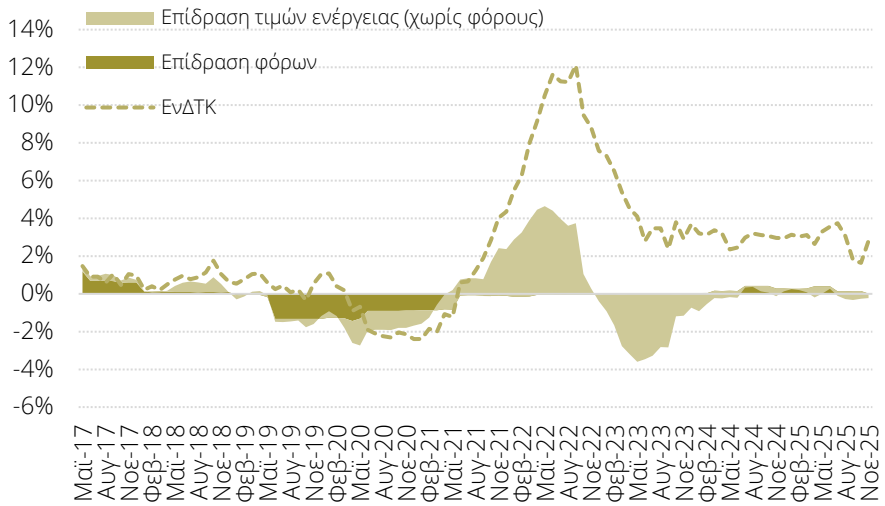

Η αύξηση του ΕνΔΤΚ την περίοδο Ιαν.-Νοέμ. του 2025 οφείλεται στις τιμές των μη ενεργειακών αγαθών, και ειδικά των υπηρεσιών, όπως στέγαση, διαμονή και εστίαση, με την επίδραση των φόρων πλέον να είναι ήπια θετική.

Πηγή: Eurostat, επεξεργασία στοιχείων ΙΟΒΕ

Αναφορικά με τις τάσεις στις επιμέρους κατηγορίες προϊόντων και υπηρεσιών οι οποίες περιλαμβάνονται στον εγχώριο Γενικό Δείκτη Τιμών, η εντονότερη άνοδος το 2025 σημειώθηκε στα Ξενοδοχεία, Καφέ και Εστιατόρια. Η αύξηση των τιμών στην συγκεκριμένη κατηγορία διαμορφώθηκε σε 6,3%, έναντι αύξησης 6% το προηγούμενο έτος. Σε υψηλά επίπεδα, ήταν η μεταβολή στην κατηγορία της Ένδυσης όπου οι τιμές ενισχύθηκαν κατά 4,8%, από άνοδο 5%, ενώ ακολούθησε η Στέγαση, με άνοδο 4,2%, έναντι αρκετά μικρότερης αύξησης 1,5%, αντίστοιχα, το προηγούμενο έτος. Στην Εκπαίδευση καταγράφηκε άνοδος 2,7%, σε συνέχεια ανόδου 3,3% το 2024.

Άνοδος τιμών σημειώθηκε στην Υγεία και τις Επικοινωνίες, κατά 1,5%, αμφότερα από άνοδο 3,4% και πτώση 0,3%, αντίστοιχα, το προηγούμενο έτος. Η ενίσχυση των τιμών στη Διατροφή και τα Αλκοολούχα ποτά διαμορφώθηκε σε 2% και 1,3%, αντίστοιχα, από 3,4% και 1,7% το προηγούμενο έτος, ενώ στην Αναψυχή και τα Άλλα αγαθά οι τιμές αυξήθηκαν κατά 1,0% και 0,8%, αντίστοιχα, από 1,9% και 2,1% το 2024. Αντίθετα, οριακή μεταβολή παρουσίασαν οι τιμές στις Μεταφορές και τα Διαρκή αγαθά, κατά 0,3% και 0,2%, αντίστοιχα, από άνοδο 1,9% και πτώση 0,1% το προηγούμενο έτος.

Διάγραμμα 3.24

Ετήσια μεταβολή ΕνΔΤΚ σε Ελλάδα και Ευρωζώνη (Ιανουάριος – Νοέμβριος)

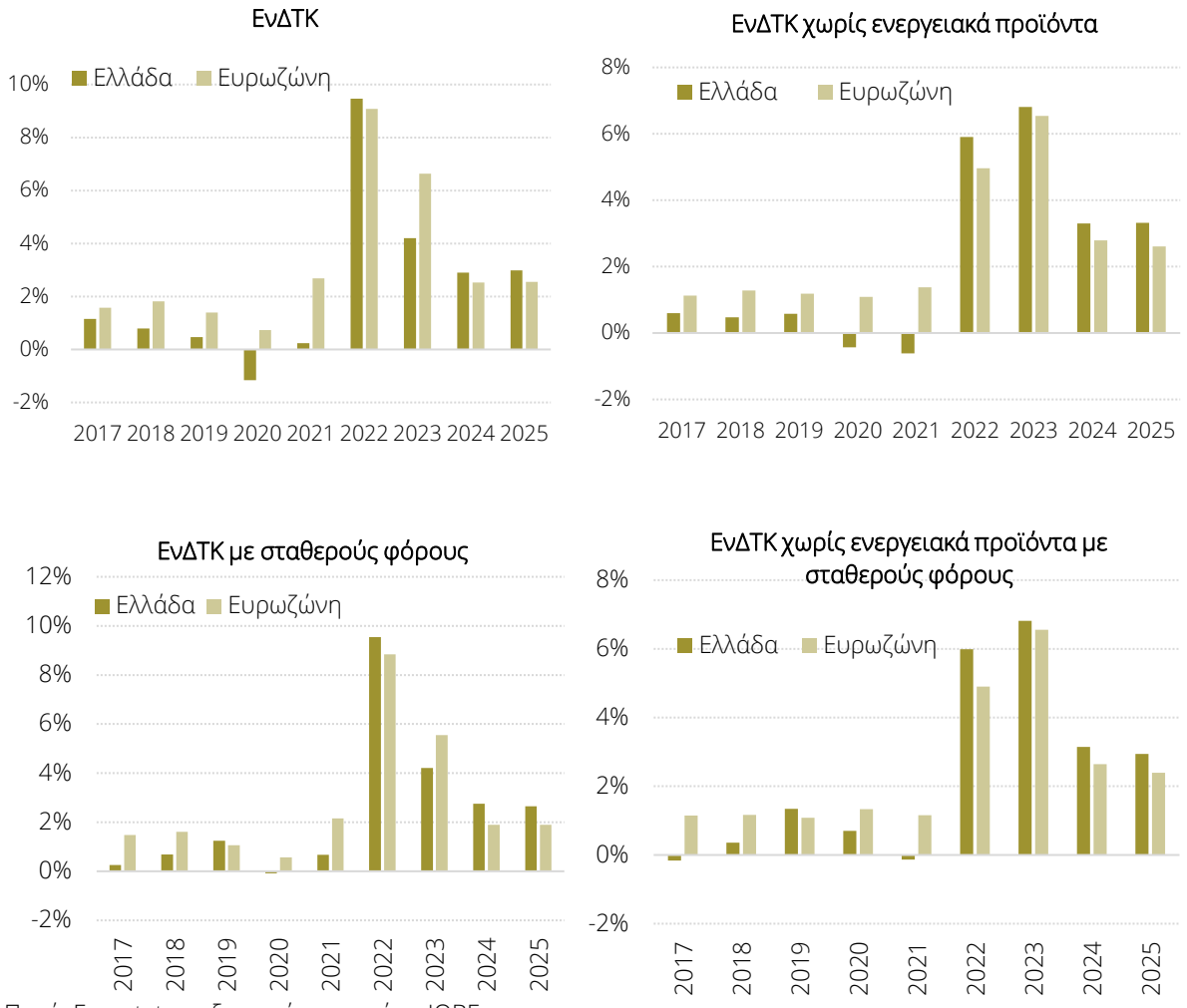

Πηγή: Eurostat, επεξεργασία στοιχείων ΙΟΒΕ

Ενίσχυση τιμών εγχωρίως την περίοδο Ιαν.-Νοέμ. του 2025 υψηλότερη από τον μ.ό. της Ευρωζώνης, με την πληθωριστική επίδραση των μη ενεργειακών αγαθών και υπηρεσιών (2,9 ποσοστιαίες μονάδες) να είναι υψηλότερη από τον μ.ό. της Ευρωζώνης (2,4 π.μ.).

Αναφορικά με την εξέλιξη των τιμών στην πλευρά της παραγωγής την περίοδο Ιανουαρίου - Νοεμβρίου 2025, ο Γενικός Δείκτης Τιμών Παραγωγού (ΓΔΤΠ), εγχώριας και εξωτερικής αγοράς συνολικά, κατέγραψε οριακή άνοδο σε σύγκριση με το ίδιο χρονικό διάστημα του 2024 (0,2%), έναντι μείωσης 2,3% ένα έτος νωρίτερα, καθώς η άνοδος των βιομηχανικών προϊόντων εκτός ενέργειας αντισταθμίστηκε σε μεγάλο βαθμό από την υποχώρηση των ενεργειακών τιμών. Αναλυτικά, ο ΓΔΤΠ χωρίς την ενέργεια ενισχύθηκε στην συγκεκριμένη περίοδο κατά 1,4%, έναντι αύξησης 1,9% ένα έτος πριν. Ο ΓΔΤΠ για τα Ορυχεία-Λατομεία και Μεταποίηση μειώθηκε κατά 1,6%, σε συνέχεια οριακής πτώσης 0,8% το αντίστοιχο χρονικό διάστημα του 2024.

Διάγραμμα 3.25

Ετήσια μεταβολή ΓΔΤΠ και ΓΔΤΕ στην Ελλάδα (Ιανουάριος – Νοέμβριος)

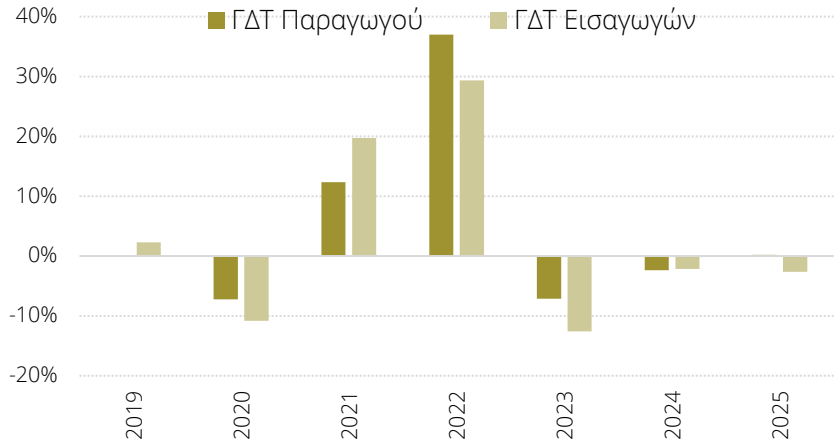

Υποχώρηση τιμών εισαγωγών (-2,7%) την περίοδο Ιαν.-Νοε.. του 2025, κυρίως λόγω αρνητικής επίδρασης των τιμών των ενεργειακών αγαθών. Άνοδος στις τιμές παραγωγού το αντίστοιχο χρονικό διάστημα (0,2%).

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, επεξεργασία στοιχείων ΙΟΒΕ.

Διάγραμμα 3.26

Ετήσιες μεταβολές ΔΤΠ και ΔΤΕ σε επιμέρους κατηγορίες αγαθών στην Ελλάδα

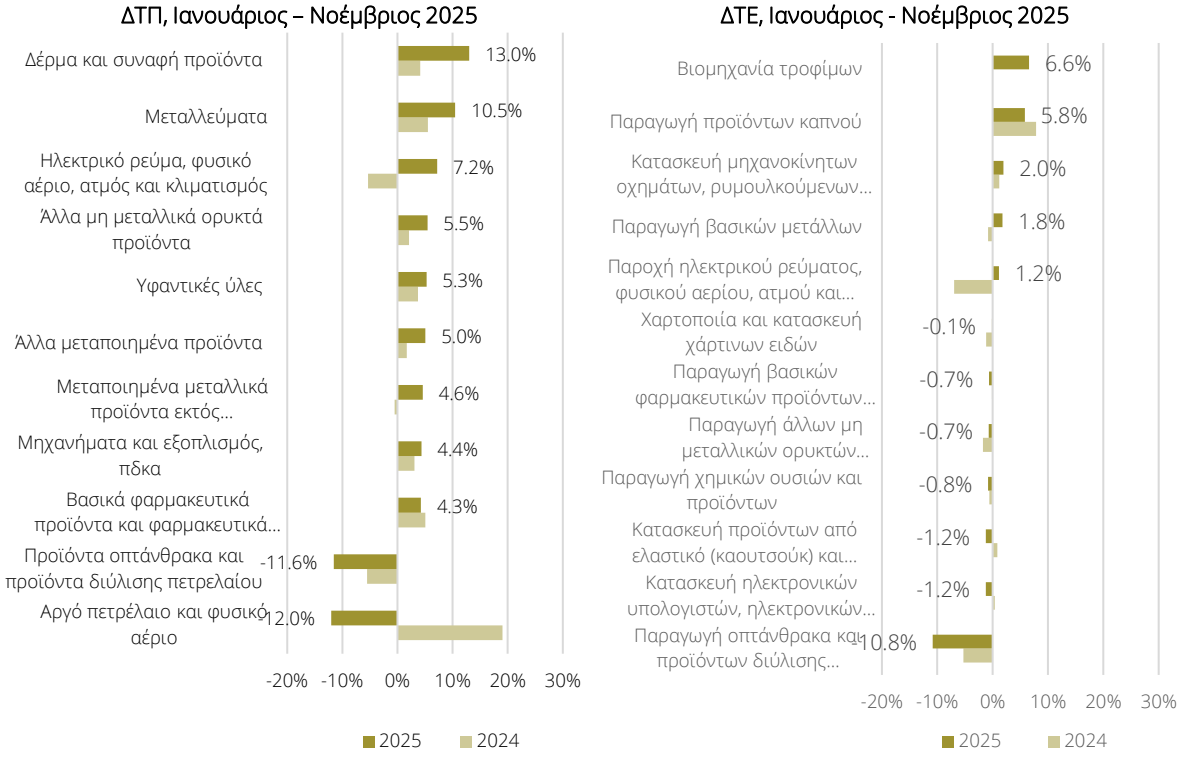

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, επεξεργασία στοιχείων ΙΟΒΕ.

Σχετικά με την εξέλιξη του Γενικού Δείκτη Τιμών Εισαγωγών (ΓΔΤΕ), την περίοδο Ιανουαρίου - Νοεμβρίου 2025, σημειώθηκε ετήσια υποχώρηση 2,5%, έναντι μείωσης 2,3% το προηγούμενο έτος. Η μείωση των τιμών εισαγωγών εγχωρίως κατά 2,5% την ίδια περίοδο κατατάσσει την

Ελλάδα στην προτελευταία θέση (ως προς την αύξησή τους) μεταξύ 14 χωρών της Ευρωζώνης για τις οποίες υπήρχαν διαθέσιμα στοιχεία στη συγκεκριμένη περίοδο. Η μεγαλύτερη μείωση στις τιμές εισαγωγών σημειώθηκε στην Σουηδία, κατά 2,9%. Στις μόνες χώρες που σημειώθηκε άνοδος στις τιμές εισαγωγών ήταν η Κροατία και την Εσθονία, κατά 1,5% και 0,7%, αντίστοιχα, έναντι υποχώρησης 33,2% και 0,5%, αντίστοιχα, ένα έτος πριν. Συνολικά σε επίπεδο Ευρωζώνης, ο ίδιος δείκτης εξασθένισε κατά 1%, έναντι μείωσης 2,4% το αντίστοιχο χρονικό διάστημα του 2024.

Μεσοπρόθεσμες εκτιμήσεις

Αναλύοντας τις βασικές συνιστώσες του εγχώριου Δείκτη Τιμών Καταναλωτή κατά το τρέχον έτος, προέκυψε ότι η προβλεπόμενη άνοδός του οφείλεται στην θετική επίδραση των τιμών των μη ενεργειακών αγαθών και υπηρεσιών. Η ήπια αρνητική επίδραση των ενεργειακών αγαθών στο εξεταζόμενο χρονικό διάστημα αντισταθμίζεται από την ήπια θετική επίδραση των φόρων.

Στην συνέχεια παρουσιάζεται η ανάλυση αυτή. Στην αρχή, περιγράφεται η αναμενόμενη επίδραση στον δείκτη τιμών από τις αναμενόμενες εξελίξεις στην αγορά ενεργειακών αγαθών. Έπειτα, εξετάζεται η επίδραση των ανακοινωθέντων παρεμβάσεων φορολογίας στο επίπεδο του πληθωρισμού, μέσω δυο καναλιών: τόσο της έμμεσης, που έχει άμεση επίδραση στο επίπεδο τιμών, όσο και της άμεσης, που έχει δευτερογενή επίδραση, μέσω της μεταβολής στο διαθέσιμο εισόδημα των καταναλωτών, και της συνεπακόλουθης επιρροής που αυτή έχει στην καταναλωτική ζήτηση. Στην συνέχεια, αναλύεται η επίδραση από παράγοντες που αναμένεται να μεταβάλλουν την εγχώρια ζήτηση και προσφορά αγαθών (πέραν της φορολογίας), και μέσω αυτών το επίπεδο τιμών της ελληνικής οικονομίας. Τέλος, εξετάζεται η αναμενόμενη επίδραση των εξελίξεων του παγκόσμιου οικονομικού περιβάλλοντος στο εγχώριο επίπεδο τιμών.

Επίδραση ενεργειακών αγαθών

Αναφορικά με τις τιμές των ενεργειακών αγαθών, η μέση διεθνής τιμή του πετρελαίου σε ευρώ το 2025 σημείωσε μείωση κατά 17,8%, όπως περιγράφηκε στην εισαγωγή της ενότητας. Όσον αφορά τις πρόσφατες εξελίξεις στην αγορά ενέργειας, η διεθνής τιμή του πετρελαίου Brent διαμορφώθηκε κατά μέσο όρο τον Δεκέμβριο του 2025 στα $62,5/βαρέλι, σημειώνοντας υποχώρηση 15,3% σε σχέση με ένα έτος πριν. Η ισοτιμία ευρώ/δολαρίου τον ίδιο μήνα ανήλθε στο 1,17, υψηλότερα κατά 11,7% από ότι τον αντίστοιχο μήνα του 2024. Ακολούθως, η μέση τιμή του πετρελαίου σε ευρώ διαμορφώθηκε σε €53,4/βαρέλι, σημειώνοντας υποχώρηση της τάξης του 24,2% σε σχέση με ένα έτος νωρίτερα.

Σε αυτό το πλαίσιο εξελίξεων, και σύμφωνα με τις προβλέψεις διεθνών οργανισμών[17], προβλέπεται ότι το τρέχον έτος η μέση τιμή του πετρελαίου θα διαμορφωθεί στα $65/βαρέλι, καταγράφοντας υποχώρηση της τάξης του 6,3% σε σχέση με το 2025, κυρίως λόγω της περαιτέρω αύξησης των αποθεμάτων και της προσφοράς πετρελαίου. Αντίστοιχα, η ισοτιμία ευρώ/δολαρίου αναμένεται να διαμορφωθεί στο 1,16 κατά μέσο όρο το 2026, ενισχυμένη κατά 2,7% σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Ακολούθως, η μέση τιμή του πετρελαίου σε ευρώ αναμένεται να ανέλθει στα €56/βαρέλι, μειωμένη κατά 8,5% σε σχέση με το 2025.

Αυτές οι προβλέψεις συνάδουν με τις πρόσφατες εξελίξεις στη αγορά ενέργειας. Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα στοιχεία του ΟΠΕΚ+[18], η συνολική παραγωγή πετρελαίου των χωρών μελών του ΟΠΕΚ+ τον Δεκέμβριο του 2025 μειώθηκε κατά 238.000 βαρέλια ημερησίως σε σχέση με τον

[17] "ECB staff macroeconomic projections for the euro area" ECB, Δεκέμβριος 2025
[18] OPEC Monthly Oil Market Report, Ιανουάριος 2026

Νοέμβριο, φτάνοντας τα 42,83 εκατ. βαρέλια ημερησίως. Η παραγωγή των χωρών μελών του ΟΠΕΚ ενισχύθηκε τον Δεκέμβριο του 2025 κατά 105.000 βαρέλια ημερησίως, με την εξαίρεση της Βενεζουέλας. Η αύξηση αυτή υπερκαλύφθηκε όμως από την μείωση, κατά 344.000 βαρέλια ημερησίως, από τις συνδεόμενες χώρες μέλη του ΟΠΕΚ, προεξάρχοντος του Καζακστάν και της Ρωσίας, η τελευταία λόγω των επιπλέον κυρώσεων που της έχουν επιβληθεί.

Η γεωπολιτική αβεβαιότητα που φέρνει η πολιτική αναταραχή στην Βενεζουέλα αναμένεται να επηρεάσει την αγορά ενέργειας το τρέχον έτος, μιας και η Βενεζουέλα έχει τα μεγαλύτερα αποθέματα πετρελαίου στον κόσμο.

Η αύξηση της παραγωγής πετρελαίου το 2026 αναμένεται να προέλθει κυρίως από χώρες εκτός του ΟΠΕΚ+, λόγω της συνεχιζόμενης συγκράτησης της παραγωγής εκ μέρους του ΟΠΕΚ+. Στην τελευταία τους συνεδρίαση, τον Ιανουάριο του 2026, οι χώρες μέλη του οργανισμού δήλωσαν την πρόθεση τους να κρατήσουν σταθερή την παραγωγή τους, τουλάχιστον για το πρώτο τρίμηνο του 2026, για να διατηρήσουν την σταθερότητα στην αγορά ενέργειας.

Σύμφωνα με την ίδια έκθεση, η αύξηση της παραγωγής από χώρες εκτός ΟΠΕΚ+, εκτιμάται σε περίπου 630.00 βαρέλια ημερησίως το 2026, με το μεγαλύτερο μέρος της προβλεπόμενης αύξησης να προέρχεται από τις χώρες της αμερικανικής ηπείρου και συγκεκριμένα από τις Ηνωμένες Πολιτείες, τον Καναδά, την Βραζιλία και την Αργεντινή. Αυτές οι 4 χώρες θα είναι υπεύθυνες για τα 2/3 της αύξησης της παραγωγής από χώρες εκτός ΟΠΕΚ+ το 2026, με 430.00 βαρέλια ημερησίως. Οι ΗΠΑ εξακολουθούν να παράγουν περισσότερο πετρέλαιο από οποιαδήποτε άλλη χώρα, με την αύξηση της ημερήσιας παραγωγής τους να εκτιμάται σε 100.000 βαρέλια ημερησίως το 2025. Σε ετήσια βάση, η παραγωγή αργού πετρελαίου στις ΗΠΑ αναμένεται να ανέλθει κατά μέσο όρο σε 22,3 εκατ. βαρέλια ημερησίως το 2026, από 22,2 εκατ. βαρέλια ημερησίως το 2025.

Την ίδια στιγμή, μικρότερη αναμένεται να είναι η αύξηση της ζήτησης για ενέργεια, λόγω του αβέβαιου παγκόσμιου εμπορικού περιβάλλοντος, δημιουργώντας συνθήκες υπερπροσφοράς στην αγορά ενέργειας. Η υπερπροσφορά αυτή, που οφείλεται κυρίως στην ενίσχυση της παραγωγής από χώρες εκτός του ΟΠΕΚ+, αναμένεται να ασκήσει πτωτική πίεση στις τιμές του πετρελαίου.

Επίδραση φόρων

Αναφορικά με τις αναμενόμενες επιδράσεις των ανακοινωθέντων παρεμβάσεων φορολογίας, τόσο της έμμεσης, που έχει άμεση επίδραση στο επίπεδο τιμών, όσο και της άμεσης, που το επηρεάζει δευτερογενώς, μέσω της μεταβολής στο διαθέσιμο εισόδημα των καταναλωτών, αναμένεται αυτές να μεταβάλλουν θετικά με ήπιο ρυθμό τον δείκτη τιμών του τρέχοντος έτους.

Πιο συγκεκριμένα, για τις παρεμβάσεις άμεσης φορολογίας, οι αλλαγές στη φορολογία εισοδήματος που ανακοινώθηκαν στην προηγούμενη ΔΕΘ, με ισχύ από 01/01/2026, όπως η μείωση των συντελεστών φορολογίας για τα μεσαία εισοδήματα, η κατάργηση ή μείωση της φορολογικής επιβάρυνσης των εισοδημάτων νέων κάτω από 30 ετών, η εισαγωγή ενδιάμεσου συντελεστή 25% στη φορολόγηση εισοδήματος από ενοίκια, η σταδιακή κατάργηση του ΕΝΦΙΑ για κύριες κατοικίες σε οικισμούς έως 1.500 κατοίκους, καθώς και η μείωση των τεκμηρίων διαβίωσης, αναμένεται να τονώσουν το διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών κατά το τρέχον έτος, και η συνεπακόλουθη αύξηση της ζήτησης να δημιουργήσει πληθωριστικές πιέσεις στην ελληνική οικονομία.

Όσον αφορά παρεμβάσεις έμμεσης φορολογίας, από 01/01/2026 τέθηκε σε ισχύ η μείωση των συντελεστών ΦΠΑ κατά 30% στα νησιά της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου, στον Έβρο και στα Δωδεκάνησα με πληθυσμό έως 20.000 κατοίκους, διευρύνοντας ουσιαστικά το ειδικό φορολογικό καθεστώς που ίσχυε έως σήμερα για τα πέντε νησιά πρώτης γραμμής του προσφυγικού (Λέσβο, Σάμο, Χίο, Λέρο και Κω). Συγκεκριμένα, ο βασικός συντελεστής ΦΠΑ μειώθηκε από 24% σε 17%, ο μειωμένος συντελεστής από 13% σε 9% και ο υπερμειωμένος συντελεστής από 6% σε 4%. Η μείωση των συντελεστών αναμένεται να επιδράσει καθοδικά στις τιμές βασικών αγαθών και υπηρεσιών — όπως τρόφιμα, φάρμακα, εστίαση, μεταφορές και τουριστικές υπηρεσίες στις συγκεκριμένες περιοχές.

Ένας ακόμα παράγοντας που επηρεάζει έμμεσα το επίπεδο τιμών, πέρα από το επίπεδο των φόρων και επιβαρύνσεων αυτό καθαυτό, είναι ο βαθμός συμμόρφωσης των επιχειρήσεων με το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο. Συγκεκριμένα για την περίπτωση της ελληνικής οικονομίας, δύο πρόσφατες τάσεις πιθανότατα έπαιξαν κάποιο ρόλο στο παρατηρούμενο πληθωριστικό κύμα των προηγούμενων ετών, και η προβλεπόμενη διατήρησή τους το τρέχον έτος αναμένεται να συμβάλλει επίσης στην αύξηση του επιπέδου τιμών.

Η πρώτη είναι η μεγάλη μείωση του κενού ΦΠΑ που έχει παρατηρηθεί τα τελευταία χρόνια, από 24% το 2019, σε 11,4% το 2023[19], σύμφωνα με στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οποία αποτελεί την μεγαλύτερη μείωση μεταξύ των χωρών της ΕΕ (βλέπε σχετικό Ειδικό Πλαίσιο ενότητας 2.2Β). Η δεύτερη είναι η επέκταση της κάρτας εργασίας σε μια σειρά κλάδων, η οποία είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση των δηλωθεισών υπερωριών κατά έως και 73% το 2025[20], σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Εργασίας. Και στις δύο περιπτώσεις, το κόστος συμμόρφωσης και η συνεπακόλουθη ανάγκη πληρωμής φόρων και εισφορών, ιδιαίτερα σε κλάδους με μικρά περιθώρια κέρδους, όπως η εστίαση ή ο τουρισμός, τις οδηγεί να περάσουν, όπως είναι αναμενόμενο, ένα μέρος αυτού του επιπλέον κόστους στις τελικές τιμές, ενισχύοντας τις πληθωριστικές πιέσεις.

Επίδραση εγχώριας ζήτησης και προσφοράς

Ως προς τις εξελίξεις στην καταναλωτική ζήτηση το τρέχον έτος, η αναμενόμενη αύξηση της απασχόλησης και του μέσου μισθού, ενισχυόμενη και από την ενίσχυση των συλλογικών διαπραγματεύσεων και την νέα αύξηση του κατώτατου μισθού, η οποία πλέον με το νέο σύστημα αμοιβών επηρεάζει και το μισθολόγιο των δημοσίων υπαλλήλων και το επίδομα ανεργίας, αναμένεται να τονώσουν το διαθέσιμο εισόδημα, και ακολούθως και την εγχώρια ζήτηση. Επίσης, από το τρέχον έτος οι συντάξεις αναμένεται να αυξηθούν με βάση τον πληθωρισμό και την πορεία του ΑΕΠ, ενώ αλλάζει ο τρόπος συμψηφισμού της προσωπικής διαφοράς, καθώς και η Εισφορά Αλληλεγγύης Συνταξιούχων δεν θα υπολογίζεται πλέον επί της προσαύξησης της σύνταξης που προέρχεται από εργασία. Στο πλαίσιο δε των αλλαγών που ανακοινώθηκαν στην προηγούμενη ΔΕΘ, οι νέες αυξήσεις στα ειδικά μισθολόγια ένστολων και στα επιδόματα επικινδυνότητας, καθώς και η οριζόντια αναπροσαρμογή του βασικού μισθού των δημοσίων υπαλλήλων από τον Απρίλιο του τρέχοντος έτους, αναμένεται επίσης να αυξήσουν το διαθέσιμο εισόδημα των καταναλωτών, ενισχύοντας έτσι την εγχώρια ζήτηση, και ασκώντας έτσι περαιτέρω πίεση στις τιμές.

[19] https://taxation-customs.ec.europa.eu/taxation/vat/fight-against-vat-fraud/vat-gap_en#country-gr

[20] https://www.government.gov.gr/wp-content/uploads/2026/01/20.01.2026_%CE%A0%CE%91%CE%A1%CE%9F%CE%A5%CE%A3%CE%99%CE%91%CE%A3%CE%97-%CE%A3%CE%A5%CE%9D.-%CE%A4%CE%A5%CE%A0%CE%9F%CE%A5.pdf

Τέλος, όσον αφορά τις ανακοινωθείσες παρεμβάσεις στην στεγαστική αγορά, μέτρα όπως η επιστροφή ενός ενοικίου, που ξεκίνησε τον Νοέμβριο του 2025, και η συνέχιση του προγράμματος «Σπίτι μου ΙΙ» και για το 2026, αναμένεται να ενισχύσουν την αγοραστική δύναμη των νοικοκυριών, εντείνοντας τις πιέσεις στις τιμές των ακινήτων. Από την άλλη, μέτρα ενισχυτικά της προσφοράς, συχνά έχουν πιο μακροχρόνιο ορίζοντα, με αποτέλεσμα η αναμενόμενη επίδρασή τους στην αποκλιμάκωση των τιμών να μην αναμένεται να γίνει έντονα αισθητή άμεσα, όπως η διεύρυνση του μέτρου της τριετούς φοροαπαλλαγής για κενά ακίνητα που διατίθενται για μακροχρόνια μίσθωση, η επέκταση του προγράμματος ανακαινίσεων παλαιών κατοικιών και η δημιουργία του θεσμού της κοινωνικής αντιπαροχής. Η επίδραση άλλων μέτρων ενισχυτικών της προσφοράς στις τιμές των ακινήτων είναι πιο άμεση, αλλά αναμένεται να είναι μικρότερη εν γένει, όπως η επέκταση και για το 2026 των περιορισμών βραχυχρόνιας μίσθωσης σε μεγάλα αστικά κέντρα[21].

Συνεπώς, και λαμβάνοντας υπόψη τους παραπάνω ενισχυτικούς προς την καταναλωτική ζήτηση παράγοντες που περιγράφονται στα δύο τελευταία τμήματα, εκτιμάται ότι αυτή αναμένεται να ενισχυθεί στην περιοχή του 1,7% το 2026, συντηρώντας σε ένα βαθμό τις υψηλές τιμές.

Επίδραση παγκόσμιου οικονομικού περιβάλλοντος

Οι προοπτικές της παγκόσμιας ανάπτυξης το 2026 φαίνεται να υποχωρούν σύμφωνα με τις μακροοικονομικές προβλέψεις διεθνών οργανισμών[22]. Ειδικότερα, όπως αναλύεται στο Κεφάλαιο 2.1, η άνοδος του παγκόσμιου ΑΕΠ αναμένεται να διαμορφωθεί στο 2,9%, σε χαμηλότερα επίπεδα από τον ρυθμό του 2025 (3,2%), αντανακλώντας κυρίως τις προβλέψεις για επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας σε μεγάλες οικονομίες, όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες, ο Καναδάς, και η Κίνα.

Η προβλεπόμενη επιβράδυνση της μεγέθυνσης αναμένεται μεταξύ άλλων λόγω της σταδιακής εξασθένισης της προκαταβολικής αύξησης αγορών (front-loading) εν όψει μελλοντικών δασμών, καθώς και της μείωσης επενδύσεων και εμπορικών ροών που θα προκληθούν από τις πολιτικές οικονομικού προστατευτισμού, με τις επιδράσεις τους να μεταφέρονται σε ολοένα και μεγαλύτερο βαθμό τόσο στις τιμές τόσο των ενδιάμεσων, όσο και των τελικών αγαθών. Παρ' όλα αυτά, προς το τέλος του τρέχοντος έτους, αναμένεται να παρατηρηθεί ανάκαμψη των ρυθμών μεγέθυνσης, λόγω της σταδιακής εξασθένισης των επιδράσεων των υψηλότερων δασμών, καθώς και των ευνοϊκότερων πιστωτικών συνθηκών και του βελτιωμένου γενικότερου μακροοικονομικού περιβάλλοντος.

Όσον αφορά τις προοπτικές ανάπτυξης συγκεκριμένων μεγάλων οικονομιών με μεγάλη επιρροή στις παγκόσμιες οικονομικές συνθήκες, η ετήσια αύξηση του ΑΕΠ στις Η.Π.Α. αναμένεται να διαμορφωθεί σε 1,7% το 2026, μειωμένη από το 2025 κατά 0,3 π.μ., λόγω των επίδρασης των μέτρων εμπορικού προστατευτισμού και του περιορισμού της μετανάστευσης, που αναμένεται να κορυφωθεί το τρέχον έτος. Η ανάπτυξη στην Κίνα αναμένεται να υποχωρήσει στο 4,4% το 2026, από 5% το 2025, λόγω κυρίως των υψηλότερων δασμών από τις Ηνωμένες Πολιτείες και της υποτονικής καταναλωτικής ζήτησης. Τέλος, σε ελαφρώς χαμηλότερα επίπεδα εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί ο ρυθμός ανάπτυξης στην Ευρωζώνη σε 1,2% το 2026, από 1,3% το 2025, με τις

[21] https://www.kathimerini.gr/economy/real-estate/563733451/ta-kleista-spitia-kai-ochi-to-airbnb-vasiki-aitia-gia-ta-ypsila-enoikia/

[22] OECD Economic Outlook, Volume 2025, Issue 2, Δεκέμβριος 2025

αυξημένες εμπορικές τριβές και τη γεωπολιτική αβεβαιότητα να αντισταθμίζονται εν μέρει από τις ισχυρότερες δημόσιες επενδύσεις από το ΤΑΑ και τις ευνοϊκότερες πιστωτικές συνθήκες.

Οι προοπτικές της παγκόσμιας ανάπτυξης αποδυναμώνονται εν μέσω αυξανόμενων δασμών, γεωπολιτικής αβεβαιότητας και επιβράδυνσης της βιομηχανικής δραστηριότητας. Η ενίσχυση των εμπορικών φραγμών περιορίζει τις ροές επενδύσεων και εμπορίου, ενώ η γεωπολιτική αστάθεια εντείνει το κόστος συναλλαγών και την αβεβαιότητα στις αγορές. Παρά τη μείωση των τιμών της ενέργειας, ο πληθωρισμός παραμένει επίμονος, ιδίως στις υπηρεσίες και στα τρόφιμα, περιορίζοντας την αγοραστική δύναμη των νοικοκυριών. Ταυτόχρονα, οι αυστηρότερες χρηματοοικονομικές συνθήκες καθιστούν το διεθνές οικονομικό περιβάλλον πιο ευάλωτο σε αναταράξεις.

Η αυξημένη αβεβαιότητα και η αναδιάταξη των εφοδιαστικών αλυσίδων επιδρούν ανασχετικά στην επενδυτική δραστηριότητα. Αν και οι επενδύσεις στον τομέα της τεχνητής νοημοσύνης στις ΗΠΑ και η δημοσιονομική στήριξη στην Κίνα παρέχουν πρόσκαιρη ώθηση, η ιδιωτική κατανάλωση επιβραδύνεται σε πολλές οικονομίες, ενώ οι δασμοί και οι αρνητικές προσδοκίες επηρεάζουν αρνητικά τις επιχειρηματικές αποφάσεις για νέες επενδύσεις. Από την άλλη πλευρά, μια έγκαιρη άρση των πρόσφατων εμπορικών περιορισμών, καθώς και η οριστική παύση των γεωπολιτικών διαταραχών, θα μπορούσε να αμβλύνει την οικονομική αβεβαιότητα, να ενισχύσει τις επενδύσεις, να τονώσει την παραγωγική δραστηριότητα και άρα την παγκόσμια προσφορά αγαθών και υπηρεσιών, συμβάλλοντας έτσι στην αποκλιμάκωση του πληθωρισμού σε διεθνώς εμπορεύσιμα αγαθά και υπηρεσίες που αφορούν ελληνικές επιχειρήσεις και νοικοκυριά.

Συνεκτιμώντας τις παραπάνω τάσεις και εξελίξεις στους κυριότερους παράγοντες οι οποίοι επηρεάζουν τις τιμές καταναλωτή, **προβλέπεται πως ο Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή θα ενισχυθεί ήπια το τρέχον έτος, με ρυθμό στην περιοχή του 2,4%, λόγω κυρίως της τόνωσης της εγχώριας ζήτησης**.

Ωστόσο, οι αβεβαιότητες γύρω από την εξέλιξη των τιμών το επόμενο έτος είναι ιδιαίτερα έντονες. Η συμφωνία για εκεχειρία μεταξύ Γάζας και Ισραήλ περιορίζει προσωρινά τον κίνδυνο κλιμάκωσης των συγκρούσεων, με αποτέλεσμα να μετριάζονται οι πιέσεις στις αγορές ενέργειας και στον πληθωρισμό. Παρά ταύτα, η αβεβαιότητα που προκύπτει από τις πρόσφατες εξελίξεις στην Βενεζουέλα, ή μια ενδεχόμενη νέα ένταση στη Μέση Ανατολή, θα μπορούσε να αποσταθεροποιήσει εκ νέου τις αγορές ενέργειας, οδηγώντας σε αύξηση των τιμών του πετρελαίου και περαιτέρω άνοδο του πληθωρισμού.

Παράλληλα, η αύξηση δασμών σε διμερές επίπεδο, ιδίως σε αγαθά όπως φάρμακα και ημιαγωγούς, καθώς και οι προστατευτικές πολιτικές των Ηνωμένων Πολιτειών και η επιβολή νέων δασμών σε χώρες όπως η Κίνα και η Ε.Ε., θα μπορούσαν να εντείνουν την αβεβαιότητα στο διεθνές εμπορικό περιβάλλον, επιφέροντας αύξηση στο κόστος παραγωγής και τις τελικές τιμές. Οι δασμοί – είτε επιβάλλονται είτε προαναγγέλλονται – συχνά μετακυλίονται στους καταναλωτές, εντείνοντας τις πληθωριστικές πιέσεις, διαταράσσοντας τις εμπορικές ροές και επηρεάζοντας αρνητικά τις επενδύσεις, και συνεπακόλουθα τη δυναμική της παγκόσμιας οικονομίας.

Αντίθετα, η περαιτέρω ενίσχυση του ευρώ μπορεί να ασκήσει πτωτική πίεση στις τιμές, καθώς η μείωση του κόστους των εισαγόμενων ενδιάμεσων αγαθών θα μειώσει το κόστος παραγωγής για τις εγχώριες επιχειρήσεις, οδηγώντας ενδεχομένως σε χαμηλότερες τιμές.

Σημαντική πληροφόρηση για την εξέλιξη των τιμών το επόμενο χρονικό διάστημα παρέχουν και τα αποτελέσματα των μηνιαίων ερευνών οικονομικής συγκυρίας του ΙΟΒΕ, τα οποία συνιστούν πρόδρομες ενδείξεις για την εξέλιξή τους από την πλευρά της προσφοράς.

Οι τάσεις στις προβλέψεις μεταβολών των τιμών είναι ήπια ανοδικές κατά το δ' τρίμηνο του 2025 έναντι του γ' τριμήνου του τρέχοντος έτους. Οι προβλέψεις των τιμών κινούνται οριακά ανοδικά στο Λιανικό εμπόριο, ήπια στη Βιομηχανία και στις Υπηρεσίες, ενώ στις Κατασκευές παραμένουν αμετάβλητες. Ως προς την αντίστοιχη περυσινή τριμηνιαία περίοδο, οι προσδοκίες για την εξέλιξη των τιμών κατέγραψαν ήπια ανοδική μεταβολή στη Βιομηχανία, στις Υπηρεσίες και στις Ιδιωτικές Κατασκευές, ενώ κινήθηκαν ήπια πτωτικά στο Λιανικό εμπόριο. Αναλυτικότερα:

Στη Βιομηχανία, οι προβλέψεις της πορείας των τιμών το δ' τρίμηνο του έτους ενισχύθηκαν ήπια σε σχέση με το αμέσως προηγούμενο τρίμηνο. Συγκεκριμένα, ο δείκτης διαμορφώθηκε στις +7 μονάδες από +5 μονάδες το προηγούμενο τρίμηνο, ενώ βελτιώθηκε οριακά κατά μία μονάδα σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2024. Από τις επιχειρήσεις του τομέα, το 6% αναμένει πτώση τιμών βραχυπρόθεσμα, ενώ ενισχύεται οριακά στο 13% το ποσοστό όσων προβλέπουν άνοδό τους, με το υπόλοιπο 81% να αναμένει σταθερότητα.

Στο Λιανικό Εμπόριο, το ισοζύγιο των +14 μονάδων στις τιμές των επιχειρήσεων του τομέα κατά το προηγούμενο τρίμηνο ενισχύεται κατά μία μονάδα, ενώ παράλληλα βρέθηκε 9 μονάδες χαμηλότερα σε σχέση με το αντίστοιχο χρονικό διάστημα του 2024. Από τις επιχειρήσεις του τομέα, το 3% αναμένει πτώση τιμών βραχυπρόθεσμα, ενώ ενισχύεται στο 18% (από 16%) το ποσοστό όσων προβλέπουν άνοδό τους, με το υπόλοιπο 79% να αναμένει σταθερότητα. Στους επιμέρους κλάδους του Λιανικού Εμπορίου, οι μεταβολές στις προβλέψεις των τιμών το δ' τρίμηνο του 2025 σε σύγκριση με το αμέσως προηγούμενο τρίμηνο ήταν κυρίως ανοδικές στους επιμέρους εξεταζόμενους κλάδους. Στον κλάδο Ειδών Οικιακού εξοπλισμού, στα Υφάσματα-Ένδυση-Υπόδηση και στα Οχήματα-Ανταλλακτικά, το ισοζύγιο των τιμών κινήθηκε ανοδικά, ενώ αντίθετα στους κλάδους Τροφίμων-Ποτών και στα Πολυκαταστήματα ο σχετικός δείκτης κινήθηκε ήπια πτωτικά.

Ο μέσος δείκτης πρόβλεψης της μεταβολής των τιμών στις Υπηρεσίες το εξεταζόμενο τρίμηνο βελτιώθηκε ελαφρά σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο και διαμορφώθηκε στις +15 (από +12) μονάδες, ενώ αντίθετα κινήθηκε ήπια υψηλότερα σε σχέση με την αντίστοιχη μέση επίδοση του δ΄τρίμ. 2024 (+13 μον.). Το εξεταζόμενο τρίμηνο, το 6% των επιχειρήσεων του κλάδου αναμένει μείωση τιμών, ενώ αντίθετα το 21% από 17% το προηγούμενο τρίμηνο αναμένει άνοδο. Στους επιμέρους εξεταζόμενους κλάδους, ο σχετικός δείκτης ενισχύθηκε ήπια στον κλάδο Χερσαίων μεταφορών, ενώ πτωτικά κινήθηκε σε όλους τους υπόλοιπους κλάδους σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο.

Τέλος, στον τομέα των Ιδιωτικών Κατασκευών, το θετικό ισοζύγιο των +37 μονάδων του προηγούμενου τριμήνου διατηρήθηκε αμετάβλητο, έχοντας παράλληλα ενισχυθεί ήπια σε σύγκριση με το αντίστοιχο επίπεδο του 2024 (+33 μον.). Επιπλέον, μόλις το 2% των επιχειρήσεων του τομέα προβλέπει υποχώρηση των τιμών του κλάδου, ενώ το ποσοστό εκείνων που αναμένουν άνοδο διαμορφώνεται στο 39% με το υπόλοιπο 59% να προβλέπει σταθερότητα τιμών.

Διάγραμμα 3.27

Προβλέψεις για εξέλιξη τιμών στο επόμενο τρίμηνο (ισοζύγιο απαντήσεων = διαφορά θετικών – αρνητικών απαντήσεων)

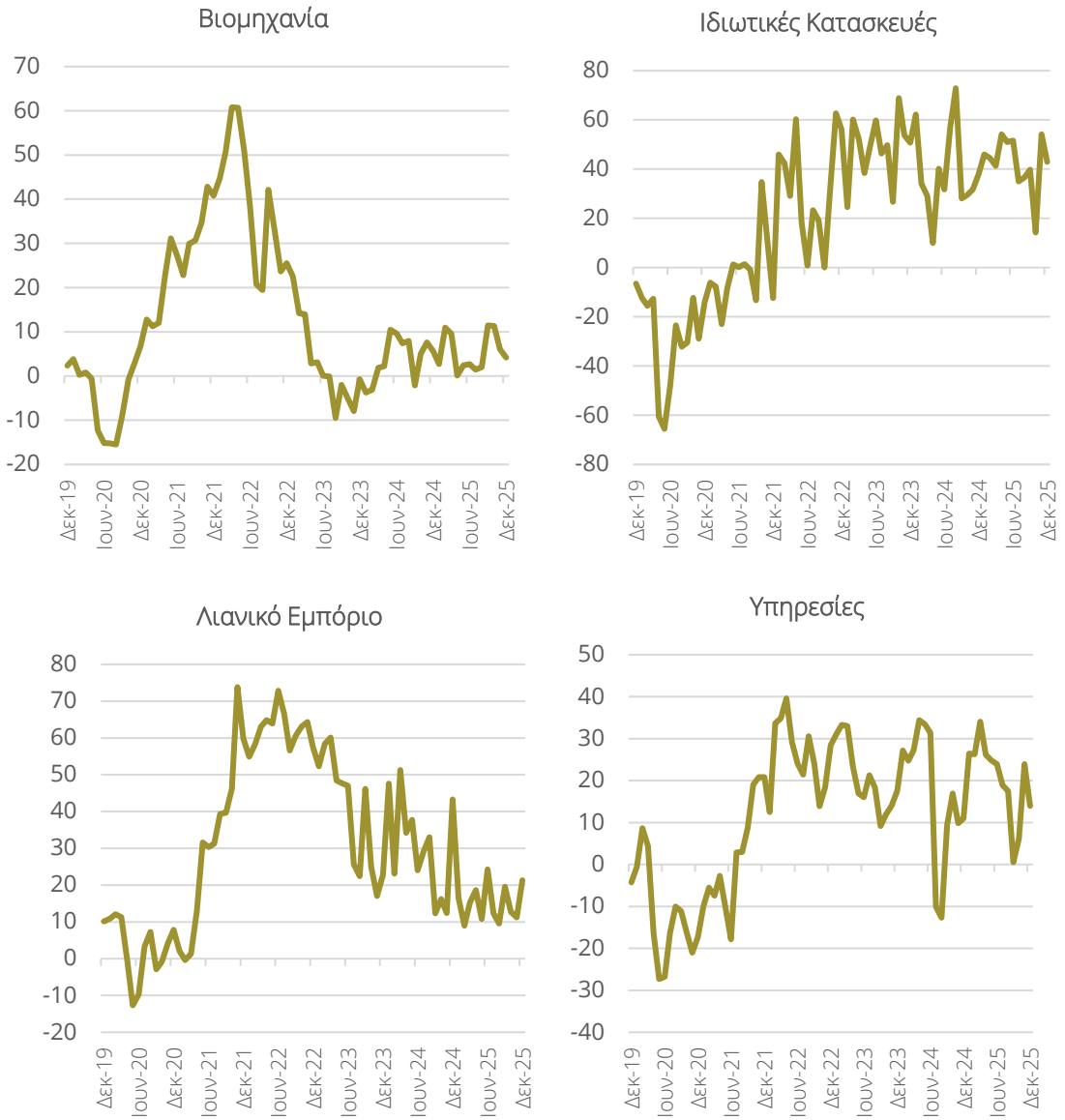

Πηγή: ΙΟΒΕ

Οι τάσεις στις προβλέψεις μεταβολών των τιμών είναι ήπια ανοδικές κατά το δ' τρίμηνο του 2025 έναντι του γ τριμήνου του τρέχοντος έτους. Οι προβλέψεις των τιμών κινούνται οριακά ανοδικά στο Λιανικό εμπόριο, ήπια στη Βιομηχανία και στις Υπηρεσίες, ενώ στις Κατασκευές παραμένουν αμετάβλητες.

4 Θερμοκηπιακή γεωργία εκτός εδάφους στην Ελλάδα[23]

- Τα τελευταία χρόνια η παραγωγή των θερμοκηπιακών μονάδων καλλιέργειας κηπευτικών και φρούτων στην Ελλάδα έχει ενισχυθεί με την κατασκευή νέων σύγχρονων θερμοκηπίων, τα οποία εφαρμόζουν μια μέθοδο καλλιέργειας εκτός εδάφους, την υδροπονία.
- Υπολογίζεται ότι η εκτός εδάφους υδροπονική καλλιέργεια κηπευτικών-λαχανικών στην Ελλάδα καταλαμβάνει εκτάσεις που προσεγγίζουν τα 1.350 στρέμματα, με προοπτική να ξεπεράσουν σε σύντομο χρονικό διάστημα τα 1.700-2.000 στρέμματα με βάση τις επεκτάσεις υφιστάμενων ή τη δημιουργία νέων θερμοκηπίων που έχουν ανακοινωθεί. Εκτιμάται επίσης ότι η συνολική αξία παραγωγής από υδροπονικές μονάδες παραγωγής κηπευτικών διαμορφώθηκε το 2024 σε 64 εκατ. ευρώ, ενώ στον συγκεκριμένο κλάδο απασχολούνται άμεσα περισσότερα από 1.300 άτομα.
- Η εκτός εδάφους υδροπονική καλλιέργεια αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις, όπως:
    - το υψηλό κόστος αρχικής επένδυσης για εξοπλισμό και υποδομές
    - τις υψηλές ενεργειακές ανάγκες για θέρμανση, ψύξη, φωτισμό και αυτοματισμούς
    - την ανάγκη εξειδικευμένης τεχνογνωσίας και ανθρώπινου δυναμικού
    - τη δυσκολία για μικρούς παραγωγούς με χαμηλή οικονομική δυνατότητα

Βασικά στοιχεία της θερμοκηπιακής γεωργίας εκτός εδάφους

Η υπαίθρια γεωργία αντιμετωπίζει σήμερα σημαντικές προκλήσεις που αφορούν, μεταξύ άλλων, στα ακραία φαινόμενα που συνδέονται με την κλιματική αλλαγή, όπως οι ισχυρές βροχοπτώσεις ή οι υψηλές θερμοκρασίες για παρατεταμένες χρονικές περιόδους. Τα φαινόμενα αυτά θέτουν σε

[23] Το κεφάλαιο βασίζεται σε πρόσφατη μελέτη που εκπονήθηκε από το ΙΟΒΕ.

κίνδυνο μεγάλο μέρος της γεωργικής παραγωγής, τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα, και μπορεί να επηρεάσουν την επάρκεια τροφίμων, οδηγώντας συγχρόνως σε μεγάλες και ξαφνικές διακυμάνσεις των τιμών των γεωργικών προϊόντων. Η υπαίθρια γεωργική παραγωγή συμπληρώνεται από τη θερμοκηπιακή παραγωγή που στοχεύει στην αύξηση της παραγωγικότητας με τη βελτιστοποίηση του ελέγχου του κλιματικού περιβάλλοντος και της θρέψης για την ανάπτυξη των φυτών. Το ελεγχόμενο περιβάλλον παρέχει τη δυνατότητα παραγωγής σε όλη τη διάρκεια του έτους ανεξαρτήτως εποχής. Συγχρόνως, η θερμοκηπιακή γεωργία επηρεάζεται σε μικρότερο βαθμό από τα ακραία κλιματικά φαινόμενα. Αποτελεί, συνεπώς, μια ασφαλιστική δικλίδα για την εξασφάλιση επάρκειας τροφίμων σε όλο το έτος.

Τα τελευταία χρόνια η παραγωγή των θερμοκηπιακών μονάδων καλλιέργειας κηπευτικών και φρούτων στην Ελλάδα έχει ενισχυθεί με την κατασκευή νέων σύγχρονων θερμοκηπίων, τα οποία εφαρμόζουν μια μέθοδο καλλιέργειας εκτός εδάφους, την υδροπονία. Η Θερμοκηπιακή Γεωργία Εκτός Εδάφους (ΘΓΕΕ), η οποία εντάσσεται στη Γεωργία Ελεγχόμενου Περιβάλλοντος (Controlled Environment Agriculture), αποτελεί μια σύγχρονη μέθοδο γεωργικής παραγωγής που συνδυάζει τη χρήση νέων τεχνολογιών με τις παραδοσιακές καλλιεργητικές πρακτικές, δημιουργώντας ιδανικές συνθήκες ανάπτυξης για τα φυτά. Βασίζεται στη διαμόρφωση και τη συνεχή παρακολούθηση κρίσιμων περιβαλλοντικών παραμέτρων, όπως η θερμοκρασία, η υγρασία, το φως και η συγκέντρωση διοξειδίου του άνθρακα, με στόχο τη βέλτιστη απόδοση και ποιότητα της παραγωγής. Αξιοποιεί σύγχρονες τεχνολογίες, όπως οι αισθητήρες IoT, τα συστήματα ανάλυσης δεδομένων και η τεχνητή νοημοσύνη, οι οποίες επιτρέπουν τόσο τη συλλογή δεδομένων σε πραγματικό χρόνο, όσο και τη δυναμική προσαρμογή των συνθηκών καλλιέργειας, βελτιώνοντας την αποδοτικότητα και μειώνοντας τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις.

Οι υδροπονικές καλλιέργειες θερμοκηπίου εξειδικεύονται σε φυτά που ευνοούνται από την ακριβή ρύθμιση συνθηκών στη ριζόσφαιρα, όπως φυλλώδη λαχανικά, ντομάτες, πιπεριές και φράουλες. Επιπλέον, οι υδροπονικές μονάδες αξιοποιούνται για την παραγωγή πολλαπλασιαστικού υλικού, όπως λαχανικά, ανθοκομικά, δέντρα και αμπέλια, ενώ συχνά χρησιμοποιούνται σε μεγάλης κλίμακας θερμοκήπια για προϊόντα υψηλής διατροφικής αξίας. Τα θερμοκήπια και τα υδροπονικά συστήματα προσφέρονται και για την καλλιέργεια εξειδικευμένων φυτών, όπως αρωματικά φυτά, φυτά φαρμακευτικής χρήσης και καλλιέργειες υψηλής διατροφικής αξίας. Η ΘΓΕΕ παρουσιάζει σημαντικά οφέλη, τα οποία περιλαμβάνουν τα εξής:

- Αυξημένη παραγωγικότητα και προστιθέμενη αξία σε ένα περιβάλλον στο οποίο οι διατροφικές ανάγκες του πληθυσμού αυξάνονται διεθνώς.
- Περιβαλλοντική βιωσιμότητα της παραγωγής με εξοικονόμηση νερού άρδευσης, δραστική μείωση ή απουσία της χρήσης αγροχημικών και προστασία των υπογείων υδάτων με την εφαρμογή των αρχών της κυκλικής οικονομίας, όπως η χρήση ανακυκλούμενων θρεπτικών διαλυμάτων.
- Προστασία των καλλιεργειών από ακραίες καιρικές συνθήκες και ασθένειες που συμβάλλει στην αποδοτικότητα και στην ασφάλεια του εισοδήματος των παραγωγών και της προσφοράς τροφίμων προς τους καταναλωτές, ειδικά υπό συνθήκες κλιματικής κρίσης.
- Ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών, όπως Agrivoltaics, συστήματα αυτοματισμού, παρακολούθησης και ελέγχου της παραγωγής σε συνδυασμό και με άλλες Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ) που ενισχύουν την οικονομική και περιβαλλοντική βιωσιμότητα της παραγωγής.

- Ευελιξία μέσα από τη δυνατότητα παραγωγής σε μη παραγωγικές εκτάσεις και την καλλιέργεια εκτός εποχής.
- Υψηλή ποιότητα παραγωγής τροφίμων υψηλής διατροφικής αξίας, όπως είναι τα κηπευτικά-λαχανικά και καλύτερες μέσες τιμές διάθεσης των προϊόντων για τους παραγωγούς.
- Δημιουργία νέων, εξειδικευμένων και μη, θέσεων εργασίας στην περιφέρεια και σε αγροτικές περιοχές που φθίνουν, με ανάπτυξη και συμπληρωματικών / συνδεδεμένων δραστηριοτήτων που ενισχύουν οικονομικά τις τοπικές οικονομίες και δημιουργούν προϋποθέσεις για την παραμονή των νέων στην περιφέρεια.

Η υδροπονία δεν στερείται προκλήσεων και αδυναμιών. Ένα από τα σημαντικά εμπόδια είναι το υψηλό αρχικό κόστος εγκατάστασης. Επιπλέον, η τεχνική πολυπλοκότητα της υδροπονίας απαιτεί υψηλό επίπεδο γνώσης και δεξιοτήτων για τη σωστή διαχείριση των συστημάτων, γεγονός που αποτελεί πρόκληση για μη εξειδικευμένους παραγωγούς, οδηγώντας και σε χαμηλή αποδοχή σε περιοχές που κυριαρχούν οι παραδοσιακές γεωργικές πρακτικές. Οι υδροπονικές καλλιέργειες μπορεί να είναι υψηλής εντάσεως ενέργειας, για σκοπούς θέρμανσης και φωτισμού των θερμοκηπίων, γεγονός που τις καθιστά ευάλωτες σε αυξήσεις των τιμών ενέργειας.

Προκλήσεις, προοπτικές και ευκαιρίες του αγροτικού τομέα της Ελλάδας

Οι καλλιέργειες θερμοκηπίου αποτελούν σημαντικό τμήμα του αγροτικού τομέα στην Ελλάδα και, παρά τις διαφορές που μπορεί να έχουν, αντιμετωπίζουν ορισμένες κοινές προκλήσεις με άλλους τύπους γεωργικών καλλιεργειών. Ο αγροτικός τομέας αποτελεί έναν από τους βασικούς πυλώνες της ελληνικής οικονομίας και της διατροφικής αυτάρκειας της χώρας. Ωστόσο, αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις που σχετίζονται με τη δομή των εκμεταλλεύσεων, τη γήρανση του αγροτικού πληθυσμού και τον χαμηλό βαθμό εκπαίδευσης και ανανέωσής του, την περιορισμένη συνεργασία και συλλογική δράση, το υψηλό κόστος παραγωγής, τις περιβαλλοντικές πιέσεις και την ανάγκη για καινοτομία και επενδύσεις. Παράλληλα, η διεθνής συγκυρία και η κλιματική αλλαγή διαμορφώνουν ένα δυναμικά εξελισσόμενο περιβάλλον, το οποίο απαιτεί νέες στρατηγικές για την προσαρμογή και την ανάπτυξη του τομέα. Συνεπώς, η αντιμετώπιση των δομικών προβλημάτων, η ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών, η προώθηση της συνεργασίας και η εξωστρέφεια αποτελούν βασικούς παράγοντες για την ανάπτυξή του. Με τις κατάλληλες πολιτικές και επενδύσεις, ο ελληνικός αγροτικός τομέας μπορεί να αποτελέσει μοχλό ανάπτυξης και να εξασφαλίσει ένα βιώσιμο μέλλον για τους παραγωγούς και την εθνική οικονομία.

Καλλιέργειες θερμοκηπίου στην Ελλάδα

Η παραγωγή κηπευτικών–λαχανικών στην Ελλάδα διεξάγεται τόσο σε υπαίθριες καλλιέργειες όσο και σε θερμοκήπια. Συνολικά, η έκταση γης που φυτεύτηκε με κηπευτικά και άλλες συναφείς καλλιέργειες (όπως άνθη, σπορεία και φυτώρια) κάλυπτε το 2022 μόλις το 1,6% των συνολικών καλλιεργούμενων εκτάσεων στη χώρα. Παρόλα αυτά, η οικονομική σημασία της παραγωγής κηπευτικών είναι πολλαπλάσια.

Η μακροχρόνια τάση αναφορικά με τις καλλιεργούμενες εκτάσεις κηπευτικών-λαχανικών στην Ελλάδα είναι έντονα πτωτική. Οι εκτάσεις κηπευτικών-λαχανικών που καλλιεργούνται τόσο στην ύπαιθρο όσο και υπό κάλυψη σε θερμοκήπια (περιλαμβάνονται τα μαρούλια, οι ντομάτες -εκτός από τη βιομηχανική ντομάτα- τα αγγούρια, οι πιπεριές και οι φράουλες και εξαιρούνται τα καρπούζια και πεπόνια) μειώθηκαν την περίοδο 2010-2023 από 288,5 χιλ. στρέμματα το 2010 σε 142,1 χιλ. στρέμματα το 2023 (-51%), με τη μείωση την περίοδο 2020-2023 να είναι ιδιαίτερα

έντονη (-33%). Αυτή η εξέλιξη οφείλεται αποκλειστικά στις υπαίθριες καλλιέργειες, καθώς η έκταση των καλλιεργειών σε θερμοκήπια (υπό κάλυψη) αυξήθηκε κατά 22% από 61,3 χιλ. στρέμματα το 2010 σε 74,5 χιλ. στρέμματα το 2023 –με κορύφωση τα 83,6 χιλ. στρέμματα το 2021. Παρομοίως, η παραγωγή μειώθηκε από 1,38 εκατ. τόνους το 2010 σε 711,7 χιλ. τόνους το 2023 (-48%), μείωση που οφείλεται αποκλειστικά στις υπαίθριες καλλιέργειες.

Η μέση απόδοση ανά στρέμμα καλλιέργειας κηπευτικών διαφοροποιείται σημαντικά μεταξύ της υπαίθριας και της θερμοκηπιακής παραγωγής. Συνολικά την περίοδο 2010-2023 παρήχθησαν κατά μέσο όρο 8,7 τόνοι νωπών λαχανικών θερμοκηπίου ανά στρέμμα καλλιέργειας έναντι 2,7 τόνων ανά στρέμμα στις υπαίθριες καλλιέργειες (3,3 φορές υψηλότερη απόδοση).

Η θέση της Ελλάδας ως παραγωγού κηπευτικών θερμοκηπίου είναι σημαντική σε ευρωπαϊκό επίπεδο, κάτι που υποδεικνύει την οικονομική σημασία και τις προοπτικές ανάπτυξης του συγκεκριμένου κλάδου γεωργικής παραγωγής. Συγχρόνως, όμως, η χώρα παρουσιάζει ένα έλλειμμα παραγωγικότητας στις καλλιέργειες θερμοκηπίου, το οποίο εφόσον αντιμετωπιστεί με κατάλληλη τεχνολογική αναβάθμιση, θα συμβάλει στην ενίσχυση της συνεισφοράς τους στην εθνική οικονομία. Ενδεικτικά, σε σύγκριση με τις μέγιστες τιμές που καταγράφηκαν σε ευρωπαϊκές χώρες το 2023 σε καλλιέργειες κηπευτικών θερμοκηπίου, προκύπτουν πολύ υψηλότερες στρεμματικές αποδόσεις που δυνητικά κυμαίνονται από 3 φορές για την πιπεριά, έως 8,8 φορές για το αγγούρι. Η ενίσχυση της εγχώριας παραγωγής προς αυτά τα επίπεδα, με διασφάλιση της ανταγωνιστικής τιμής, της ποιότητας και των αγορών διάθεσης των προϊόντων, θα έχει πολλαπλά οφέλη για την οικονομία και τους παραγωγούς.

Η αξία της εγχώριας παραγωγής νωπών κηπευτικών –ένας δείκτης της ευρύτερης οικονομικής σημασίας του τομέα γεωργικής παραγωγής κηπευτικών– έχει αυξηθεί τα τελευταία χρόνια. Για το 2023 εκτιμάται σε 1.640 εκατ. ευρώ, αυξημένη κατά 11% συγκριτικά με το 2022, εν μέρει λόγω και της αύξησης των τιμών των γεωργικών προϊόντων. Τα νωπά κηπευτικά αντιπροσώπευαν το 2023 το 17% της συνολικής αξίας φυτικής παραγωγής. Εκτιμάται επίσης ότι η συνολική αξία παραγωγής κηπευτικών θερμοκηπίου κινήθηκε ανοδικά την περίοδο 2010-2023, φτάνοντας το 2023 τα 454 εκατ. ευρώ. Η συνολική αξία της εγχώριας παραγωγής κηπευτικών-λαχανικών βρισκόταν το 2023 στην έβδομη υψηλότερη θέση μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι μεγαλύτεροι παραγωγοί –σε όρους αξίας παραγωγής– ήταν το ίδιο έτος η Ιταλία, η Ισπανία, η Γερμανία, η Πολωνία και η Ολλανδία.

Η αξία εξαγωγών νωπών κηπευτικών ανήλθε σε 197 εκατ. ευρώ το 2023, αυξημένη κατά 34% έναντι του προηγούμενου έτους. Από την άλλη πλευρά, η αξία των εισαγωγών έφτασε τα 129 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας παρόμοια αύξηση, κατά 34%, έναντι του 2022. Το εμπορικό ισοζύγιο κηπευτικών ήταν την εξεταζόμενη περίοδο 2010-2023 πλεονασματικό σε όρους αξίας. Σε σύγκριση με άλλες χώρες με σημαντική παραγωγή, το ελληνικό εξωτερικό εμπόριο κηπευτικών-λαχανικών είναι περιορισμένο. Ενδεικτικά, η Ολλανδία κατέγραψε εξαγωγές ύψους 7,3 δισ. ευρώ (και εισαγωγές 2,5 δισ. ευρώ, καθώς αποτελεί και διαμετακομιστικό κέντρο εμπορίου), η Ισπανία είχε εξαγωγές ύψους 8,5 δισ. ευρώ (και εισαγωγές 1,3 δισ. ευρώ), ενώ η Τουρκία είχε εξαγωγές αξίας 1,1 δισ. ευρώ και μηδαμινές εισαγωγές.

Αναφορικά με το ελληνικό εξωτερικό εμπόριο των κυριότερων κηπευτικών προϊόντων, σε όρους ποσοτήτων, σημειώνονται τα εξής:

- Οι ποσότητες των ελληνικών εξαγωγών ντομάτας παραμένουν σχετικά σταθερές μετά το 2014 και κατευθύνονται κυρίως σε γειτονικές χώρες, με κύριο αγοραστή την Βουλγαρία. Οι εξαγωγές αγγουριών αυξάνονται και εκτός από τη Βουλγαρία κατευθύνονται στη

Ρουμανία, την Πολωνία και τη Γερμανία. Ελαφρά πτωτική τάση, με διακυμάνσεις παρουσιάζουν οι εξαγωγές πιπεριάς, οι οποίες κατευθύνονται σε γειτονικές χώρες και χώρες της Κεντρικής Ευρώπης (Γερμανία, Αυστρία). Χαμηλότερο επίπεδο και μικρές διακυμάνσεις παρουσιάζουν οι ελληνικές εξαγωγές μαρουλιού, έχοντας ως κύριους προορισμούς τη Βουλγαρία, την Αλβανία, την Κύπρο και τη Ρουμανία.

- Οι ποσότητες των ελληνικών εισαγωγών ντομάτας τείνουν να αυξάνονται (30 χιλ. τόνοι το 2024 από 18 χιλ. τόνους το 2019) και προέρχονται κυρίως από την Τουρκία, την Πολωνία, την Ολλανδία και το Βέλγιο. Οι εισαγωγές αγγουριών βρίσκονται σε πολύ χαμηλό επίπεδο, ενώ ελαφρά ανοδική τάση παρουσιάζουν οι εισαγωγές πιπεριάς, οι οποίες προέρχονται κυρίως από την Ολλανδία και την Τουρκία. Σημαντική άνοδος καταγράφεται στις εισαγωγές μαρουλιού (10,1 χιλ. τόνοι το 2024 από 5,9 χιλ. τόνους το 2019), έχοντας ως κύριους προμηθευτές την Ολλανδία, την Ισπανία και την Ιταλία.

Σύμφωνα με την πιο πρόσφατη απογραφή Γεωργίας-Κτηνοτροφίας (με έτος αναφοράς το 2020) τα θερμοκήπια στην Ελλάδα καλύπτουν 48.720 στρέμματα (περίπου το 11% του συνόλου της καλλιεργούμενης κηπευτικής γης) σε σύνολο 8.319 εκμεταλλεύσεων (5,9 στρέμματα ανά εκμετάλλευση). Περίπου το 1/3 των εκτάσεων θερμοκηπίων βρίσκεται στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας (περιλαμβάνει τις περιφερειακές ενότητες Ηλείας και Αχαΐας) και παρόμοιο ποσοστό είναι εγκατεστημένο στην Κρήτη. Η Κεντρική Μακεδονία συγκεντρώνει το 11% των εκτάσεων, η Πελοπόννησος το 7% και η Αττική το 5%. Το υπόλοιπο 13% των εκτάσεων κατανέμεται στις υπόλοιπες περιφέρειες της χώρας, με τις περιφέρειες Στερεάς Ελλάδος και Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης να συγκεντρώνουν από κοινού μόλις το 4% των εκτάσεων που καλύπτονται από θερμοκήπια. Σε όρους πλήθους εκμεταλλεύσεων, το 55% βρίσκονται στη Κρήτη, το 18% στην Κεντρική Μακεδονία, το 9% στη Δυτική Ελλάδα, το 8% στην Πελοπόννησο και το 10% στην υπόλοιπη χώρα. Το μέσο μέγεθος των θερμοκηπίων στην Ελλάδα είναι μικρό σε σύγκριση με άλλες χώρες με μεγάλη παραγωγή (με εξαίρεση την Πολωνία). Στις πρώτες θέσεις βρίσκονται η Ολλανδία και η Ισπανία με περισσότερα από 20 στρέμματα ανά εκμετάλλευση κατά μέσο όρο.

Η μέση ποιότητα των παραγόμενων κηπευτικών είναι κατώτερη του αναμενόμενου με βάση τις κλιματικές και εδαφικές συνθήκες της χώρας. Σε αυτό συμβάλουν αρκετοί παράγοντες. Το επίπεδο εκπαίδευσης των παραγωγών είναι κατά μέσο όρο χαμηλό και συχνά ακολουθούνται εμπειρικοί κανόνες στις καλλιεργητικές πρακτικές. Υπάρχουν επίσης προβλήματα στις αρδεύσεις, ενώ ο έλεγχος των παρασίτων και των ασθενειών των φυτών είναι ανεπαρκής. Το μέσο τεχνολογικό επίπεδο των θερμοκηπίων είναι χαμηλό, συμβάλλοντας στον ακατάλληλο έλεγχο του κλίματος και των θερμοκρασιών. Τα θερμοκήπια στην Ελλάδα είναι στην πλειονότητά τους απλού σχεδιασμού και μικρής επενδυτικής δαπάνης. Περιλαμβάνουν μεγάλου και μικρού ύψους θερμοκήπια, τα οποία, σύμφωνα με παλαιότερα στοιχεία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, σε μεγάλο ποσοστό (~80%) είναι μη θερμαινόμενα κάτι που επηρεάζει τις αποδόσεις τους. Τα θερμοκήπια στην Ελλάδα είναι κυρίως καλυμμένα με πλαστικό, αλλά υπάρχουν και υαλόφρακτα σε μικρό ποσοστό (~3%). Τα χαμηλού ύψους θερμοκήπια (~30% του γενικού συνόλου) χρησιμοποιούνται κυρίως για την καλλιέργεια πεπονοειδών. Υστέρηση παρουσιάζεται επίσης στην αποθήκευση και στη μεταφορά των προϊόντων, όπως και στη συσκευασία και ποιοτική βαθμονόμηση των προϊόντων κατά τη συγκομιδή και την εφαρμογή διεθνώς αναγνωρισμένων προτύπων πιστοποίησης, όπως το GLOBALGAP (Good Agricultural Practices, GAP), τα οποία είναι απαραίτητα για τη διάθεση των κηπευτικών σε αναπτυγμένες αγορές. Γενικότερα, υφίσταται η ανάγκη για την αναβάθμιση των ελληνικών θερμοκηπίων, ώστε να αυξηθούν οι αποδόσεις και να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητά τους.

Σε όρους αξίας παραγωγής νωπών κηπευτικών, σύμφωνα με τους οικονομικούς λογαριασμούς Γεωργίας, στις πρώτες θέσεις βρίσκονται οι περιφέρειες Κρήτης, Θεσσαλίας, Δυτικής Ελλάδας και Κεντρικής Μακεδονίας. Στη Στερεά Ελλάδα, η αξία παραγωγής νωπών κηπευτικών αντιπροσωπεύει αρκετά σημαντικό ποσοστό της συνολικής αξίας φυτικής παραγωγής της περιφέρειας (16%), σε αντίθεση με την Ανατολική Μακεδονία και Θράκη όπου η φυτική παραγωγή επικεντρώνεται περισσότερο σε άλλους τομείς.

Παρά τις τάσεις εξειδίκευσης σε κηπευτικά που μπορεί να παρουσιάζουν οι περιφέρειες, η διαφοροποίηση στην αποδοτικότητα των καλλιεργειών κηπευτικών υπό κάλυψη ανά περιφερειακή ενότητα μπορεί να είναι σημαντική. Για παράδειγμα, στις νωπές ντομάτες υπό κάλυψη, η μέση απόδοση (τόνοι ανά στρέμμα) κυμάνθηκε το 2021 από 38,6 τόνους ανά στρέμμα στη Δράμα έως λιγότερο από έναν τόνο ανά στρέμμα στην Καστοριά. Υψηλές αποδόσεις στην παραγωγή ντομάτας θερμοκηπίου (άνω του μέσου όρου της χώρας – 11,4 τόνοι ανά στρέμμα) έχουν μεταξύ άλλων οι περιφερειακές ενότητες Χανίων, Αργολίδος και Μεσσηνίας.

Στα αγγούρια υπό κάλυψη, η μέση απόδοση (τόνοι ανά στρέμμα) κυμάνθηκε το 2021 από 26,1 τόνους ανά στρέμμα στην Αργολίδα έως λιγότερο από μισό τόνο ανά στρέμμα στη Βοιωτία. Υψηλές αποδόσεις στην παραγωγή αγγουριού θερμοκηπίου (άνω του μέσου όρου της χώρας) έχουν και οι περιφερειακές ενότητες Πέλλας, Μεσσηνίας και Αχαΐας. Στις πιπεριές υπό κάλυψη, η μέση απόδοση (τόνοι ανά στρέμμα) κυμάνθηκε το 2021 από 44,3 τόνους ανά στρέμμα στη Δράμα έως περίπου μισό τόνο ανά στρέμμα στην Πρέβεζα. Υψηλές αποδόσεις στην παραγωγή πιπεριάς θερμοκηπίου (άνω του μέσου όρου της χώρας) έχουν και οι περιφερειακές ενότητες Πέλλας, Λασιθίου και Ρεθύμνου. Οι υψηλές αποδόσεις σε καλλιέργειες θερμοκηπίου όπως η ντομάτα και οι πιπεριές που έχει η περιφερειακή ενότητα Δράμας, στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, οφείλονται στην εγκατάσταση θερμοκηπίων υψηλής τεχνολογίας, που χρησιμοποιούν την καλλιεργητική μέθοδο της υδροπονίας.

Διάγραμμα 4.1

Εκτίμηση απόδοσης υδροπονικού έναντι συμβατικού θερμοκηπίου για επιλεγμένες καλλιέργειες

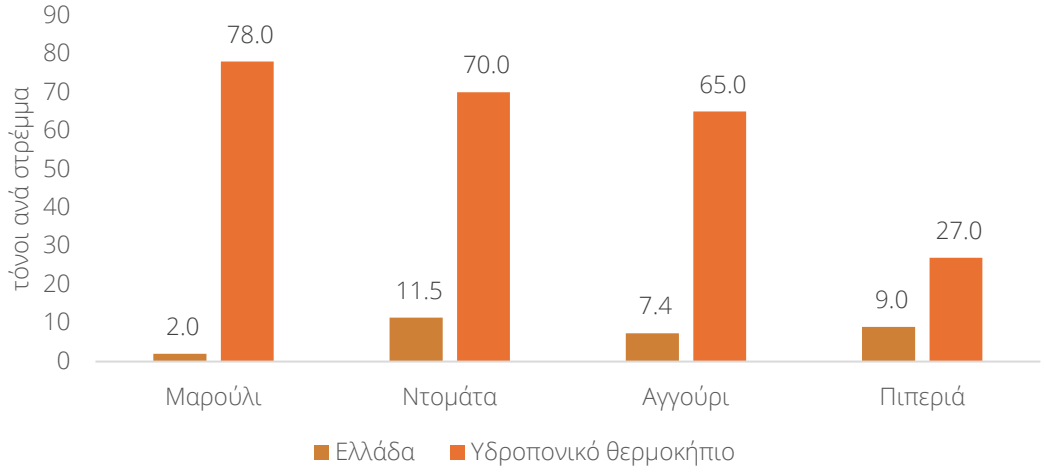

Πηγή: Εκτιμήσεις ΙΟΒΕ. Σημ.: Η σύγκριση αφορά στις μέσες αποδόσεις των καλλιεργειών στα θερμοκήπια στην Ελλάδα το 2021 με τις τυπικές αποδόσεις σε σύγχρονα θερμοκήπια υδροπονίας. Η διαφορά απόδοσης είναι μικρότερη αν συγκριθεί με συμβατικά θερμοκήπια ή υπαίθριες καλλιέργειες που ακολουθούν βέλτιστες πρακτικές.

Η διαφορά της απόδοσης των σύγχρονων υδροπονικών θερμοκηπίων ανά στρέμμα καλλιέργειας εκτιμάται ότι μπορεί να κυμαίνεται από 3 φορές (π.χ. καλλιέργειες πιπεριάς), έως 39 φορές (περίπτωση μαρουλιού και φυλλωδών λαχανικών) (Διάγραμμα 4.1).

Συγκρίνοντας τις υφιστάμενες μέσες αποδόσεις βασικών θερμοκηπιακών καλλιεργειών στην Ελλάδα με τις αποδόσεις των υπερσύγχρονων θερμοκηπίων αναδεικνύεται η δυνητική βελτίωση της αποδοτικότητας και η ενίσχυση της εγχώριας παραγωγής που μπορεί να επιτευχθεί από τον εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων και την ανάπτυξη νέων σύγχρονων θερμοκηπίων υδροπονίας στην Ελλάδα με ενδυνάμωση του εξαγωγικού τους προσανατολισμού και υποκατάσταση των εισαγωγών κηπευτικών προϊόντων.

Συνεισφορά της ΘΓΕΕ στην οικονομία και την κοινωνία

Στην Ελλάδα και άλλες χώρες της Μεσογείου οι επενδύσεις σε θερμοκήπια με σύγχρονο εξοπλισμό και εφαρμογή πρακτικών όπως οι εκτός εδάφους υδροπονικές καλλιέργειες δεν έχει αποτελέσει την κύρια επιλογή των παραγωγών. Τα τελευταία χρόνια, όμως, το ενδιαφέρον παραγωγών και άλλων επενδυτών έχει ενισχυθεί και -με αργό ρυθμό- έχουν αυξηθεί οι εκτάσεις θερμοκηπίων που υιοθετούν τη μέθοδο της υδροπονίας. Σε αυτό έχει συμβάλει και η δημιουργία λίγων μεγάλων θερμοκηπιακών μονάδων σύγχρονης τεχνολογίας με υδροπονικές καλλιέργειες. Η επενδυτική δραστηριότητα στον τομέα της υδροπονίας στην Ελλάδα έχει ενισχυθεί και επικεντρώνεται στη δημιουργία ή/και αναβάθμιση θερμοκηπίων που χρησιμοποιούν προηγμένα συστήματα υδροπονίας. Τα διαθέσιμα ευρωπαϊκά χρηματοδοτικά εργαλεία -και ο εθνικός αναπτυξιακός νόμος- έχουν υποστηρίξει τις ελληνικές υδροπονικές καλλιέργειες, διευκολύνοντας τις επενδύσεις σε τεχνολογίες αιχμής και τη μετάβαση σε πιο βιώσιμες και αποδοτικές γεωργικές πρακτικές.

Η υδροπονία στην Ελλάδα, παρά την ενισχυμένη δυναμική της, αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις που επηρεάζουν την περαιτέρω ανάπτυξή της. Η αρχική επένδυση για την κατασκευή υδροπονικών εγκαταστάσεων είναι ιδιαίτερα υψηλή. Απαιτείται εξοπλισμός υψηλής τεχνολογίας, όπως συστήματα ελέγχου κλίματος, φωτισμού και θρέψης, τα οποία συχνά δεν είναι οικονομικώς προσιτά, ιδιαίτερα σε μικρούς παραγωγούς. Το επενδυτικό κόστος αποτρέπει πολλούς ενδιαφερόμενους, ιδιαίτερα σε περιοχές με λιγότερο αναπτυγμένη αγροτική δραστηριότητα. Ένας πρόσθετος ανασταλτικός παράγοντας στην εξάπλωση της υδροπονίας στην Ελλάδα είναι το χαμηλό επίπεδο πληροφόρησης σχετικά με τις νέες αυτές τεχνολογίες, τόσο μεταξύ των αγροτών όσο και μεταξύ των γεωτεχνικών. Η ενημέρωση και εκπαίδευση στον τομέα αυτό είναι κρίσιμη για την περαιτέρω ανάπτυξη της υδροπονίας στη χώρα. Παρά τα σημαντικά βήματα που έχουν γίνει, η εξειδικευμένη κατάρτιση και εκπαίδευση παραμένουν περιορισμένες στην Ελλάδα, γεγονός που δυσχεραίνει την ευρύτερη υιοθέτηση της τεχνολογίας.

Υπολογίζεται ότι η εκτός εδάφους υδροπονική καλλιέργεια κηπευτικών-λαχανικών στην Ελλάδα καταλαμβάνει εκτάσεις που προσεγγίζουν τα 1.350 στρέμματα (Πίνακας 4.1), με προοπτική να ξεπεράσουν σε σύντομο χρονικό διάστημα τα 1.700-2.000 στρέμματα με βάση τις επεκτάσεις υφιστάμενων ή τη δημιουργία νέων θερμοκηπίων που έχουν ανακοινωθεί.[24] Με βάση τις ανωτέρω εκτιμήσεις τα θερμοκήπια υδροπονίας καλύπτουν σήμερα περίπου 2% των εκτάσεων θερμοκηπίων και συμβάλουν στο 8% της εγχώριας θερμοκηπιακής παραγωγής κηπευτικών στην Ελλάδα. Εκτιμάται επίσης ότι η συνολική αξία παραγωγής από υδροπονικές μονάδες παραγωγής

[24] Επιπλέον, η έκταση καλλιέργειας δρεπτών ανθέων στα ελληνικά θερμοκήπια υπολογίζεται σε περίπου 150 στρέμματα.

κηπευτικών διαμορφώθηκε το 2024 σε 64 εκατ. ευρώ, ενώ στον συγκεκριμένο κλάδο απασχολούνται άμεσα περισσότερα από 1.300 άτομα.

Πίνακας 4.1

Εκτιμώμενες εκτάσεις, εργαζόμενοι και αξία παραγωγής σε θερμοκήπια υδροπονίας ανά Περιφέρεια

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	Έκταση		Αξία παραγωγής		Εργαζόμενοι	
	στρέμματα	*% συνόλου*	*Εκατ. ευρώ*	*% συνόλου*	*Άτομα*	*% συνόλου*
ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ	537	40%	31,1	49%	525	40%
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	113	8%	5,9	9%	30	2%
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	50	4%	3,9	6%	47	4%
ΚΡΗΤΗ	350	26%	10,2	16%	410	31%
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	279	21%	9,1	14%	256	19%
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	21	2%	4,0	6%	46	4%
ΣΥΝΟΛΟ	***1.350***	***100%***	***64,0***	***100%***	***1.314***	***100%***

Πηγή: Εκτιμήσεις ΙΟΒΕ

Η Περιφέρεια με τη μεγαλύτερη συγκέντρωση υδροπονικών θερμοκηπίων είναι η Ανατολική Μακεδονία και Θράκη, στην οποία εκτιμάται ότι είναι εγκατεστημένο το 40% (σε έκταση) των υδροπονικών μονάδων παραγωγής κηπευτικών, δημιουργώντας σχεδόν το ήμισυ της συνολικής αξίας παραγωγής του συγκεκριμένου τομέα και περισσότερες από 520 άμεσες θέσεις εργασίας. Στην Κρήτη και στην Πελοπόννησο εκτιμάται ότι είναι εγκατεστημένο το 26% και 21% αντιστοίχως των εκτάσεων θερμοκηπίων υδροπονίας κηπευτικών, με αξία παραγωγής 40% του συνόλου και απασχόληση που φτάνει περίπου το 50% του εργατικού δυναμικού του τομέα. Μικρότερη ανάπτυξη έχουν οι περιφέρειες Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδος.

Η ανάπτυξη των θερμοκηπιακών καλλιεργειών αποτελεί στόχο της κυβέρνησης, με τη δημιουργία και εφαρμογή ειδικού προγράμματος για την επέκταση των θερμοκηπιακών καλλιεργειών στην επικράτεια. Συνολικά, το συγκεκριμένο πρόγραμμα εκτιμάται ότι θα έχει προϋπολογισμό 600 εκατ. ευρώ, περιλαμβανομένων των ιδίων κεφαλαίων του ιδιωτικού τομέα και δανείων από το τραπεζικό σύστημα. Η πολιτική αυτή στηρίζεται στην αναγνώριση: α) της σημαντικής αύξησης της παραγωγικότητας και της μείωσης των αναγκών άρδευσης που συνδέονται με την ανάπτυξη των θερμοκηπίων, β) των λιγότερων εκτάσεων θερμοκηπιακών καλλιεργειών στην Ελλάδα συγκριτικά με άλλες χώρες και γ) της ανάγκης ενίσχυσης της αγροτικής παραγωγής σε συνθήκες κλιματικής κρίσης. Το πρόγραμμα θα περιλαμβάνει ένα σχέδιο ανταλλαγής και αντιπαροχής αδρανών δημόσιων γαιών με στόχο την αξιοποίησή τους για αγροτική χρήση, για αναπτυξιακούς και κοινωνικούς σκοπούς, κατασκευάζοντας θερμοκήπια μεγάλης κλίμακας. Με υπουργική απόφαση στις 5 Μαρτίου 2025 καθορίστηκε το πλαίσιο εφαρμογής της παρέμβασης για τις επενδύσεις εκσυγχρονισμού και την κατασκευή θερμοκηπίων και προσπελάσιμων στεγάστρων φυτικής παραγωγής. Το εθνικό πρόγραμμα ενίσχυσης των επενδύσεων σε θερμοκήπια κινείται στη σωστή κατεύθυνση, καθώς με δεδομένες τις τρέχουσες αδυναμίες του κλάδου, επιδιώκει την τεχνολογική αναβάθμιση των υφιστάμενων εγκαταστάσεων θερμοκηπίων κάθε τύπου (επί του εδάφους και εκτός εδάφους) και τη δημιουργία νέων εγκαταστάσεων, ώστε να αυξηθούν οι αποδόσεις και να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα και η αξία που δημιουργεί ο κλάδος σε εθνικό και τοπικό επίπεδο.

Στη μελέτη εκτιμήθηκε η συνολική –υφιστάμενη και δυνητική– συμβολή της ΘΓΕΕ στο ΑΕΠ και την απασχόληση της ελληνικής οικονομίας, λαμβάνοντας υπόψη τις αλληλεπιδράσεις της ΘΓΕΕ με τους υπόλοιπους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας. Η συνολική δυνητική συνεισφορά της ΘΓΕΕ (κηπευτικών) στην Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία της ελληνικής οικονομίας (άθροισμα υφιστάμενων και νέων θερμοκηπίων υδροπονίας έκτασης 3.500 στρεμμάτων) εκτιμάται, σε 395 εκατ. ευρώ ετησίως, περιλαμβανομένων των έμμεσων και προκαλούμενων επιδράσεων. Επιπλέον, εκτιμάται ότι η ΘΓΕΕ θα μπορούσε να υποστηρίξει συνολικά 10.202 θέσεις εργασίας ετησίως (σε ισοδύναμες θέσεις πλήρους απασχόλησης), στην πλειονότητά τους άμεσες (5.164 θέσεις εργασίας) (Διάγραμμα 2). Ο συνολικός πολλαπλασιαστής της προστιθέμενης αξίας των νέων θερμοκηπίων εκτιμάται σε 2,5, υποδεικνύοντας ότι για κάθε ευρώ προστιθέμενης αξίας από τη δραστηριότητα της ΘΓΕΕ μπορεί να δημιουργηθεί στην οικονομία επιπλέον 1,5 ευρώ προστιθέμενης αξίας. Επιπλέον, ο συνολικός πολλαπλασιαστής απασχόλησης των νέων θερμοκηπίων εκτιμάται σε 2,1, υποδηλώνοντας ότι κάθε θέση εργασίας στη ΘΓΕΕ υποστηρίζει επιπλέον 1,1 θέσεις εργασίας (πλήρους απασχόλησης) στην υπόλοιπη οικονομία.

Η υλοποίηση των επενδύσεων κατασκευής των σύγχρονων θερμοκηπίων μπορεί επίσης να συνεισφέρει στην εγχώρια οικονομική δραστηριότητα. Ενδεικτικά, με βάση το εξεταζόμενο σενάριο, το οποίο υποθέτει επενδύσεις της τάξης των 875 εκατ. ευρώ σε βάθος χρόνου, με εγχώριο περιεχόμενο 31% κατά μέσο όρο (καθώς μεγάλο μέρος των εξοπλισμών εισάγεται από το εξωτερικό), εκτιμάται συνολική συνεισφορά 252 εκατ. ευρώ Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας και υποστήριξη 6.689 θέσεων εργασίας στη διάρκεια υλοποίησης των επενδύσεων.

Διάγραμμα 4.2

Εκτίμηση συνολικής δυνητικής συνεισφοράς υπερσύγχρονων θερμοκηπίων (υφιστάμενα και νέα)

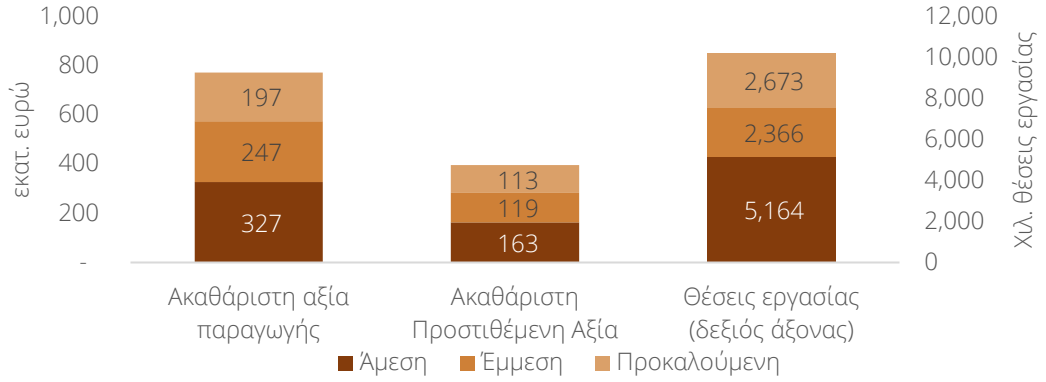

Πηγή: Εκτιμήσεις ΙΟΒΕ.

Σε περιφερειακό επίπεδο, η ανάπτυξη επιπλέον 700 στρεμμάτων σύγχρονων θερμοκηπίων, θα μπορούσε να οδηγήσει σε συνολική ακαθάριστη προστιθέμενη αξία της ΘΓΕΕ στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης ύψους 80 εκατ. ευρώ ετησίως, περιλαμβανομένων των έμμεσων και προκαλούμενων επιδράσεων, καθώς και σε συνολικά 2.600 θέσεις εργασίας (από περίπου 830 θέσεις εργασίας που εκτιμάται ότι υποστηρίζονται άμεσα και έμμεσα σήμερα). Παρομοίως, η ανάπτυξη επιπλέον 250 στρεμμάτων σύγχρονων θερμοκηπίων, θα μπορούσε να οδηγήσει σε συνολική ακαθάριστη προστιθέμενη αξία της ΘΓΕΕ στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ύψους 24 εκατ. ευρώ ετησίως, περιλαμβανομένων των έμμεσων και προκαλούμενων

επιδράσεων, καθώς και σε συνολικά 580 θέσεις εργασίας (από περίπου 80 θέσεις εργασίας που εκτιμάται ότι υποστηρίζονται άμεσα και έμμεσα σήμερα).

Η ανάπτυξη της υδροπονίας στην Ελλάδα ενισχύεται μέσω συνεργασιών μεταξύ πανεπιστημίων, ερευνητικών ιδρυμάτων και του ιδιωτικού τομέα. Αυτές οι συνεργασίες προάγουν την ανταλλαγή γνώσεων και τεχνογνωσίας, διευκολύνοντας την υιοθέτηση καινοτόμων πρακτικών από τους παραγωγούς. Η συμμετοχή σε διεθνή δίκτυα και προγράμματα επιτρέπει την πρόσβαση σε σύγχρονες τεχνολογίες και μεθόδους, ενισχύοντας την ανταγωνιστικότητα του ελληνικού αγροτικού τομέα. Επιπλέον, μέσω πανεπιστημιακών προγραμμάτων, ερευνητικών έργων και συνεργασιών, οι νέοι γεωπόνοι και παραγωγοί εξοπλίζονται με τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες για να ανταποκριθούν στις προκλήσεις της σύγχρονης γεωργίας, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη και ενίσχυση του αγροτικού τομέα της χώρας.

Συμπεράσματα και προτάσεις πολιτικής

Η ανάπτυξη του κλάδου ΘΓΕΕ και ευρύτερα των σύγχρονων θερμοκηπίων στην Ελλάδα, σε διάφορες καλλιέργειες, θα συνεισφέρει ουσιαστικά στη δραστική βελτίωση της μέσης αποδοτικότητας της εγχώριας παραγωγής κηπευτικών-λαχανικών, καθώς και στην ενίσχυση της προστιθέμενης αξίας και των θέσεων εργασίας στην ελληνική οικονομία –ιδίως σε περιφερειακό επίπεδο, όπως ενδεικτικά εκτιμήθηκε για τις Περιφέρειες Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και Στερεάς Ελλάδας. Τα φυσικά πλεονεκτήματα της χώρας προς τον σκοπό αυτό είναι σημαντικά, όπως, ευνοϊκές κλιματικές συνθήκες, υψηλή ηλιοφάνεια και ύπαρξη γεωθερμικών πεδίων στην ελληνική επικράτεια.

Η ανταγωνιστική και ποιοτική ελληνική παραγωγή από τη ΘΓΕΕ και άλλες τεχνολογικά αναβαθμισμένες θερμοκηπιακές μονάδες θα μπορέσει να ικανοποιήσει τις ανάγκες της εγχώριας αγοράς κηπευτικών-λαχανικών που σε αυξανόμενο βαθμό καλύπτονται από εισαγωγές, ενώ οι ελληνικές εξαγωγές πιστοποιημένων ποιοτικών προϊόντων σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες θα βοηθήσουν στον περιορισμό του εμπορικού ελλείμματος της ΕΕ έναντι τρίτων χωρών, το οποίο έχει διευρυνθεί σημαντικά.

Πρόσθετα οφέλη για την ελληνική οικονομία μπορούν να προέλθουν από την υλοποίηση επενδύσεων στην ανάπτυξη της ΘΓΕΕ και άλλων σύγχρονων εγκαταστάσεων θερμοκηπίων, με την αξιοποίηση της εγχώριας βιομηχανίας μεταλλικών κατασκευών, παραγωγής πλαστικών, ανάπτυξης λογισμικού & συστημάτων διαχείρισης θρέψης και κλίματος σύγχρονων θερμοκηπιακών μονάδων, αλλά και κατασκευής γενικότερου θερμοκηπιακού εξοπλισμού.

Οι διατροφικές ανάγκες του –συνεχώς αυξανόμενου– πληθυσμού της γης είναι δύσκολο να ικανοποιηθούν χωρίς την ευρεία εφαρμογή των επιστημονικών και τεχνολογικών ανακαλύψεων της ψηφιακής εποχής μας. Το πρόβλημα αυτό επιτείνεται εξαιτίας των συνεπειών της κλιματικής αλλαγής στον πρωτογενή τομέα γεωργικής παραγωγής. Στο πλαίσιο αυτό έχουν εντατικοποιηθεί οι προσπάθειες της παγκόσμιας ερευνητικής και εταιρικής τεχνολογικής κοινότητας για έρευνα και ανάπτυξη (R&D) με στόχο την ενσωμάτωση της ψηφιακής τεχνολογίας στον τομέα της πρωτογενούς παραγωγής.

Η ευρεία εφαρμογή των νέων ψηφιακών τεχνολογιών στην υπό κάλυψη γεωργία, οι οποίες σε πολλές περιπτώσεις βρίσκονται ακόμα σε ερευνητικό στάδιο, έχει μετατρέψει τις επενδύσεις στη ΘΓΕΕ σε εντάσεως κεφαλαίου και γνώσης. Ωστόσο, οι τεχνολογίες της ψηφιακής εποχής βρίσκονται ακόμα στο αρχικό στάδιο εφαρμογής τους στη ΘΓΕΕ, με συνέπεια το υψηλό κόστος απόκτησής τους. Αυτό το γεγονός, σε συνδυασμό με εγγενείς κινδύνους που συνδέονται με την

πρωτογενή παραγωγή (π.χ. κίνδυνοι τιμών ή απώλειας παραγωγής), δημιουργεί εμπόδια στην ανάπτυξη και χρηματοδότηση σχετικών επενδύσεων. Στο αρχικό στάδιο ανάπτυξης του κλάδου τα θετικά αποτελέσματα των επενδύσεων στη ΘΓΕΕ, όπως η υψηλή παραγωγικότητα, η προστασία του περιβάλλοντος, η ποιότητα και ασφάλεια των παραγόμενων προϊόντων και η δημιουργία καλά αμειβόμενων θέσεων εργασίας, μπορεί να επιτευχθούν με συντονισμένη υποστήριξη και από δημόσιους πόρους, οι οποίοι θα καλύπτουν τα «κενά» χρηματοδότησης που προκύπτουν.

Η Ελλάδα θα μπορούσε να περάσει από την εμβρυακή μορφή του κλάδου της ΘΓΕΕ στη ψηφιακή εποχή με συγκεκριμένο εθνικό στρατηγικό σχεδιασμό, ο οποίος συμπληρωματικά με τον εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων θερμοκηπίων θα λαμβάνει υπόψη την ανάγκη διαφοροποίησης των μεθόδων καλλιέργειας εν μέσω της κλιματικής κρίσης και στο πλαίσιο αυτό θα αναγνωρίζει τον σημαντικό ρόλο της υδροπονίας με βάση τα πλεονεκτήματα που αυτή προσφέρει, ώστε να συμβάλει στην ανθεκτικότητα του γεωργικού συστήματος, ιδίως στην παραγωγή κηπευτικών και άλλων καλλιεργειών που μπορεί να αναπτυχθούν σε θερμοκήπια –με εξασφάλιση της γεωγραφικής διασποράς των μονάδων σε κατάλληλες περιοχές σε όλη την επικράτεια και της ειδικής εκπαίδευσης και κατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού.

Η υποστήριξη της δημιουργίας μιας κρίσιμης μάζας μονάδων ΘΓΕΕ θα επιφέρει σταδιακά μείωση του αρχικού κόστους της επένδυσης, καθιστώντας την βιώσιμη και ελκυστική για τους νέους αγρότες και άλλους επενδυτές. Η ευρεία εφαρμογή τεχνολογιών αιχμής, όπως αυτές για τη θρέψη των φυτών και τη φυτοπροστασία, θα οδηγήσει εκτός από τη μείωση του κόστους ίδρυσης μονάδων ΘΓΕΕ και στη βελτιστοποίηση της αξιοπιστίας των προϊόντων τους.

Για το πέρασμα στην ψηφιακή εποχή των γεωργικών καλλιεργειών απαιτείται σχεδιασμός που θα περιλαμβάνει την κρατική οικονομική υποστήριξη των επενδύσεων στη ΘΓΕΕ για την κατασκευή νέων θερμοκηπιακών μονάδων υψηλής τεχνολογίας και για βελτιώσεις υφιστάμενων μονάδων. Η μέγιστη δυνατή ενίσχυση (500 χιλ. ευρώ) που προβλέπει το τρέχον πρόγραμμα ανάπτυξης και εκσυγχρονισμού των θερμοκηπίων κατά πάσα πιθανότητα δεν επαρκεί για να κινητοποιήσει την τεχνολογική αναβάθμιση ή την κατασκευή νέων θερμοκηπίων υψηλής απόδοσης και μεγαλύτερης κλίμακας (π.χ. 20 έως 40 στρέμματα), με δεδομένο το κόστος κατασκευής ενός σύγχρονου, υψηλής τεχνολογίας, θερμοκηπίου. Η άρση του περιορισμού αυτού θα επέτρεπε την επίτευξη οικονομιών κλίμακος και την ανάπτυξη της εγχώριας θερμοκηπιακής παραγωγής με σαφή εξαγωγικό προσανατολισμό.

Στην ανάπτυξη της ΘΓΕΕ στην Ελλάδα θα μπορούσαν επιπλέον να συμβάλλουν τα εξής:

- Χρηματοδότηση. Αξιοποίηση πόρων και μέσω του Αναπτυξιακού Νόμου για την παροχή επιχορηγήσεων άνω του ορίου των 500 χιλ. ευρώ, με τήρηση των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις (δημιουργία σχήματος κρατικής ενίσχυσης) και επιβολή ανώτατου ορίου ποσοστού ενίσχυσης (π.χ. 50%) και επιλέξιμης δαπάνης επένδυσης (π.χ. έως 10 εκατ. ευρώ).
- Παροχή και διαχείριση ενέργειας. Η ΘΓΕΕ αποτελεί μια παραγωγική διαδικασία με υψηλή ένταση ενέργειας, ώστε να καλύπτονται οι ανάγκες της σε θέρμανση, ψύξη και τεχνητό φωτισμό. Είναι απαραίτητο να εξασφαλίζεται αφενός η σύνδεση αυτών των μονάδων της πρωτογενούς παραγωγής στο ηλεκτρικό δίκτυο της χώρας κατά προτεραιότητα έναντι άλλων αιτημάτων και αφετέρου η σύναψη συμβάσεων ενεργειακού και εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού (Net Metering & Virtual Net Metering) των μονάδων ΑΠΕ των θερμοκηπίων που αποσκοπούν στην αυτοκατανάλωση της παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας. Συναφώς, απαραίτητη είναι και η αξιοποίηση των γεωθερμικών πεδίων της χώρας για την ανάπτυξη σύγχρονων θερμοκηπίων με χαμηλότερες ενεργειακές δαπάνες.

- Ανθρώπινο δυναμικό. Σήμερα η έλλειψη καταρτισμένων γεωπόνων και τεχνικών στη ΘΓΕΕ αποτελεί την αχίλλειο πτέρνα αυτών των επενδύσεων και αποτρεπτικό παράγοντα για τους νέους επενδυτές. Η έλλειψη ειδικευμένου προσωπικού στο αρχικό στάδιο της λειτουργίας των μονάδων ΘΓΕΕ δημιουργεί επίσης κινδύνους μεγάλων οικονομικών ζημιών. Απαιτείται συνεπώς η ενίσχυση των διασυνδέσεων των Γεωπονικών σχολών με τις επιχειρήσεις ΘΓΕΕ για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, αλλά και για την εισαγωγή καινοτομιών στις παραγωγικές διαδικασίες τους.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Διάγραμμα 1

Ρυθμός Μεταβολής ετήσιου πραγματικού ΑΕΠ, γ΄ τριμ. 2025 (*)

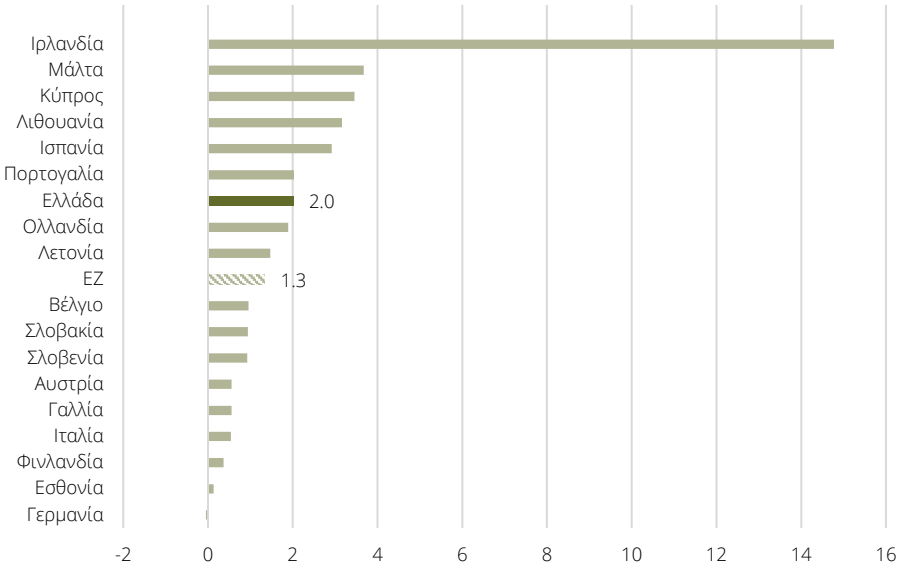

(*)

Ετησιοποιημένα στοιχεία ΑΕΠ (κινητός μέσος όρος 4 τριμήνων, έως και το γ΄ τρίμ. 2025)

Πηγή: Eurostat

Διάγραμμα 2

Χρέος Γενικής Κυβέρνησης ως % του ΑΕΠ, β΄ τρίμ. 2025

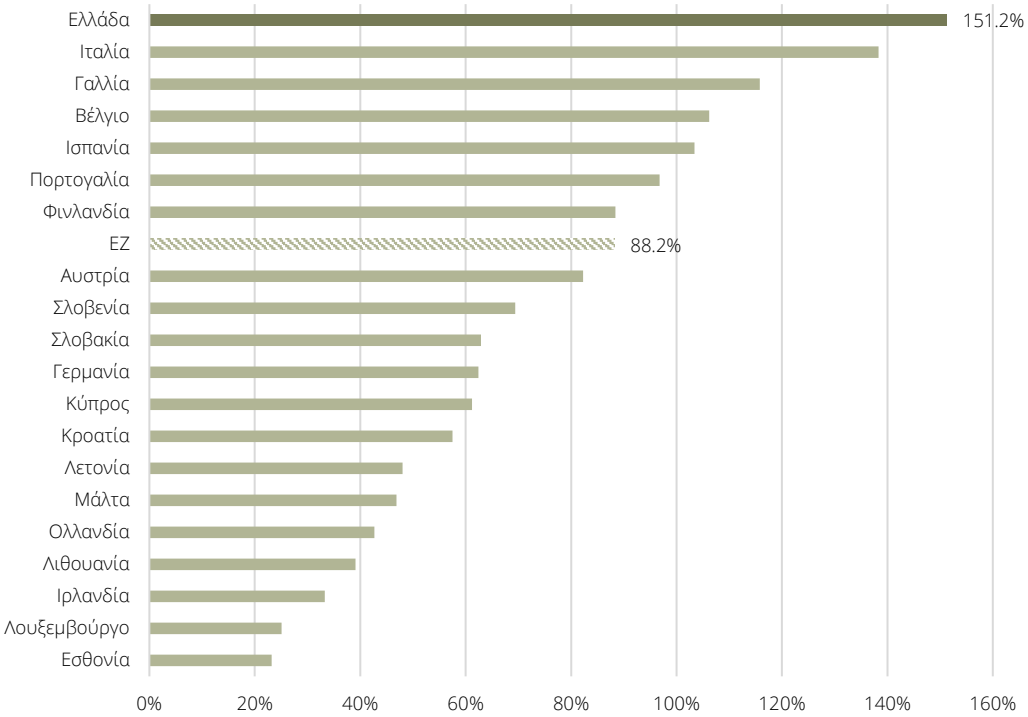

Πηγή: Eurostat

Διάγραμμα 3

Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης ως % του ΑΕΠ, β΄ τρίμ. 2025 (*)

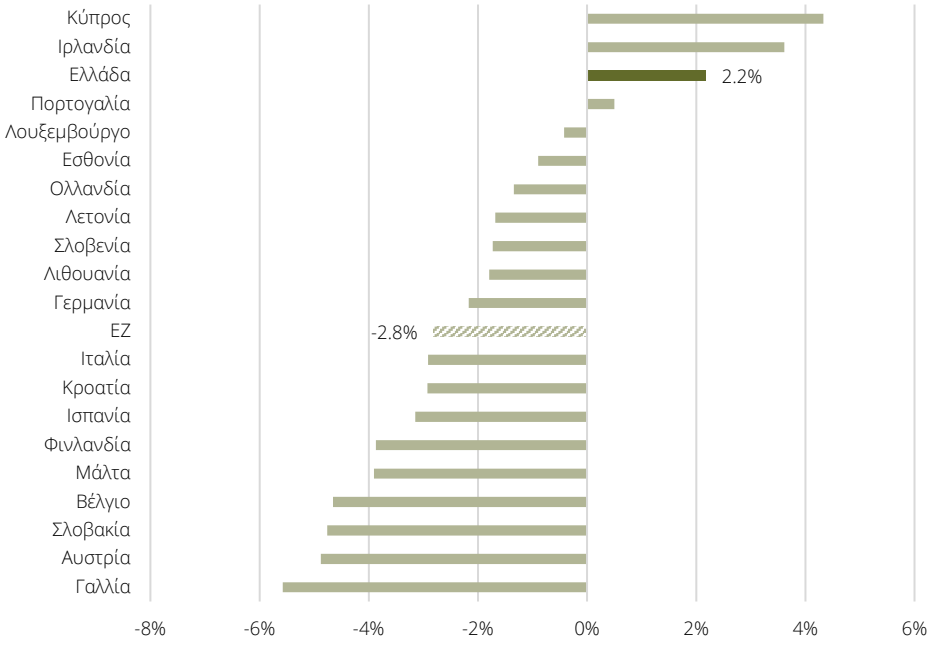

(*) Ετησιοποιημένα στοιχεία (κινητός μέσος όρος 4 τριμήνων, έως και το β΄ τρίμ. 2025)

Πηγή: Eurostat

Διάγραμμα 4

Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή, Ιανουάριος – Νοέμβριος 2025

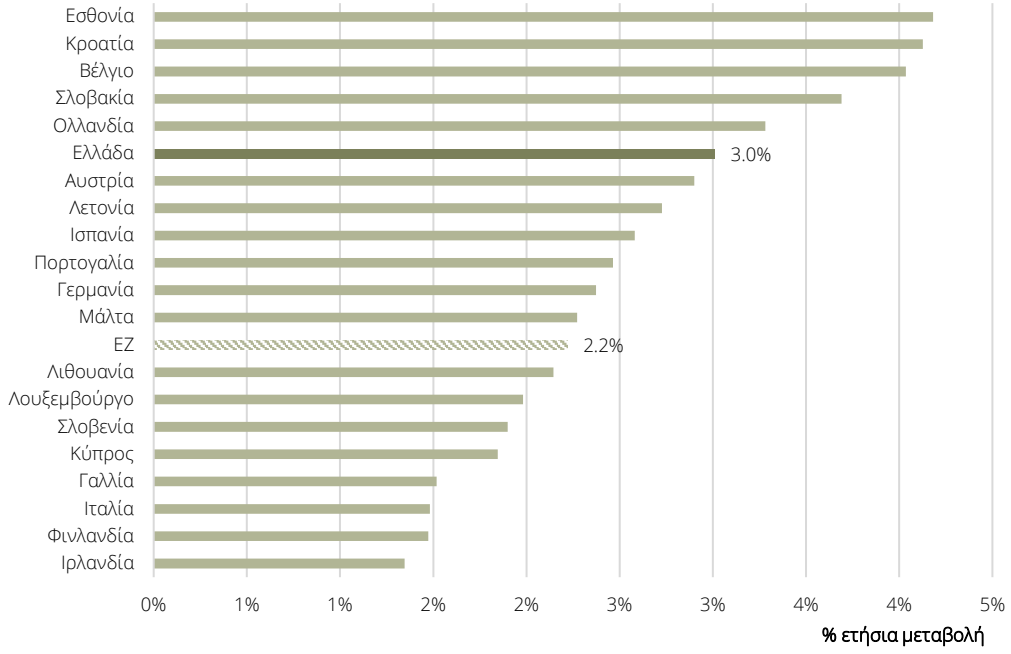

Πηγή: Eurostat

Διάγραμμα 5

Απασχόληση, γ΄ τρίμ. 2025 (*)

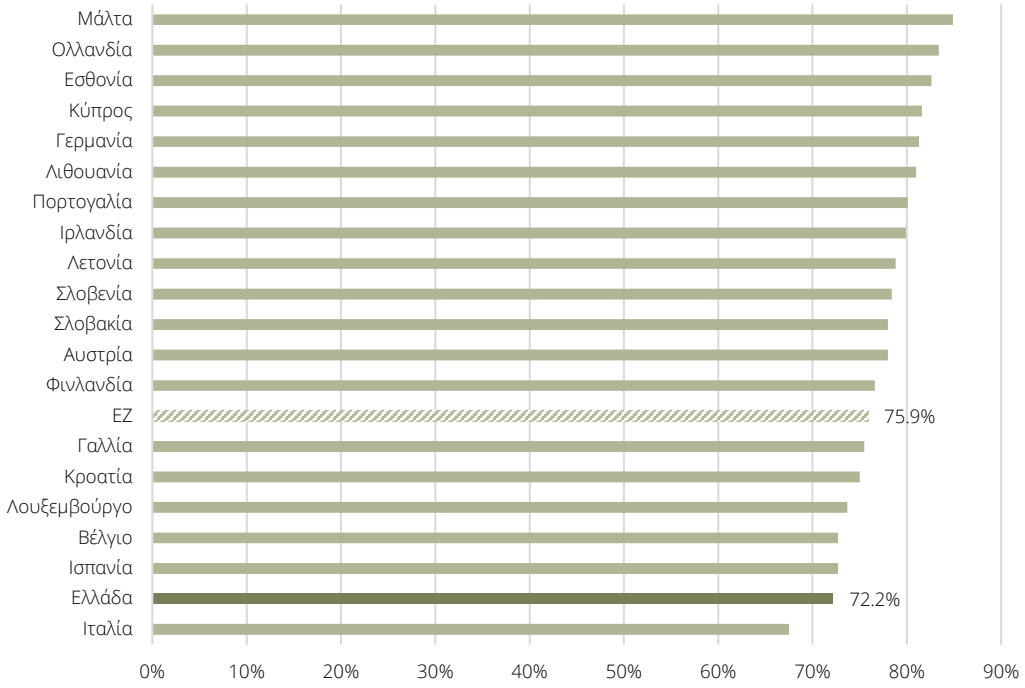

(*) % απασχολούμενων ηλικίας 20-64 ετών στο σύνολο του αντίστοιχου πληθυσμού

Πηγή: Eurostat

Διάγραμμα 6

Μεταβολή απασχόλησης, γ΄ τρίμ. 2025 (*)

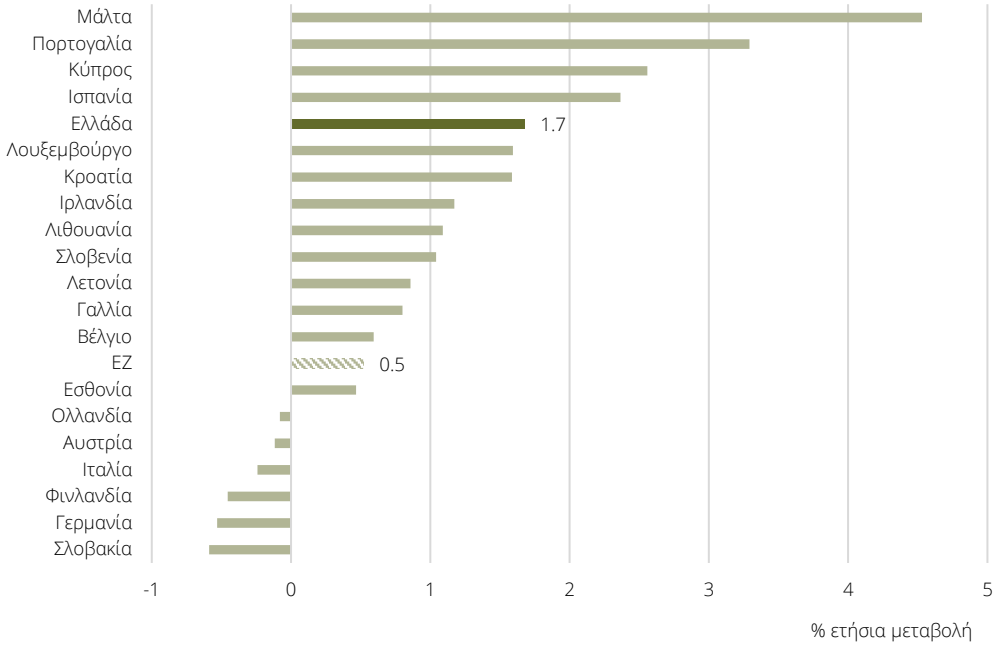

(*) αφορά απασχολούμενους ηλικίας 20-64 ετών

Πηγή: Eurostat

Διάγραμμα 7

Ανεργία, γ΄ τρίμ. 2025 (*)

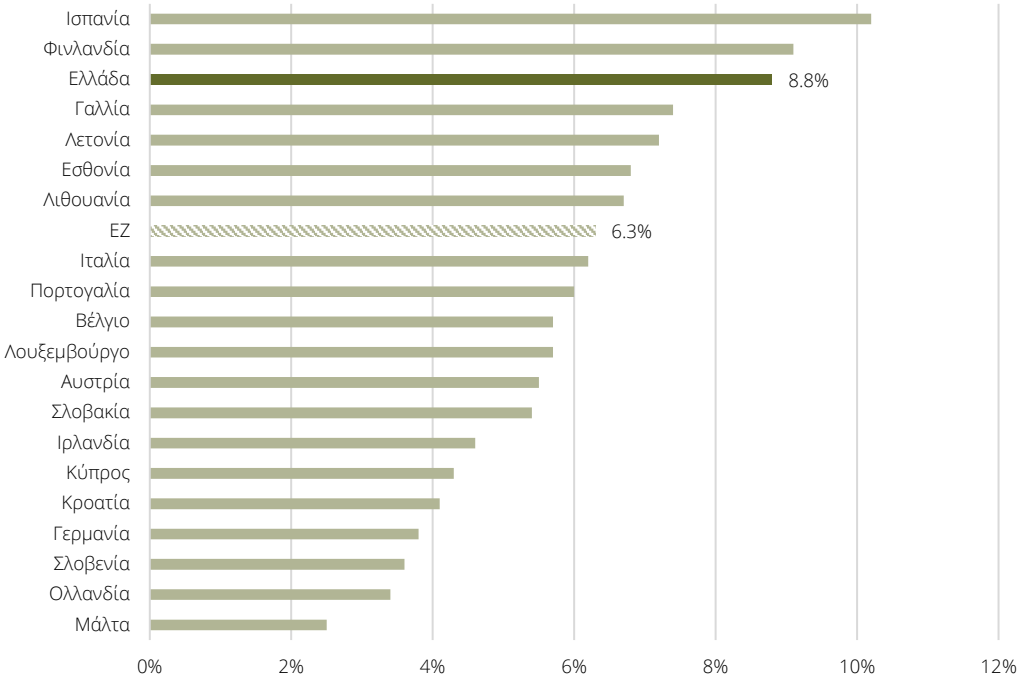

(*) % ανέργων ηλικίας 20-64 ετών στο σύνολο του αντίστοιχου ενεργού πληθυσμού, μη εποχικά διορθωμένα στοιχεία

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Eurostat